

فرهنگ کتابهای فارسی

از قرن چهارم تا ۱۳۰۰ ه. ش.

درباره کتابهای یک هزار ساله ادب فارسی

محمود مدبری

بخش يك

شیرین و فرهاد: s...o-farhad

مثنوی است از جمله مثنویهای سلیمی شاعر قرن نهم که در برابر «خسرو
و شیرین» نظامی سروده است.

منشی گری و خطاطی: monsi gari-va-xattati

رساله‌ای در فن و فواید خطاطی است از سامی نیشابوری در قرن دوازدهم.

۱

فرهنگ کتابهای فارسی - محمود مدبری

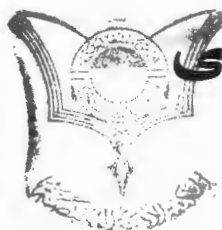
بخش یک

۸	۰۲۶
۱۲	۸

اسکن شد

فرهنگ کتابهای فارسی

از قرن چهارم تا ۱۳۰۰ ه. ش.

کتاب

فرهنگ

۱۳۶۴

محمود مدبری

۱۳۶۴

تلفن ۸۵۰۴۴۶

نشر و یس - تهران صندوق پستی ۳۹۶ - ۱۵۷۴۵

فرهنگ کتابهای فارسی

محمود مدبری

چاپ اول ۳۰۰۰

چاپخانه آذر

حروف چینی مسعود تاپ ۸۳۸۶۹۰

صحافی نور دانش

دوره ۲ جلدی ۱۵۰۰ ریال

تقدیم به آنکه

دستم بگرفت و پا به پا برد
يك حرف و دو حرف بر زبانم

تا شیوه راه رفتن آموخت
الفاظ نهاد و گفتن آموخت

شرح علائم

z	ظ	ā	آ
,	ع	ū	او
q	غ	ō	او
f	ف	ī	ای
q	ق	a<e>y	ای
k	ك	a	ا
g	گی	e	ا
l	ل	o	ا
m	م	,	همزه وسط و آخر
n	ن	b	ب
v	و	p	پ
h	ه	t	ت
y	ی	s	ث
<>	پرانتهز شکسته، نشان دهنده	j	ج
	لفظ امروزی یا عامیانه	č	چ
(چ)	چاپ شده است	h	ح
←	رجوع کنید	x	خ
		d	د
		z	ذ
		r	ر
		z	ز
		ž	ژ
		s	س
		š	ش
		s	ص
		z	ض
		t	ط

ای نام تو بهترین سر آغاز

پیشگفتار

قبل از اسلام در اواخر دوره ساسانیان و به موازات زبان رسمی پهلوی، مردم به لهجه‌های متنوع فارسی در مناطق مختلف ایران، تکلم می‌کردند. با انقراض دولت ساسانی و تشکیل حکومت اسلامی، زبان عربی جایگزین زبان پهلوی شد. همه مکاتبات دولتی و رسمی، کتابها و رسالات علمی و ادبی به این زبان نوشته گردید؛ بویژه اعتبار بین‌المللی آن از سرزمینهای مجاور چین تا شمال آفریقا و جنوب اسپانیا که تحت سلطه مسلمان بود، مزید برتفوق زبان عربی نسبت به دیگر زبانها شد.

از قرن دوم هجری که سلسله‌های نیمه مستقل ایرانی در نواحی شرقی ایران روی کار آمدند، نیاز به تفهیم و تفاهم با زبان بومی احساس گردید. رفته رفته سخنوران به سبب این استقلال و احساس این نیاز، آغاز شعر سرایی با لهجه محلی خود که در نواحی خراسان شایع بود کردند. این لهجه که آن را به اسم «دری» می‌شناسیم با استیلای دولت سامانیان به ارزش و اعتبار والایی رسید.

سامانیان که خود ایرانی نسب و مسلمان بودند، در خراسان بزرگ و با مرکزیت «بخارا» حکومتی تأسیس کردند که با وجود وابستگیهایش به خلفای عباسی بغداد، حرکتی فرهنگی و عظیم را شروع نمودند. این حرکت فرهنگی در مدار ملی و احیای میراثهای قومی و زبانی بود. وزیرای کاردانی چون

ابوالفضل و ابوعلی بلعمی به همراه دیگر امرای ادب دوست و علم پرور در بخارا، کانونی علمی به وجود آوردند و فاضلان از دورترین نقاط خراسان و حتی سرزمینهای مجاور، جذب آنجا شدند.

از طرفی برای حفظ تاریخ ملی، روایات و اخبار شفاهی به زبان فارسی تألیف شد و شاهنامه ها و پهلوان نامه ها گرد آمد و از طرف دیگر برای رساندن آرا و عقاید اسلامی در میان مردم، قرآن به زبان فارسی ترجمه و تفسیر گردید. تا قرن چهارم رسم بر این قرار گرفته بود که کتابهای علمی به عربی نوشته شود؛ اما ازین دوران به بعد، زبان فارسی در مورد توجه بسیار قرار گرفت و کتابهای علمی در موضوعات گوناگون به فارسی ترجمه و تألیف شد. سرودن شعر به فارسی که مدتها قبل آغاز گشته بود با تشویق و تبلیغ بزرگان ایرانی وسعت یافت و شهرهای خراسان در حکم گهواره زبان و فرهنگ قومی درآمد.

قدیم ترین کتابی که اکنون در دست است، «مقدمه شاهنامه ابومنصوری» است که در اواسط قرن چهارم تألیف گردیده و پس از آن باید از «ترجمه تاریخ طبری» معروف به «تاریخ بلعمی» و «ترجمه تفسیر طبری» نام برد. آثاری که به نظم و نثر از این سده باقی مانده، بسیار اندک است. اشعار شاعران مربوط به این عهد به میزان بسیاری از بین رفته است. اثر شعری بزرگی که زمانه آن را حفظ کرده و بعد از گذشت بیش از هزار سال به فرزندان ایران داده، همانا «شاهنامه» فردوسی - این شاهکار عالم بشری است.

در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم، آل بویه نواحی شمال و غرب و جنوب ایران را تحت سلطه خویش داشتند؛ اما اینان با همه دانش گستری و ادب دوستی، توجه چندانی به زبان فارسی نمی کردند و اکثر مؤلفات معاصرشان به زبان تازی است.

قرن پنجم مصادف است با روی کار آمدن دولت غزنویان و سلجوقیان. ابتدا غزنویان با پیروزی بر سامانیان و آل بویه و باقیمانده صفاریان در سیستان، فرمانروایی خود را گسترش دادند و برای اولین بار دولت پر قدرتی در ایران به وجود آوردند. پایتخت غزنویان شهر غزنین بود و همین شهر از این پس مرکز علمی

و فرهنگی مهمی شد. دربار سلطان محمود و مسعود و دیگران، مجمع شاعران و نویسندگان و علمای معروف گردید و غزنین همان نقش شهر بخارا را به گونه‌ای گسترده تر ایفا کرد.

این گستردگی و ازدیاد دستگاه تبلیغی پادشاهان غزنوی، زبان فارسی دری را رسمی تر و بارورتر نمود، تا جایی که اهل قلم و شاعران این زبان، مورد تقلید و سرمشق ادبا و سخنوران سایر نقاط ایران همچون آذربایجان و غرب کشور قرار گرفتند.

با استیلای سلجوقیان بر غزنویان و تسخیر مناطق شرقی و غربی ایران، حتی بخش‌هایی از روم شرقی (ترکیه کنونی)، توسعه فارسی دری بیشتر و بیشتر شد و کم‌کم از نواحی شرقی به نواحی مرکزی و غربی و شمال غربی رخنه کرد؛ تا جایی که بسیاری از بزرگترین گویندگان قرن ششم از میان شاعران آذربایجان و اصفهان و غیره برخاستند.

مجموعه آثارى که از قرن چهارم تا ششم باقی مانده و اکثریت مؤلفین آن از نواحی شرقی ایران، خصوصاً خراسان و ساوراء النهر هستند؛ دارای ویژگی‌هایی نزدیک به هم است که بر محور سادگی و بی‌پیرایگی دور می‌زند. این ویژگی‌های ادبی را به نام «سبک خراسانی» نامیده‌اند. کلیه آثار این سبک برخوردار از سادگی در لفظ و معنا، عدم فضل فروشی عالمانه، استحکام در طنین الفاظ و لغات و مشتمل بر اصطلاحات و ترکیبات و واژه‌های خاص خراسان می‌باشند.

در بین شاعران سبک خراسانی نسامهای: رودکی سمرقندی، دقیقی، فردوسی، ناصر خسرو، فرخی سیستانی، عنصری بلخی، منوچهری دامغانی، لامعی گرگانی، فخرالدین اسعد گرگانی، عسجدی، اسدی طوسی، مسعود سعد سلمان، معزی، عثمان مختاری و تنی چند دیگر برجسته‌تر از دیگران است. آثار شعری معروف این عهد: شاهنامه فردوسی، گرشاسبنامه اسدی، ویس و رامین فخر گرگانی، یوسف و زلیخای امانی و دیوانهای شعری است. منظومه‌هایی چون کلیله و دمنه رودکی، وامق و عذرا، خنگ بت و سرخ بت، شادبهر و عین الحیوة که هر سه از عنصری است، آفرین نامه ابوشکور بلخی،

شاهنامه مسعودی مروزی و دیگر منظومه‌ها از میان رفته است و تنها نام آن کتابها و احیاناً تعدادی از ابیات پراکنده‌شان باقی مانده است.

در میان نویسندگان بزرگ سبک خراسانی، کسانی چون: ابوعلی بلعمی، ابویعقوب سجستانی، ابوزیحان بیرونی، ابوعلی سینا، حاسب طبری، جلابی هجویری، ناصر خسرو، ابوالفضل بیهقی، ابونصر مشکان، عنصرالمعالی کیکاوس زبیری، خواجه نظام‌الملک طوسی، محمد بن منور، خواجه عبدالله انصاری، محمد غزالی و چند نویسنده دیگر، شهرت بیشتری دارند.

نوشته‌های منشور این سبک از قرن چهارم و تا حدودی تا اوایل قرن هفتم را در بردارد و مشتمل بر تعدادی ترجمه و تفسیر قرآن، تاریخ و کتابهای طبی و دارویی و ریاضی و عرفانی و حکمی است. از میان این آثار برجسته می‌توان کتابهای زیر را نامید: ترجمه و تفسیر طبری، ترجمه تاریخ طبری (تاریخ بلعمی)، کشف‌المحجوب هجویری، کشف‌المحجوب سجستانی، شرح تعرف، الابنیه عن حقایق الادویه، التفهیم لاوائل صناعة التنجیم، سفرنامه وزاد المسافرین و خوان اخوان و وجه دین و جامع‌الحکمتین ناصر خسرو، رسائل خواجه عبدالله انصاری، تاریخ بیهقی، تاریخ سیستان، قاپوسنامه، سیاستنامه، تفسیر نسفی، تفسیر سورآبادی، هدایة المتعلمین فی الطب، دانشنامه علایی، ذخیره خوارزمشاهی، کیمیای سعادت و نصیحة الملوك غزالی و غیره. در قرن ششم چند دولت در مناطق مختلف ایران حکمرانی دارند: خوارزمشاهیان در ماوراءالنهر و شمال خراسان، غوریان در شرق و ناحیه غور که بخشی از افغانستان کنونی است، سلجوقیان در خراسان و سرزمینهای مرکزی و غربی، غزنویان در جنوب شرقی تا شمال هند، و اتابکان که از وابستگان سلجوقیان هستند در آذربایجان و لرستان و فارس.

بنا به دلالی چند، در این قرن، کانونهای فرهنگی و ادبی که در شرق ایران بود به مرکز و غرب که قدما «عراق عجم و عراق عرب» می‌نامیدند، کشیده می‌شود. برخی از این دلایل چنین است:

۱- وجود چند سلسله حکومتی قدرتمند، و رقابت و اصطکاک آنها با یکدیگر، مخصوصاً در سرزمینهای شرقی ایران؛ از یک طرف درگیری

خوارزمشاهیان با سلاجقه در خراسان، درگیری غوریان با غزنویان در شمال هند و سیستان، و از طرف دیگر مسابقهٔ سیاسی درمیان بزرگان سلجوقی که منجر به تقسیم حکومت آنان گردید و حیطهٔ فرمانروایی آنان چند قسمت شد و دولتهای وابسته‌ای در جنب ایشان که به «اتابکان» معروفند پدید آمد.

۲- تأسیس نظامیه‌ها (دانشگاههای آن عهد) در بغداد و ری و شهرهای بزرگ و جلب ادبا و دانشمندان به این مراکز که عموماً در مرکز و غرب واقع شده بودند.

۳- گسترش شهرهای مرکزی و غربی و ایجاد مراکز تجاری و سیاسی و علمی مهم در این شهرها، مانند: ری، اصفهان و تبریز.

۴- حملهٔ وحشیانهٔ «ترکان هز» به خراسان و چپاول مردم این دیار و نابودی آبادیها و عدم ایمنی شهرهای شرقی و ایجاد رعب و ترس در جوامع آنجا.

دلایل فوق و بسیاری شواهد تاریخی دیگر، نشان می‌دهد که چگونه يك فرهنگ و زبان، حرکت جغرافیایی می‌کند و باز می‌شود.

در اوایل قرن هفتم هجری یکی از هولناکترین حوادث تاریخ بشر و وحشتناکترین جریانات تاریخی در آسیای مرکزی و غربی رخ می‌دهد. اقوام و قبیله‌های بی‌شمار مغول از مناطق مرکزی و بیابانهای بزرگ آسیا به علل گوناگون، کوچی عظیم را آغاز می‌کنند. این کوچ که خواه ناخواه پورشی بربرگونه به سرزمینهای غربی آسیاست، تأثیر شگرفی در فرهنگ ممالک مغلوب کرده‌است. مغولها بادرهم شکستن خوارزمشاهیان وارد ایران می‌گردند. دو سیستم نا برابر و ناهمگون در مقابل هم قرار می‌گیرند؛ یکی خشن، بیابانی و با تمام مظاهر صحرا نشینی، دیگری متمدن، شهر نشین و وابسته به عمران و آبادی خاص که صدها سال تثبیت شده‌است. بر اثر این برخورد، شهرها نابود می‌شوند؛ انسانها به میزان باورنکردنی به هلاکت می‌رسند و از جمعیت کشور بشدت کاسته می‌شود؛ بسیاری از تأسیسات دولتی و مردمی شهرها و شبکه‌های وسیع آبیاری و آبادیها از بین می‌رود. مردم پاکشته می‌شوند و یادسته‌دسته پا به فرار می‌گذارند و به کوهها و بیابانهای گریزند.

آنان که دستشان به دهانشان می‌رسد به غرب کشور مهاجرت می‌کنند. خبر هجوم وحشیانه مغول در سرتاسر کشور می‌پیچد و دلهره عجیبی در دل مردم نواحی مرکزی و غربی و جنوبی می‌افتد. بسیاری از آنان نیز مجبور به جلاء وطن می‌شوند. شهرهای بزرگ خراسان، مانند نیشابور، سبزوار، هرات، مرو، بلخ و بخارا بکلی ویران می‌گردد. کتابخانه‌ها به آتش کشیده، بیمارستانها، مساجد، بازارها با خاک یکسان می‌شود.

مغولان به رهبری چنگیزخان بر کشور تسلط می‌یابند و طی دهه‌ها سال سرزمینهای مرکزی و غربی نیز به زیر سلطه آنان درمی‌آید. در اواسط قرن هفتم، هلاکو خان از نوادگان چنگیز، این وظیفه را به اتمام می‌رساند؛ مبارزان اسماعیلیه را در الموت نابود می‌کند و خلیفه بغداد را پس از چند صد سال سرنگون می‌نماید. فرزندان وی سلسله‌ای مغولی را در ایران تشکیل می‌دهند که موسوم به ایلخانان هستند. خرابی و ویرانی و اجرای قوانین خاص مغولی بویژه مالیاتهای سنگین بخشی شدید است که باقیمانده مردم این مملکت نیز آرزویی جز مرگ ندارند.

البته در قرن هشتم، ایلخان معروف یعنی غازان خان، بنا به تدابیر وزیر ایرانیش «رشیدالدین فضل‌الله همدانی» به دین اسلام درمی‌آید و مجبور به یک سلسله رفرم سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی می‌شود که تا حدی از دردها و نواقص می‌کاهد؛ اما کافی نیست.

در قرن هشتم بر اثر تجاوزات و ظلمهای بسیار، حرکت‌های انقلابی گوشه و کنار کشور را فرا می‌گیرد. در خراسان، سرداران بر حاکمان مغولی چیره می‌شوند؛ در مازندران، سادات به همراه مردم قیام می‌کنند. طی چندین دهه، وضعیت ناآرامی در مملکت پدید می‌آید و حکومت‌های گوناگون و متفرقی ظاهر می‌گردد. از این موقعیت تیمور گورکانی که از نژاد تاتاری است، نهایت استفاده را می‌برد و با سه‌یورش برق‌آسا همه انقلابها را درهم می‌شکند و بازنمکی بر زخم‌های عمیق ایرانیان می‌پاشد.

همان گونه که در فوق ذکر شد، از قرن ششم تا قرن نهم هجری تغییرات عظیم در همه وجوه دیده می‌شود و این دوران به دو بخش پیش از

مغول و بعد از مغول تقسیم می‌گردد. ادبیات فارسی در آغاز همین قرن شاهد دگرگونی‌های بسیار است؛ اصطلاحات و لغات و تعبیرات صوفیانه و عارفانه به شکلی وسیع به نظم و نثر راه می‌یابد؛ کتابهای فراوانی در علوم به فارسی نوشته می‌شود. ازین پس نظم و نثر فارسی، لغات و اصطلاحات بسیار عربی و علمی به خود می‌پذیرد و از آن شیوه ساده و بی‌پیرایه سبک خراسانی به شیوه‌ای مصنوعی و متکلف و فنی مبدل می‌شود که در اصطلاح سبک شناسی آن را «سبک عراقی» نامیده‌اند.

شاعران و نویسندگان بزرگی در این سبک به وجود آمدند و بر غنای ادبیات فارسی هر چه بیشتر افزودند. از میان خیل بزرگ شاعران می‌توان به نامهای: سنایی غزنوی، انوری ایوردی، خاقانی شروانی، نظامی گنجوی، جمال‌الدین عبدالرزاق اصفهانی، کمال‌الدین اسماعیل، سعدی شیرازی، کمال خجندی، مولانا جلال‌الدین محمد بلخی، فخرالدین عراقی، عطار نیشابوری، خواجوی کرمانی، امیر خسرو دهلوی، اوحدی مراغه‌ای، ناصر بخارایی، حافظ شیرازی، سلمان ساوجی، عبید زاکانی، محمود شبستری، نورالدین عبدالرحمان جامی، شاه قاسم انوار، شاه نعمت‌الله ولی اشاره کرد.

آثار ارزشمندی به شعر ازین سه چهار قرن باقی مانده که بر تارک ادبیات ایران و جهان می‌درخشد. داستان‌سرایی که از دوره‌های گذشته آغاز گشته بود، از قرن ششم به بعد، مورد توجه جدی قرار گرفت و منظومه‌های بسیاری با مضامین گوناگون اخلاقی، صوفیانه و عارفانه، تاریخی، عشقی و بزمی، و رزمی پدید آمد. در زیر نام تعدادی از منظومه‌های مشهور این سبک را می‌آوریم:

پنج گنج یا خمسة نظامی (مغزن الاسرار، خسرو و شیرین، لیلی و مجنون، هفت پیکر، اسکندرنامه)، حدیقة الحقیقة سنایی، تحفة العراقرین خاقانی، منطق الطیر و الهی نامه و مصیبت نامه و اسرارنامه عطار نیشابوری، مثنوی - مولوی، بوستان سعدی، پنج گنج امیر خسرو دهلوی، پنج گنج خواجوی کرمانی، جام جم اوحدی مراغه‌ای، گلشن راز شبستری، هفت اورنگ جامی. نثر فارسی نیز رو به تکلف و تصنع نهاد و در قرن ششم و هفتم آثار

بدیعی تألیف شد؛ اما از قرن هشتم به جهت اغراق و زیاده روی در این نوع نویسندگی، کم کم نثر فارسی نتوانست به ارزش واقعی خویش دست یابد و دچار تزلزل گردید. در این دوران نوشته‌های صوفیان و عارفان، مقام شامخی دارند؛ زیرا بسیاری از آنان ساده نویسی را با عشق و شور و الفاظ لطیف و معانی دقیق همراه کردند. از میان نویسندگان بزرگ این دوران باید به نامهای ذیل اشاره کرد:

ابوالمعالی نصرالله منشی، راوندی، زیدری نسوی، قاضی حمیدالدین بلخی، طرسوسی، احمد غزالی، عین القضاة همدانی، نجم الدین رازی، سعدی، رشید وطواط، بهاء الدین بغدادی، ابوالفضل میبدی، عطا ملک جوینی، منهاج سراج، محمد عوفی، خواجه نصیر طوسی، سعدالدین وراونی، شمس قیس رازی، روزبهان بقلی شیرازی، حمدالله مستوفی، رشیدالدین فضل الله همدانی، عبید زاکانی، عزیز نسفی، جامی، افضل الدین کاشانی و دیگران.

آثار منشور این دوران دارای تنوع بسیار است و در زمینه‌های علمی و ادبی، کتاب و رساله نوشته شده است؛ کتابهای زیر از مشهورترین آنهاست:

تاریخ جهانگشا، مرصادالعباد، کلیله و دمنه بهرامشاهی، داراب نامه، گلستان سعدی، مرزبان نامه، مقامات حمیدی، التوسل الی الترسل، طبقات ناصری، لباب الالباب وجوامع الحکایات عوفی، چهار مقاله نظامی عروضی، اخلاق ناصری و اساس الاقتباس خواجه نصیر، المعجم فی معاییر اشعارالعجم، شرح شطعیات، انسان کامل، تاریخ گزیده، نزهة القلوب، جامع التواریخ، مصنفات بابا افضل، عتبة الکتاب، معارف بهاء ولد، تذکرة الاولیاء عطار، مجمع الانساب، بهارستان جامی، اشعة المصغات، لمعات عراقی، سوانح العشاق، تمهیدات و غیره.

از قرن نهم و دهم یعنی دورانی که سلسله‌های تیموریان، قراقوینلو و آق قوینلو و بعد از آنها صفویان در ایران حکومت می‌کنند، به علل مختلف، اغلب نویسندگان و شاعران به کشور های همجوار مانند عثمانی و عمدتاً به شبه

قاره هند جلب می‌شوند. اوضاع نابسامان داخلی ایران در قبل از روی کار آمدن صفویه و عدم توجه شاهان این سلسله به ادبیات فارسی، بخصوص شعر، و همچنین التفات امرا و شاهان گورکانیان هند و علاقه شدید آنها به ادب فارسی و تشویق و تبلیغ ادب از جانب آنان، زمینه ساز مهاجرت بسیاری از اهل قلم و گویندگان است.

از قرن نهم به بعد، تعداد تألیفات و رسالات به جهت گسترده‌گی خاص زبان فارسی رو به فزونی می‌نهد. هزاران شاعر و نویسنده در سرزمینهای مختلف هند و نیز در کشور عثمانی به تألیف آثار رنگارنگی در همه عرصه‌های علم و دانش می‌پردازند. شاعرانی که در هند به سرب می‌برند، سبکی را به وجود می‌آورند که در لفظ ساده و حتی در مواردی عوامانه، اما در مضامین و تصاویر و تخیل شعری بدیع و تازه و منقطع است. این شیوه شاعری به «سبک هندی» شهرت یافته است. صائب تبریزی، کایم کاشانی، عرفی شیرازی، بیدل هندی، طالب آملی در ردیف گویندگان نامی این سبک قرار دارند. در این دوران منظومه‌های معروف مورد تقلید بسیار قرار می‌گیرد. در ایران، جدای از سبک هندی در قرن نهم و دهم، شاعرانی به عرصه شعر می‌آیند که ضمن سادگی لفظ و معنی، توجه مشخصی به وقایع معمول زندگی دارند؛ بدین جهت روش آنان را «مکتب وقوع» نامیده‌اند. از شاعران برجسته این مکتب باید بابافغانی، وحشی بافقی و محتشم کاشانی را ذکر نمود.

آثار منشور دوره نامبرده متنوع می‌باشد. بسیاری از کتابهای نثری در عهد صفویه یعنی از قرن دهم تا دوازدهم هجری در علوم مذهبی، بویژه در مذهب شیعه اثنی عشری است؛ زبان این آثار معمولاً غیر فصیح است. از جمله بزرگان علم و ادب و نویسندگان این دوران است:

غیاث‌الدین منصور دشتکی، مصلح‌الدین لاری، خواجه محمددهدار، ابوالقاسم میرفندرسکی، میرداماد، آقا جمال خوانساری، آقا حسین خوانساری، ملا صدرا، ملا محمد باقر مجلسی، محمد باقر لاهیجانی، ملا محسن فیض کاشانی، شیخ بهایی، سلطانعلی گناهدی، یوسفی طبیب هروی، شاه ارژانی، حکیم شفایی، نظام‌الدین احمد گیلانی، حسن بیک روملو، اسکندر بیک منشی، روزبهان خنجی و غیره.

آنچه قابل توجه است رو آوردن ادبا و فضلا به فرهنگنویسی فارسی و زبانهای دیگر است که از قرون نهم تا دوازدهم کتابهای فراوانی را در این فن ادبی پدید آورده‌اند.

در ذیل نام برخی از تألیفات مشهور این زمان را می‌آوریم :

تاریخ عالم آرای عباسی ، عالم آرای صفوی ، عالم آرای امینی ، تذکرة الملوك ، احسن التواریخ ، خلاصة التواریخ ، تحفه حکیم مؤمن ، فرهنگ جهانگیری ، فرهنگ مجمع الفرس سروری ، برهان قاطع ، تفسیر لاهیجی ، منهج الصادقین .

از قرن دوازدهم تا دوران مشروطیت که در ایران حکومت‌های افشاریه ، زندیه و قاجاریه تسلط دارند ، همان روش در علوم که بیشتر شرح و تفسیر و ترجمه است دنبال می‌گردد . شاعران و نویسندگان به معیارها و اندازه‌های دو سبک خراسانی و عراقی برمی‌گردند که این شیوه در تاریخ ادبیات به «سبک بازگشت ادبی» موسوم است .

شعر همچنان تقلیدی محض است ؛ قصیده گویان به تقلید از استادان قدیم این شکل یعنی فرخی ، عنصری ، منوچهری ، خاقانی و انوری می‌پردازند ؛ غزلسرایان دنبال بزرگان غزل یعنی سعدی و حافظ می‌روند ؛ مثنوی‌سراها پیروی از فردوسی و نظامی و مولوی و سعدی دارند . اصولاً شعر فارسی بعد از قرن هشتم تا دوره مشروطیت دچار تکرار و دور و گردش ادبی است و گویی فردوسی ، نظامی ، مولوی ، سعدی و حافظ همه ظرفیتهای صوری و مضمونی و خیالی آن را پر کرده‌اند و دیگر جای سخنی برای شاعران نیست .

فتحعلی خان صبا ، محمود خان صبا ، قاجانی ، یغمای جندقی ، نامی اصفهانی ، سروش اصفهانی ، فروغی بسطامی ، وضال شیرازی از بزرگان گویندگی این دورانند .

در نشر که قرن‌هاست آثار قابل ملاحظه‌ای از جنبه ادبی پدید نیامده ، هنوز نویسندگانی هستند که تکلف و تصنع را رها نکرده‌اند ؛ از جمله آنان منشی نادرشاه ، میرزا مهدی خان امیرآبادی است که با تألیف کتاب «دره نادره» افتضاح تکلف را بعد از کتاب «تاریخ و صاف» از قرن هشتم ، به اوج خود

می‌رساند.

دردوره قاجاری، نویسندگان به جهت مسائل خاص سیاسی و اجتماعی و تأثیر فساد سنتی دربار و نفوذ تدریجی تکنیک فنی و ادبی اروپایی، رفته رفته از اغراق در صنایع و فنون ادبی می‌کاهند و زبان خود را بخصوص به روش درست نویسی و فصیح سعدی و مانند او نزدیک می‌کنند.

از نویسندگان خوب این زمان می‌باید که قائم مقام فراهانی، فاضل خان گروسی، فرهاد میرزا معتمدالدوله، رضاقلی خان هدایت، سپهر، اعتضاد السلطنه، محمد حسن خان اعتمادالسلطنه، عبدالرزاق بیگ دنبلی، وقایع نگار، مجدالملک و طسوجی را نامید.

کتابهای معتبر قرن دوازده تا اوایل قرن سیزدهم عبارتند از: مجمل - التواریخ گلستانه، مرآت البلدان، مطلع الشمس، ناسخ التواریخ، روضة الصفا، ناصری، مجمع الفصحا، هزار و یک شب، منشآت امیر نظام، منشآت قائم مقام. دردوره قاجاری، عوامل مهم سیاسی و اجتماعی بر فرهنگ و ادبیات این مملکت اثرشگرفی دارد. دنیای آن روز در حال تکان و حرکت است؛ اروپا چهره‌ای سوای آنچه در ممالک مشرق زمین می‌گذرد، دارد. ایران آن روز، شاهد تجزیه مرزهای خویش است؛ روسها از شمال غربی، شهرهای آذربایجان را طی عهدنامه‌های تنگینی از آن خود می‌کنند. از جانب شرق، افغانستان بر اثر دسیسه‌های انگلیسیها از ایران جدا می‌گردد. دودولت بزرگ روزگار، همه منابع مهم زیرزمینی و روی زمینی را در انحصار خویش درمی‌آورند. فساد دربار روزافزون می‌شود. و بالاخره همه این عوامل دست به دست هم می‌دهند تا در میان مردم ولوله و جنبشهای انقلابی پدید می‌آید. مردان بزرگ پیشروان این نهضت می‌گردند. سیاستمدارانی چون میرزا قائم مقام فراهانی، محمد تقی خان امیر کبیر و نویسندگانی چون طالبوف، آخوندزاده، حاجی زین العابدین مراغه‌ای، میرزا ملکم خان، میرزا آقاخان کرمانی و مانند ایشان سهم مهمی در روشنگری افکار مردم، بویژه در قشرهای بالا دارند.

فن چاپ و روزنامه در رأس این روشنگری قرار می‌گیرد. روزنامه‌ها از محیط فاسد درباری و حول و حوش آن بیرون می‌روند و به جای حوادث

مبتذل داخلی در میان امرا و شاهزادگان، به رویدادها و جریانات مهم مملکتی و مردمی روی می آورند. این خود سبب می شود که لحن ساده مردمی جای خود را باز کند و پس از گذشت قرن ها، ساده نویسی و ساده گویی به جای تصنع و تکلف بنشیند. روزنامه ها نقش اصلی این مهم را بازی می کنند. از جمله روزنامه ها است: صور اسرافیل، نسیم شمال، قانون، شرف، جبل المتین، مساوات و غیره.

شاعرانی چون ادیب الممالك فراهانی، سید اشرف الدین کیلانی، محمد تقی بهار، عارف قزوینی، مسایل سیاسی و روز را به طور گسترده در اشعار خود می آورند و شعر برای اولین بار وسیله ای برای مبارزه و حرکت مردم می شود.

علی اکبر دهخدا لحن عامیانه را وارد نثر می کند و مقالات او در روزنامه صور اسرافیل موسوم به «چرند و پرند» یکی از پایه های نثر امروز ایران است.

در باب نظم و نثر معاصر، بحث خود را موقوف به مجلدات دیگر می نمایم.

* * *

و اما در این سلسله کتابها با عنوان «فرهنگ کتابهای فارسی» قصد بر این است که تا حد امکان، نوشته های نظم و نثر فارسی از ابتدا تا کنون معرفی گردد. برای این کار، اغلب آثار گذشته، از قرن چهارم هجری که اولین آثار فارسی در آن روزگار تألیف شده، تا سال ۱۳۰۰ هجری شمسی (کسانی که پس از این سال در قید حیات بوده اند، ذکری از اثرشان نشده) در یک مجلد و در دو بخش به ترتیب الفبایی گردآمده است. امید است که مجلدات دیگر به علت کثرت کتابهای معاصر و تنوع محتویات آنها، به گونه ای موضوعی فراهم آید؛ مثلاً مجموعه کتابهای داستانی و نمایشنامه در یک جلد جداگانه و

منظومه‌های شعری در جلدی دیگر، و به همین ترتیب سایر کتابها معرفی گردد. کتابها انتقال دهنده فرهنگ و معارف به نسلهای بعد و شناسنامه هستی يك ملت و تمدن هستند و شناختشان برای نسل امروزی بسی الزامی است.

نزدیک به پنجهزار و سیصد اثر منظوم و منثور فارسی در موضوعات گوناگون در این مجلد آمده است. سعی شده که تنها خلاصه‌ای از مشخصات يك کتاب، یعنی نحوه خواندن و نوشتن آن با حروف آوایی، معنی لغوی برخی از کتابها که مشکل می‌نماید، ذکر نام و شهرت نویسنده یا شاعر، موضوع اثر و قرن و دوره‌ای که کتاب نوشته شده، بیان گردد و اگر کتابی چاپ شده باشد، آن را با علامت اختصاری (چ) در پایان توضیحات، مشخص کرده‌ایم. در باب آثار درجه يك و با اهمیت نظم و نثر، توضیحات بیشتری داده شده که مشتاقان را تا حدی کفاف باشد.

کتابهایی را که در این مجموعه نیاورده‌ایم عبارتند از:

۱- کتابهایی را که با کلمات «دیوان»، «کلیات»، «رباعیات» و مانند آن، شروع می‌گردد و پس از آن نام خود شاعر ذکر می‌شود و نیز کلمات نشان دهنده موضوع و محتوای آنهاست.

۲- رسالات کوتاهی که از يك یا چند صنفه تجاوز نمی‌کنند.

۳- آشکار نبودن نام و عهد مؤلف و یا موضوع اثر، مگر در موارد استثنایی.

۴- جنگها و مجموعه‌های شعر و نثر و نامه‌های پراکنده که عموماً در اینجا یاد نشده‌اند؛ مگر مجموعه‌ای که دارای نام خاص همراه با معین بودن نام گردآورنده باشد.

۵- ترجمه‌هایی که در عهد قاجار از آثار نویسندگان و علمای اروپایی انجام شده که لازم است در جای دیگر یادی از آنها رود.

تعدادی از آثار، دارای دو یا چند نام هستند که یا خود مصنف بر روی آنها نهاده است یا بعدها بدانها شهرت پیدا کرده‌اند؛ در این گونه موارد، ذیل مشهورترین نام، توضیح آمده و باقی نامها به آن ارجاع شده است.

کتابهایی که همنام هستند و مؤلفین آنان مختلف است، مانند لیلی و و مجنونها، خسرو و شیرینها، شاهنامه‌ها و غیره، به ترتیب تقدم تاریخی ردیف گشته است.

با مختصر توجهی به نام کتابها، ملاحظه می‌شود که اغلب با کلمات و ترکیبات خاص عربی نامیده شده و جز در مواردی اندک همچون برخی رسالات ابن سینا و بابا افضل و نظایر آنها، با کلمات و یا ترکیبات فارسی سره موسوم شده‌اند. معمولاً مؤلفان سعی داشته‌اند که نامی درخور مضمون و محتوای اثر خویش انتخاب کنند؛ اما گاهی این نامها ارتباط چندانی با مضامین آثار ندارند. برخی از کتابها با الفاظی مشترک در ابتدای نام خود، همراه هستند که برای مزید اطلاع خوانندگان، رایج‌ترین این الفاظ را نقل می‌کنیم: آثار، آداب، آینه و آینه، احوال، اخبار، اخلاق، اسرار، اصول، انوار، انیس، بحر، بدایع، برهان، بیسان، پنج، تاج، تاریخ، تحفه، تحقیق، تذکره، ترجمه، تفسیر، جامع، جواهر، جهان، چهار، چهل، حدیقه، خسرو، خلاصه، در، دستور، ده، روزنامه، رساله، روضه، ریاض، زبده، زینة، سراج، سر، سفرنامه، سفینه، شاهنامه، شرح، شمس، طبقات، فتح، فتوح، فرهنگ، قواعد، کشف، کنز، گلزار، گلشن، گل، گنج، لب، لطایف، مآثر، مجالس، مجمع، مختصر، مخزن، مرآت، مصباح، مطلع، مفتاح، منتخب، مونس، نامه، نزهة، نصاب، هدایة، هفت، یوسف.

در آمار کتابها مشاهده می‌گردد که بیشترین آنها به ترتیب، با حروف «ت»، «م»، «الف»، «ر»، «س»، «ش»، «ن»، «ب» و... آغاز می‌گردند.

در هر دوره‌ای به نام نویسندگان، شاعران و دانشمندان پرکار و پر اثری برمی‌خوریم که از معاریف آنان است: ابن سینا، عطار نیشابوری، خاتون-آبادی، نورالدین عبدالرحمان جامی، خواجه محمد دهدار، شاه نعمت‌الله ولی، پیرجمال اردستانی، میرسیدعلی همدانی، عزیز نسفی، ملا محسن فیض کاشانی، عبدی بیگ شیرازی، خواجه نصیرالدین طوسی، ملا محمد باقر مجلسی، محمد حسنخان اعتماد السلطنه، رضاقلی‌خان هدایت، خواجه محمد پارسا، محمد گیسو دراز.

این کتاب برای مقصد خاصی یعنی استفاده جوانان، دانش‌آموزان، دانشجویان و اهل ادب و نیز آشنایی بیشتر مردم با گوشه‌ای از فرهنگ ایران، گردآمده است. با مراجعه به یکی از کتابها، شخص می‌تواند که نیاز معمول خود را برطرف سازد و در صورتی که اطلاعات بیشتری از یک کتاب بخواهد، با دانستن نام و نشان مؤلف و دوره‌ای که او می‌زیسته یا موضوع آن اثر می‌تواند به مراجع مفصل و اصلی مراجعه نماید.

برای استفاده بیشتر، فهرستی از نامهای نویسندگان و شاعران و مؤلفان کتابها تهیه گردیده که در پایان بخش دوم همین مجلد آمده است.

در پایان وظیفه خود می‌دانم از دوست عزیزم آقای محسن رثوفی که همواره برایم مشوق و مؤیدی در کارهای تحقیقی بوده است، صمیمانه سپاسگزاری نمایم. و نیز از همسرم سهیلا که شکیباییش بزرگترین یاور من است؛ تشکر بسیار دارم.

محمود مدبری ۶۴/۱/۲۴

«آ»

آب حیات : āb-e - hayāt

در اصول دین است. از ملا محمد جعفر شریعتمدار استرآبادی در قرن سیزدهم.

آب زلال : āb-e - zolāl

مثنوی کوچکی است، از ملا محسن فیض کاشانی، حکیم معروف قرن یازدهم.

آبستنی و باه : ābestanī - va - bāh

(باه: قوه جماع)

اثر مظفر شفقائی، پزشك عهد شاه عباس اول صفوی است.

آب نیسان : āb - e - na<e>ysān

آب نیسان و قمر در عقرب، از محمد باقر بن اسماعیل حسینی خائون آبادی در عهد صفویه است، پیرامون باران در ماه نیسان و آثار قرار گرفتن ماه در برج عقرب.

آب و نمک : āb - o - namak

مثنوی عرفانی است، از دلاور علی هندی در قرن سیزدهم . (ج)

آتشک : ātašak

از عمادالدین محمود شیرازی، پزشک عهدصفوی است، درباره بیماری آتشک .

آتشکده : ātaškada<e>

تذکره رابع و مشهوری است. تألیف لطفعلی بیگ آذر بیگدلی، شاعر قرن دوازدهم، در ذکر احوال شاعران گذشته و معاصر وی. (ج)

آثار احمدی : āsār - e - ahmadī

در تاریخ و زندگی پیامبر و جنگهای وی و اندکی از احوالات امامان دوازده گانه شیعه است، تألیف احمد بن تاج الدین حسن بن سیف الدین استرآبادی، از علمای دوره صفویه. (ج)

آثار ازلیه : āsār - e - azaliyya<e>

اثر میرزا حبیب صبح ازل، جانشین «باب» و پایه گذار فرقه ازلیان است.

آثار الاخیار : āsār - ol - axyār

(آثار نیکان)

ترجمه ای از «تفسیر العسکری» است از علی بن حسن زواره ای در قرن دهم.

آثار الصنادید : āsār - os - sanādīd

(اثرهای بزرگان)

در احوال شهر دهلی و عرفا و علما و شاعران آنجاست، از جوادالدوله عارف جنگ، دکتر سید احمد خان دهلوی. در قرن سیزدهم .

آثار الملوك والانبیاء : āsār - ol - molūk - va l - anbiyā'

تألیف خواندمیر، مورخ بزرگ قرن دهم، که خلاصه ای از کتاب مفصل «تاریخ حبیب السیر» خود اوست .

آثار الوزراء : āsār - ol - vozarā'

اثر ارزنده ای است در شرح احوال وزرا و صدور ، نوشته سیف الدین

حاجی نظام عقلی، معاصر سلطان حسین بایقرا در قرن نهم. (ج)

آثار جعفری : āsār - e - ja`fari

جغرافیای ایران و جهان است. از میرزا محمد جعفر حقایق نگار خرموجی
در قرن سیزدهم. (ج)

آثار شاهجهانی : āsār' - e - šāh jahānī

دربارهٔ انبیاء و خلفای راشدین و پادشاهان دیندار است. اثر محمد صادق
دهلوی در قرن یازدهم.

آثار عجم : āsār - e - 'ajam

در تاریخ و جغرافیا و احوال بزرگان است، از محمد نصیر فرصت شیرازی
دانشمند اوایل قرن چهاردهم. (ج)

آثار علوی : āsār - e - 'elvi

یا کائنات جو : اثر ابو حاتم مظفر بن اسماعیل اسفزاری، دانشمند بزرگ
قرن پنجم و اوایل قرن ششم است. در هواشناسی به زبانی ساده. (ج)

آثار علوی : ā. - e - 'elvi

رساله ای در هواشناسی است از ملا محمد بن مسعود مروزی در قرن ششم. (ج)

آثار علوی : ā. - e - 'elvi

یا کائنات جو، در هواشناسی است. از میرزا محمد حسن شیروانی، در قرن
یازدهم، که به نام شاه عباس دوم صفوی نوشته است.

آثار علوی : ā. - e - 'elvi

یا کائنات جو، در هواشناسی است، اثر محمد باقر بن اسماعیل حسینی
خاتون آبادی، که به نام شاه سلطان حسین صفوی نوشته است.

آداب التزویج : ādāb - ot - tazvij

(آداب زناشویی)

اثر ابوطالب بن محمد حسینی اسفراینی در عهد شاه سلیمان صفوی است.

آداب الحرب والشجاعة : ā - ol - harb - va š - šojā`at

(آیین‌های جنگ و دلاوری)

از جمله کتابهای بسیار مهم فارسی و دارای نثر ساده‌ی استادانه است. در اوصاف جنگ و اسب و سلاحها و لشکر، که «فخر مدبر مبارکشاه غوری» نویسنده معروف قرن هفتم نوشته است. (ج)

آداب السالکین : ā - os - sālekīn

از آثار ملامحسن فیض کاشانی، حکیم معروف قرن یازدهم است در عرفان.

آداب المریدین : ā - ol - morīdīn

تألیف نویسنده، شاعر و صوفی قرن نهم، کمال الدین حسین خوارزمی است.

(ج)

آداب المشق : ā - ol - mašq

درباره خط است. از باباشاه حالی اصفهانی، در اوایل قرن یازدهم. (ج)

آداب المعاصرین : ā - ol - mo`āserīn

← ده باب

آداب الملوك : ā - ol - molūk

آداب الملوك و كفاية المملوك، از آثار مبارکشاه غوری، معروف به «فخر مدبر» نویسنده قرن هفتم است.

آداب النساء : ā - on - nesā`

(آیین‌های زنان)

اثر احتشام الدوله، پسر فتحعلی شاه قاجار است.

آداب الولاة : ā - ol - volāt

(آیین‌های والیان)

ترجمه عهدنامه مالک اشتر است، برگرفته از «نهج البلاغه». از محمدباقر مجلسی، فقیه و محدث عهد صفوی.

آداب خط : ā. - e - xatt

یا صراط‌السطور، منظومه‌ای است در ۱۵۰ بیت، در باب خط، از سلطانعلی مشهدی. در اوایل قرن دهم. (ج)

آداب خط : ā. - e - xatt

یا قواعد خط، منظومه‌ای کوتاه است بر وزن «لیلی و مجنون» نظامی، درباره قواعد خط، که مجنون ربیعی مشهدی به نام شاه تهماسب صفوی نوشته است.

آداب سفر : ā. - e - safar

در فلسفه عملی است از حسن عسکری در عهد صفویه.

آداب سلطنت : ā. - e - saltanat

اثر سید هبة الله حسینی، مشهور به «شاه‌میر» است در قرن نهم.

آداب سلوک : ā. - e - solūk

یا سیروسلوك، از رسائل عزیز نسفی عارف و نویسنده قرن هفتم است. (ج)

آداب سلوک : ā. - e - solūk

اثری صوفیانه است از خواجه صدرالدین محمد گیسو دراز، در اوایل قرن نهم.

آداب سنیه : ā. - e - saniyya

(آیین‌های گرانقدر)

در باب برده‌داری و قواعد و قوانین و آداب آن است، از میر محمد صالح خاتون آبادی که به نام سلطان حسین صفوی نوشته است.

آداب صوفیه : ā. - e - sūfiyya

رساله‌ای است مختصر از شیخ نجم‌الدین کبری، صوفی بزرگ اوایل

قرن هفتم. (ج)

آداب طریقت : ā. - e - tariqat

رساله مختصری است از خواجه عبدالخالق بن عبدالجمیل غجدوانی در اوایل قرن هفتم.

آداب عالمگیری : ā. - e - 'ālamgīrī

نامه‌هایی است از منشی الممالک، شیخ ابو الفتح قابل خان در قرن یازدهم در هند.

آداب عباسی : ā. - e - 'abbāsī

در مملکت داری است. از عبدالکریم بن محمد صادق اهری که به نام فتح‌علیشاه و ولیمهدش نوشته است.

آداب مشق : ā. - e - mašq

یا قلمیه، درباره خط است. از خواجه عبدالله صبرفی تبریزی در قرن هشتم.

آداب مشق : ā. - e - mašq

منظومه‌ای است درباره خط، در ۵۸۰ بیت از مولانا مجنون هروی در عهد صفوی.

آداب مشق : ā. - e - mašq

درباره خط است. از میرعماد حسینی قزوینی سیفی، خوشنویس معروف اوایل قرن یازدهم. (ج)

آداب واژگار : ā. - o - azkār

اثر غلامعلی باطنی در اوایل قرن سیزدهم است. در آداب و ذکرهای فرقه نقشبندیه در تصوف.

آذر برزین نامه : āzar bo<a>rzīn - nāma<e>

منظومه‌ای حماسی و ملی است به بحر متقارب، در استان آذر برزین پسر فرامرز رستم، که ظاهراً در قرن ششم سروده شده است.

آذروسمندر : āzar - o - samandar

یا گل و بلبل، منظومه کوتاهی است، از زلالی خوانساری شاعر اوایل قرن یازدهم که در برابر «لیلی و مجنون» نظامی سروده است.

آرایش نگار : ārāyeš - e - negār

منظومه کوتاهی است در بیش از ۲۰۰ بیت از صائب تبریزی شاعر مشهور عهد صفوی.

آسمان هشتم : āsmān - e - haštom

یا فلک البروج، یا بهرام نامه، یاهفت گنبد بهرام، مثنوی است از میر محمد امین شهرستانی، معروف به روح الامین میر جمله، شاعر قرن یازدهم هند که در برابر «هفت پیکر» نظامی سروده است. در سه هزار بیت.

آشوب نامه : āšūb - nāma

یاهفت آشوب، رساله‌ای است از ملا طغرا، شاعر و نویسنده قرن یازدهم که به عنوان دیباچه‌ای بر یکی از هفت مثنوی زلالی خوانساری نگاشته است.

آشوب هندوستان : āšūb-e-hendūstān

منظومه‌ای است به بحر متقارب مربوط به ستیزه جوییه‌های فرزندان شاهجهان، از قیام شاهزاده مراد بخش در احمد آباد تا قتل دارا شکوه، که توسط «بهشتی» از شاعران قرن دوازدهم سروده شده است.

آصف نامه : āsef - nāma

← تزوك آصفیه

آغاز و انجام : āqāz-o-anjām

رساله‌ای است در حکمت نظری، از خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند نامدار قرن هفتم که به روش اسماعیلی در بیست فصل اصول اسلامی را تأویل فلسفی و عرفانی کرده است. (ج)

آفتاب عالمتاب : āftāb-e-'ālam tāb

تذکره‌ای است شامل تراجم چهار هزار و دویست و شصت و چهار شاعر قدیم و جدید، از قاضی محمد صادق خان اختر هوگلی در قرن سیزدهم.

آفرین نامه : āfarīn-nāma <e>

منظومه‌ای بوده در حکمت و پند و اندرز به بحر متقارب، که ابوشکور بلخی، شاعر بزرگ قرن چهارم سروده و از آن آیات اندکی باقی مانده است.

آگهی گستر : āgahī-gostar

از محمد بن ملا محسن فیض کاشانی در قرن دوازدهم است، در عرفان.

آلات رصد : ālāt-e-rasad

تألیف غیاث الدین جمشید کاشانی، ریاضیدان بزرگ قرن نهم است در باره آلات و ابزار رصد کردن ستارگان.

آمار تهران : āmār-e-tehrān

آمار جمعیت تهران است، در عهد ناصرالدین شاه قاجار از عبدالغفار منجم باشی.

آمد نامه : āmad-nāma <e>

بحثی دستوری است، درباره مصدر «آمدن» از خرم شاه عاشق الله بن شیخ محمد فاضل در قرن دوازدهم.

آواز پر جبرئیل : āvāz-e-par-e-jebra'il

رساله کوچکی است در حکمت، از شیخ شهاب الدین سهروردی فیلسوف بزرگ ایران در قرن هفتم. (ج)

آیات الاحکام : āyāt-ol-ahkām

← تفسیر شاهی

آیات الاحکام الفقهیه : ā.-ol-ahkām-el-feqhiyya <e>

اثر ملا ملک علی تونی در عهد صفوی است، در باب آیه‌هایی که درباره فقه

آمدہ است.

آیات الائمہ: ā.-ol-a`emma <e>

آیات در ولایت امامان است، از حاج میرزا علینقی جنتعلی شاه، در قرن سیزدهم .

آیات البینات : ā.-ol-bayyenāt

رساله ای است از حاج میرزا محمد حسین بن میر محمد علی بن میر محمد حسین شهرستانی مرعشی، در اواخر قرن سیزدهم . (ج)

آیات الفردانیه: ā.-ol-fardāniyya <e>

آیات الفردانیه و مبنی الوجدانیه، در توحید است، از شرف الدین داود بن محمود بن محمد رومی قیصری، در قرن هشتم .

آیات الفضائل : ā.-ol-fazā`el

آیات الفضائل و تفسیرها، تفسیری است از میرزا علی بن رستم تبریزی در عهد ناصرالدین شاه قاجار . (ج)

آیه المملک : āyat-ol-molk

مثنوی عرفانی است در بحر رمل، از حسین بن عبدالله خوئی حسینی در قرن سیزدهم .

آیه النور : āyat-on-nūr

یا اصول و فروع، اثر محمد علی نورعلیشاه طبسی تونی (دیوانه) در اوایل قرن سیزدهم، که اصول و فروع به روش عرفانی است.

آینهای سجده در قرآن: āyat hā-ye-sajda <e>-dar-qor`ān

یا سجدهات ارشاد الصبیان، در ترجمه کلمات مشکل قرآن از ملا محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی است.

آینہ : āyena <e>

در خود و خداشناسی است، از سید محمد گیسو دراز در اوایل قرن نهم.

آینه اسکندری: ā.-ye-eskandari

اثری است در نجوم، تألیف کمال‌الدین حسین واعظ کاشفی، دانشمند معروف قرن نهم.

آینه حکمت: ā.-ye-hekmat

در آشتی میان حکمت و شریعت است، از میرزا حسن بن ملا عبدالرزاق لاهیجی از قرن دوازدهم.

آینه سر غیب: ā.-ye-serr-e-qa<e>yb

مثنوی است، از ملا محمد صادق گلپایگانی، شاعر قرن سیزدهم به بحر سریع و در پند و اندرز.

آینه شاهی: ā.-ye-šāhi

در حکمت عملی است از ملا محسن فیض کاشانی حکیم مشهور عهد صفوی که به نام شاه عباس صفوی نوشته است. (ج)

آینه شاهی: ā.-ye-šāhi

یا مرآت آگاهی، اثر محمد ابراهیم بن محمد علی طبسی در قرن سیزدهم است در ترجمه کتاب «مجالى المجالى» استادش میرزا محمد اخباری.

آینه عباسی: ā.-ye-'abbāsi

آینه عباسی در نمایش حق شناسی، یا امالی عباسی، در خداشناسی است از ابو احمد میرزا محمد اخباری در قرن سیزدهم که به نام عباس میرزا ولیعهد نوشته است.

آینه عبرت: ā.-ye-'ebrat

مثنوی عرفانی است در بحر سریع، از الفت اصفهانی شاعر قرن سیزدهم.

آیین اکبری: āyin-e-akbari

تألیف ابوالفضل وزیر اکبر شاه هندی است، راجع به امور دیوان و کشور داری دوره آن پادشاه. (ج)

آیین اکبری: ā.-e-akbarī

دائرة المعارف تاریخی است، در باب هندوستان، از ابوالفضل علامی بن شیخ مبارک ناگوری در اوایل قرن یازدهم که به نام اکبر شاه نوشته است. (ج)

آیین سکندری: ā.-e-sekandari

منظومه‌ای از عبدی بیک شیرازی، شاعر قرن دهم می‌باشد که در مقابل «شرفنامه» نظامی به نظم آورده است.

آیین عطاء: ā.-e-'atā'

فرهنگ لغات فارسی است، تألیف عطاءالله دانشورخان قدرت کشمیری در قرن دوازدهم.

آیینة اسکندری: āyina<e>-ye-eskandari

مثنوی است از امیر خسرو دهلوی، شاعر بزرگ قرن هفتم و هشتم به بحر متقارب، در چهار هزار و چهارصد و پنجاه بیت که در مقابل «اسکندرنامه» نظامی به نظم آورده و به نام علاءالدین محمد شاه کرده است. (ج)

آیینة سکندری: ā.-ye-sekandari

در تاریخ ایران است، از میرزا آقاخان کرمانی، آزادبخواه اواخر عهد قاجار. (ج)

آیینة شاهی: ā.-ye-šāhi

← آینه شاهی

آیینة مظفری: ā.-ye-mozaffari

جغرافیای عمومی است و تاریخ اسلام و ایران، تألیف میرزا محمدجعفر حقایق نگار خرموجی در عهد قاجار.

«الف»

الإبانة al-ebānat

(روشن کردن)

شرح کوتاهی است بر فرهنگ «السامی فی الاسامی» در لغات عربی به فارسی که در قرن ششم توسط نگارنده ناشناخته‌ای تألیف شده است. (چ)

ابتلاء الاولیاء : ebtelā'-ol-ōliyā'

تاریخ اسلام و امامان است، از محمد صادق بن آقا محمد لنکرانی قفقازی در قرن سیزدهم .

ابرهوبار: abr-e-gohar bār

مثنوی ارشد هروی در قرن یازدهم است، که به تقلید از «مخزن الاسرار» نظامی سروده .

ابصار المستبصرین: absār-ol-mostabserīn

(دیده‌های صاحب بصیرتان)

رساله‌ای است در شرح بحث وجدلی که عبدالوهاب بن عبدالرحمان بن محمد شیرازی در قرن یازدهم با علمای مذهب حنفی داشته است.

ابعاد اجرام : ab'ād-e-ajrām
رساله‌ای در باره جغرافیا و نجوم است، اثر ملا نظام‌الدین عبدالعلی بن محمد بن حسین بیرجندی در قرن دهم .

ابکار الافکار : abkār-ol-afkār
(دوشیزه‌های اندیشه‌ها)
ابکار الافکار فی الرسائل والاشعار، مجموعه رسائل و اشعار رشیدالدین وطواط ادیب و شاعر بزرگ قرن ششم است.

الابنيه : al-abniya<e>
(پایه‌ها، بناها)
الابنيه عن حقائق الادويه ، اثری است گراندتر با انشاء بسیار ساده و با نثری کهن در ذکر داروها، از قرن چهارم یا اوایل قرن پنجم که مؤلف آن موفق هروی است. (چ)

ابواب احوال صاحب الزمان :
تألیف محمد کاظم هزار جریسی است، در قرن سیزدهم در باره امام مهدی (ع) .

ابواب الجنان : abvāb-ol-jenān
(درهای بهشت)
کتابی است در باب بی اعتباری دنیا و چگونه گذراندن عمر برای رسیدن به آن جهان، تألیف ملا رفیع‌الدین محمد واعظ قزوینی در قرن یازدهم. (چ)

ابواب الخیر : a.-ol-xa<e>yr
(درهای نیکی)
اثری عرفانی است، از ابویزید قطب‌الدین عبدالله بن محمد بن یحیی بن محمود انصاری جهرمی، در اوایل قرن دهم .

ابواب اللغات : a.-ol-loqāt
(درهای لغتها)

فرهنگ لغات فارسی است، از نویسندہ‌ای نامعلوم ہدراواخر قرن دوازدهم.

ابومسلم نامه: <e> abū moslem-nāma

ازجملہ آثار داستانی در قرن ششم است، درزندگانی ابومسلم خراسانی
به زبانی سادہ و بی‌پیرایہ، تألیف ابوطاہر طرسوسی. (ج)

اتمام الحجۃ: etmām-ol-hojjat

در اصول دین است، از شرف‌الدین میرزا محمدرضا مجذوب تبریزی
کہ بہ نام شاہ سلطان حسین صفوی نوشتہ است.

اثبات الحق: esbāt-ol-haqq

ترجمہ «احقاق الحق» قاضی نوراللہ مرعشی است، از میرزا محمد نائینی در
اواخر قرن سیزدهم.

اثبات الحق: e.-ol-haqq

دربارہ مدعیان پیامبری است، از لسان السلطنہ کہ بہ نام مظفر الدین شاہ قاجار
نوشتہ است.

اثبات السیادہ: e.-os-siyāda

(ثابت کردن بزرگی)

اثبات السیادہ للشریف والشریفہ، اثر میرزا محمد سلطان زاہد الدین
شاہ بن میرزا محمد سلطان کامبخش در قرن سیزدهم.

اثبات النبوة: e.-on-nobovvat

یا رسالۃ نبوت، از آثار منسوب بہ ابوعلی سیناست.

اثبات الواجب: e.-ol-vājeb

در اثبات وجود خداست، از مسیحای شیرازی در قرن دوازدهم.

اثبات حرکت جوهری: e.-e-harakat-e-jōhari

اثری فلسفی است از ملا محسن فیض کاشانی حکیم عہد صفویہ.

اثبات حرکت شمس: e.-e-harakat-e-šams

تألیف ملا محمد باقر مجلسی، از علمای عهد صفوی است، درباره سکون زمین و حرکت خورشید به دور آن.

اثبات خلافت: e.-e-xelāfat

گفتگوی مذهبی است از عباسقلی شهر، مورخ مشهور عهد قاجار در قرن چهاردهم.

اثبات رجعت: e.-e-raj'at

ترجمه چهارده حدیث است، از ملا محمد باقر مجلسی فقیه صفویان که این اثر را برای شاه سلیمان صفوی نگاشته است. (ج)

اثبات رجعت: e.-e-raj'at

اثر سلطان محمود طبسی در قرن دوازدهم است.

اثبات صانع: e.-e-sāne'

در اثبات وجود خداست، از احمد بن محمد حسینی در عهد شاه سلطان حسین بایقرا.

اثبات عقل: e.-e-'aql

اثری عرفانی در باره عقل است، از نصیر همدانی در قرن یازدهم.

اثبات نبوت: e.-e-nobovvat

تألیف میرزا عیسی بن میرزا حسن حسینی فراهانی، در قرن سیزدهم است.

اثبات نبوت: e.-e-nobovvat

تألیف حاج محمد جعفر بن صفر خان کبودرآهنگی (مجدوبعلی شاه همدانی) است، در اوایل قرن چهاردهم.

اثبات واجب: e.-e-vājeb

رساله‌ای است در حکمت نظری، از خواجه نصیرالدین طوسی دانشمند

بزرگ قرن هفتم که به روش مناظره خدا را ثابت می‌کند.

اثبات واجب: e.-e-vājeb

یکی از رسالات جلال‌الدین دوانی حکیم معروف قرن نهم است، در اثبات خدا.

اثبات واجب: e.-e-vājeb

اثر میرزا محمد صادق بن محمد صالح سپاهانی در قرن یازدهم است، در اثبات وجود خدا.

اثبات واجب: e.-e-vājeb

تألیف مولانا رجبعلی تبریزی سپاهانی، فیلسوف منطقی قرن یازدهم، که در آن یگانگی خدا را آشکار می‌سازد.

اثبات واجب: e.-e-vājeb

در وجود و توحید است، از محمد بن اسماعیل مسیح فسوی شیرازی در قرن دوازدهم.

اثبات واجب: e.-e-vājeb

← اشتراك لفظی و معنوی در وجود

اثبات واجب: e.-e-vājeb

← اصول دین

اثبات واجب: e.-e-vājeb

← توحید

اثبات واجب: e.-e-vājeb

← وجودیه

اثرشوکت: asar-e-šōkat

فرهنگ لغات عربی و فارسی و ترکی است از محمد شوکت استانبولی در قرن سیزدهم.

اثنی عشریه: <e>esnā-'ašariyya

رساله‌ای در عقاید شیعی است، اثر محمد طاهر اخباری که به نام شاه سلیمان صفوی نوشته است.

اجابة المضطربین: ejābat-ol-moztarīn

(پذیرفتن تهیدستان)

در اصول و فروع دین است، به شیوه عرفانی، تألیف سید جعفر دارابی کشفی بروجردی در قرن سیزدهم. (ج)

اجازه نامه: <e>nāma<e>-ejāza

اثر مهدی بن حاجی عبدالله تبریزی سرخس‌ای است، در افسون کردن حیوانات موزی در قرن سیزدهم.

اجمل التواریخ: ajmal-ot-tavārīx

(خلاصه‌ترین تاریخها)

تاریخ مختصر ایران است، که رضا قلی خان هدایت مورخ و ادیب معروف عهد قاجار برای مظفرالدین شاه نوشته است. (ج)

احادیث اوائل: ahādīs-e-avā'el

رساله‌ای عرفانی است، از عزیز نسفی عارف و نویسنده معروف قرن هفتم. (ج)

احسن التفاسیر: ahsan-ot-tafāsīr

(زیباترین تفسیرها)

تفسیری است شیعی از قرن سیزدهم، تألیف محمد جعفر بن ملا عبدالصاحب خشتی دوانی.

احسن التواریخ: a.-ot-tavārīx

(زیباترین تاریخها)

تاریخ عمومی و بسیار مهمی است در احوال شاه اسماعیل و شاهان صفویه و مشاهیر و علما و امرا و شعرای آن عهد، تألیف حسن بیگ روملو در قرن دهم. (ج)

احسن التواریخ: a.-ot-tavāriḫ

← تاریخ خیرات

احسن التواریخ: a.-ot-tavāriḫ

← تاریخ محمدی

احسن الحدایق: a.-ol-hadāyeq

(زیباترین باغها)

تفسیر سورة یوسف است، از مولوی سید صفدر علی بن سید حیدر علی رضوی دهلوی در قرن سیزدهم .

احسن السیر: a.-os-siyar

(زیباترین سیره‌ها)

تاریخ بابر شاه است ، تألیف میرزا برخوردار ترکمان که شیعی مذهب بوده است، در قرن دهم.

احسن السیر: a.-os-siyar

سرگذشت پیامبران است، از محمد کاظم بن مجتهد حیدر علی شوشتری در قرن دوازدهم.

احسن القصص: a.-ol-qesas

(بهترین داستانها)

شرح سورة یوسف و داستان یوسف و زلیخاست به نثر از معین الدین جوینی شاعر و نویسنده قرن هشتم .

احسن القصص: a.-ol-qesas

تفسیر سورة یوسف است از معین مسکین فراهی، در اوایل قرن دهم.

احسن القصص: a.-ol-qesas

احسن القصص و دافع القصص ، خلاصه‌ای است از «تاریخ الفی» که احمد بن نصرالله دیلی تتوی در قرن دهم تهیه کرده است.

احسن‌القصص: a.-ol-qesas

تاریخ پیامبر اسلام است، از محمد بن محمود خاوندشاه در قرن یازدهم.

احسن‌القصص: a.-ol-qesas

← جامع‌الستین

احسن‌القصص: a.-ol-qesas

← یوسف و زلیخا

احسن‌الکبار: a.-ol-kebār

(بهترین بزرگان)

درس‌رگذشت امامان است، از سعید محمد بن ابوزید بن عربشاه حسینی
علوی ورامینی در قرن هشتم.

احکام‌الاعوام: ahkām-ol-a'vām

(حکم‌های سالها)

کتابی است در دو مقاله درباره نجوم از علی شاه بن محمد بن قاسم درغانی
خوارزمی از دانشمندان قرن هفتم.

الاحکام‌العلائیة فی الاعلام‌السماویة:

← الاختیارات‌العلائیة

احکام‌المحبین: a.-ol-mohebbīn

(آداب دوستداران)

یکی از مثنویهای عرفانی پیر جمال‌اردستانی، شاعر و نویسنده صوفی قرن
نهم است.

احکام‌المدن: a.-ol-modon

(قوانین شهرها)

در آداب کشورداری و سیاست است، از محمد علی شریف کرمانشاهی
در عهد ناصرالدین شاه قاجار.

احکام بیان: a.-e-bayān

در عبادات و احکام از لیسان است، از میرزا یحیی صبح ازل در قرن سیزدهم. (ج)

احکام منازل القمر: a.-e-manāzel-ol-qamar

یکی از رسالات خواجه نصیرالدین طوسی دانشمند برجسته قرن هفتم است.

احکام نجوم: a.-e-nojūm

اثر تاج الدین بن اکرم الدین نخجوانی در قرن هفتم است درباره ستاره شناسی و جداول آن.

احکام نجوم: a.-e-nojūm

رساله ای از علی شاه بن محمد بن قاسم درغانی خوارزمی است در قرن هفتم.

احکام نجوم: a.-e-nojūm

در قرن هشتم نوشته شده است، تألیف ابوالحسن عبدالعظیم از منجمان مشهور آن دوران.

احوال آبا و اجداد شاهجهان:

در سرگذشت تیموریان هند است از بهگوانداس در قرن یازدهم.

احوال الخواقین: ahvāl-ol-xavāqīn

(سرگذشتهای خاقانها)

نوشته محمد قاسم در قرن دوازدهم، در تاریخ جانشینان اورنگ زیب عالمگیر است.

احوال بلوک مال امیر: a.-e-bolūk-e-mālamīr

در جغرافیای «مال امیر» یکی از بخشهای بختیاری است، تألیف محمد حسن خان صنیع الدوله در عهد ناصری.

احوال خانلر میرزا: a.-e-xānlar mīrẓā

مربوط به وقایع چهار سال آغاز پادشاهی ناصرالدین شاه است، تألیف خانلر-

میرزا احتشام الدوله.

احوال سرکار کامل پاشا: a.-e-sarkār-e-kāmel pāša
تألیف میرزا سنگلاخ خراسانی، از شعرا و خطاطان مشهور قرن سیزدهم که
در شرح حال وزندگی نامه است.

احوال عالی گهر: a.-e-'āli gohar
تاریخ هند پس از «عالمگیر» است از هدایتعلی شاه ترمذی در قرن دوازدهم.

احوال همایون پادشاه: a.-e-homāyūn-pādshāh
در وقایع عهد همایون شاه در قرن دهم است، اثر گلبدن بیگم دختر بابر شاه.

احیاء الملوك: ehyā'-ol-molūk
تاریخ سیستان است، از آغاز تا قرن یازدهم، تألیف شاه حسین بن ملک
غیاث الدین محمد بن شاه محمود سیستانی. (ج)

اخبارات هند: axbārāt-e-hend
تاریخ عمومی هند است، از محمد رضا متخلص به «نجم» در قرن سیزدهم.

اخبار الملوك مظفری: axbār-ol-molūk-e-mozaffarī
تاریخ ایران است به نثری روان و بر پایه اساطیر و افسانه ها، از محمد تقی
کمال السلطنه که به نام مظفر الدین شاه نوشته است.

اخبار النوادر: a.-on-navāder
← چهار گلشن

اخبار الیزد: a.-ol-yazd
از میرزا احمد دیوان بیگی شیرازی، در قرن سیزدهم است. در تاریخ و
جغرافیای یزد و احوال شاعران آن دیار.

اخبار بومکیان: a.-e - barmakīyān
ترجمه ای است از کتاب عربی ابوالقاسم محمد طایفی که ضیاء الدین
برنی مورخ و نویسنده قرن هفتم هند انجام داده است.

اخبار علیه : a. - e - 'aliyya <e>

اخبار علیه در غزوات مرتضویه، تألیف محمد فصیح، معاصر شاه عباس دوم که شرح زندگانی علی (ع) است.

اخبار محبت : a. - e - mahabbat

تاریخ عمومی هندوستان است تا قرن دوازدهم، اثر محبت بن فیض عطاخان بن صالح محمدخان بهادر.

اخبار محمدی : a. - e - mohammadi

رویدادهای بزرگ جهان است به گونه فهرست، از آغاز آفرینش تا عهد قاجار، تألیف محمود میرزا قاجار.

اختر تابان : axtar - e - tābān

تألیف ابوالقاسم محتشم شروانی بهوپالسی در قرن سیزدهم، تذکره‌ای است شامل احوال هشتاد و دو تن از زنان سخنور به ترتیب حروف تهجی. (ج)

اختر قلیچ خانی : axtar - e - qelič xānī

منظومه‌ای است در ستاره‌شناسی، از شیر محمد هزاری در قرن یازدهم.

اختلاجات اعضاء : extelājāt - e - a`zā`

(حرکات و انقباضات ناگهانی اعضا)

منظومه‌ای کوتاه است در پزشکی، از بدرالدین جاجرمی شاعر قرن هفتم.

اختلاف هجاء قرآنی : extelāf - e - hejā` - e - qor`ānī

رساله‌ای است از قرن چهارم، تألیف ابوبکر احمد بن حسین بن مهران اصفهانی نیشابوری.

اختیارات : extiyārāt

درباره روزهای سعد و نحس نوشته شده، تألیف محمد باقر بن محمد مؤمن خراسانی در قرن یازدهم.

اختیارات الایام : e. - ol - ayyām

از آثار ملا محمد باقر مجلسی، فقیه و محدث مشهور عهد صفوی است در بیان نجومی ماهها و روزها و ساعات.

اختیارات الایام : e. - ol - ayyām

تألیف آقا جمال خوانساری، عالم مشهور عهد صفوی است، پیرامون سعد ونحس ایام.

اختیارات الایام والساعات : e. - ol - ayyām - va s - sā`āt

درباره روزهای هفته و ساعتهای روز است، از ملا محمد صادق بن معزالدین در قرن یازدهم.

اختیارات البروج : e. - ol - borūj

یا جدول معرفة اختیارات البروج، منسوب به خواجه نصیرالدین طوسی است، که رساله‌ای است منظوم در مورد سعد ونحس ایام. (ج)

الاختیارات العلائیه : al - extiyārāt - ol - 'alā' iyya<e>

الاختیارات العلائیه فی الاختیارات السماویه، یا الاحکام العلائیه فی - الاعلام السماویه، در اختیارات نجومی است، تألیف امام فخر رازی دانشمند مشهور قرن ششم و اوایل قرن هفتم که به نام علاءالدین محمد خوارزمشاه نوشته است.

اختیارات النجوم : e. - on - nojūm

یکی از رسالات خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن هفتم است.

اختیارات باخرزی : e. - e - bāxarzi

تألیف اسماعیل باخرزی، در قرن ششم است. در باب جامه پوشیدن و مراسلات و مکاتبات با ملوک.

اختیارات بدیعی : e. - e - badī' ī

کتاب بسیار معروف طبی است، درباره داروها، اثر علی بن حسین انصاری

معروف به حاجی زین العطار که در سال ۷۷۰ برای شاهزاده خانم بدیع -
الجمال از زنان امیر مبارزالدین محمد نوشته است.

اختیارات نظامی : e. - e - nezāmī

گزیده‌ای است از کتاب «اختیارات بدعی» درباره داروها که حکیم
نظام‌الدین احمد گیلانی در قرن یازدهم ترتیب داده است.

اخلاق : axlāq

اثر مهم جلال‌الدین محمد دوانی، حکیم مشهور قرن نهم است.

اخلاق : axlāq

اثر ملک یوسف شاه نظرشاپوریان است، که به نام ناصرالدین شاه نگاشته است.

اخلاق الاشراف : a. - ol - ašrāf

رساله‌ای است اجتماعی و طنزگونه از اوصاف زمانه، تألیف عبید زاکانی
شاعر و نویسنده بزرگ قرن هشتم. (ج)

اخلاق الاولیاء : a. - ol - oliyā'

از ملا ابوالحسن بن محمد کاظم جاجرمی است، در قرن سیزدهم. که برای
فرزند خود نوشته است.

اخلاق حسنی : a. - e - hasanī

یا اخلاق قطبشاهی، از علی بن طیفور بسطامی است که در قرن یازدهم
به نام قطبشاه نگاشته است.

اخلاق سلطانی : a. - e - soltānī

از سید نورالدین علی بن سید نعمت‌الله حسینی جزایری در قرن دوازدهم
است.

اخلاق شاهی : a. - e - šāhī

منظومه‌ای در سیر وسلوک و اخلاق است، شامل ۱۳۴۰ بیت از «غباری»

نامی، که برای یکی از شاهان عثمانی سروده است.

اخلاق شمسی : a. - e - šamsī

از ملاحسن بن روزبهان شیرازی در قرن دهم، که بر اساس «اخلاق محسنی» واعظ کاشفی نوشته است.

اخلاق قطبشاهی : a. - e - qotb šāhī

— اخلاق حسنی

اخلاق محتشمی : a. - e - nihtašamī

اثر مهمی است در حکمت عملی، که خواجه نصیرالدین طوسی دانشمند برجسته قرن هفتم در چهل باب به نام ناصرالدین محتشم نوشته است. (ج)

اخلاق محسنی : a. - e - mohsenī

اثر مشهوری است در اخلاق، از کمالالدین حسین واعظ کاشفی، دانشمند مشهور قرن نهم و دهم، که به نام «ابوالمحسن میرزا» نوشته است.

اخلاق محمد شاهی : a. - e - mohammad šāhī

کتابی از قرن دوازدهم است، تألیف میراحمد علی خان اجمیری که برای محمدشاه ترتیب داده است.

اخلاق محمدی : a. - e - mohammadi

اثری از قرن سیزدهم است، تألیف محمدعلی یزدی محرر که به نام مختار-الملك سالار جنگ بهادر نوشته است.

اخلاق معتمدی : a. - e - mo'tamedī

از ابوالحسن بن احمد حسنی حسینی شیرازی است، در قرن سیزدهم.

اخلاق منظوم : a. - e - manzūm

مثنوی است در سه هزار بیت درباره اخلاق زنان و مردان، از امیراصلان که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

اخلاق ناصری : a. - e - nāserī

ازامهات کتب در حکمت عملی است، اثر دانشمند برجسته قرن هفتم
خواجه نصیرالدین طوسی که برای ناصرالدین ابوالفتح عبدالرحیم بن
منصور، در زندان قاین قهستان، به سال ۶۳۳ نوشته است. (ج)

اخلاق و سیاست : a. - o - siyāsat

اثر قوام الدین محمد یزدی در قرن نهم است، متضمن حکایات و شعرهایی
از خود او.

اخلاق همایونی : a. - e - homāyūnī

در علم اخلاق است، از اختیار بن غیاث الدین حسینی که برای ظهیرالدین
محمد بابر در قرن دهم نوشته است.

اخوان المجالس : exvān - ol - majāles

(یاران مجلسها)

تاریخ مختصر اسلام است، تا عهد چنگیز و شرح حال شاعران قرن سیزدهم،
تألیف میر برهان الدین خان لاغر بدختی.

ادات الفضلاء : ādāt - ol - fozalā`

(دست افزار فاضلان)

فرهنگ لغات فارسی است، از قاضی بدرالدین محمد دهلوی در قرن
هشتم که به نام قدرخان در دوبخش نوشته است.

ادب الصبیان : adab - os - sebyān

(ادب کودکان)

تألیف حکیم نظام الدین احمد گیلانی در قرن یازدهم، درباره علوم است.

ادب اللسان : a. - ol - lesān

(ادب زبان)

اتر سید میرزا محمد باقر بن زین العابدین بن ابوالقاسم خوانساری صاحب
کتاب «روضات الجنات» است در قرن سیزدهم، که آنرا در هجده مجلس

درمواظ نوشته است.

ادب‌نامه : a. - nāma <e>

مثنوی است به بحر متقارب، از حکیم نزاری قهستانی شاعر شهیر قرن هشتم.

ادلة سبعة : adella <e> - ye - sab' a <e>

← دلائل سبعة

ادویه : adviya <e>

از عمادالدین محمود بن مسعود پزشک شیرازی در عهد صفویه است.

ادویه قلبیه : a. - ye - qalbiyya <e>

در داروهای قلب است، از سید محمد باقر موسوی پزشک عهد صفوی.

ارادة الله : erādat - ollāh

اثر علی بن شیخ فضل الله گیلانی فومنی در قرن یازدهم است.

اربعة ایام : arba' at - o - ayyām

در باره چهار روز مقدس سال است، تألیف میر محمد باقر داماد در عهد صفوی.

اربعین : arba' īn

(چهل)

تألیف ادهم واعظ خلخالی است، در قرن یازدهم که در فلسفه عملی است از قول پیامبر و امامان.

اربعین : arba' īn

← لمعات قدسیه

ارتفاع : ertefā'

رساله‌ای است از بدرالدین طبری، در قرن نهم که گزارش «سی فصل»

خواجہ نصیر طوسی است.

ارتفاع الجبال : e. - ol - jebāl
(ارتفاع کوهها)

در ریاضی است، اثر محمد زمان بن محمد صادق انبالجی دهلوی در
قرن دوازدهم.

ارجاح المتعلمین : erjāh - ol - mota' allemin
(متوجه گردانیدن یادگیرندگان)

در مسائل دستوری است، از محمد امین هروی که به نام امیر علی شیر نوایی
در قرن نهم نوشته است.

ارداویرافنامه : ardāvirāf - nāma<e>
ترجمه منظوم رساله پهلوی «ارداویرافنامه» است، سروده زردشت بهرام
پژدوشاعر زردشتی قرن ششم، که درباره سفر مینوی ارداویراف به بهشت
و دوزخ است. (ج)

اردیبهشت نامه : ordībehešt - nāma<e>
مثنوی دینی در سرگذشت پیامبر است، سروده سروش اصفهانی شاعر
مشهور عهد قاجار که به نام ناصرالدین شاه کرده است.

ارشاد : ersād
در علم اسطرلاب است از ناصرالدین احمد بن محمد منجم قر، هفتم.

ارشاد الحساب : e. - ol - hesāb
در ریاضی است، از میرزا ابوالقاسم ملقب به فیوضات.

ارشاد الخلیق مظفری : e. - ol - xalāyeq - e - mozaffarī
در سرگذشت پیامبر اسلام است، از محمد تقی کمال السلطنه که به نام
مظفرالدین شاه قاجار نوشته است.

ارشادالزراعة : e. - oz - zerā'a<e>

(راهنمایی کشاورزی)

اثر ارزشمندی است در باغداری و کشاورزی، از قرن دهم، تألیف قاسم بن

یوسف ابونصر هروی. (ج)

ارشادالطالبین : e. - ot - tālebīn

(راهنمایی جویندگان)

یکی از رسالات شاه نعمت الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است در

طریقت. (ج)

ارشادالطالبین : e. - ot - tālebīn

سخنان عرفانی زین الدین محمود قواس بهدی نقشبندی است، که معین

مسکین در قرن دهم جمع آورده است.

ارشادالطالبین : e. - ot - tālebīn

رساله‌ای است بهطریقه صوفیان درباره توحید و فنا، مؤلف آن یکی از

مشایخ چشتیه هند است به نام جلال الدین محمود تھانیسری در قرن دهم.

ارشادالطالبین : e. - ot - tālebīn

یا انشاء هر کون، در فن نامه نگاری است، تألیف هر کون پسر متھراداس

کنبوه مولثانی در قرن یازدهم. (ج)

ارشادالعباد : e. - ol - 'ebād

(راهنمایی بندگان)

اثر ملا محمد جعفر نراقی است، که برای سلطان محمد شاه قاجار نوشته

است.

ارشادالعوام : e. - ol - 'avāmm

در اصول عقاید شیخی است، از حاج کریم خان قاجار. (ج)

ارشادالقاری : e. - ol - qārī

در باب قرائت قرآن است از مصطفی بن ابراهیم قساری تبریزی در قرن

یازدهم.

ارشاد المريدین : e. - ol - moridīn

اثری عرفانی است، از عارف و شاعر و نویسنده مشهور قرن نهم کمال الدین حسین خوارزمی.

ارشاد المفضلین : e.- ol - mozellīn

(هدایت گمراهان)

اثر ملارضا همدانی در قرن سیزدهم، که گزیده‌ای از کتاب دیگرش «مفتاح النبوة» است.

الارشاد فی الانشاء : al - eršād - fe l - enšāʾ

(راهنمایی در نویسندگی)

درباره نامه‌نگاری و نویسندگی است از دبیر بزرگ قرن هشتم محمد بن هندوشاه نخجوانی.

ارکان ایمان : arkān - e - īmān

تألیف ابوالحسن شریف قاینی در عهد شاه تهماسب صفوی است.

ارکان حج : arkān - e - hajj

رساله‌ای است در ذکر فرائض و مناسک و مستحبات ارکان حج و عمره و آیات زیارت قبر پیامبر، تألیف عبدالرحمن جامی شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم.

ارمغان آصفی : armaqān - e - āsefī

فرهنگ بزرگی است از لغات فارسی همراه با شواهد شعری، تألیف محمد عبدالغنی خان در قرن سیزدهم. (ج)

ازالة القناع : ezālat - ol - qenāʾ

(محو کردن مقنعه)

ازالة القناع عن وجوه السماع، یا نعمة العشاق، تألیف محمد نورالله بن محمد مقیم الدین غفوی در قرن سیزدهم در تصوف.

ازهار گلشن : azhār - e - golšān

(گل‌های باغ)

منظومه‌ای است در بحر هزج به تقلید از «گلشن راز» شبستری، از ابراهیم مسکین، در باب هجده مسألة عرفانی به طریق سؤال و جواب.

الازهر الواضح : al-azhar-ol-vāzeh

(روشن آشکار)

لغت عربی به فارسی است، تألیف مصطفی بن عثمان رومی در قرن دوازدهم.

ازهر و مزهر : azhar-o-mazhar

مثنوی است از نزاری قهستانی شاعر قرن هشتم، که به تقلید از «خسرو و شیرین» نظامی سروده است.

اساس الادیان : asās-ol-adyān

درباره ادیان نوشته شده است، از محمد اشرف بن محمد مهدی کاشانی در قرن دوازدهم.

اساس الاسلام : a.-ol-eslām

منظومه‌ای فقهی است، از شاعری به نام «عابد» در قرن یازدهم.

اساس الاقتباس : a.-ol-eqtebās

(پایه فراگیری)

مفصل‌ترین کتاب منطق به فارسی است و از جمله بهترین کتب درین باب است، اثر خواجه نصیرالدین طوسی دانشمند عالیقدر قرن هفتم، (ج)

اساس السلطنة : a.-os-saltanat

کتابی بوده در تاریخ آل مظفر از معین‌الدین یزدی نویسنده قرن هشتم که در دست نیست.

استخراج : estexrāj

یاشش فصل، یکی از قدیم‌ترین آثار در اسطرلاب است از ریاضیدان

مشهور قرن پنجم محمد بن ایوب طبری.

استخراج حرکات سیارات: e.-e-harakāt-e-sayyārāt
در جدولهای نجومی است، از میرزا عبدالوهاب منجم باشی در قرن سیزدهم.

استخراج طالع مولود: e.-e-tāle'-e-molūd
اثر محمد بن حسن قمی، در قرن هفتم است.

استخلاصیه: estexlāsiyya<e>
مثنوی کوتاهی است در ۳۸ بیت، از شاه اسماعیل صفوی.

استدلاییه: estedlāliyya<e>
در اثبات حقانیت بهاءالله است، از میرزا ابوالفضل گلپایگانی. (ج)

استدلاییه: estedlāliyya<e>
منظومه‌ای است که بخش اعظم کلیات میرزا نعیم سدهی شاعر قرن سیزدهم می‌باشد که در آن کوشیده است با استشهاد به آیات و احادیث و اخبار، حقانیت بهائیگری را ثابت کند.

استقامت‌نامه: esteqāmat-nāma<e>
از جمله مثنویهای عرفانی پیرجمال اردستانی شاعر و نویسنده و عارف قرن نهم است.

استوانامه: estevā-nāma<e>
در تفسیر و کلام و علم حروف است، از ابوالیقین میرغیاث‌الدین محمد بن حسین بن محمد خراسانی بدلیسی از حروفیان قرن نهم.

اسرار ابتلاء الاولیاء: asrār-e-ebtelā'-ol-oliyā'
در اسرار شهادت است، از محمد شفیع بن محمد حسین کرهرودی عراقی که به نام محمد شاه قاجار نوشته است.

اسرار الآيات: a.-ol-āyāt

تألیف ابو جعفر کافی قهستانی در قرن یازدهم، در شگفتیه‌های جهان
و معجزات و کرامات است به روش عرفانی.

اسرار الاطباء: a.-ol-atebbā`

در شناخت برخی داروهاست، از نظام‌الدین احمد گیلانی در قرن یازدهم
که برای سلطان عبدالله قطبشاه هندی نوشته است.

اسرار التصوف: a.-ot-tasavvof

اسرار التصوف و خواص الحروف، رساله‌ای است از عزیز نسفی عارف
و نویسنده بزرگ قرن هفتم.

اسرار التمهید: a.-ot-tamhīd

خلاصه‌ای از کتاب «تمهیدات» عین القضاة همدانی در تصوف است، که
عبدالله ندائی کاشغری در قرن دوازدهم ترتیب داده است.

اسرار التنزیل: a.-ot-tanzīl

(رازهای قرآن)

ترجمه کتاب «الدر النظیم» است، از احمد بن حاجی محمد سکاکی طبسی
در قرن دهم.

اسرار التوحید: a.-ot-tohīd

اسرار التوحید فی مقامات الشیخ ابی سعید، تألیف محمد بن منور، نویسنده
بزرگ قرن ششم و از نوادگان شیخ ابوسعید است. این کتاب در احوال
و زندگانی صوفی بزرگ قرن پنجم، شیخ ابوسعید ابوالخیر نوشته شده
که بسیار شیرین و روان و شامل مطالب بسیار سودمند است. (ج)

اسرار التوحید: a.-ot-tohīd

یکی از رسائل عارف و نویسنده مشهور قرن هفتم عزیز نسفی است. (ج)

اسرار الحروف: a.-ol-horūf

از رسالات صوفی بزرگ قرن نهم شاه نعمت‌الله ولی است. (ج)

اسرار الحکم: a.-ol-hekam

(رازهای دانشها)

اثر میرقاری گیلانی است، در عهد صفویه درباره مسایل پزشکی.

اسرار الحکم: a.-ol-hekam

تألیف حاج ملاهادی سبزواری، حکیم بزرگ عهد قاجار که کتاب بزرگ

فلسفی است. (ج)

اسرار الرضویه: a.-or-razaviyya <e>

اسرار الرضویه فی بیان غوامض الحکمة الالهیه، در پاسخ به پرسشهای

فلسفی و کلامی است، که محمد حسن بن محمد تقی سبزواری به نام ناصر-

الدین شاه نوشته است.

اسرار الشهود: a.-oš-šohūd

مثنوی عرفانی همراه با داستانهای اخلاقی است در سه هزار بیت به بحر

رمل، که شمس الدین محمد اسپری لاهیجی شاعر قرن دهم سروده است.

اسرار الصلوة: a.-os-salāt

(رازهای نماز)

رساله ای است از صابن الدین علی ترکه، دانشمند قرن نهم در مسائل عرفانی.

اسرار الصنایع: a.-os-sanāye'

در باب فنون منطق و شعر و جدل و خطابه و مغالطه است، از قاضی محمد

سعید بن محمد مفید قمی در قرن یازدهم.

اسرار الغیبیه: a.-ol-qa <e> ybiyya <e>

اسرار الغیبیه لاسباب المدنیه، اثر عباس افندی در اوایل قرن چهاردهم است.

اسرار القابلیه: a.-ol-qābeliyya <e>

از رسائل عارف و نویسنده مشهور قرن هفتم عزیز نسفی است.

اسرار القرآن: a.-ol-qor'ān

از ملا میرقاری کوکبی گیلانی در اوایل قرن یازدهم است.

اسرارالقلوب: a.-ol-qolūb

اسرارالقلوب فی اوصاف المحبوب، تفسیری عرفانی است از محمد بن محمد باقر لاهیجانی.

اسرارالوجود: a.-ol-vojūd

در زمین شناسی و جانور شناسی است که علی بخش قاجار در قرن سیزدهم از آثار فرانسوی به فارسی ترجمه کرده است.

اسرارالوحی: a.-ol-vahy

رساله‌ای است عرفانی به نظم و نثر از رسائل عزیزنسفی عارف و نویسنده بزرگ قرن هفتم.

اسرار دل: a.-e-del

منظومه عرفانی است از ابن همام شیرازی در قرن دهم.

اسرار صلا: a.-e-salāt

یا اسرار نماز، رساله‌ای کوتاه است از کمال الدین عبدالرزاق کاشی در قرن هشتم.

اسرار صمدی: a.-e-samādī

اثر زرگر بچه کلانوری در قرن دوازدهم است، درباره مهام نواب عبدالصمد خان دلیر جنگ. (ج)

اسرار قاسمی: a.-e-qāsemī

تألیف کمال الدین حسین واعظ کاشفی دانشمند معروف قرن نهم و دهم است در سحر و طلسمات و کیمیا.

اسرار نامه: a.-nāma<e>

(کتاب رازها)

مثنوی است عرفانی و اخلاقی و حاوی داستانهای بسیار، اثر شیخ فریدالدین عطار نیشابوری شاعر و صوفی بزرگ اوایل قرن هفتم که در بیش از ۳۳۰۰ بیت در بحر هزج و به زبانی ساده و فصیح سروده است. (ج)

اسرارنامه : a.-nāma <e>

از آثار فتاحی نیشابوری شاعر قرن نهم است.

اسرارنماز : a.-e-namāz

← اسرار صلاة

اسرار یقین a.-e-yaqīn

در باب نبوت و ولایت است، از محمد حسین بروجردی تهرانی که به نام محمد شاه قاجار نوشته.

اسراری و خماری : asrārī-yo-xomārī

اثر فتاحی نیشابوری شاعر قرن نهم، شامل اشعاری در اسامی اغذیه که به تقلید از شاعران پیشین به نظم آورده است.

اسطرلاب : ostorlāb

یکی از آثار محمد امین نجفی حجازی قمی شاگرد شیخ بهائی است.

اسطرلاب مسطح : o.-e-mosattah

یکی از آثار ابوالخیر محمد تقی بن محمد فارسی ریاضیدان قرن دهم است.

اسکندرنامه : eskandar-nāma <e>

مثنوی است در بحر متقارب، اثر طبع نظامی گنجوی شاعر بزرگ قرن ششم که شامل دوبخش است: یکی به نام «شرفنامه» و دیگری موسوم به «اقبالنامه»، در شرح زندگانی و حالات اسکندر در بیش از ده هزار بیت که با داستانها و مطالب افسانه‌ای آمیخته شده است. (ج)

اسکندرنامه : e.-nāma <e>

مجموعه روایات و داستانهای اسکندر است، به نثر از نویسنده‌ای ناشناخته در قرن پنجم یا ششم با انشائی روان و ساده (ج).

اسکندرنامه : e.-nāma <e>

مثنوی است به بحر متقارب در داستان اسکندر مقدونی، اثر ثنایی مشهدی

شاعر قرن دهم.

اسکندرنامه : e.-nāma <e>

منظومه‌ای است از ضمیری اصفهانی شاعر قرن دهم که به تقلید از «اسکندرنامه» نظامی سروده است.

اسکندرنامه : e.-nāma <e>

ترجمه فارسی «تاریخ غازانی» از اصل ترکی است، که امیر عبدالله در قرن یازدهم به نام اسکندر سلطان کرده است.

اسکندرنامه : e.-nāma <e>

کتاب مفصلی است به نثر، مشتمل بر افسانه‌های منسوب به اسکندر ذوالقرنین، که ظاهراً در عصر صفویه تدوین شده و از افسانه‌های عامیانه ایران است که رواج بسیار دارد. (چ)

اسکندرنامه : e.-nāma <e>

مثنوی است از شاعری در قرن دوازدهم موسوم به «جلی».

اسکندرنامه : e.-nāma <e>

مثنوی است در بحر خفیف در داستان اسکندر، از ناصری کرمانی در عهد ناصرالدین شاه قاجار.

اسماء الاسرار : asmā'-ol-asrār

(حقایق رازها)

یکی از آثار عرفانی سید محمد گیسودراز، صوفی و نویسنده قرن نهم است.

الاسمی فی الاسماء : al-asmā-fe l-asmā,

(عالی‌تر در اسمها)

انتخابی است از روی کتاب «السامی فی الاسامی» ابوالفضل احمد میدانی در لغت عربی به فارسی که پسرش سعید بن احمد میدانی در قرن ششم ترتیب داده است.

اسهالیه : <e>eshāliyya

یاعلاج الاسهال، اثر بزشک فتحعلی شاه قاجار، احمد بن محمد حسین شریف
تنکابنی می باشد. (چ)

الاسئلة السلطانية : al-as'elat-os-soltāniyyat

سؤالاتی از فتحعلی شاه وجوابهایی از شیخ احمد احسائی شیخی است.

الاسئلة الیوسفیه : al-as'elat-ol-yūsofiyya<e>

گفتگویی مسابین قاضی نورالله شوشتری وامیر یوسف علی حسینی
اخباری در قرن یازدهم است درباره پیامبران وامامان.

اسئله واجوبه رشیدیه : as'ela<e>-va-ajveba<e>ye-
rašīdiyya<e>

← فوائد رشیدیه

اشارات اللطائف : ešarāt-ol-latā'ef

اثر شیخ احمد فاروقی نقشبندی از قرن یازدهم است.

اشارات بینش : e.-e-bīneš

تذکره ای است از سید مرتضی بینش حسینی مدارسسی در قرن سیزدهم
مشمول بر تراجم هفتاد و هفت نفر از شاعران معاصر وی. (چ)

اشترک لفظی ومعنوی در وجود : ešterāk-e-lafzī ..

یا وجودیه ، یا اثبات واجب ، در خداشناسی است، از ملارجعلی تبریزی
در عهد شاه عباس دوم صفوی.

اشتر نامه : oštor-nāma<e>

منظومه ای عرفانی است در حدود ۳۶۰۰ بیت به بحر رمل که منسوب به عطار
نیشابوری است و تحقیقاً از او نیست. (چ)

اشتر نامه : o.-nāma<e>

یکی از مثنویهای حسینی قزوینی شیرازی کربلائی است در قرن سیزدهم
به بحر سربیع.

اشجار و اثمار : ašjār-o-asmār

(درختان و میوه‌ها)

در تقویم واحکام طالع و قرن و مسائل دیگر ستاره شناسی کلاسیک است
از علیشاه بن محمد بن قاسم خوارزمی در قرن هفتم.

اشراق النیرین : ešrāq-on-nayyera<e>yn

(درخشیدن آفتاب و ماه)

در آفاق و انفس است، از خواجه محمد دهر از علمای قرن یازدهم.

اشربة محمدية : ašreba<e>-ye-mohammadiyya<e>

← چهار شربت.

اشرف التواريخ : ašraf-ot-tavāriḫ

(شریفترین تاریخها)

تاریخ خاندان قاجار است، تا عهد فتحعلی شاه، نوشته محمد تقی نوری
در قرن سیزدهم.

اشعة اللمعات : aše'at-ol-lama'āt

(بر تو روشنیها)

شرح کتاب «لمعات» فخرالدین عراقی است، با انشایی دلنشین، با
رباعیات بسیار، درباره عشق و وحدت وجود، اثر نورالدین عبدالرحمن
جامی شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم. (ج)

اشعة اللوايح : a.-ol-lavāyeh

(بر تو درخشنده‌ها)

شرح کتاب «لوايح» جامی است در تصوف، اثر عبدالملك بن عبدالغفور
انصاری در قرن دهم.

اشكال بيضى : aškāl-e-ba<e>yzi

در هندسه است، از حیدرقلی بیات نیشابوری در اوایل قرن چهاردهم.

اشهر اللغات : ašhar-ol-loqāt

(مشهورترین کلمه‌ها)

فرهنگ و اژه‌های عربی و فارسی است ، تألیف غلام‌الله بهکن صدیقی هانسوی غزنوی در قرن یازدهم .

اصحاح الادویه : eshāh-ol-adviya<e>

← فرهنگ اختیارات بدیعی

اصح التواریخ : asahh-ot-tavāriḫ

← تاریخ خیرات

اصطلاحات اطباء : estelāhāt-e-atebbā'

یکی از آثار طبیب حکیم نظام‌الدین احمد گیلانی، در قرن یازدهم است .

اصطلاحات الشعراء : e.-oš-šo'arā'

فرهنگی است تألیف رحیم‌الدین بن کریم‌الدین در قرن سیزدهم ، شامل لغات مرکبه زبان فارسی به ترتیب حروف تهجی .

اصطلاحات صوفیان : e.-e-sūfiyān

رساله مشهوری است، از شیخ فخرالدین عراقی، شاعر و صوفی مشهور قرن هفتم . (ج)

اصطلاحات صوفیان : e.-e-sūfiyān

یا شرح فصوص ، یکی از رسالات صوفی و نویسنده مشهور قرن هشتم میرسید علی همدانی است .

اصطلاحات صوفیان : e.-e-sūfiyān

رساله‌ای است که خواجه محمددهدار، عارف قرن یازدهم از کلام شیخ عبدالرزاق کاشانی ترجمه کرده است .

اصطلاحات صوفیان : e.-e-sūfiyān

اثر نجیب‌الدین رضا تبریزی اصفهانی، در قرن یازدهم .

اصطلاحات صوفیان : e.-e-sūfiyān

← مجمع البحرین

اصطلاحات نامه : <e> estelāhāt-nāma

یا لغت علمی ، کتاب کوچکی است در زمینه اصطلاحات دیوان اشعار حافظ شیرازی ، تألیف محمود بن شیخ ضیاء در قرن یازدهم .

اصلاح الالفاظ : eslāh-ol-alfāz

در لغت عربی به فارسی است ، از شیخ مفید بن میرزا محمدنبی شیرازی در اوایل قرن چهاردهم .

اصلاح خط اسلام : e.-e-xatt-e-eslām

یا رساله در خط ، رساله‌ای کوتاه است ، از میرزا فتحعلی آخوند زاده در قرن سیزدهم .

اصل الاصول : asl-ol-osūl

منظومه‌ای در اصول شیعی است ، از محمدجعفر استرآبادی در قرن سیزدهم .

اصول : osūl

یکی از رساله‌های صوفی مشهور قرن نهم ، شاه نعمت‌الله ولی است . (ج)

اصول آدمیت : o.-e-ādamiyyat

یکی از رساله‌های میرزا ملکم‌خان از رجال مشهور اوایل عهد قاجار است .

اصول الفصول : o.-ol-fosūl

اصول الفصول فی حصول الوصول ، در عرفان است ، از رضاقلی‌خان هدایت ، ادیب و شاعر و مورخ معروف عهد قاجار .

اصول الملاحم : o.-ol-malāhem

← ملحمه دانیال

اصول ترقی : o.-e-taraqqī

یکی از رساله‌های رجل مشهور اوایل عهد قاجار میرزا ملکم‌خان است .

اصول تمدن : o.-e-tamaddon
در مسایل اقتصادی و برنامه‌های آن است ، از میرزا ملکم خان از روشنفکران
عهد ناصری. (ج)

اصول جبر و مقابله : o.-e-Jabr-o-moqābela<e>
اثر میرزا علی محمدخان در زمان ناصرالدین شاه قاجار است. (ج)

اصول خمه : o.-e-xamsa<e>
از رسالات شاه نعمت‌الله ولی، صوفی قرن نهم است. (ج)

اصول دین : o.-e-dīn
یا اثبات واجب ، یا ترجمه‌العقاید ، اثر ملا احمد مقدس اردبیلی در قرن
یازدهم است .

اصول دین : o.-e-dīn
یا مبدأ و معاد ، اثر آقا جمال خوانساری ، که برای شاه سلطان حسین
صفوی نوشته است. (ج)

اصول دین : o. - e - dīn
باخوف ورجا ، اثر میرزا حسن بن عبدالرزاق لاهیجی است.

اصول دین : o. - e - dīn
یا اصول عقاید ، از سید کاظم بن قاسم حسینی رشتی شیخی، در قرن
سیزدهم است .

اصول دین و عبادات : o.-e-dīn-o-' ebādāt
اثر محمد ابراهیم بن بهرام خلیج خرقانی، در قرن سیزدهم است .

اصول دین و فروع آن : o.-e-dīn-va-forū'-e-ān
تألیف میرزا محمد اخباری نیشابوری، در قرن سیزدهم است .

اصول عقاید : o.-e-'aqāyed
رساله‌ای است در توحید و نبوت و معاد و اصول فقه ، از امام فخر رازی

دانشمند معروف قرن ششم .

اصول عقاید : o.-e-'aqāyed

تألیف علی اکبر بن محمد سیف العلماء در عهد ناصرالدین شاه است.

اصول عقاید : o.-e-'aqāyed

اثر حسینعلی بن نوروزعلی نویسرکانی در قرن سیزدهم می باشد.

اصول عقاید : o.-e-'aqāyed

← اصول دین

اصول وفروع : o.-o-forū`

یکی از آثار عرفانی عزیزالدین نسفی، عارف و نویسنده مشهور قرن هفتم است .

اصول وقواعد خطوط سته : <e>o.-o-qavā`ed-e-xotūt-e-setta

رساله ای است درباره خط از فتح الله سبزواری در قرن دهم . (ج)

اصول هندسه : <e>o.-e-hendesa

تألیف عبدالغفار نجم الدوله منجم باشی است، که به نام مظفرالدین شاه قاجار نوشته است . (ج)

اطوار ثلاثه : <e>atvār-e-salāsa

(راههای سه گانه)

رساله ای است در تصوف، از صابین الدین علی ترکه اصفهانی دانشمند معروف قرن نهم .

اطوز گنج : ottūz-ganj

(سی گنج)

از مثنویهای فوق الدین احمد یزدی، شاعر قرن یازدهم است .

اظهار اعتقاد : ezhār-e-'eteqād

← رساله اعتراف

اظهارالکمال : e.-ol-kamāl

اظهارالکمال علی اصحاب الحقیقة والحال، رساله‌ای است از شمس‌الدین محمد گیلانی در قرن یازدهم، درباره‌ی اینکه خیر هستی است و شر نیستی.

اعتقادات : e'teqādāt

اثر صدرالدین بن منصور بن صدر حسنی حسینی دشتکی، در قرن یازدهم است.

اعتقادات : e'teqādāt

ترجمه‌ی کتاب «اعتقادیه» شیخ بهائی است در عقاید شیعه از ملا ادهم خلخالی در قرن یازدهم.

اعتقادات : e'teqadat

یکی از آثار آقا جمال خوانساری در عهد شاه سلطان حسین صفوی است.

اعتقادات : e'teqādāt

یا اعتقادیه، اثر میر محمد اسماعیل خاتون آبادی، در اوایل قرن دوازدهم که به نام شاه سلیمان صفوی نوشته است.

اعتقادات : e'teqādāt

از آثار سید محمد کاظم رشتی شیخی است، در عهد قاجاریه..

اعتقادات : e'teqādāt

تألیف ملا حسن بن محمد، در قرن سیزدهم در کلام شیعی.

اعتقادات : e'teqādāt

یا اعتقادیه، یا عقاید مجذوبیه، در مسایل تصوف است، از محمد جعفر قراگزلو در قرن سیزدهم.

اعتقادات : e'teqādāt

← میزان شیخیه

اعتقاد اهل سنت و جماعت : e'teqād-e-ahl-e-sonnat. . .

رسالة مختصری است در بیان اصول معتقدات اهل سنت، تألیف نجم‌الدین

ابو حفص عمر بن محمد بن احمد نسفی، از ائمہ حنفیہ در قرن ششم .

اعتقادیہ : <e>teqādiyya

از رسائل عرفانی میرسید علی ہمدانی، صوفی بزرگ قرن ہشتم است .

اعتقادیہ : <e>teqādiyya

← اعتقادات

اعتقادیہ : <e>teqādiyya

← اعتقادات

اعتقادیہ : <e>teqādiyya

← رد صوفیان

اعجاز خسروی : e'jāz-e-xosravī

← رسائل الاعجاز

اعجاز مصطفوی : e.-e-mostafavī

اثر میر محمد صالح بن میر عبداللہ اکبر آبادی نرمدی در قرن یازدہم است .

اعجاز موسوی : e.-e-mūsavī

یا موسی نامہ ، در احوال زندگی موسی پیامبر است ، از معین مسکین فراہی
در اوایل قرن دہم .

اعداد متحابہ : <e>a'dād-e-motahābba

(متحابہ : دوست)

در ریاضی است ، از سید مسیح حسینی در قرن یازدہم .

اعداد و اوفاق : a.-o-ōfāq

(اوفاق : وفقہای دو عدد)

در ریاضی است ، از میرزا محمد بن سلیمان تنکابنی در قرن سیزدہم .

اعظم الحساب : a'zam-ol-hesāb

در ریاضی است ، از حافظ احمد بن محمد مغربی تلمستانی در قرن سیزدہم .

اعلام الناس : a'lām-on-nās

اعلام الناس فی احوال بندر عباس ، در جغرافیای سیاسی و طبیعی و اقتصادی بندر عباس و نواحی آن است، از محمد علی پور حاج احمد خان معروف به سدید السلطنه کبابی.

اعمال جهان شاه خان : a'māl - e - jahān šāh xān

اعمال جهان شاه خان امیر تومان و احتشام الدوله حکمران خمسه، تألیف شیخ محمد رضا زنجانی، معروف به ناظم الشریعه.

اغراض السياسة : aqrāz - os - siyāsat

(خواسته های سیاست)

اغراض السياسة فی اغراض الرئاسة، در آیین کشورداری است، مشتمل بر لطایف کلام ملوک از عهد جمشید تا زمان قلیچ طمغاچ خان ابراهیم، تألیف ظهیری سمرقندی، نویسنده معروف قرن ششم. (چ)

الاعراض الطبییه : al - aqrāz - ot - tebbiyya <e>

(خواسته های پزشکی)

الاعراض الطبییه والمباحث العلائیه، تألیف سید اسمعیل جرجانی، طبیب عالی قدر قرن ششم که ملخصی است از کتاب «ذخیره خوارزمشاهی» خود او. (چ)

افصح الاخبار : afsah - ol - axbār

(فصیح ترین خبرها)

در تاریخ اسلام و خلفا و مغول و تیموریان و صفویه است، از افصح تبریزی در قرن یازدهم.

افضل التواريخ : afzal - ot - tavārīx

(برترین تاریخها)

در تاریخ صفویه است، تألیف میرزا فضل بن زین العابدین بن روح الله حسینی اصفهانی در قرن یازدهم.

افضل التواريخ : a. - ot - tavārīx

در وقایع ایام سلطنت مظفرالدین شاه قاجار است، تألیف غلامحسین افضل‌الملک مستوفی در اوایل قرن چهاردهم.

افضل الفوائد : a. - ol - favāyed

(برترین سودها)

رساله‌ای است متضمن ملفوظات نظام‌الدین اولیاء، مرشد امیرخسرو دهلوی شاعر بزرگ قرن هفتم و هشتم.

افلاکیه : aflākiyya <e>

در ستاره‌شناسی است، از محمد کاظم بن محمد شفیع هزار جریبی در قرن سیزدهم.

افیونیه : afyūniyya <e>

یا خواص افیون، از آثار حکیم عمادالدین محمود بن مسعود، طبیب شیرازی است در عهد صفویه.

اقالیم سبعه : aqālīm - e - sab ' a <e>

(سرزمینهای هفتگانه)

در تقسیمات زمین است، منسوب به خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن هفتم.

اقبالنامه : eqbāl - nāma <e>

(کتاب بهروزی)

یا خردنامه، مثنوی است اثر نظامی گنجوی، شاعر بزرگ قرن ششم که دومین بخش از «اسکندرنامه» اوست. این بخش شامل بیش از سه هزار و ششصد بیست و در علم حکمت و وصف اسکندر است در بحر متقارب.

اقبالنامه جهانگیری : e. - ye - jahān gīrī

تاریخ تیموریان هند است، اثر میرزا محمد شریف معتمدخان نخشی در قرن یازدهم. (ج)

اقبالنامه شاه جهان : e. - ye - šāh jahān

مثنوی است در بحر متقارب، از ابوطالب کلیم کاشانی شاعر مشهور قرن دوازدهم.

اقدس : aqdas

(با کتر، مقدس تر)

کتاب مقدس احکام بهائیان است؛ از میرزا حسینعلی بهاءالله رهبر آن فرقه. (ج)

اقسام حمیات : aqsām - e - homayyāt

(انواع تبها)

یا معرفت اقسام تبهای معروفه، در درمان تبهاست، از ابوالقاسم بن محمد جعفر نایینی در عهد قاجار.

اقناعیه : eqnā' iyya<e>

یکی از آثار محمد کاظم هزارجریبی از علمای قرن سیزدهم است.

اکبرنامه : akbar - nāma<e>

یا تاریخ اکبر پادشاه، اثر شیخ الله داد فیضی سرهندی است در اوایل قرن یازدهم که در تاریخ اکبر پادشاه هند نگاشته است.

اکبرنامه : a. - nāma<e>

یا تاریخ اکبری، اثر ابوالفضل علامی که در اوایل قرن یازدهم نوشته، در تاریخ پادشاهی محمد اکبر شاه هند. (ج)

اکبرنامه : a. - nāma<e>

یا تاریخ سلاطین گورکانی، در تاریخ تیموریان هند است از انجمن نراین در قرن سیزدهم.

اکبرنامه : a. - nāma<e>

حماسه ملی است، به بحر متقارب، سروده مسلامحمد کشمیری در قرن سیزدهم. (ج)

الاكرالمحموديه : <e>al- okar - ol- mahmūdiyya
(اكر: كرهها)

الاكرالمحموديه في علم المثلثات الكرويه، اثر ميرزا محمدخان منجم قمى
است در قرن سيزدهم.

اكسير التواريخ : <e>eksīr - ot - tavāriḫ
(كامل كنده تاريخها)

تاريخى است از عليقلی ميرزا اعتضادالسلطنه پسر فتحعلی شاه قاجار. كه
از عهد كيومرث پيشدادی تا عهد قاجار است.

الفاظ الادويه : <e>alfāz - ol - adviya
(لفظهای داروها)

فرهنگ القبايى داروهاست از نورالدين محمدبن عبدالله حكيم در قرن
يازدهم.

الفاظ الكتابيه : <e>al - alfāz - ol - ketābiyya
(كلمات كتابی)

رساله ای است مشتمل بر لغات تازی و ترجمه آنها به فارسی كه مبتدیان
را به كار آید، اثر رشیدالدین وطواط، شاعر و ادیب بزرگ قرن ششم.

الفاظ جلیه : <e>a. - e - jaliyya
(كلمات روشن)

الفاظ جلیه فی بیان لغات ترکیه، از خواجه طیب بخاری نقشبندی در قرن
دوازدهم است، مشتمل بر لغت های ترکی شرقی به فارسی و بحثی درباره
دستور زبان ترکی.

الف انسانیت : <e>alf - e - ensāniyyat
در مراتب انسانی است، از محمدبن محمود دهمدار عارف قرن یازدهم.

الفت نامه : <e>olfat - nāma

درباره اتحاد مؤمنان است، از ملا محسن فیض کاشانی، حکیم معروف عهد

صفوی . (ج)

الف لیل ولیلہ : alf - o - layla - va - layla

← هزار و یکشب

الفیه وشفیه : alfiyya<e> - va - salfiyya<e>

دراصل داستانهای شهوت انگیزی بوده که ازرقی هروی شاعر شهیر قرن ششم آنرا به نظم آورده است؛ اما از آن اثری در دست نیست.

القاب العروض : alqāb - ol - `arūz

رسالة کوتاهی است در باب علم عروض از شاعر وادیب قرن چهارم هجری یوسف عروضی نیشابوری.

الواح : alvāh

یکی از آثار میرزا حسینعلی بهاءالله رهبر بهائیان است. (ج)

الواح : alvāh

از آثار میرزا یحیی صبح ازل رهبر فرقه ازلیان است در قرن سیزدهم.

الواح السماویه : a. - os - samāviyya<e>

(لوحهای آسمانی)

از محمد حسین بن محمد صالح بن عبدالواسع حسینی خاتون آبادی است در قرن دوازدهم، درباره سعد ونحس روزها.

الواح الصحه : a. - os - sehha<e>

(لوحهای تندرستی)

شامل جدولهایی است در پزشکی، از حبیب طبیب گیلانی در قرن دهم.

الواح وصایا : a. - e - vasāyā

(لوحهای اندرزها)

یکی از آثار عباس افندی در اوایل قرن چهاردهم است.

الهامات : elhāmāt

از رساله‌های شاه نعمت‌الله ولی، صوفی و شاعر قرن نهم است. (ج)

الهامات منعمی : e. -e- mon` emī

در مسایل صوفیانه است، از شاه محمد منعم بساک بن شاه امان‌الله بن شاه عبدالکریم هندی در قرن دوازدهم.

الالهية الافضليه : al - elāhiyyāt - ol - afzaliyya<e>

اثر صوفی مبارز قرن هشتم فضل‌الله حروفی استرآبادی است در عرفان.

الهی نامه : elāhī - nāma<e>

یکی از رساله‌های مشهور خواجه عبدالله انصاری عارف و نویسنده بزرگ قرن پنجم است. (ج)

الهی نامه : e. - nāma<e>

یکی از مثنویهای مشهور شیخ فریدالدین عطار نیشابوری، شاعر نام‌سدار اوایل قرن هفتم است، در بحر هزج و در مفاهیم عرفانی و اخلاقی. همراه با داستانهای دل‌انگیز و شیرین. (ج)

الهی نامه : e. - nāma<e>

از مثنویهای حسینی قزوینی شیرازی است در قرن سیزدهم در بیش از نهصد بیت به بحر متقارب.

الهی نامه : e. - nāma<e>

مثنوی است از آثار سروش اصفهانی، شاعر مشهور عهد قاجار.

الهی نامه : e. - nāma<e>

← حدیقة الحقیقة

امارات الکلم الرحمانیه : amārāt- ol - kalem - er-rahmāniyya<e>

(نشانه‌های کلمات خداوندی)

امارات الکلم الرحمانیه فی کشف الکلمات القرآنیة، کشف الآیات قرآن

است، از میرزا مصطفی خان بن محمد سعید کاشی در اوایل قرن دوازدهم.

ام‌العلاج : om̄m - ol - 'e lāj

(مادر درمان)

کتابی است در پزشکی، تألیف امان‌الله خان فیروز جنگ که به نام نورالدین محمد جهانگیر در قرن یازدهم نوشته است.

امالی : amālī

← طبقات الصوفیه

الامالی الفلسفیه : al- amālī - yo l - falsafiyya <e>

(املاهای فلسفی)

اثر میر نظام الدین احمد دشتکی به فارسی و عربی است.

امالی عباسی : a. - ye - 'abbāsī

← آینه عباسی

امامت : emāmat

یا رسالۀ یوحنا ی اسرائیلی، منسوب است به ابو الفتوح رازی دانشمند و مفسر بزرگ قرن ششم.

امامت : emāmat

اثر منشور شاه قاسم انوار، شاعر و صوفی مشهور قرن نهم است.

امامت : emāmat

تألیف کمال الدین حسین بن خواجه شرف الدین علی اردبیلی الهی در قرن دهم که به نام شاه تهماسب صفوی نوشته است.

امامت : emāmat

تألیف علینقی بن ابی علاء محمد هاشم طغانی کمره‌ای است در قرن یازدهم.

امامت : emāmat

اثری است از عهد شاه عباس صفوی، تألیف قاضی زاده گره‌رودی.

امامت : emāmat

از رسائل محمد بن محمود دمدار است، در قرن یازدهم.

امامت : emāmat

اثر میرزا حبیب الله رشتی، در قرن سیزدهم و اوایل قرن چهاردهم است.

امانت : amānat

تفسیر آیه امانت است، از ملامحسن فیض کاشانی، عالم بزرگ قرن یازدهم به شیوه ای عرفانی.

امانت الهی : a. - e - elāhī

امانت الهی در تفسیر آیه امانت، تألیف میرداماد، حکیم بزرگ عهد صفوی است. (ج)

امثله : amsela <e>

(مثالها)

در صرف زبان فارسی با شرح ترکی است از مصطفی بن ابی بکر سیواسی در قرن سیزدهم.

امواج البكاء : amvāj- ol - bokā`

(موجهای گریه)

در باره حوادث کربلاست از نوروز علی بسطامی در اواخر قرن سیزدهم. (ج)

امهات مسائل علوم ثلاثه : ommahāt - e - masā`el - e - `olūm

- e - salasa <e>

(مهمترین مسائل دانشهای سه گانه)

اثری است در مسایل فقهی و کلامی از میرسید شریف جرجانی دانشمند بزرگ قرن هشتم.

امین الاخبار : amīn - ol - axbār

سفرنامه ای است از سید حکیم اشرف علی رضوی مهندس عکاس، در عهد ناصرالدین شاه در وصف قراء و قصبات فارس.

امینیه : <e>amīniyya

منظومه‌ای است شامل هزار و سیصد بیت در هجو امین خلوت، از مایل افشار شاعر عهد ناصری.

انبیاءنامه : <e>nāma - anbiyā`

حماسهٔ دینی در تاریخ پیامبر است، از ابواسحاق ابراهیم بن عبدالله بالله حسینی شبستری که در سال ۹۰۰ سروده است.

انبیاءنامه : <e>a. - nāma

← انیس القلوب

انتخاب اللغة : <e>entexāb - ol - loqa

← انتخابیه

انتخاب حل التقویم : e. - e - hall - ot - taqvim

«حل التقویم» و انتخاب آن هر دو از ابوالخیر محمد تقی الدین بن محمد فارسی، ریاضیدان قرن دهم است.

انتخاب شایستهٔ خانی : e. - e - šāyesta<e>- ye - xāni

ترجمهٔ «جاویدان خرد» است از محمدحسین حکیم بن حاجی شمس الدین که به نام ناصر الدین شاه است. (ج)

انتخابیه : <e>entexābiyya

یا انتخاب اللغة، کتابی است که در آن لغات و اصطلاحات متکلمان و صوفیان گرد آمده و آنرا «ملا ابراهیم» نامی در قرن یازدهم نوشته است.

انتقامیه : <e>enteqāmiyya

منظومهٔ حماسی و دینی است، در داستان ضریح زاعی و انتقام از ستمگران واقع کربلا که طغان شاه بن نظام قمی شاهرودی در قرن نهم، به بحر متقارب سروده است.

انجمن آرا : anjoman-ārā

تذکره‌ای است مشتمل بر احوال شاعران دورهٔ قاجار، تألیف احمد بیگ

گرجی متخلص به اختر.

انجمن آرای ناصری: a.-ye-nāserī

فرهنگ لغات فارسی است، تألیف رضاقلی خان هدایت، ادیب و مورخ و شاعر معروف عهد قاجار که فرهنگ تحلیلی و مفصلی است. (ج)

انجمن خاقان: anjoman-e-xāqān

تذکره‌ای است از فاضلخان گروسی نویسنده ورجل معروف دوره قاجار که در ذکر احوال شاعران و دانشمندان دربار فتحعلیشاه قاجار است.

انجمن روشن: a.-e-rošan

تألیف سید عبدالواسع صفای زواره‌ای در قرن سیزدهم که تذکره‌ای است در احوال و آثار سخنوران اصفهان که معاصر مؤلف بوده‌اند.

انجمن ناصری: a.-e-nāserī

تذکره‌ای در احوال بیست و شش شاعر، با نثری پُر تکلف است، از میرزا ابراهیم مدایح نگار که به نام ناصرالدین شاه نوشته شده است. (ج)

اندرزنامه: andarz-nāma<e>

یا پندنامه یحویه، از آثار امیرنظام گروسی از رجال مشهور عهد قاجار است. (ج)

انساب‌الائمه: ansāb-ol-a`emma<e>

(نسبهای امامان)

در سرگذشت امامان است، از امان‌الله حجازی در قرن سیزدهم.

انساب‌النواصب: a.-on-navāseb

(نسبهای دشمنان علی(ع))

در ذکر خلفاست، از علی بن داود خادم استرآبادی در عهد شاه عباس دوم صفوی.

انس الثائبین: ons-ot-tā`ebīn

(موجب آرامش توبه‌کنندگان)

انس التائبين و صراط الله المبين، اثر ارزنده صوفیانه است از شیخ احمد جام ژنده بیل، صوفی و نویسنده بزرگ قرن ششم. (ج)

انس اللهفان: o.-ol-lahfān

(آرامش اندوهگین)

انس اللهفان من کلام عثمان بن عفان، رساله‌ای است در شرح کلمات عثمان بن عفان خلیفه، از رشیدالدین وطواط، شاعر و نویسنده مشهور قرن ششم.

انسان الکامل: ensān-ol-kāmel

از آثار بسیار ارزشمند در عرفان است به زبانی بسیار روان و ساده و شیوا از عزیزالدین نسفی نویسنده عارف قرن هفتم. (ج)

انشاء الله و ماشاء الله: en šā-`allāh-o-mā šā-`allāh

یکی از رسالات میرزا آقاخان کرمانی، از آزادبخش و اهوان عهد ناصر است. (ج)

انشاء خادمی: enšā-e-xādemī

در باره نویسنده‌گی است، از نظام‌الدین خادم از منشیان قرن سیزدهم.

انشاء خلیفه: e.-e-xalīfa<e>

← جامع القوانين

انشاء عالم آرا: e.-e-`ālam ārā

در باره نامه نگاری است، از محمد بن ناصرالحق حسینی نوربخشی که به نام شاه طهماسب صفوی نوشته است.

انشاء فیض بخش: e.-e-fa<e>yz baxš

در نامه نگاری است، از شیر علی در قرن دوازدهم، برای تعلیم به فرزندان خود.

انشاء مصنوعه: e.-e-masnū'a<e>

از آثار فتاحی نیشابوری شاعر قرن نهم است.

انشاء هر کرن: e.-c-harkarn

← ارشاد الطالبین

انشاء یوسفی: e.-c-yūsofī

← بدایع الانشاء

الانصاف: al-ensāf

الانصاف فی بیان الفرق بین الحق والاعتساف ، رساله‌ای است از ملا محسن فیض کاشانی، حکیم قرن یازدهم، در سرگذشت و آثار خود. (چ)

انعامات: en'āmāt

از رسالات صوفی مشهور قرن نهم، شاه نعمت‌الله ولی است. (ج)

انفاس العارفین: anfās-ol-'ārefīn

اثر شاه ولی دهلوی در قرن دوازدهم است در عرفان.

الانقلاب فی الاسلام: al-enqelāb-fe l-eslām

الانقلاب فی الاسلام بین الخواص والعوام، سرگذشت شاه اسماعیل صفوی است، تألیف محمد عارف بن حاج محمد شریف بیگک ارزنه رومی که به نام ناصر الدین شاه نوشته است.

انمودج العلوم: onmūzaj-ol-'olūm

← درة التاج

انمودج عباسی: o.-e-'abbāsī

(انمودج: نمونه)

در اصول و فروع دین و دعاست، از زین العابدین بن ابوالفتح که به نام شاه عباس صفوی نوشته است.

انوار احمدیه: anvār-e-ahmadiyya

در تصوف است، از مولوی و کیل احمد اسکندر پوری در اوایل قرن چهاردهم.

انوار البلاغة: a.-ol-balāqat

در فنون علم بلاغت است، از آقا محمد هادی مترجم، در عهد صفوی.

انوار التحقيق: a.-ot-tahqīq

از علی بن طیفور بسطامی است که سخنانی از خواجه عبدالله انصاری را گزین کرده است. (ج)

انوار التحقيق: a.-ot-tahqīq

در عرفان است، از دختر آزادخان که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

الانوار الجلیه: al-anvār-ol-jaliyya <e>

(نورهای آشکار)

اثر ملا عبدالله مدرس زنوزی تبریزی است در شرح حدیث «ما الحقیقه» کمیل که به نام فتحعلی شاه نوشته است.

انوار الشهاده: a.-oṣ-ṣahāda

در باره واقعه کربلای حسینی است، از حسن بن علی یزدی واعظ در قرن سیزدهم. (ج)

انوار القلوب: a.-ol-qolūb

(روشنایهای دلها)

در عرفان است، از سلامی خنجی در قرن یازدهم.

انوار الهدایة: a.-ol-hedāyat

تفسیری است از چند آیه قرآن، تألیف شیخ علی بن حسین کربلائی در قرن دوازدهم.

انوار تجلی: a.-e-tajallī

مثنوی است از عبدی بیگ شیرازی شاعر قرن دهم که در برابر «هفت گنبد» نظامی سروده است.

انوار جلیه: $a.-e-jaliyya <e>$
← الانوار الجلیه

انوار حسینی: $a.-e-hosa <e> yni$
ترجمه جلد دهم «بحار الانوار» مجلسی است در سرگذشت حضرت فاطمه و حسن و حسین (ع)، از ملا محمد حسین غلام در قرن دوازدهم.

انوار حکمت: $a.-e-hekmat$
یانصایح یوسفی، در اخلاق عرفانی است از یوسفی طبیب هروی در قرن دهم.

انوار حکمت: $a.-e-hekmat$
رساله‌ای است متضمن کلام عرفا و حکما، از سید معصومعلیشاه دکنی در قرن سیزدهم.

انوار سلیمانی: $a.-e-sola <e> ymānī$
در گفتگوی دانشمندان مذاهب است از ملا عباس مولوی که به نام شاه سلیمان صفوی نوشته.

انوار سهیلی: $a.-e-soha <e> yli$
از آثار بسیار معروف کمال‌الدین حسین واعظ کاشفی، دانشمند مشهور قرن دهم و دهم است که تحریری جدید از «کلیله و دمنه» بهرامشاهی به نام این کتاب را واعظ کاشفی به نام شیخ احمد سهیلی از امرای عهد نوری نوشته است. (ج)

انوار المرشدیه: $a.-ol-moršediyya <e>$
انوار المرشدیه فی اسرار الصمدیه، تألیف محمود بن عثمان، عارف و نویسنده قرن هشتم است که تلخیصی از کتاب دیگرش «فردوس المرشدیه» می‌باشد در شرح احوال شیخ ابواسحاق کازرونی.

انوار الولایه: $a.-ol-velāya$
حماسه‌دینی است در هفت هزار بیت در بحر سربیع، از رضاقلی خان هدایت

شاعر و مورخ معروف عهد قاجار.

الانوار فی معدن الاسرار: al-anvār-fī-ma'dan-el-asrār

تفسیر آیه نور به روش عرفانی است، از شرف الدین محمد بن علی نیمدهی.

انوار مشرقه: a.-e-mošreqa <e>

(نورهای تابنده)

یکی از آثار میر محمد صالح خاتون آبادی است که به نام شاه سلیمان صفوی نوشته.

انوار معتمدیه: a.-e-mo'tamediyā <e>

در ستاره شناسی است، از محمد صادق اصفهانی در عهد قاجار.

انوار ناصری: a.-e-nāserī

در احکام نجوم است، تألیف سید ابراهیم بهبهانی که به نام ناصر الدین شاه نوشته است.

انور نامه: anvar-nāma <e>

مثنوی است از ابجدی هندی در قرن دوازدهم. (ج)

الانهار اللاهوتیه: al-anhār-ol-lāhūtiyya <e>

(رودهای عالم غیب)

الانهار اللاهوتیه فی الحیاض الناسوتیه، تاریخ پیامبران است، از حاج احمد بن حسن یزدی واعظ.

انیس الابرار: anīs-ol-abrār

(همدم نیکان)

تألیف ملا عبدالحسین اضعف یزدی در قرن سیزدهم، در بیان مواضع و حکایات.

انیس الاحباء: a.-ol-ahebbā'

(همدم دوستان)

تذکره‌ای است از موهن لعل انیس صدرپوری، لکهنوی، در قرن سیزدهم
مشمول بر شرح احوال و منتخب آثار میرزا محمد فاخر مکین و استادش
و شاگردان مسلم و هندی او.

انیس الامراء: a.-ol-omarā'

(همدم امیران)

دربازداری و نگهداری بازشکاری است، از میرزا محمد حسین بن حاج سید
جواد حسینی کرمانی که به نام ناصر الدین شاه قاجار نوشته است. (ج)

انیس التائبین: a.-ol-tā'ebīn

← انس التائبین

انیس الحجاج: a.-ol-hojjāz

(همدم حاجیان)

سفرنامه مکه و مدینه است، از صفی بن ولی در قرن یازدهم.

انیس الشعراء: a.-oš-šo'arā'

(همدم شاعران)

فرهنگ فارسی کوچکی است، تألیف عبدالکریم بن قاضی راجن همیار،
پوری در اواخر قرن دهم.

انیس الشعراء: a.-oš-šo'arā'

در علم عروض و قافیه است از حکیم میرزا افسر قزوینی از شاعران قرن
سیزدهم.

انیس الطالبین: a.-ot-tālebīn

(همدم جویندگان)

انیس الطالبین و عدة السالکین، اثر مهمی است در شرح مقامات خواجه
بهاء الدین نقشبند، صوفی مشهور قرن نهم که خواجه محمد پارسا در قرن
نهم نوشته است.

انیس العارفین: a.-ol-ārefīn

مثنوی مشهوری است به بحر رمل، از شاه قاسم انوار شاعر بزرگ قرن نهم. (ج)

انیس العارفین: a.-ol-ārefīn

تألیف فخرالدین علی بن کمال الدین حسین، دانشمند قرن دهم که متضمن نصایح و مواعظ و تفسیر بعضی آیات و اخبار و قصص و حکایات است.

انیس العاشقین: a.-ol-āseqīn

رساله‌ای است در بیان عشق و حالات آن، از امیر سید حسین ابیوردی در قرن نهم.

انیس العاشقین: a.-ol-āseqīn

اثر شیر محمد بن سید شاه علی بن سید حسین حسنی رضوی، در قرن یازدهم که سرگذشت پیامبر (ص) است.

انیس العاشقین: a.-ol-āseqīn

تذکره‌ای است از مهاراجه رتن سنگ بهادر، در قرن سیزدهم، مشتمل بر احوال دوهزار شاعر قدیم و جدید به ترتیب حروف تهجی.

انیس العاشقین: a.-ol-āseqīn

از مثنویهای رضاقلی خان هدایت، ادیب و شاعر قرن سیزدهم است که به وزن «للی و مجنون» نظامی سروده است.

انیس العاقلین: a.-ol-āqelīn

در اخلاق و حکایات اخلاقی است، از ملا میر قاری گیلانی در اوایل قرن یازدهم.

انیس العشاق: a.-ol-oššāq

از آثار شرف الدین رامی نویسنده و شاعر معروف قرن هشتم است. ج

انیس العشاق: a.-ol-'oṣṣāq

درباره عقل و سلطنت آن است، از ابوالبركات قاضی القضاة، شیخ
عبدالوهاب صدیقی که به نام اورنگ زیب کرده است.

انیس العوام: a.-ol-'avāmm

در اصول و فروع دین، از محمد جعفر بن محمد علی بن محمد باقر بهبهانی
کرمانشاهی در قرن سیزدهم است.

انیس القلوب: a.-ol-qolūb

(همدم دلها)

یا انبیاءنامه، تاریخ پیامبر و خلفای عباسی است به نظم، از برهان الدین
ابو نصر مسعود بن مظفر انوی گرجستانی در عهد سلاجقه در اوایل قرن هفتم.

انیس المجالس: a.-ol-majāles

تاریخ تنباکو و جای قهوه است از عطاء الله بن محمد حسینی در قرن دوازدهم.

انیس المنجمین: a.-ol-monajjemīn

(همدم ستاره شناسان)

درباب نجوم است، از مظهر الدین محمد قاری بن علی در قرن دهم.

انیس الموحدین: a.-ol-movahhedīn

(همدم یکتاپرستان)

در کلام و فروع است، از ملا مهدی نراقی، عالم قرن سیزدهم. (چ)

انیس المؤمنین: a.-ol-mo'menīn

سرگذشت امامان است که فاضل الدین محمد بن اسحاق بن محمد

حموی، در قرن دهم نوشته است. (چ)

انیس الناس: a.-on-nās

(همدم مردم)

اثری است از قرن نهم، در باب اخلاق و آداب زندگی و معاشرت، از

شخصی بہ نام «شجاع»۔ (ج)

انیس الوزراء : a.-ol-vozarā'
(ہمدوم وزیران)

اثر صدرالدین محمد زبر دست خان درقرن دوازدہم است، کہ از روی «اخلاق ناصری» خواجہ نصیر طوسی نوشتہ است۔

الاورامر العلائیہ : al-avāmer-ol-'alā'iyya<e>
الاورامر العلائیہ فی الامور العلائیہ، کتابی است در تاریخ سلاطین سلجوقی
آسیای صغیر، از ابن بی بی، مورخ و نویسندہ قرن ہفتم کہ مانند ذیلی بر
تاریخ جهانگشاہ جوینی می باشد۔ (ج)

اوپانیساد : opānīśād
یاسراکبر، اثر محمد دارا شکوہ در قرن یازدہم است؛ شامل ترجمہ
پنجاہ رسالہ فلسفی از سانسکریت بہ فارسی۔ (ج)

اوراد الاحباب : ōrād-ol-ahbāb
(وردهای دوستان)
اوراد الاحباب و فصوص الآداب، اثر مہم صوفیانہ است با نثری روان
و طبیعی، از ابوالمفاخر باخرزی عارف مشہور قرن ہشتم۔ (ج)

اوراد چشتیہ : ō.-e-čaštiyya<e>
در عرفان است، از عبدالرحمان چشتی درقرن یازدہم۔

اوراد فتحیہ : ō.-e-fathiyya<e>
اثر عارف مشہور قرن نہم، میرسید محمد نوربخش است۔

اوراد فتحیہ : ō.-e-fathiyya<e>
← اوراد بہ

اوراد موظفہ : ō.-e-movazzafa<e>
← کبریت احمر

اورادیه : *ōrādiyya* <e>

یا اوراد فتحیه ، از آثار میرسید علی همدانی، صوفی بزرگ قرن هشتم است. (ج)

اورنگ نامه : *ōrang-nāma* <e>

مثنوی است در بحر متقارب، درباره جنگهای اورنگ شاه و سلطان مراد بخش، از شیخ رفعت در قرن یازدهم.

اوزان شرعی : *ōzān-e-šarī*

تألیف شیخ بهائی دانشمند بزرگ عصر صفوی است، که به نام سلطان محمد خدا بنده نوشته است.

اوزان و مقادیر : *ō.-o-maqādīr*

(وزنها و مقادارها)

یا مقاداریه ، از محمد مؤمن بن علی حسینی در عهد محمد قطبشاه در دکن است.

اوزان و مقادیر : *ō.-o-maqādīr*

رساله ای است از محمد باقر بن ابوالقاسم حسینی تبریزی، در قرن سیزدهم.

اوزان و مقادیر : *ō.-o-maqādīr*

منسوب است به محمد حسن خان اعتماد السلطنه از رجال مشهور عهد ناصری.

اوصاف الاشراف : *ōsāf-ol-ašraf*

رساله جامع و بسیار سودمندی است در ذکر احوال و مقامات و سیرو سلوک، از دانشمند بزرگ قرن هفتم خواجه نصیرالدین طوسی. (ج)

اوصاف الامصار : *ō.-ol-amšar*

← مختصر مفید

اوصاف البلاد : ol-belād-ō.

(وصفهای شهرها)

در توصیف شهرها و عجائب آنهاست، از میرزا سلیمان حسابی نطنزی در قرن دهم، و ذکر شاعران و فضایل زمان.

اوصاف القرى : ol-qorā-ō.

(وصفهای روستاها)

اوصاف القرى فی صفات الاولیاء، اثر حاج میرزا علینقی جنتعلی شاه همدانی در قرن سیزدهم است در سیر وسلوک.

اهرام مصر : ahrām-e-mesr

در تاریخ و جغرافیای مصر است، از محمد میرزا مهندس که به نام ناصرالدین شاه کرده است.

ایجادیه : <e>ijādiyya

رساله‌ای از شاه نعمت‌الله ولی، صوفی قرن نهم است در معارف الهی. (ج)

ایجاز الحساب : ĩjāz-ol-hesāb

(خلاصه گویی حساب)

در ریاضی است، اثر محمد امین بن محمد سعید علوی در قرن یازدهم.

ایجاز مفاتیح الاعجاز : ĩ-e-mafātīh-ol-e'jāz

«مفاتیح الاعجاز» یا شرح گلشن راز، اثر مشهور محمد لاهیجی است که خواجه محمد دهدارد در قرن یازدهم آنرا خلاصه کرده است. (ج)

الایضاح : al-īzāh

(واضح کردن)

الایضاح عن اصول صناعة المساح، در علم مساحت است. اصل آن به عربی است، از عبد القاهر بن طاهر بن محمد بن عبد الله تمیمی که ابوالفتح منتخب السدین اسعد بن ابی الفضائل محمود بن خلف بن احمد بن محمد عجلی آنرا ترجمه کرده است. (ج)

ایضاحات در خصوص آزادی : *īzāhāt-dar-xosūs-e-āzādī*

در معنی آزادی و مجلس شورای ملی و تکلیف و کسبای ملت است، از تألیفات عبدالرحیم طالبوف دانشمند و نویسنده عهد قاجار. (ج)

ایضاح احقاق الحق : *ī.-e-ehqāq-ol-haqq*

«احقاق الحق» اثری از قاضی نورالله شوشتری است، که میر نصیرالدین حسین بن عبدالوهاب بهبهانی در اواخر قرن یازدهم آنرا به فارسی در- آورده است.

ایضاح المعانی : *ī.-ol-ma'ānī*

(روشن ساختن معانی)

ایضاح المعانی فی شرح حرز الامانی ووجه التهنانی، درباب قرائت قرآن است، از حسین بن عثمان.

ایقاظ الغافلین : *īqāz-ol-qāfelīn*

(آگاه کردن گمراهان)

مواعظی است در چهار فصل، تألیف محمد مؤمن بن محمد حسین دهکردی در قرن سیزدهم.

ایقان : *īqān*

(باور کردن)

در اثبات آیین یابی است، از میرزا حسینعلی بهاءالله در قرن سیزدهم. (ج)

ایمای ظفری : *īmā-ye-zafarī*

(ایما : اشاره کردن، کنایه)

فرهنگی است شامل پنج هزار لغت طبی و دارویی، تألیف محمد صالح در اواسط قرن سیزدهم.

ایهام الشریف : *īhām-oš-šarīf*

در فن معماست از «شریفی» در قرن دهم.

«ب»

بابرنامه : <e>bābor-nāma

—تزوڪ بابري

بادۀ وحدت : <e>bāda-ye-vahdat

گزیده‌ای از شش دفتر «مثنوی» مولوی است، که محمود میرزا قاجار در قرن سیزدهم فراهم آورده است .

بازنامه : <e>bāz-nāma

اثر مهمی است در فن نگهداری باز و شکار ، از ابوالحسن علی بن احمد نسوی در قرن پنجم . (چ)

بازنامه : <e>bāz-nāma

مثنوی کوتاهی است در دو بیت و بیست بیت از امیر خسرو دهلوی شاعر معروف قرن هفتم و هشتم .

بازنامه : <e>bāz-nāma

تألیف محبعلی خان در قرن دهم که در بارۀ نگهداری و پرورش باز شکاری است .

بازنامه : *bāz-nāma*<e>

یا دستورالصید ، در باب شکار و نگهداری باز است . از محمد رضا بن
خواجه یوسف در قرن یازدهم .

بازنامه : *bāz-nāma*<e>

تألیف شخصی متخلص به «بهادر» در قرن دوازدهم که درباره نگهداری
و پرورش بازشکاری نوشته است .

باغ ارم : *bāq-e-eram*

یا بهرام و بهروز، مثنوی است از مولانا بنائی شاعر قرن نهم که به نام
سلطان یعقوب ساخته است .

باغستان : *bāqestān*

رساله‌ای است از سلطان کرمانشاهی شاعر قرن سیزدهم که به تقلید از
«گلستان» سعدی نوشته است .

باغ فردوس : *bāq-e-ferdōs*

مجموعه اشعاری است در حوادث کربلا ، از الهام کرمانشاهی شاعر قرن
سیزدهم . (ج)

باغ معانی : *bāq-e-ma'ānī*

تألیف نقشعلی در قرن سیزدهم که تذکره‌ای است مشتمل بر احوال
شاهان و وزرا و امیران شاعر و نیز سیصدویست و دو شاعر فارسی و هندی .

باقیات الصالحات : *bāqiyāt-os-sālehāt*

در عرفان شیخی به عربی و فارسی است ، از رحیم بن محمد کریم قاجار
کرمانی در اوایل قرن چهاردهم .

بانوگشسب نامه : *bānū gošasb-nāma*<e>

منظومه‌ای است حماسی در سرگذشت بانوگشسب دختر رستم وزن گیاره
که در پهلوانی و چالاکی چون مردان بود . شاعر این مثنوی نامعلوم است .
و ظاهراً در قرن پنجم یا اوایل قرن ششم سروده گردیده است .

باهیه : <e>bāhiyya

درباب جماع است، از حکیم نظام الدین احمد گیلانی در قرن یازدهم.

بتخانه : <e>bot-xāna

مجموع چهارصد هزار بیت است از دواوین اشعار شاعران و سفینه‌ها که ملا محمد صوفی مازندرانی در قرن یازدهم آنرا گردآورده است.

بحارالحقیقة : bahār-ol-haqqat

(دریاهای حقیقت)

از آثار فارسی شیخ احمد جام ژنده پیل، صوفی و نویسنده بزرگ قرن ششم است.

بحرالاسرار : bahr-ol-asrār

مثنوی عرفانی است در تفسیر سوره حمد از مظفر علی شاه طبیب کرمانی در اوایل قرن سیزدهم. (ج)

بحرالالفاظ : b.-ol-alfāz

دستور ماده تاریخ سرایی است، از محمد صادق ناطق اصفهانی که به نام فتحملی شاه قاجار نوشته.

بحرالانساب : b.-ol-anṣāb

(دریای نسبها)

اثری است از مبارکشاه غوری معروف به «فخرمدبر» نویسنده قرن هفتم، شامل نسب پیامبر اسلام و یاران او از مهاجرین و انصار که نامشان در قرآن آمده.

بحرالانساب : b.-ol-ansāb

درباره پیامبر و نیاکان اوست و سرگذشت خلفا و ائمه، از سید محمد بن نصیرالدین جعفر حسینی مکی در قرن نهم.

بحرالاصواف : b.-ol-ōsāf

در اوصاف خوب و بد است، از مشکاة الملك محمد بن علی در اواخر قرن

سیزدهم .

بحر الجواهر : b.-ol-javāher

بحر الجواهر فی حل لغات السائر، فرهنگ اصطلاحات و واژه‌های طبی عربی است، به ترتیب تهجی، اثر محمد بن یوسف طبیب هروی در قرن دهم. (ج)

بحر الجواهر : b.-ol-javāher

بحر الجواهر فی علم الدفاتر، در علوم ریاضی مربوط به هندسه و حساب و دفترداری قدیم و حساب سیاق است، تألیف سید عبدالوهاب بن محمد امین شهبانی در قرن سیزدهم .

بحر الجواهر : b.-ol-javāher

← جواهر اللغة

بحر الجواهر الخاقانی : b.-ol-javāher-el-xāqānī

یا صرح المآلی حسینی، در باب مسائل شیعی است، از سید میرزا محمد باقر ملا باشی که به نام فتحعلی شاه نوشته است. (ج)

بحر الحقایق : b.-ol-haqāyeq

مثنوی عرفانی است در بحر خفیف از سروده‌های رضا قلی خان هدایت شاعر و ادیب قرن سیزدهم .

بحر الحقایق : b.-ol-haqāyeq

بحر الحقایق فی کشف الدقایق، مثنوی است به بحر رمل که گلشنی بردی در قرن نهم سروده .

بحر الحقيقة : b.-ol-haqīqat

اثر امام احمد غزالی صوفی و شاعر و نویسنده بزرگ قرن ششم، در تصوف است. (ج)

بحر الخواص : b.-ol-xavāss

در پزشکی است، از نعمت الله بن مغیث الدین محمد بن فخر الدین مبارکشاه

در قرن هشتم.

بحر الدرر : b.-od-dorar

— حقائق الحقایق

بحر الدموع : b.-od-domū`

(دریای اشکها)

در مجلس وعظ و روضه خوانی است، اثر ملا احمد بن حسن یزدی در قرن سیزدهم.

بحر السعادة : b.-os-s'ādat

حاوی مضامین اخلاقی و عبادات است، از تاج الدین محمد بن محمد بن ابراهیم کازرونی در قرن دهم.

بحر الصنایع : b.- os - sanāye`

منظومه‌ای در صنایع شعری است از حسن متکلم نیشابوری شاعر قرن هشتم.

بحر العرفان : b.-ol-'erfān

در آیین بهائی است از حاج میرزا محمد افشار. (ج)

بحر العرفان : b.-ol-'erfān

تفسیری است از محمد صالح بن آقا محمد برغانی در قرن سیزدهم.

بحر العلوم : b.-ol-'olūm

تألیف سید میرزا محمد حسین بن عبدالرسول زنوزی حسینی است، در قرن سیزدهم، پیرامون مطالب متفرقه و کشکول مانند.

بحر الغرایب : b.-ol-qarāyeb

(دریای شگفتیها)

فرهنگ لغات فارسی است به نظم و نثر، از قاضی لطف الله بن ابی یوسف حلیمی در قرن نهم.

بحر الفراسة : b.-ol-ferāsat

(دریای ادراک)

اثر عبيدالله خویشکی چشتی در قرن یازدهم در هند، که شرحی بر غزلهای حافظ است.

بحر الفضائل: b.-ol-fazā'el

بحر الفضائل فی منافع الافاضل، فرهنگ لغات فارسی و عربی بدون شاهد و مختصر است، تألیف فضل الدین محمد بن قوام بن رستم بن احمد بن محمود بدر خزانه بلخی در قرن هشتم.

بحر الفوائد: b.-ol-favā'ed

بحر الفوائد و عقد الفراید، گونه‌ای دایرة المعارف است. از سید محمد شفیع حسینی اصفهانی که به نام شاه عباس صفوی نوشته است.

بحر الفوائد: b.-ol-favā'ed

در باب علوم مختلف است، از ملا محمد تقی بن حاج محمد حسین کاشانی در اواخر قرن سیزدهم.

بحر اللآلی: b.-ol-la'ālī

(دریای مرواریدها)

سرگذشت پنج تن از ائمه است، از علی اکبر بسمل شیرازی در قرن سیزدهم. (ج)

بحر اللآلی: b.-ol-la'ālī

در طالع و تاریخ تولد فرزندان فتحعلی شاه است، از خانلر حلال خور.

بحر اللغات: b.-ol-loqāt

فرهنگ فارسی و عربی بزرگی است، از مؤلفی ناشناخته، که در سال جلوس اورنگ زیب، شاه هندوستان (۱۰۶۹ هـ) تألیف یافته است.

بحر المعارف: b.-ol-ma'āref

تفسیری است از احمد بن محمد کاظم اشکوری در قرن سیزدهم.

بحر المعارف: b.-ol-ma'āref

در اخلاق عرفانی است، از ملا عبد الصمد همدانی در قرن سیزدهم. (ج)

بحر المعانی: b.-ol-ma'ānī

در تصوف و عرفان است، از محمد بن نصیرالدین جعفر مکی حسینی در قرن هشتم.

البحرالمواج: al-bahr-ol-mavvāj

(دریای موج‌زننده)

البحرالمواج والسراج الوهاج، تفسیری است از قاضی شهاب‌الدین احمد بن شمس‌الدین بن عمر زوالی دولت‌آبادی، در قرن نهم. (ج)

بحرالمواج: b.-ol-mavvāj

تفسیر قرآن است، از بهاء‌الدین محمد بن تاج‌الدین حسن بن محمد اصفهانی در قرن دوازدهم.

بحرالنور: b.-on-nūr

در بیان قرائت قرآن است از محمد بن حسنعلی کورساری در قرن دوازدهم.

بحر عجم: b.-e-'ajam

فرهنگی است شامل مصادر و ترکیبات فارسی، تألیف خان‌بهادر مولوی محمد حسین راقم در قرن سیزدهم. (ج)

بحر مسجور: b.-e-masjūr

(دریای لبریز)

یکی از مثنویهای عبدی بیگ شیرازی، شاعر قرن دهم است.

بحر مواج: b.-e-mavvāj

تفسیر مشروحی است از شهاب‌الدین بن شمس‌الدین بن عمر زوالی دولت‌آبادی در قرن نهم. (ج)

بحر مواج: b.-e-mavvāj

تاریخ عمومی است بویژه تاریخ هند، اثر محمدعلی خان انصاری در اوایل قرن سیزدهم.

بحورالاحان: bohūr-ol-alhān

(دریاهای آهنگها)

کتابی است دربارهٔ موسیقی قدیم، تألیف فرصت شیرازی شاعر و دانشمند اوایل قرن چهاردهم. (ج)

بحیره: boha<e>yra<e>

(دریاچه)

دربارهٔ وزراء و جانوران و جغرافیاست، از فزونی استرآبادی از قرن یازدهم. (ج)

بدایةالذاکرین: badāyat-oz-zākerīn

(آغاز ذکر کنندگان)

کتابی بوده در تعالیم سالکان طریقت، از امین الدین بلیانسی عارف قرن هشتم، که اکنون در دست نیست.

بدایةالمحبة: badāyat-ol-mahabbat

مثنوی عرفانی است در بحررمل از شاعر و عارف قرن نهم پیرجمال اردستانی.

بدایعالازمان: badāye'-ol-azmān

(تازه‌های دورانها)

بدایع الازمان فی وقایع کرمان، معروف به «تاریخ افضل»، کتاب مهمی است در جغرافیا و تاریخ کرمان در قرن هفتم، نوشتهٔ افضل الدین ابو حامد بن حامد کرمانی.

بدایع الاسرار: b.-ol-asrār

در خواص چای و قهوه و تنباکوست، نوشتهٔ احمد مططب حسینی در قرن یازدهم درهند.

بدایع الافکار: b.-ol-afkār

(تازه‌های اندیشه)

بدایع الافکار فی صنایع الاشعار، تألیف کمال الدین حسین واعظ کاشفی

دانشمند بزرگ قرن نهم و دهم است، در ذکر صناعات ادبی. (ج)

بدایع الافکار: b.-ol-afkār

تذکره عمومی است، از سید عبدالرحیم منصف موسوی مازندرانی در قرن سیزدهم.

بدایع الانشاء: b.-ol-enšā'

(تازه‌های نویسنده‌گی)

معروف به انشاء یوسفی، تألیف مولانا حکیم یوسفی، طبیب منشی همایون شاه در قرن دهم. در این اثر تعدادی نامه به عنوان سرمشق برای طبقات مردم نوشته و مرتب گردیده است. (ج)

بدایع الانوار: b.-ol-anvār

اثر لاهوتی تفرشی در قرن سیزدهم که سرگذشت امام موسی کاظم (ع) است. (ج)

بدایع البیان: b.-ol-bayān

در تفسیر است، از حسین علی بن شیخ علی خان زنگنه.

بدایع الحکم: b.-ol-hekam

(تازه‌های حکمتها)

اثر آقا علی بن ملا عبدالله زنوزی است که به نام ناصرالدین شاه نوشته است. (ج)

بدایع الحکمة ناصری: b.-ol-hekma<e>-ye-nāserī

اثر دکتر تلوزان، استاد دارالفنون است در طب، که شاگردش میرزا مصطفی اصفهانی به نام ناصرالدین شاه کرده است. (ج)

بدایع السمر: b.-os-samar

(تازه‌های افسانه)

بدایع السمر وقایع السفر، سفرنامه‌ای است از شیخ الرئیس در عهد قاجار، از مشهد به قوچان، شامل فوائد جغرافیایی.

بدایع الصنایع: b.-os-sanāye'

در صنایع شعری است، از عطایی نیشابوری در اوایل قرن دهم.

بدایع اللغة: b.-ol-loqa

در لغات جغتایی و مغولی دیوان امیرعلیشیر نوایسی است از ایمانی متخلص به طالع هروی در عهد سلطان حسین بایقرا.

بدایع اللغة: b.-ol-loqa

اثر علی اکبر بن میرزا عبدالله منشی باشی کردستانی است، در لغات و اصطلاحات زبان کردی در قرن سیزدهم.

بدایع الوقایع: b.-ol-vaqāye'

تاریخ اجتماعی ارزشمندی است بر وقایع قرن نهم و دهم، تألیف زین الدین محمود بن عبدالجلیل واصفی هروی در قرن دهم، متضمن اطلاعات بسیار سودمند تاریخی و ادبی. (ج)

بدایع الوقایع: b.-ol-vaqāye'

اثری است در تاریخ از حسینقلی خان سلطانی کلهر کرمانشاهی، در قرن سیزدهم.

بدرمشعشع: badr-e - moša'sa'

سرگذشت ابوجعفر موسی مبرقع فرزند حضرت جواد (ع) است از حاجی میرزا حسین بن محمد تقی نوری طبری در اوایل قرن چهاردهم. (ج)

بدیعات اختیاری: badi'āt- e -extiyārī

بدیعات اختیاری در حل مشکلات، فرهنگ اصطلاحات پزشکی، کتاب «اختیارات بدیعی» است، که تهیه کننده آن ناشناخته است.

بدیع الحساب: badi'ol-hesāb

در حساب و جبر است، تألیف رجیععلی بیک بن فاضل بیک در قرن سیزدهم. (ج)

بدیع الخیال: b.-ol- xiyāl

بدیع الخیال فی اثبات ماعده القوم من المحال، در باب حرکت زمین است

از علی اکبر شیرازی در قرن سیزدهم.

بدیع الزمان: b.-oz-zamān

(تازه روزگار)

بدیع الزمان فی قصه حیی بن یقظان، اثر مهمی است از فضل بن روزبهان خنجی، دانشمند و نویسندۀ قرن نهم، در مراحل حکمت نظری و عملی که مسلماً تحت تأثیر کتاب «حیی بن یقظان» ابن سینا بوده است.

بدیعیه: <e>badi'iyya

در اسطرلاب و نجوم است از صادق بن علی نقی خوانساری در قرن سیزدهم.

بدیعیه: <e>badi'iyya

در بیان ظهور و رجعت است از رحیم بن کریم بن ابراهیم بن مهدی قاجار در اوایل قرن چهاردهم.

برات النجاة: barāt- on - najāt

تألیف مولا محمدعلی رشتی ملقب به بهشتی است، که از فتوای استادش آقا سید علی در قرن سیزدهم جمع آوری کرده است.

برات ایمان: barāt-e-īmān

در اعتقادات دینی است به روش عرفانسی، از شیخ محمد افضل (شاه خاموش) در قرن سیزدهم در هند.

برازخ: barāzex

(برزخها)

از رساله‌های صوفی بزرگ قرن نهم، شاه نعمت‌الله ولی است. (ج)

براهین البهائیه: <e>barāhīn - ol - bahā'iyya

(براهین: برهانها، دلایلها)

یکی از آثار امام فخر رازی دانشمند بزرگ قرن ششم و اوایل قرن هفتم است، که به نام بهاء الدین سام بن محمد غوری نوشته است. (ج)

برزونامه: <e>borzū-nāma

منظومه‌ای بزرگ و حماسی است در زندگانی سرزو پسر شهراب که

عطاء بن یعقوب رازی در قرن پنجم، آنرا به تقلید از شاهنامه سروده است.

برگ سبز: barg-e-sabz

در اصول تعلیم زبان فارسی است، تألیف ادیب مشهور و آخر عهد قاجار میرزا حبیب اصفهانی. (ج)

برهان الامامه: borhān-ol-emāma

برهان الامامه فی عنوان الخلافه، در اثبات خلافت علی (ع) است، تألیف عبدالحسین لسان السلطنه که به نام مظفر الدین شاه قاجار نوشته است.

برهان الصادقین: b.-os-sādeqīn

اثر محمد صالح واعظ بن حاجی محمد صادق ابوالغلی، که به نام شاه سلطان حسین کرده است، در فضایل علی (ع).

برهان الفتوح: b.-ol-fotūh (دلیل گشایش)

تاریخ عمومی است از آغاز تا قرن دوازدهم، تألیف محمد علی بن محمد صادق حسینی نیشابوری برهانپوری، به صورت مختصر با ذکر دقیق سنوات.

برهان الکفایه: b.-ol-kefāyat

در حرکت ستارگان و طالع بینی است، تألیف علی بن محمد بن یحیی شریف بکری ظاهراً در قرن ششم.

برهان الملة: b.-ol-mellat

← حجة الاسلام

برهان جامع: b.-e-jāme'

یا فرهنگ محمد شاهی، فرهنگ لغات فارسی است، از محمد کریم بن مهدیقلی سراپی تبریزی که به نام محمد میرزا، ولیعهد (محمد شاه) قاجار نوشته است. (ج)

البرهان فی شرافت الانسان : al- borhān - fī - šarāfat - el - ensān
(دلیل بر شرافت آدمی)

در حکمت و عرفان است، از حاج محمد علی شیروانی فانی، که به نام محمد شاه قاجار نوشته است.

البرهان فی قطع شبهة الشیطان : a. - fī - qat' - e - šobhat - eš-ša -
<e> ytān

یا برهانیه، در پاسخ شبهه‌های ابلیس است، از فاضل قندهاری، ملا عبدالله بن نجم الدین مشهدی در قرن سیزدهم.

برهان قاطع : b. - e - qāte'

لغت نامه بسیار مشهوری است، تألیف محمدحسین بن خلف تبریزی متخلص به «برهان» از مؤلفان و شاعران قرن یازدهم ساکن در هندوستان که به سال ۱۰۶۲ به نام سلطان عبدالله قطب شاه، پادشاه شیعی مذهب دکن نوشته است. در این کتاب مجموعه لغات و ترکیباتی که در مراجع پیش از آن بوده به روش الفبایی و ذکر معانی متعدد آنها بدون شاهد گرد آمده و بعد از تألیف، از جمله مرجعهای اساسی در لغت فارسی شده است؛ اما در آن اشتباهات بسیار و تحریفات و تصحیفات فراوان راه یافته است. (ج)

برهان قاطع : b. - e - qāte'

در اثبات رکن رابع و لزوم وجود پیشواست، از کریمخان قاجار در اواخر قرن سیزدهم.

برهان مآثر : b. - e - ma' āser
(دلیل آثار نیکویی)

تاریخ بهمن شاهیان و نظام شاهیان هند است، اثر سید علی بن عزیز الله در قرن یازدهم. (ج)

برهانیه : borhāniyya <e>

تألیف محمد کاظم هزار جریبی است از قرن سیزدهم، درباره امامت.

برهانیه : <e> borhāniyya

← البرهان فی قطع شبهة الشیطان

برید السعاده : barīd - os - sa' āda

ترجمه چهل حدیث پیامبر است همراه با حکایات و اشعار، از محمد بن غازی ملطیوی که به نام ابوالمظفر کیکوس بن کیخسرو نوشته. (ج)

بزم آرا : bazm - ārā

در رد نصارا و یهود است، تألیف محمد تقی توپچی که به نام فتحعلی شاه نوشته است.

بزم آرای : bazm - ārāy

از سید علی بن محمود حسینی در قرن یازدهم، که تذکره‌ای است در ذکر شاعران.

بزم خاقان : b. - e - xāqān

یا تذکره السلاطین، تذکره‌ای است، تألیف سیف الدوله سلطان محمد بن فتحعلیشاه قاجار. (ج)

بزم خیال : b. - e - xiyāl

تاریخ هند است تا اوایل قرن سیزدهم، نوشته امرسنگه خوشدل.

بزم وصال : b. - e - vesāl

مثنوی است در بحر متقارب از وصال شیرازی، شاعر و ادیب عهد قاجار.

بسائین الخاقانیه : <e> basātīn - ol - xāqāniyya

(باغهای خاقانی)

تألیف علیرضا میرزای قاجار متخلص به «شهره» در قرن دوازدهم است که تذکره‌ای از سخن سرایان قدیم و جدید می‌باشد.

بسائین السلاطین : b. - os - salātīn

(بوستانهای پادشاهان)

تاریخ عادل شاهیان بیجاپور است از محمد ابراهیم زیری در قرن سیزدهم. (ج)

بساط الغنائیم : besāt-ol - qanāyem

تاریخ فرمانروایان دکن است، از منشی لچمی نراین در قرن سیزدهم. (ج)

بستان البدایع : boštān - ol - badāye'

بخش مقطعات کتاب «بساتین الخاقانیه» است، تألیف علیرضا میرزای قاجار در قرن دوازدهم.

بستان السیاحه : b. - os - siyāha <e>

تألیف حاج زین العابدین شیروانی از عرفا و درویش نعمه الهی در عهد قاجار که فرهنگنامه‌ای است به ترتیب حروف تهجی در تاریخ و جغرافی و هندسه و نجوم و تذکره اولیاء و عرفا و شعرا. (ج)

بستان الصنائع : b. - os - sanāye'

بخشی از مجلدات پنجگانه تذکره «بساتین الخاقانیه» تألیف علیرضا میرزای قاجار در قرن دوازدهم است، در ذکر شاعران رباعی سرا.

بستان العارفین : b. - ol - 'ārefīn

بستان العارفین و گلستان العابدین، تألیف زین العابدین شیروانی در عهد قاجار، در عرفان و اخلاق و حکایات به نظم و نثر است.

بستان العشاق : b. - ol - 'oṣṣāq

بخشی از تذکره «بساتین الخاقانیه»، تألیف علیرضا میرزای قاجار در قرن دوازدهم است در ذکر شاعران غزل سرا.

بستان العقول : b.- ol - 'oqūl

(بوستان عقلا)

کتاب منظوری بوده از ناصر خسرو قبادیانی شاعر و نویسنده بزرگ قرن پنجم، که اکنون در دست نیست.

بستان الفضائل: b.- ol - fazā 'el

بخش سوم از کتاب «بساتین الخاقانیه» تألیف علیرضا میرزای قاجار در قرن دوازدهم است، پیرامون قصیده سرایان.

بستان المعارف: b. - ol - ma 'āref

بخشی از مجلدات پنجگانه «بساتین الخاقانیه» تألیف علیرضا میرزای قاجار در قرن دوازدهم است، در شرح احوال مثنوی سرایان.

بصائر یمینی: basā' er - e - yamīnī

← تفسیر بصائر یمینی

بضاعت فخریه: bezā 'at - e - faxriyya <e>

در تصوف است، از شاه عبدالقادر نقوی فخری ممدارسی، در اوایل قرن سیزدهم.

بضاعت مزجاة: bezā 'at - e - moz jāt

(کالای اندک)

تاریخ خوزستان است، اثر عبدالحسین بن عزیزالله موسوی در قرن سیزدهم.

بعض فضائح الروافض: ba'z - e - faza 'eh - or - ravāfez

کتابی بوده در طعن شیعه در قرن ششم و ظاهر تألیف شهاب الدین تواریخی شافعی. اصل کتاب در دست نیست، اما بخشهایی از آن را عبدالجلیل قزوینی در کتاب مشهور خود «بعض مثالب النواصب» یا «کتاب النقض» نقل کرده است. (ج)

بقال بازی در حضور: baqqal bazi - dar - hozūr

نمایشنامه‌ای است از محمد حسن خان اعتماد السلطنه، از رجال عهد قاجار.

بقیه نقیه: baqiyya <e> - ye - naqiyya <e>

ترجمه تذکره «مجالس النفائس» امیر علیشیر نوایی است از شیخ زاده

فایض نیمردانی در قرن دهم.

بلا و ابتلا : balā - vo - ebtelā

درواقعه کربلاست، از ابوالحسن علی بن میرزا محمد حسن بن عبدالرسول
زنوزی.

بلبل نامه : bolbol - nāma <e>

مثنوی عرفانی است در شصصد بیت به بحر هزج، که از منظومه‌های
منسوب به عطار نیشابوری، شاعر بزرگ قرن هفتم است. اما بتحقیق از
وی نیست. (ج)

بلبل نامه : bolbol - nāma <e>

مثنوی است به وزن «للی و مجنون» نظامی، سروده علی گیلانی پومنی
در قرن دهم، شامل هزار و نهصد بیت.

البلغه : al - bolqa <e>

(بسنده، کافی)

البلغة المترجم فی اللغة، یکی از کهن‌ترین فرهنگ‌های عربی به فارسی است
که در قرن پنجم نوشته شده و نگارنده آن شناخته نیست. (ج)

بلقیس و سلیمان : belqis - o - sola <e> ymān

مثنوی بوده است در داستان سلیمان با بلقیس ملکه سبا، اثر نظام
استرآبادی شاعر شیعی قرن نهم.

بوستان : būstān

یا سعدی‌نامه، مثنوی است در بحر متقارب و بیش از چهار هزار بیت در
پند و اندرز و اخلاق، اثر سعدی شیرازی، شاعر و نویسنده نامدار ایران در
قرن هفتم. بوستان از شاهکارهای شعر و ادب فارسی است، که سعدی آنرا
درده باب به سال ۶۵۵ به اتمام رسانیده است. (ج)

بوستان : būstān

منظومه‌ای در قرائت قرآن است، از شیخ علی بن ملا محمد جعفر شریعتمداری

استرآبادی در اواخر قرن سیزدهم. (ج)

بوستان الخیال : b. - ol - xiyāl

تذکره و جنگ مانندی است از اشعار شاعران، که بکتاش قلی ابدال رومی در قرن دهم گردآورده است.

بوستان خیال : b. - e - xiyāl

یکی از مثنویهای عبدی بیگ شیرازی، شاعر قرن دهم است که به تقلید از «بوستان» سعدی سروده.

بوستان قاسمی : b. - e - qāsemī

← نیستان

بهاء التواریخ : bahā' - ot - tavārīx

در تاریخ است از محمد ولی میرزا پسر فتحعلی شاه قاجار که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

بهادر شاه نامه : bahādor šāh - nāma <e>

← تاریخ بهادرشاهی

بهار دانش : bahār - e - dāneš

خلاصه گونه ای است از کتاب «کلیله و دمنه» که ابوالفضل دکنی در اوایل قرن یازدهم نوشته است.

بهارستان : bahārestān

از آثار مشهور فارسی است به نثر، تألیف نورالدین عبدالرحمن جامی شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم، که به پیروی از «گلستان» سعدی نوشته است. (ج)

بهارستان : bahārestān

مثنوی است به روش «بوستان» سعدی، سروده ملا ادهم عزلتی خلخالی در قرن یازدهم.

بهارستان : bahārestān

دربارهٔ زردشت و مزدک ومانی است، از ملا ذوالفقار کشمیری در قرن سیزدهم که به فارسی سره نوشته است.

بهارستان تهماسبی : b. - e - tahmāsbī

تاریخ اواخر صفویه است تا دورهٔ افشاریان، از عبدالعلی وقایع‌نگار در قرن دوازدهم.

بهارستان سخن : b. - e - soxan

تذکره‌ای است شامل صنایع ادبی و ذکر احوال شاعران از میرعبد - الرزاق خوافی ملقب به «صمصام‌الدوله» از قرن سیزدهم. (ج)

بهارستان ضمائر : b. - e - zamāyer

در احوال نثرنویسان قدیم و جدید است، از منشی ذوالفقار علیخان بهادر بنگالی در قرن سیزدهم.

بهارستان علوم : b. - e - 'olūm

در کلیات علوم است، از محمدتقی ملا قطب طالقانی در عهد شاه سلطان حسین صفوی.

بهارسخن : bahār - e - soxan

در نویسندگی است، از محمد صالح کمبوه لاهوری در قرن یازدهم‌ه‌ن‌د.

بهارعجم : b. - e - 'ajam

فرهنگ معروفی است مشتمل بر لغات و اصطلاحات زبان فارسی، همراه با شواهد شعری، تألیف رای لالائیک چندبهار در قرن دوازدهم. (ج)

بهار و خزان : b. - o - xazān

مثنوی است اثر طبع ضمیری اصفهانی شاعر قرن دهم.

بهار و خزان : b. - o - xazān

دیوانی است درسوگواری وستایش از آل محمد (ص)، سرودهٔ منظور

خوانساری در اوایل قرن چهاردهم.

بهار و خزان : b. - o - xazān

← پیر و جوان

بهاریات : bahāriyyāt

منظومه‌ای است به بحر هزج، از بهرام پژدو شاعر زردشتی قرن هفتم.

بهاریه : bahāriyya <e>

← پیر و جوان

بهجة التواريخ : behjat - ot-tavāriḫ

تاریخی دائرة المعارف گونه است، از شکر الله بن شهاب الدین احمد بن زکی الدین رومی در قرن نهم که به نام سلطان عثمانی نوشته است.

بهجة الروح : b. or - rūh

(موجب شادی روح)

رساله‌ای است در موسیقی، که ظاهر آذر در قرن دهم تألیف گردیده است. (ج)

بهجة العالم : b. - ol - 'ālam

(موجب شادی جهان)

در اوضاع دهلی است، از حکیم مهارت خان اصفهانی در قرن دوازدهم.

بهجة المباهج : b. - ol - mabāhej

اثر ابوسعید حسن بن حسین شیعی سبزواری بیهقی در قرن هشتم که گزیده‌ای با افزود گیهاست از روی «مجاهج المہج فی مناهج الحجج» قطب الدین ابوالحسن کبیری در قرن ششم، در فضایل و معجزات پیشوایان مذهبی.

بهجة المباهج : b. - ol - mabāhej

یا کتاب معجزات، منظومه‌ای حماسی و دینی است از محمد تقی الدین تونی متخلص به «حیرتی» در قرن دهم.

بہجت نامہ : b. - nāma <e>

منظومہای حماسی و مذہبی است، از میرزا طاهر اصفہانی در عهد ناصر الدین شاه قاجار.

بہرامشاہ : bahrām - šāh

یکی از مثنویهای پنجگانه شاعری در قرن نهم است با تخلص «اشرف».

بہرامشاہیہ : bahrām šāhiyya <e>

یا صلاتیہ، از رسالات میر سید علی ہمدانی، صوفی بزرگ قرن ہشتم است در سیر و سلوک و اندرز.

بہرامنامہ : b. - nāma <e>

از مثنویهای شہاب ترشیزی شاعر اوایل قرن سیزدہم است، در داستان بہرام گور.

بہرامنامہ : b. - nāma <e>

← آسمان ہشتم

بہرامنامہ : b. - nāma <e>

← بہرام و گل اندام

بہرامنامہ : b. - nāma <e>

← ہفت پیکر

بہرام و بہروز : b. - o - behrūz

مثنوی است منسوب بہ سنایی غزنوی شاعر برجستہ قرن ششم.

بہرام و بہروز : b. - o - behrūz

یا باغ ارم، سرودہ بنائی ہروی شاعر اوایل قرن دہم است از نوع مثنوی کہ بہ نام سلطان یعقوب آق قویونلو سرودہ.

بہرام و گل اندام : b. - o - golandām

یا بہرامنامہ، یا گل آرام، مثنوی است بہ بحر ہزج از شاعر قرن نهم، کاتبی

نیشابوری.

بهمن نامه : bahman - nāma <e>

منظومه‌ای است حماسی ملی، اثر ایرانشاه بن ابی‌الخیر که به نام محمود و محمد، پسران ملک‌شاه سلجوقی در اواخر قرن پنجم و اوایل قرن ششم و به تقلید از شاهنامه فردوسی سروده است. موضوع آن پیرامون زندگانی بهمن، پسر اسفندیار و جنگ‌های او با بازماندگان رستم است.

بهمن نامه : b. - nāma <e>

منظومه‌ای است از آذری طوسی، شاعر معروف قرن نهم در شرح احوال سلاطین بهمنی هند.

بیاض ابراهیمی : bayāz - e - ebrāhīmī

(بیاض: کتابچه‌ای که دارای مطالب سودمند است)

در عقاید شیعی، به عربی و فارسی است. از نواب ابراهیم خسان بن علیمردان خان، فرمانروای کشمیر در اوایل قرن دوازدهم.

بیان : bayān

کتاب مقدس بابیان است، از سید علی محمد شیرازی در عهد قاجار. (ج)

بیان الاصطلاحات : b.-ol-estelāhāt

از کتابهای سودمندی است که شاه نعمت‌الله ولی صوفی معروف قرن نهم نوشته است در شرح اصطلاحات صوفیه. (ج)

بیان اطوار سبعة : b.-e-atvār-e-sab'a <e>

(شرح روشهای ششگانه)

رسالة کوتاهی است از شیخ نجم‌الدین رازی، صوفی و نویسنده مشهور قرن هفتم.

بیان الاحسان : b.-ol-ehsān

بیان الاحسان ال‌اهل‌العرفان، از آثار شیخ علاءالدوله سمنانی، صوفی نامدار

قرن هشتم است.

بیان الادیان: b.-ol-adyān

کتابی است کوچک از قرن پنجم در ملل و نحل، تألیف ابوالمعالی محمد حسینی علوی. (ج)

بیان الاسرار: b.-ol-asrār

شرح چهل باب از صد باب «مصباح الشریعه» منسوب به حضرت صادق، از شیخ حسین زاهدی در قرن سیزدهم.

بیان التنزیل: b.-ot-tanzīl

(شرح قرآن)

از آثار صوفیانه عزیز نسفی، عارف و نویسنده نامدار قرن هفتم است.

بیان الحق: b.-ol-haqq

بیان الحق والصدق المطلق، در رد یهود و نصاریست، تألیف محمد صادق فخر الاسلام ارومیه‌ای در اوایل قرن چهاردهم. (ج)

بیان الحقایق: b.-ol-haqāyeq

از آثار رشیدالدین فضل‌الله همدانی وزیر و مورخ نامی ایران، در قرن هشتم است.

بیان الصناعات: b.-os-sanā'āt

اثر ابوالفضل حبیبی، دانشمند بزرگ قرن ششم به فارسی شیوا در صنایع و علوم گوناگون است. (ج)

بیان الطب: b.-ot-tebb

کتابی است در پزشکی، اثر دانشمند بزرگ قرن ششم، ابوالفضل حبیبی تفرسی.

بیان المحمود: b.-ol-mahmūd

تذکره گونه‌ای از محمود میرزا بن فتحعلی شاه قاجار، شامل احوال سیصد

بیان النجوم	- ۱۰۸ -	بیژن نامه
-------------	---------	-----------

تن از شعرای معاصر وی است.

بیان النجوم: b.-on-nojūm

در علم نجوم و فلکیات است، از ابو الفضل حبیبش تفلبسی دانشمند بزرگ قرن ششم.

بیان بدیع: b.-e-badī'

در علم بیان و بدیع است، از میرزا ابوطالب بن میرزا بیک موسوی، که به نام شاه سلیمان صفوی نوشته است.

بیان حقایق: b.-e-haqāyeq

بیان حقایق احوال المصطفی، یکی از آثار صوفی و شاعر و نویسنده قرن نهم پیرجمال اردستانی است، به گونهٔ مثنوی با بندهایی به نثر.

بیان مراتب: b.-e-marāteb

از رسالات شاه نعمت الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است. (ج)

بیان نفس و نکات: b.-e-nafs-o-nekāt

از رساله‌های صوفی قرن نهم، شاه نعمت الله ولی است. (ج)

بیان واقع: b.-e-vāqe'

یا تاریخ نادری، یا نادرنامه، در تاریخ نادرشاه افشار و تیموریهٔ هند است، تألیف خواجه عبدالکریم کشمیری در قرن دوازدهم. (ج)

بیت معمور: ba<e>yt-e-ma'mūr

مثنوی بوده از تقی الدین اوحدی بلیانی شاعر و ادیب قرن یازدهم.

بیخ چینی: bix-e-čīnī

یا چوب چینی، در خواص چوب چینی است، از علاء الدین نورالله طبیب در عهد صفوی.

بیژن نامه: bizan-nāma<e>

منظومه‌ای است کوچک و حماسی در سرگذشت بیژن پسر گیو که عطاء بن

بعقوب رازی در قرن پنجم آنرا به تقلید از شاهنامه به نظم آورده است.

بیست باب: bist-bāb

در پزشکی است، از مظفر شفائی اصفهانی در قرن یازدهم.

بیست باب در اسطرلاب: b.-bāb-dar-ostorlāb

یکی از رسالات مشهور خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند نامدار قرن هفتم درباره علم اسطرلاب است. (ج)

بیست باب در تقویم: b.-bāb-dar-taqvim

درباره تقویم است، از نظام الدین عبدالعلی بن محمد بیرجندی ریاضیدان قرن دهم. (ج)

بیست فصل: b.-fasl

یا معرفت تقویم، از میرزا محمد نصیرای اصفهانی در عهد کریمخان زند است.

بیسرنامه: bi sar-nāma<e>

مثنوی است عرفانی و در بحر رمل، مشتمل بر دو بیت بیت، منسوب به عطار نیشابوری شاعر بزرگ قرن هفتم که به تحقیق از او نیست. (ج)

بیعة الافاخم: ba<e>y'at-ol-afāxem

(بیعت بزرگان)

ترجمه ای است از عهدنامه ممالک اشتر که علی بن میرزا احمد در عهد فتحعلی شاه قاجار ترجمه کرده است.

بینش ابصار: bīneš-e-absār

منظومه ای از بینش کشمیری شاعر قرن یازدهم است، که استقبال از «مخزن الاسرار» نظامی کرده است، در مدح اورنگ زیب عالمگیر پادشاه هند و بزرگان عهد او.

«پ»

پادزهر نامه گزین: pādzahr-nāma<e>-ye-gozīn
اثر محمد تقی طبیب کاشانی است مکه به نام شاه قاجار ناصرالدین شاه
نوشته است.

پادشاه نامه: pādšāh-nāma<e>
یا شاهجهان نامه ، از ملا محمد وارث در قرن یازدهم است در تاریخ
شاهجهان.

پادشاه نامه: p.-nāma<e>
در تاریخ ده ساله نخست پادشاهی شاهجهان هندی است، از محمد امین بن
ابوالحسن قزوینی در قرن یازدهم.

پادشاه نامه: p-nāma<e>
یا شاهجهان نامه، شامل وقایع و سوانح دوران سلطنت شاهجهان گورکانی
است، تألیف عبدالحمید لاهوری در قرن یازدهم. (ج)

پادشاه نامه: p.-nāma<e>
مثنوی است در بحر متقارب از قدسی مشهدی شاعر قرن یازدهم.

پادشاه‌نامه: p.-nama<e>

منظومه‌ای از میربحی کاشی، شاعر قرن یازدهم درهند است. درباره تاریخ شاهجهان.

پاس انفاس: pās-e-anfās

رساله‌ای است درعرفان از نورالدین عبدالرحمن جامی، شاعر و نویسنده توانای قرن نهم.

پرتو نامه: partō-nāma<e>

تألیف شیخ شهاب‌الدین یحیی سهروردی، حکیم نامدار ایران در قرن هفتم است.

پرسش و پاسخ: porseš-o-pāsox

درعرفان است، از محمود پسیخانی گیلانی در قرن هفتم.

پریخانه: parī-xāna<e>

(پتخانه)

رساله‌ای است از ملا طغرا نویسنده و شاعر قرن یازدهم.

پریشان: parīšān

کتابی است از قافانی، شاعر معروف عهد قاجار که به تقلید از «گلستان» سعدی نوشته است، در موضوعات پست و بی‌مایه. (ج)

پری صورت: parī-sūrat

منظومه‌ای است که میرمعصوم نامی صفوی در برابر «لیلی و مجنون» نظامی سروده است.

پنجاه باب سلطانی: panjāh bāb-e-soltānī

یا پنجاه باب کابلی، در شناخت اسطرلاب و استخراج تقویم است، از ملا رکن‌الدین بن اشرف‌الدین حسین آملی در قرن نهم.

پنجاه باب کابلی: p.-bāb-e-kābolī

← پنجاه باب سلطانی

پنج باب: panj-bāb

← صحیفه عدلیه

پنج شان: p.-šā'n

به عربی و فارسی است، از سید علی محمد باب، رهبر فرقه بابیه. (ج)

پنج گنج: p.-ganj

یاخمس نظامی، عبارت از پنج اثر منظوم و مشهور نظامی گنجوی شاعر
نامدار ایران در قرن ششم است. بدین ترتیب: مخزن الاسرار، خسرو و
شیرین، لیلی و مجنون، هفت پیکر، اسکندرنامه (شرفنامه و اقبالنامه) که
هر کدام از شاهکارهای ادب فارسی است و مورد تقلید بسیاری از شاعران
پس از او قرار گرفته است. (ج)

پنج گنج: p.-ganj

پنج مثنوی است از شاعر مشهور قرن هفتم و هشتم امیر خسرو دهلوی که
به پیروی از نظامی گنجوی سروده است مشتمل بر: مطلع الانوار، شیرین
و خسرو، مجنون و لیلی، آینه اسکندری، هشت بهشت. (ج)

پنج گنج: p.-ganj

مجموعه پنج مثنوی، سروده خواجه کرمانی، شاعر بزرگ قرن هشتم
است که به تبعیت از نظامی سروده و عبارتند از: همای و همایون، گل و
نوروز، روضه الانوار، کمال نامه، گهر نامه.

پنج گنج: p.-ganj

به مثنویهایی گفته می شود که خواجه عماد فقیه شاعر و صوفی مشهور قرن
هشتم به تقلید از نظامی سروده، مشتمل بر: همایون نامه، صفات نامه، صحبت
نامه، محبت نامه، کتاب ده نامه، طریقت نامه. (ج)

پنج گنج: p.-ganj

مجموعه ای است از پنج قصیده در توحید و تحقیق، از امیر حسینی شاعر و
عارف و نویسنده اوایل قرن هشتم که هم جدا از دیوان اشعار او و هم در

دیوان او مضبوط است.

پنج گنج: p.-ganj

یاخمسۀ اشرفیه ، به پنج مثنوی شاعری از قرن نهم باتخلص « اشرف »
اطلاق می شود که به تقلید از نظامی سروده است.

پنج گنج: p.-ganj

اثر عبدالله هاتقی شاعر قرن دهم که تنها شامل چهار مثنوی است و موفق
به شروع مثنوی پنجم نشده است. آن چهار مثنوی عبارتند از: لیلی و
مجنون ، خسرو و شیرین ، هفت منظر ، تمر نامه یا ظفر نامه. (ج)

پنج گنج: p.-ganj

اثر فیضی هندی شاعر اوایل قرن یازدهم ، شامل پنج مثنوی که به تقلید از
نظامی سروده است که عبارتند از: مرکزادوار ، سلیمان و بلقیس ، نل و
دمن ، هفت کشور ، اکبر نامه.

پنج گنج: p.-ganj

اثر میرزا محمد روح الامین میر جمله شاعر قرن یازدهم که به تقلید از نظامی
پنج مثنوی بدین نامها سروده است: شیرین و خسرو ، مطمح الانوار ، لیلی
و مجنون ، آسمان هفتم ، جواهر نامه.

پنج گنج: p.-ganj

یاخمسۀ منظومه ای است از سدیدالدین منزوی در قرن دوازدهم در باب
علوم غریبه و ستاره شناسی به بحر متقارب.

پنج گنج: p.-ganj

پنج مثنوی است که حسینی قزوینی شیرازی کربلایی شاعر قرن سیزدهم
به تقلید از نظامی سروده است که عبارتند از: الهی نامه ، اشتر نامه ، مهر و ماه ،
وامق و عذرا ، وصف الحال. (ج)

پنجه آفتاب عالمتاب: panja<e>-ye-āftāb-e-'ālam tāb

در مسائل جبر و اختیار و وحدت وجود است ، از عماد بن عبدالله در قرن

یازدهم.

پندنامه: pand-nāma <e>

مثنوی عرفانی است در بحر رمل و مشتمل بر هشتصد بیت که منسوب به عطار
نیشابوری شاعر بزرگ قرن هفتم است. (ج)

پندنامه انوشیروان: p.-nāma <e>-ye-anušīravān

یاراحه‌الانسان، منظومه‌ای است در بیش از چهارصد بیت به بحر متقارب
منسوب به بدایعی شاعر قرن پنجم. (ج)

پندنامه شاه آبادی: p.-nāma <e>-ye-šah ābādī

به نظم و نثر است در اندرز به فرزند خود، از حمیدالله شاه آبادی در
قرن سیزدهم.

پندنامه ماتریدی: p.-nāma <e>-ye-mātorīdī

رساله‌ای است از شیخ ابو منصور ماتریدی سمرقندی در نیمه اول قرن
چهاردهم هجری. (ج)

پندنامه نظام الملک: p.-nāma <e>-ye-nezām ol molk

یا وصیت نامه، منسوب است به خواجه نظام الملک طوسی وزیر و
نویسنده بزرگ قرن پنجم.

پندنامه یحویه: p.-nāma <e>-ye-yahyaviyya <e>

← اندرزنامه

پهلوان نامه: pahlavān-nāma <e>

منظومه‌ای تاریخی یا حماسی بوده، ظاهراً در بحر متقارب از مؤیدالدین
نسفی شاعر قرن ششم که از آن اثری در دست نیست.

پهلوی نامه ناصری: pahlavī-nāma <e>-ye-nāserī

تاریخ ایران باستان است، با نثری ساده و روان از میرزا احمد وقار
شیرازی در عهد قاجار.

پیامبری و پیشوایی: payāmbarī-va-piśvāyī
← نبوت و ولایت

پیرو جوان: pīr-o-javān
یا بهاریه، یا بهارو خزان، مثنوی کوتاهی است در بحر هزج که میرزا محمد نصیر طبیب اصفهانی در عهد قاجار سروده است. (ج)

پیغامبرنامه: pa<e>yqāmbar-nāma<e>
سرگذشت منظوم حضرت رسول (ص) است در قالب مثنوی از ملا سعدالله مسیحاپانی پتی در قرن یازدهم.

* * *

«ت»

تاج الاخبار: tāj-ol-axbār

تاج الاخبار و سراج الآثار، تاریخ عمومی است از پیامبران و ایران، تألیف محمد حسین بن علیرضا شیرازی در قرن سیزدهم.

تاج الاسامی: t.-ol-asāmi

← تهذیب الاسماء

تاج التراجم: t.-ot-tarājem

تاج التراجم فی تفسیر القرآن للاعاجم، تفسیر معتبر و کهنی است از عمادالدین ابوالمظفر طاهر شہفورین محمداسفراینی در قرن پنجم.

تاج الفتوح: t.-ol-fotūh

منظومه‌ای است مربوط به سال اول جلوس سلطان جلال‌الدین فیروز شاه از امیر خسرو دهلوی شاعر بزرگ قرن هفتم و هشتم به بحر هزج.

تاج القصص: t.-ol-qesas

در سرگذشت پیغامبران است، از ابونصر علی بلخی در قرن پنجم، که از روی ترجمه و تفسیر خود وی موسوم به «انیس المریدین و روضة المحبین» تهیه شده است.

تاج القصص: t.-ol-qesas

تفسیری است از ابونصر علی بن علی بن نصر بخارائی در قرن هشتم.

تاج المآثر: t.-ol-mo'āser

(مآثر: اعمال پسندیده)

تاریخ سیاسی و جنگی دوره پادشاهی قطب الدین آییک، نخستین پادشاه سلسله ممالیک غوری هند است، با نثر فنی، از حسن بن محمد نظامی نیشابوری در اواخر قرن ششم و اوایل قرن هفتم.

تاج المدایح: t.-ol-madāyeh

کتابچه‌ای است از ملا طغرا نویسنده و شاعر قرن یازدهم.

تاج المصادر: t.-ol-masāder

کتابی است در لغت عربی به فارسی کهن و شامل مصدرهای زبان عربی، تألیف ابو جعفر بیهقی، لغوی معروف قرن ششم. (ج)

تاج المناقب: t.-ol-manāqeb

در احوال امامان شیعی است از کمال الدین حسین بن عبدالحق الهی اردبیلی در قرن دهم.

تاج فرخی: t.-e-farroxī

نام دیوان اشعار کلبعلی فرخی تاجی قزوینی شاعر قرن سیزدهم است. (ج)

تاریخ آستانه عراق: tārix-e-āstāna <e>-ye-'erāq

در تاریخ و جغرافیای دهستان آستانه شهر اراک است که ظاهراً محمد حسن خان اعتماد السلطنه به دستور ناصر الدین شاه نوشته است.

تاریخ آشام: t.-e-āšām

فتحیه عبرتیه

تاریخ آصف جاهی: t.-e-āsef jāhī

اثر منشی قادر خان بیدری در قرن سیزدهم در حیدرآباد دکن است.

تاریخ آل قاجار: t.-e-āl-e-qājār

← تاریخ قاجاریان

تاریخ آل مظفر: t.-e-āl-e-mozaffar

تألیف محمود کتبی در قرن نهم است. در تاریخ سلسله آل مظفر. (ج)

تاریخ ابراهیمی: t.-e-ebrāhīmī

یا تحفة التواریخ، یا تاریخ همایونی، تألیف ابراهیم بن جریر در قرن دهم است. این کتاب تاریخ عمومی است از آدم تا وقایع سال ۹۵۶.

تاریخ ابوالخیر خانی: t.-e-abol xa<e>yr xānī

تاریخ پیامبران و ایران است، از آغاز تا عهد ابوالخیر خان از نوادگان چنگیز، تألیف مسعود بن عثمان کوهستانی.

تاریخ احوال ولیعهد نایب السلطنه:

تألیف میرزا مسعود، وزیر دول خارجه در عهد قاجار است.

تاریخ ارادت خان: t.-e-erādat xān

یا مقتل السلاطین، یا جنگ بهادر شاهی، تاریخ هند است، از مبارک الله واضح، معروف به «ارادت خان شکسته نویس» در قرن دوازدهم.

تاریخ اصفهان: t.-e-esfahān

تاریخی است از رویداد سال ۱۲۶۶ در اصفهان، تألیف فرج الله منشی محلاتی شیرازی.

تاریخ اعظمی: t.-e-a'zamī

← واقعات کشمیر

تاریخ افغانه: t.-e-afāqena<e>

← تاریخ شاهی

تاریخ افضل: t.-e-afzal

← بدایع الازمان فی وقایع کرمان

تاریخ اکبر پادشاه	- ۱۲۰ -	تاریخ ایران
-------------------	---------	-------------

تاریخ اکبر پادشاه: t.-e-akbar pādšāh
← اکبر نامه

تاریخ اکبری: t.-e - akbarī
← اکبر نامه

تاریخ الفی: t.-e-alfī
تاریخ هزار ساله جهان از مرگ پیامبر تا هزار سال است و به دوره پادشاهی اکبر شاه بابر هندی پایان می یابد. مؤلف آن قاضی زاده- شیخ احمد بن نصر الله دیلی سندی مورخ قرن یازدهم است.

تاریخ امام زمان: t.-e-emām-e-zamān
احوال و معجزات حضرت مهدی(ع) است از ملا احمد یزدی بیرجندی در قرن سیزدهم.

تاریخ امجدیه: t.-e-amjadiyya<e>
یا ریاض الرحمان ، یا تاریخ دکن ، تاریخ دکن است، از ابوالفتح ضیاءالدین محمد معروف به «سید امجد حسین» در قرن سیزدهم.

تاریخ اولجایتو: t.-e-oljāytū
از آثار تاریخی مهم است، تألیف ابوالقاسم کاشانی مورخ معروف اوایل قرن هشتم. (ج)

تاریخ ایران: t.-e-īrān
فهرست شاهان از آغاز اسلام است تا عهدشاه عباس دوم صفوی، تألیف محمد معین اردوبادی در قرن یازدهم.

تاریخ ایران: t.-e-īrān
تاریخ عمومی و مختصر ایران است، از میرزا جمال جوانشیرین محمد خان بیگ قره باغی در قرن سیزدهم .

تاریخ ایران: t.-e-īrān
یا خلاصة التواریخ، تاریخ کوتاه عمومی است، اثر احمد ادیب کاشانی

که به نام ناصرالدین شاه نگاشته است.

تاریخ ایران: t.-e-īrān

تاریخ ایران باستان است از میرزا احمد وقارشیرازی در عهد ناصرالدینشاه.

تاریخ ایران: t.-e-īrān

منظومه‌ای در تاریخ است، از ثاقب آشتیانی شاعر عهد قاجار.

تاریخ ایران: t.-e-īrān

تاریخ ایران پیش از اسلام است، اثر ملاباشی هروی در قرن سیزدهم.

تاریخ ایران: t.-e-īrān

اثر سرجان ملکم، سفیر انگلیس در هند نزد فتحعلی شاه است از عهد کهن تا دوره قاجاریه، ترجمه میرزا اسماعیل خان بن محمدعلی حیرت. (ج)

تاریخ ایلچی: t. - e-ālī

یا خلاصة التواریخ، یا تاریخ قطبشاهی، اثر خورشاه بن قباد حسینی عراقی در قرن دهم که تاریخ ایران است، از آغاز تا آن عهد.

تاریخ المم: t.-e-a'emma <e>

اثر محمد بن تقی بن عضد علوی شیرازی است، که برای شاه تهماسب صفوی نوشته است.

تاریخ بابیان خراسان: t.-e-bābiyān-e-xorāsān

از متون اصلی تاریخ بابیان است، تألیف حسن فؤادی در اوایل قرن چهاردهم.

تاریخ بخارا: t.-e-boxārā

یا مزارات بخارا، از جمله کتب معتبر تاریخ به زبان فارسی است. اصل کتاب به تازی و نوشته ابوبکر نرشخی بوده، که در قرن ششم ابونصر احمد بن محمد بن نصر قباوی با حذف بعض مطالب، ترجمه کرده است. (ج)

تاریخ بداونی: t.-e-badāvoni

تاریخ عمومی هند است، تألیف عبدالقادر بداونی در قرن یازدهم که در

عهد اکبر شاه هند نوشته است و از کتب معتبر تاریخ هند به شمار می رود.

تاریخ بدخشان : t.-e-badaxsān

تألیف منشی محمد رضای بدخشی، در قرن سیزدهم در باره انقلابات دوره های ملوک الطوائفی تخارستان است.

تاریخ براّمکه : t.-e-barāmaka <e>

کتاب کوچکی است با نثری بسیار ساده و روان که گویا از متنی عربی ترجمه شده و مترجم آن محمد بن حسین بن عمر هروی، ظاهراً در قرن پنجم است. (ج)

تاریخ بلدۀ نور : t.-e-balada <e>-ye-nūr

در باره تاریخ شهر نور در مازندران است، اثر محمد حسن خان اعتماد السلطنه از رجال مشهور عهد ناصری.

تاریخ بلعمی : t.-e-bal'ami

یا ترجمه تاریخ طبری، از کتابهای مشهور قرن چهارم است، که ابوعلی بلعمی وزیر امیر منصور بن نوح سامانی از عربی به فارسی روان و ساده ترجمه کرده است. (ج)

تاریخ بنارس : t.-e-banāras

← تحفه تازه

تاریخ بناکتی : t.-e-banākati

روضة اولی الالباب فی تواریخ الاکابر والانساب، معروف به تاریخ بناکتی، از آثار مهم تاریخی در عهد مغول است، تألیف فخر بناکتی شاعر و مورخ بزرگ قرن هشتم که به نثری ساده و روان نوشته شده است. (ج)

تاریخ بنگاله : t.-e-bangāla <e>

اثر منشی سلیم الله در قرن دوازدهم هند است.

تاریخ بنی امیه : t.-e-banī omayya <e>

تألیف عباسقلی خان سپهرکاشانی است که به دستور مظفر الدین شاه نوشته

است .

تاریخ بهادرشاهی : t.-e-bahādor šāhī

یا بهادرشاه‌نامه، منظومه‌ای در تاریخ روزانه است از وقایع عهد بهادرشاه در قرن دوازدهم، اثر نعمت‌خان عالی.

تاریخ بیجاپور : t.-e-bījāpūr

← تذکرۃ الملوك

تاریخ بی دروغ : t.-e- bī dorūq

درباره کشته شدن ناصرالدین شاه است و تاجگذاری مظفرالدین شاه ، اثر ظهیرالدوله صفا علی‌شاه در اوایل قرن چهاردهم . (ج)

تاریخ بیهق : t.-e-ba<e>yhaq

در تاریخ و جغرافیای ناحیه بیهق و ذکر رجال علم و ادب و سادات و خاندانهای مشهور آن ولایت است، مشحون از فواید بسیار ، تألیف ابوالحسن علی بن ابوالقاسم زید بن محمد بیهقی ، عالم بزرگ قرن ششم . (ج)

تاریخ بیهقی : t.-e-ba<e>yhaqī

اثر ابوالفضل بیهقی نویسنده و مورخ مشهور قرن پنجم و دبیر سلطان مسعود غزنوی است . این کتاب یکی از شاهکارهای نثر فارسی در شیوایی و استحکام سخن و نیز در روش صحیح تاریخ نویسی است . اصل کتاب بسیار بزرگ بوده که تنها بخش تاریخ دوران سلطنت مسعود غزنوی باقی مانده است . (ج)

تاریخ پادشاهان عجم : t.-e-pādšāhān-e-'ajam

از مؤلفی نامعلوم که تاریخی است جدولی و سیاقی از اول تاریخ اساطیری ایران تا حوادث سالهای سلطنت فتحعلی شاه قاجار . (ج)

تاریخ پنجاب : t.-e-panjāb

تاریخ کوتاهی است از محمد نقی پیشاوری در قرن سیزدهم .

تاریخ پنجاب : t.-e-panjāb

اثر غلام محی الدین، ملقب به بوتی شاه لودھیانی علوی قادری است، در قرن سیزدهم .

تاریخ پیامبران : t.-e-pa<e>yāmbārān

تألیف آخوند ملاعلی اکبر است، در قرن سیزدهم .

تاریخ تبریز : t.-e-tabrīz

یا تاریخ و جغرافی دارالسلطنه تبریز ، اثر نادر میرزا اذ دانشمندان دوره قاجار است. (ج)

تاریخ ترکستان : t.-e-torkeštān

از محمد امین بن میرزا زمان بخاری در قرن یازدهم است .

تاریخ ترکمانیه : t.-e-torkamāniyya<e>

تاریخ مفصل پادشاهی قرامحمد بنیانگذار سلسله قراقوبینلو است، تألیف محمود بن عبدالله نیشابوری در قرن نهم .

تاریخ تیمور : t.-e-ta<e>ymūr

ذیل «ظفرنامه تیموری» شرف الدین علی یزدی است که خواجه تاج الدین سلمانی اصفهانی در قرن نهم نگاشته است با نثری سنگین و چاپلوسانه .

تاریخ جدید یزد : t.-e-jadīd-e-yazd

تألیف احمد بن حسین بن علی کاتب، که در قرن نهم می زیسته است. (ج)

تاریخ جعفری : t.-e-ja'farī

← تاریخ یزد

تاریخ جغتایی : t.-e-joqatāyī

تاریخ تیموریان هند است، از محمد شفیع وارد، در قرن دوازدهم.

تاریخ جهان آرا : t.-e-jahān ārā

تألیف میرزا صادق مروزی ملقب به وقایع نگار ، در وقایع بیست سال

سلطنت فتحعلی شاه قاجار در دو مجلد.

تاریخ جهانگشا : t.-e-jahān gošā

از بهترین و بزرگترین آثار قرن هفتم است در شرح ظهور چنگیز خان و احوال و فتوحات او و خوارزمشاهیان و اسماعیلیه و حکام مغولی در ایران، تألیف عطا ملک جوینی، مورخ و نویسنده نامی. نشر کتاب به شیوه نویسنده‌گی مترسلان و مصنوع و پخته است و از کتب درجه اول ادبی به‌شمار می‌رود. (ج)

تاریخ جهانگیرشاهی : t.-e-jahāngīr šāhi

← فرهنگ بدیع اللغات

تاریخ جهانگیری : t.-e-jahāngīrī

یا جهانگیرنامه، تاریخ عهد جهانگیرشاه است، از محمد هادی کامور در قرن یازدهم.

تاریخ جهانگیری : t.-e-jahāngīrī

اثر مطربی الاصل السمرقندی در قرن یازدهم، در ذکر شاعران و سلاطین ماوراءالنهر.

تاریخ جهانگیری : t.-e-jahāngīrī

← تاریخ نو

تاریخ حمید خان : t.-e-hamīd xān

تاریخ میسور و قبیو سلطان است، اثر حمید خان در اوایل قرن سیزدهم.

تاریخ حیدری : t.-e-ha<e>ydarī

← مجمع التواریخ

تاریخ خانی : t.-e-xānī

تاریخ حوادث چهل ساله گیلان از سال ۸۸۰ تا ۹۲۰ هجری و دانشمندان آن سرزمین است، نوشته علی بن شمس الدین بن حاجی حسین لاهیجی در قرن دهم. (ج)

تاریخ خط و نقاشی : t.-e-xatt-o-naqqāši

← خط و خطاطان و نقاشان

تاریخ خیرات : t.-e-xa<e>yraṭ

یا احسن التواریخ ، یا اصح التواریخ ، تألیف شمس الدین محمد موسوی خراسانی، در قرن نهم که تاریخ ایران از آغاز است تا عهد تیموری .

تاریخ دکن : t.-e-dakan

← تاریخ امجدیه

تاریخ دل افروز : t.-e-del afrūz

یا ماه نامه ، یا تجلیات ماه لقا ، اثر غلامحسین خان جوهر در قرن سیزدهم در وقایع دکن است .

تاریخ ذوالقرنین : t.-e-zolqarna<e>yn

تاریخ قاجاریه است ، تألیف میرزا فضل الله خاوری شیرازی، در قرن سیزدهم .

تاریخ راحت افزا : t.-e-rāhat afzā

در تاریخ تیموریان ایران و هند است، از محمد علی بن محمد صادق حسینی در قرن یازدهم. (ج)

تاریخ راقم : t.-e-rāqem

از میرسید شریف راقم سمرقندی، در قرن دوازدهم که تاریخچه ای است از زمان تیمور تا قرن یازدهم. (ج)

تاریخ رشیدی : t.-e-rašīdī

در ذکر شاعران و هنرمندان و علمای قرن دهم است از میرزا حیدر دوغلات گورکانی در قرن دهم.

تاریخ رویان : t.-e-rūyān

از تاریخهای محلی مهمی است که در قرن هشتم تألیف شده .

مؤلف آن مولانا اولیاءالله آملی، مورخ آن عهد می باشد و کتاب در موضوع تاریخ طبرستان و رویان، از سال ۶۱۳ تا ۷۶۰ به فارسی روان و ساده است. (ج)

تاریخ زندیه : t.-e-zandiyya <e>
یا تاریخ لطفعلی خان زند ، اثر علیرضا بن عبدالکریم شیرازی در اوایل قرن سیزدهم .

تاریخ سرجان ملکم : t.-e- ser jān malkom
← تاریخ ایران

تاریخ سعادت جاوید : t.-e-sa`adat-e-jāvid
تاریخ عمومی هند است از «هرنام سنکه» در قرن سیزدهم که به نام وزیر سعادت علی خان نوشته است.

تاریخ سلاطین گورکانی : t.-e-salātīn-e-gūrkānī
← اکبرنامه

تاریخ سلجوقیان روم : t.-e-saljūqiyān-e-rūm
تاریخ سلجوقیان روم وایلخانیان ایران، نوشته محمود بن محمد آفرایی در قرن هشتم است. (ج)

تاریخ سلجوقیان کرمان : t.-e-saljūqiyān-e-kermān
اثر محمد بن ابراهیم، درباره سلاجقه کرمان تا روی کار آمدن قراختانیان در اوایل قرن هفتم است. (ج)

تاریخ سلطانی : t.-e-soltānī
تاریخ عمومی است، از ابتدا تا عهد صفوی ، اثر سید حسن بن مرتضی حسینی در قرن دوازدهم.

تاریخ سلطانی : t.-e-soltānī
← تاریخ قاجاریان

تاریخ سلطنت مظفرالدین شاه :

تألیف زین العابدین علی بن حسین صفوی گنجوی در اوایل قرن چهاردهم.

تاریخ سند : t.-e-send

معروف به تاریخ معصومی ، اثر محمد معصوم ترمذی سمرقندی است
در اوایل قرن یازدهم. (ج)

تاریخ سیاقی : t.-e-siyāqī

در روزگار ناصرالدین شاه، شخصی تارخ ایران را مانند دفترهای
بازرگانان و با همان قلم نوشته و به جای پیکره های هندسی شماره ها را
به قلم سیاقی نوشته است.

تاریخ سیستان : t.-e-sistān

از کتابهای معتبر فارسی است، که قسمت بزرگی از آن در قرن پنجم نوشته
شده و قسمت دوم آن تا حوادث اوایل قرن هشتم را شامل است. مصنف
کتاب معلوم نیست، اما روش ساده و طبیعی و فصاحت نویسنده در خور
توجه می باشد. (ج)

تاریخ شاه اسماعیل و شاه تهماسب :

تألیف خواندمیر، مورخ مشهور قرن دهم است.

تاریخ شاه اسماعیل : t.-e-šāh esmā'il

تألیف امامقلی میرزا قاجار است، که به نام ناصرالدین شاه نوشته .

تاریخ شاهجهان وعالمگیر : t.-e- šāh jahān-o-'ālamgīr

اثر ابوالفضل محمد صادق صادق خان معموری، در قرن دوازدهم است.

تاریخ شاهجهانی : t.-e-šāhjahānī

اثر محمد صادق دهلوی، در قرن یازدهم که تاریخ هند است.

تاریخ شاهرخ : t.-e-šāhrox

تألیف حافظ ابرو، مورخ قرن نهم است و ظاهراً بخشی از تألیف دیگر او
«مجمع التواریخ» است.

تاریخ شاه شجاعی : t.-e-šāh šojā'ī

اثر محمد معصوم بن حسن بن صالح، در عهد عالمگیر شاه هند، درباره شاهزاده محمد شجاع، دومین فرزند شاه جهان.

تاریخ شاه صفی : t.-e-šāh safī

تألیف میر محمد حسین حسینی تفرشی در قرن یازدهم است، در باب شاه صفی صفوی.

تاریخ شاه طهماسب : t.-e-šāh tahmāsb

یاذیل حبیب السیر، از امیر محمود هروی پسر خواندمیر، که در قرن دهم دنباله کار تاریخ «حبیب السیر» را نوشته است.

تاریخ شاه عالم نامه : t.-e-šāh'ālam-nāma <e>

تألیف منالال، در وقایع عهد پادشاهی شاه عالم دوم در قرن سیزدهم.

تاریخ شاه عباس : t.-e-šāh'abbās

← عباسنامه

تاریخ شاهی : t.-e-šāhī

اثر محلی مهمی است در احوال قراختائیان کرمان، اثر شهاب الدین ابوسعید کرمانی، مورخ قرن هفتم. (ج)

تاریخ شاهی : t.-e-šāhī

کتابی تاریخی بوده، از خواجه عبدالله صدرشاعر قرن نهم که در دست نیست.

تاریخ شاهی : t.-e-šāhī

یا تاریخ افغنه، تألیف احمد یادگار در قرن یازدهم است، که تاریخ سلسله لودهیان و سوریان می باشد.

تاریخ شمشیرخانی : t.-e-šamšīrxānī

یاشاهنامه شمشیرخانی، اثر میرزا توکل بیگ بن تولاک بیگک حسینی که

شاهنامه فردوسی را به نثر و به نام شمشیرخان، حاکم غزنین در قرن یازدهم نوشته است.

تاریخ شوشتر : t.-e-šūštar

← تذکره شوشتر

تاریخ شیرشاهی : t.-e-šīr šāhī

یا تحفه اخبارشاهی، اثر عباس خان بن شیخ علی شیروانی، در قرن یازدهم است در تاریخ پادشاهی شیرخان.

تاریخ صاحبقرانی : t.-e-saheb qerānī

تاریخ قاجاریه است، تألیف محمود میرزا قاجار در قرن سیزدهم.

تاریخ صدرجهان : t.-e-sadr-e-jahān

تاریخ عمومی و مختصری است تا قرن نهم، از فیض الله بن زین العابدین بن حسام بنیانی، معروف به صدرجهان.

تاریخ صفویان : t.-e-safaviyān

از مرتضی قلی مرزبان اردبیل، که به نام شاه سلیمان دوم صفوی نوشته است.

تاریخ صفویان : t.-e-safaviyān

تاریخ سلاطین صفوی است، تألیف اسماعیل حسینی مرعشی تبریزی.

تاریخ طاهری : t.-e-tāherī

تاریخ تته است تا قرن یازدهم، اثر طاهر محمد نیسانی بن سیدحسن تته ای.

تاریخ طبرستان : t.-e-tabarestān

از جمله کتب معتبر تواریخ محلی ایران، که در اوایل قرن هفتم به وسیله بهاءالدین محمد بن حسن بن اسفندیار کاتب نوشته شده است. (ج)

تاریخ طبرستان : t.-e-tabarestān

تألیف ملاشیخ علی گیلانی است از روزگار باستان تا قرن یازدهم.

تاریخ طبرستان و رویان و مازندران :

از تواریخ مهم محلی است، تألیف ظهیرالدین مرعشی در قرن نهم . (ج)

تاریخ ظفره : t.-e-zafara <e>

تاریخ دکن است، از گیردهاری لال در قرن دوازدهم.

تاریخ عالم : t.-e-'ālām

گزیده‌ای از تذکره هفت اقلیم رازی است، که فیض‌الله انصاری جوینوری به نام وجیه‌الدین علیخان بهادر نوشته است.

تاریخ عباسی : t.-e-'abbāsī

در تاریخ روزگار شاه عباس صفوی است، از جلال‌الدین محمد منجم یزدی ستاره‌شناس دربار شاه عباس.

تاریخ عضدی : t.-e-'azodī

یاخاقان نامه، مشتمل بر ذکر احوال فتح‌ملیشاه قاجار و زنان و فرزندان او که طبع موزون داشته‌اند، تألیف سلطان احمد میرزا عضدالدوله در اوایل قرن چهاردهم هجری است . (ج)

تاریخ علائی : t.-e-'alā'ī

← خزاین الفتوح

تاریخ علی گوهر : t.-e-'alī gohar

اثر غلامعلی خان در قرن سیزدهم که تاریخ شاهزاده علی گوهر و شاه عالم دوم می‌باشد.

تاریخ عمادالملک : t.-e-'emād ol molk

از عبدالقادر خان در قرن سیزدهم، در تاریخ عمادالملک قاضی‌الدین خان بن

قاضی الدین خان فیروز جنگ از نظامشاهیان.

تاریخ عمومی: t.-e-'omūmī

اثر جعفر بن محمد حسینی در قرن نهم است. تاریخ عمومی کوتاهی است که به نام شاهرخ کرده است.

تاریخ عمومی: t.-e-'omūmī

اثر غیاث الدین جامی در قرن دهم است که در دربار همایون پادشاه بوده.

تاریخ فتحعلیشاه قاجار: t.-e-fath'alī šāh-e-qājār

یا تاریخ قاجاریه، اثر محمد حسین بدایع نگار است که به دستور فتحعلی شاه نوشته است.

تاریخ فتحعلی شاه قاجار:

تألیف محمد بن محمد تقی ساروی که نیمه تمام مانده است.

تاریخ فتح هرات: t.-e-fath-e-harāt

تألیف عبدالله طبری منشی است در قرن سیزدهم.

تاریخ فرخنده: t.-e-farxonda<e>

تاریخ حیدرآباد دکن است، از منشی محمد قادر خان بیدری در قرن سیزدهم.

تاریخ فرشته: t.-e-ferēšta<e>

← گلشن ابراهیمی

تاریخ فیروزشاهی: t.-e-fīrūz šāhī

تاریخی است در ذکر حوادث دوران سلاطین دهلی، از سال ۶۶۲ تا سلطنت فیروز شاه یعنی سال ۷۵۸ هجری، اثر ضیاء الدین برنی نویسنده و مورخ معروف هندوستان در قرن هشتم.

تاریخ فیروزشاهی: t.-e-fīrūz šāhī

در تاریخ جلال الدین فیروز شاه تغلق هند است، اثر شمس الدین سراج

نویسنده فارسی نویس هند در قرن هشتم.

تاریخ فیض بخش: t.-e-fa<e>yz baxš

تاریخ نظامشاهیان هند است، از فیض بخش قاضی اورنگ آبادی در قرن دوازدهم.

تاریخ فیض بخش: t.-e-fa<e>yz baxš

یافرح بخش، تاریخ فرمانروایان رامپور یاروهیلۀ افغان است به نام فیض الله خان، اثر منشی شیوهرشاد در قرن دوازدهم.

تاریخ قاجاریان: t.-e-qājāriyān

از فتحعلی شاه قاجار و بانیشای صاحب دیوان است.

تاریخ قاجاریان: t.-e-qājāriyān

یا تاریخ سلطانی، تألیف میرزا تقی صاحب علی آبادی، که به نام فتحعلی شاه قاجار نوشته است.

تاریخ قاجاریان: t.-e-qājāriyān

تاریخ پس از فتحعلی شاه، تادوران محمدشاه قاجار است، نوشته رضاقلی میرزا نایب الایاله در قرن سیزدهم.

تاریخ قاجاریان: t.-e-qājāriyān

تألیف امامقلی میرزا است، که از ابتدای ایل قاجار تا عهد محمدشاه قاجار را دربردارد.

تاریخ قاجاریان: t.-e-qājāriyān

یا تاریخ آل قاجار، تألیف مصطفی قلی بن محمدحسن سراوی در قرن سیزدهم.

تاریخ قاجاریان: t.-e-qājāriyān

تألیف احمد بن ابوالحسن شریفی، وقایع نگار شیرازی است که به نام ناصرالدین شاه نوشته.

تاریخ قاجاریان: t.-e-qājāriyān

← تاریخ ملک آرا

تاریخ قاجاریه: t.-e-qājāriyya <e>

← تاریخ فتحعلی شاه قاجار

تاریخ قاجاریه: t.-e-qājāriyya <e>

یا تاریخ ناصری، بخشی از تاریخ بزرگ «ناسخ التواریخ» است. (ج)

تاریخ قبچاق خانی: t.-e-qebčāq xānī

از تواریخ عمومی قرن دوازدهم است، اثر خواجه بیک قبچاق خان بلخی.

تاریخ قدیم: t.-e-qadīm

← نقطة الکاف

تاریخ قطبشاهی: t.-e-qotb šāhī

تألیف خورشاه بن قباد حسینی، در قرن دهم که در تاریخ مفصل عالم است و به نام سلطان ابراهیم قطب شاه نوشته است.

تاریخ قطبشاهی: t.-e-qotb šāhiyya <e>

← تاریخ ایلچی

تاریخ قندهار: t.-e-qandehār

← لطایف الاخبار

تاریخ قوامی: t.-e-qavāmi

تألیف حاجی اسدالله خان درویش بن حاجی ابراهیم قوام کلانتر شیرازی در قرن سیزدهم، که شامل تاریخ خاندان قوام شیرازی می باشد.

تاریخ قیام باب: t.-e-qiyām-e-bāb

← نقطة الکاف

تاریخ کاشان: t.-e-kašān

← مرآة قاسان

تاریخ کبیر: t.-e-kabīr

تاریخ عمومی از آغاز آفرینش تا عهد تیموریان است، تألیف جعفر بن محمد بن حسن حسینی یزدی در قرن نهم.

تاریخ کرمان: t.-e-kermān

نگاشته محمد حسین شریف بن محمد علی کرمانی، در قرن سیزدهم است.

تاریخ کشمیر: t.-e-kešmīr

منظومه‌ای است در بحر خفیف و در سرگذشت فرمانروایان و عرفای کشمیر، سروده میر سعد الله سعادت در قرن یازدهم.

تاریخ کشمیر: t.-e-kešmīr

اثر حیدر ملک شاه بن مک حسن، در قرن یازدهم است.

تاریخ کشمیر: t.-e-kešmīr

اثر نراین کول متخلص به «عاجز» در قرن دوازدهم است.

تاریخ کشیک خان: t.-e-kešīk xān

تاریخ عهد شاه سلطان حسین صفوی است، از نورالدین محمد نجیب کاشانی.

تاریخ کعبه: t.-e-ka'ba <e>

در تاریخ و وضع کعبه است، از زین العابدین بن نورالدین مراد حسینی کاشانی در قرن یازدهم.

تاریخ گردیزی: t.-e-gardīzī

← زین الاخبار

تاریخ گزیده: t.-e-gozīda <e>

یکی از معتبرترین و مهمترین کتب تاریخی است، از حمد الله مستوفی مورخ و شاعر بزرگ قرن هشتم، در تاریخ عمومی و تاریخ اسلام و ایران تا عهد خود. (ج)

تاریخ گیتی گشای: t.-e-gītī gošāy

تاریخ سلسله زندیه است به شیوه‌ای مغلق و سنگین، از میرزا محمدصادق موسوی نامی اصفهانی در قرن سیزدهم. (ج)

تاریخ گیلان: t.-e-gīlān

تألیف ملا عبدالفتاح فومنی رشتی است در حوادث سالهای ۹۲۳ تا ۱۰۳۸ هجری. (ج)

تاریخ گیلان و دیلمستان: t.-e-gīlān-o-da<e>ylamestān

از تألیفات ظهیرالدین مرعشی است، در قرن نهم. که به نام کارکیا سلطان علی نوشته است. (ج)

تاریخ مبارك غازانی: t.-e-mobārak-e-qāzānī

بخش اول «جامع التواریخ» رشیدالدین فضل‌الله همدانی، وزیر و مورخ نامی ایران در قرن هشتم است که از کتب پرارزش تاریخی به شمار می‌رود. (ج)

تاریخ مجدول: t.-e-mojadval

اثر منشور شهاب ترشیزی شاعر قرن سیزدهم است.

تاریخ محتشم: t.-e-mohtašam

تاریخ دودمان «اوده» هند است، از محمد محتشم خان بن نواب محبت خان بهادر شهباز جنگ در قرن سیزدهم.

تاریخ محمدشاه: t.-e-mohammad šah

سرگذشت محمدشاه هندی است، در قرن دوازدهم، از محمدبخش متخلص به «آشوب».

تاریخ محمدشاه: t.-e-mohammad šah

تاریخ محمد شاه هندی است، در عهد نادرشاه افشار، اثر محمدشفیع وارد تهرانی در قرن دوازدهم.

تاریخ محمدشاهی: t.-e-mohammad šahī

یا تاریخ نادرالزمانی. تألیف خوشحال چند در قرن دوازدهم در تاریخ جهان

وهند و ذکر دو یست و پنجاه و هشت شاعر.

تاریخ محمدی: t.-e-mohammadi

منظومه‌ای بر وزن «لیلی و معجون» نظامی که ظاهراً از حسن کاشی شاعر شیعی قرن هشتم است، در تاریخ حضرت رسول و ائمه شیعه.

تاریخ محمدی t.-e-mohammadi

تاریخ عمومی است تا سال ۸۴۲ هجری، تألیف محمد بهامدخانی.

تاریخ محمدی: t.-e-mohammadi

تاریخ عمومی و سنواتی است، اثر میرزا محمد بن معتمد خان بدخشی در قرن دوازدهم.

تاریخ محمدی: t.-e-mohammadi

یا احسن التواریخ، تألیف محمد بن محمد تقی ساروی است، در قرن سیزدهم در تاریخ خاندان قاجار و آغا محمد خان قاجار.

تاریخ محمدی: t.-e-mohammadi

تألیف محمد علی خان انصاری، در اوایل قرن سیزدهم در زندگانی پیامبران و پیامبر اسلام (ص) و خلفا و ائمه.

تاریخ محمدی: t.-e-mohammadi

منظومه‌ای است سست، با انشایی نادرست، در ۳۲۴ بیت در تاریخ تولد و مرگ پیامبر که شاعر آن نامشخص است.

تاریخ محمودشاهی: t.-e-mahmūd šahī

در تاریخ هندوستان، تألیف فیض‌الله بن زین‌العابدین بن حسام بنیانی در قرن نهم است.

تاریخ مرهته: t.-e marhatah

اثر منشی حسام‌الدین در اواخر قرن دوازدهم در تاریخ دودمان مرهته.

تاریخ مسعودی: t.-e-mas'ūdī

← تاریخ بیهقی

تاریخ مشعشعیان: t.-e-moša'sa'iyān

از سید علی بن عبدالله خان بن علیخان موسوی در سرگذشت خود و نیاکان خود است، که در عهد صفویه می زیسته.

تاریخ مظفرشاهی: t.-e-mozaffar šahī

از تواریخ قرن نهم هند است، اثر مولانا عبدالحسین مورخ در تاریخ پادشاهان گجرات، از فرزندان ظفرخان سلطان مظفر.

تاریخ مظفری: t.-e-mozaffarī

تاریخ تیموریان هند است، از محمدعلی خان انصاری در قرن سیزدهم که برای مظفر جنگ نوشته است.

تاریخ مظهرالدوله: t.-e-mazhar od dola<e>

در حوادث خوزستان است، از عبدالله بن محمد باقر موسوی دزفولی در قرن سیزدهم.

تاریخ معصومی: t.-e-ma'sūmī

← تاریخ سند

تاریخ مغول: t.-e-moqol

تاریخ منظوم مغولان است، از شمس الدین کاشانی، که در عهد اولجایتو به پایان رسیده است.

تاریخ مفضلی: t.-e-mofazzalī

تاریخ عمومی است، اثر سید مفصل خان در قرن دوازدهم هند.

تاریخ ملاجلال: t.-e-mollā jalāl

← روزنامه ملاجلال

تاریخ ملک آرا: t.-e-molk ārā

یا تاریخ قاجاریان، تألیف علیقلی بن محمد چلاوی در عهد فتحعلی شاه

قاجار است.

تاریخ منتخب: t.-e-montaxab

← منتخب اللباب

تاریخ منتظم ناصری: t.-e-montazam-e-nāserī

تاریخ عمومی بزرگی است در سه مجلد، تألیف محمد حسن خان
اعتماد السلطنه، از رجال بزرگ عهد ناصری. (چ)

تاریخ منظوم: t.-e-manzūm

اثری است از خواجه عبدالله صدر، شاعر قرن نهم.

تاریخ نادر زمانی: t.-e-nāder oz zamānī

← تاریخ محمد شاهی

تاریخ نادرشاهی: t.-e-nāder šāhī

یا نادرنامه، کتابی است در شرح حال نادرشاه افشار، که محمد شفیع وارد
تهزانی در قرن دوازدهم نوشته است. (چ)

تاریخ ناصری: t.-e-nāserī

در استخراج تاریخ است، از محمد مهدی بن محمد حسن بن محمد حسین
بدیع الزمان چلبی، که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

تاریخ ناصری: t.-e-nāserī

← تاریخ قاجاریه

تاریخ نامه: t.-nāma <e>

تاریخ کوتاهی از شاهان و صوفیان هند است، اثر میر سید شریف بن
حسین در قرن یازدهم.

تاریخ نامه هرات: t.-nāma <e>-ye-harāt

یا تاریخ هرات، اثر ارزنده و مهمی است در تاریخ شهر هرات، از زمان
چنگیز تا سال ۷۲۱ هجری، تألیف سیفی هروی شاعر و نویسنده بزرگ

قرن هشتم. (ج)

تاریخ نظامی: t.-e- nezāmi

تاریخ میر نظام علیخان آصفجاه دوم است، از میر عالم نواب ابوالقاسم در قرن سیزدهم.

تاریخ نگارستان: t.-e-negārestān

← نگارستان

تاریخ نو: t.-e-nō

یا تاریخ جهانگیری، دنباله کار عبدالرزاق بیگ دنبلی، در مآثر سلطانی است که جهانگیر میرزا فرزند سوم عباس میرزا قاجار در تاریخ ده سال پادشاهی فتحعلی شاه قاجار نوشته است. (ج)

تاریخ نیکپی: t.-e-nīk pa<e>y

دنباله تاریخ جهانگشای جوینی است تا قرن هشتم، اثر نیکپی بن مسعود بن محمد بن مسعود.

تاریخ واسطی: t.-e-vāseti

← تاریخ یزد

تاریخ و جغرافیای دارالسلطنة تبریز:

اثر ثریا قاجار است، در تاریخ و جغرافیا و دانشمندان شهر تبریز که در سال ۱۳۰۲ به اتمام رسانده است. (ج)

تاریخ و جغرافیای کرمان:

یا سالاریه، تألیف احمد علی خان بن علیمحمد خان وزیری، که در اواخر قرن سیزدهم نوشته است. (ج)

تاریخ و جغرافیای لار: t.-o-joqrāfiya-ye-lār

تألیف محمد حسن خان اعتماد السلطنة، از رجال مشهور عهد ناصرالدین شاه که درباره احوال دره لار از توابع تهران نوشته است.

تاریخ وحید: t.-e-vahid

← ریاض التواریخ

تاریخ و جغرافیای دارالسلطنة تبریز:

← تاریخ تبریز.

تاریخ و صاف: t.-e-vassāf

تجزیه الامصار و تزجیه الاعصار معروف به تاریخ و صاف، اثر بسیار ارزنده تاریخی است، باثری بسیار سنگین و پیچیده و مصنوع که خود مشکلترین متن فارسی می باشد. مؤلف آن ادیب عبدالله شیرازی، مشهور به «وصاف الحضرة» نویسنده و مورخ معروف قرن هشتم است. (ج)

تاریخ هرات: t.-e-harāt

← تاریخ نامه هرات

تاریخ همایون: t.-e-homāyūn

← تاریخ ابراهیمی

تاریخ همایونی: t.-e-homāyūnī

← تحفة التواریخ

تاریخ هند: t.-e-hend

یا طبقات اکبری، اثر عبدالحق محدث دهلوی در اوایل قرن یازدهم.

تاریخ هند: t.-e-hend

تاریخ عمومی هند است تا اواسط قرن دوازدهم، از رستمعلی بن خلیل شاه آبادی.

تاریخ هند: t.-e-hend

تاریخ سنوایی هند است، اثر کانجی مل در قرن سیزدهم.

تاریخ هندی: t.-e-hendī

از رستمعلی شاه آبادی در قرن دوازدهم در تاریخ هند و شاعران و علمای

معاصر اوست .

تاریخ یزد: t.-e-yazb

یا تاریخ جعفری، یا تاریخ واسطی، اثر مهمی است در تاریخ یزد اثر جعفر بن محمد بن حسن. (ج)

تأدیب الاطفال: ta'dīb-ol-atfāl

(ادب کردن کودکان)

تألیف محمود بن یوسف منشی رموز در اوایل قرن چهاردهم، در باب اخلاق و حکایات اخلاقی.

تأدیب النسوان: ta'dīb - on - nesvān

(ادب کردن زنان)

در آداب و اخلاق زنان است، اثر عبیدزاکانی شاعر و نویسنده ظریف قرن هشتم. (ج)

تألیف اللغة: ta' lif-ol-loqa

فرهنگ لغات فارسی و عربی است، تألیف محمد قاسم منشی در قرن دوازدهم.

تألیف شریف: t. - e - šarīf

یا مفردات هندی، در باب داروهای هندی و خواص آنهاست از حکیم محمد شریف خان دهلوی، پزشک قرن سیزدهم هند که برای شاه عالم نوشته است. (ج)

تألیف یوسف: t. - e - yūsof

فرهنگ لغات فارسی است، اثر غلام یوسف بن غلام پیر در سال ۱۲۰۰.

تأییدات: ta' yīdāt

منظومه ای عرفانی است، اثر مجذوب تبریزی که برای شاه سلیمان صفوی سروده است.

تباشیر الحکمة : tabāšīr - ol - hekmat

(سپیدی حکمت)

یا تحفة ناصری ، در توحید است، از میرزا بابا ذهبی شیرازی که به نام
ناصرالدین شاه نوشته است. (ج)

تباشیر الصبح : tābāsīr - os - sobh

(سپیدی صبح)

نام مجموعه غزلیات فیضی دکنی شاعر قرن دهم است.

تبدیل سطوح : tabdīl - e - sotūh

در هندسه است از نواب شمس الامرا امیر فرخند علی در قرن سیزدهم. (ج)

تبصرة الاصطلاحات الصوفیه : tabserat - ol - estelāhāt - es -

sūfiyya<e>

اثر محمد اکبر بن خواجه محمد گیسودراز چشتی است در قرن نهم .

تبصرة العارفين : t. - ol - 'ārefīn

(عبرت گرفتن عارفان)

نام دیوان قصاید و مقطعات تقی الدین اوحدی بلیانی، ادیب و شاعر قرن
یازدهم است.

تبصرة العوام : t. - ol - 'avām

(بینا کردن عوام)

تبصرة العوام فی معرفة مقالات الانام، از کتب مشهور فارسی است در ذکر
ملل و نحل که به دست یکی از علمای شیعه امامیه در اوایل قرن هفتم نوشته
شده است. (ج)

تبصرة القراء : t. - ol - qorrā '

(بینا کردن قاریان)

اثر حسن قاری در قرن یازدهم، در باب قرائت قرآن.

تبصرة المؤمنین : t. - ol - mo' menin

(عبرت گرفتن مؤمنان)

در اصول دین و درستی تصوف است، از سید محمد مؤمن حسینی پز شک
تنکابی در عهد صفویه در قرن یازدهم.

تبصرة المبتدی : t. - ol - mobtadi

(بینا کردن آغاز کننده)

تبصرة المبتدی و تذکرة المنتهی، در عرفان و به نظم و نثر است، از صدرالدین
قونیوی عارف مشهور قرن هفتم.

تبصرة المسافرين : t. - ol - mosāferin

(عبرت گرفتن مسافران)

سفرنامه تبریز به تهران است، از محمد حسن طباطبایی تبریزی پیشخدمت
عباس میرزای قاجار.

التبیان : at - tebyān

(شرح)

التبیان فی تصحیح لغات نصاب المصیبان، شرحی است بر «نصاب الصبیان»
فراهی در لغت از محمد علی شریف بن میرزا محمد باقر تفرشی در قرن
سیزدهم.

تجارب الامم : tajāreb - ol - omam

(تجربه های امتها)

تجارب الامم فی اخبار ملوك العرب والعجم، تاریخ پیامبران است و
تاریخ ایران تا عهد یزدگرد ساسانی، اثر حمدالله مستوفی مورخ و نویسنده
بزرگ قرن هشتم که از متنی عربی به فارسی ترجمه کرده است.

تجارب السلف : t. - os - salaf

(تجربه های گذشته)

اثر هندوشاه نخجوانی، مورخ و نویسنده بزرگ قرن هشتم است در تاریخ
خلفا و وزرای اسلام. این کتاب حاوی اطلاعات بسیار سودمند و انشاء
روان و سهل است. (ج)

تجارب شهریاری : t. - e - šahriyārī

در علم کیمیاست، از شهر یار بن بهمن یار پارسی شاگرد ابن سینا. (ج)

تجدید طبایع : tajdīd - e - tabāye'

اثری فلسفی است از ملا محسن فیض کاشانی، حکیم عهد صفویه.

تجربة الاحرار : tajrebat - ol - ahrār

(تجربة آزادگان)

تجربة الاحرار و تسلیة الابرار، تألیف عبدالرزاق بیگ دنبلی در قرن سیزدهم است، که یکی از شاهکارهای نثر عهد قاجار است در ذکر شاعران معاصرش. (ج)

تجربة القلم : t. - ol - qalam

از مثنویهای سنایی شاعر بزرگ قرن ششم می باشد، که آراسته به معارف و حقایق است در بحر خفیف. (ج)

تجربة نامه : t. - e - nāma

در طب، از ابن سینی که در اوایل قرن دهم نوشته است.

تجريد اللغات : tajrīd - ol - loqāt

نصابی است در لغات ترکی به فارسی، که آخوند علی بادکوبه ای به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

التجريد فی التجويد : at - tajrīd - fet - tajvīd

تألیف مولی محمد طاهر بن محمد مؤمن قزوینی در قرن دوازدهم است در باب قرائت قرآن.

تجزیة الامصار : tajziyat - ol - amṣār

(جدا کردن شهرها)

تجزیة الامصار و تزجیه الاعصار - تاريخ و صاف

تجلیات عباسیه : <e> - 'abbāsiyya - e - tajalliyyāt

در باب شاه عباس صفوی است، از محمد امین یزدی در قرن یازدهم.

تجلیات ماه لقا : t. - e - māh laqā

← تاریخ دل افروز

تجنیس خط : tajnīs - e - xatt

اثری است از جامی، شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم که در آن واژه های تازی که در نوشتن همانند هستند، گردآوری شده است. (ج)

تجوید القرآن : tajvīd - ol - qor'ān

از سید محمد بن علی بن محمد حسینی جرجانی در قرن نهم است.

تجوید القرآن : t. - ol - qor'ān

اثر ملا عماد الدین علی شریف قاری استرآبادی در قرن دهم است.

تجوید القرآن : t. - ol - qor'ān

از ملا محسن بن سمیع بن ملا حسین بن علم الهدی بن فیض کاشانی است که رساله ای مختصر در بیان قواعد تجوید قرآن است.

تجوید حسینی : t. - e - hosa<e>ynī

در تجوید قرآن است، از نورالدین محمد قاری کاظمی در عهد صفوی.

تجوید منظوم : t. - e - manzūm

منظومه ای است در تجوید قرآن که «ابن عماد» در سال ۸۰۹ هجری سروده است.

تحریر الصدر : tahrīr - os - sadr

در حساب است، اثر صدرالدین محمد بن زبردست خان در قرن دوازدهم که گزارشی است بر «خلاصة الحساب» شیخ بهائی.

تحریر العقلا : tahrīr - ol - 'oqalā

در اخلاق و تفسیر است، از شیخ هادی بن مهدی بن باقر نجم آبادی در اوایل

قرن چهاردهم. (ج)

تحفة الابرار : tohfāt - ol - abrār

(ارمغان نیکان)

در اصول دین است، از عمادالدین حسن بن علی بن محمد طبری آملی در قرن هفتم.

تحفة الابرار : t. - ol - abrār

در قرائت و تجوید قرآن است، از ملا مصطفی بن ابراهیم قاری تبریزی در قرن یازدهم.

تحفة الابرار : t. - ol - abrār

ترجمه فارسی «خلاصة الاذکار» فیض کاشانی است، از مترجمی نامعلوم به تاریخ ۱۱۲۹.

تحفة الابرار : t. - ol - abrār

در اخلاق نوشته شده، تألیف محمد جعفر بهبهانی در قرن سیزدهم.

تحفة الابرار : t. - ol - abrār

در مناقب و سوغواری است، از میرزا محمد هادی لسان‌الذکرین نایینی در قرن سیزدهم.

تحفة الاحباء : t. - ol - ahebbā'

(هدیه دوستان)

در باب پیامبر (ص) و آل اوست، از جمال‌الدین عطاءالله دشتکی از علمای قرن دهم.

تحفة الاحباب : t. - ol - ahhāb

(هدیه دوستان)

فرهنگ لغات فارسی است، با شواهد شعری، تألیف حافظ اوبهی که به سال ۹۳۶ آنرا به پایان رسانده است.

تحفة الاحرار : t. - ol - ahrār

(هدیه آزادگان)

سومین مثنوی از «هفت اورنگ» جامی، شاعر و نویسندهٔ پر قدرت قرن نهم است. به بحر سریع و به پیروی از «مخزن الاسرار» نظامی در وعظ و تربیت، همراه با حکایات و تمثیلات. (ج)

تحفة الاخلاص : t. - ol - exlās

اثر سید محمود بن عبدالله موسوی دزفولی در قرن سیزدهم است، در باب تجوید قرآن.

تحفة الاخوان : t. - ol - exvān

(هدیه برادران)

تحفة الاخوان فی خصایص الفتیان، در فتوت است. از عبدالرزاق کاشی عارف قرن هشتم. (ج)

تحفة الاخوان : t. - ol - exvān

تحفة الاخوان فی اصول الدین والایمان، تألیف حسین بن عبدالرزاق حسینی در قرن سیزدهم.

تحفة الاخیار : t. - ol - axyār

(هدیه نیکان)

تاریخ عمومی است، از محمد صفی بن ولی قزوینی در قرن یازدهم.

تحفة الاخیار : t. - ol - axyār

در رد فلسفه و عرفان است از محمد طاهر شیرازی قمی در قرن یازدهم. (ج)

تحفة الاخیار : t. - ol - axyār

در عقاید مذهبی است، از محمد کاظم هزارجریبی از علمای قرن سیزدهم.

تحفة الاصول : t. - ol - osūl

یا تحفة در دانهٔ علم اصول دین، در عرفان و به نظم و نثر است، از عماد

عبدالله در قرن یازدهم.

تحفة الاقالیم : t. - ol - aqālīm

(هدیه سرزمینها)

مثنوی عاشقانه و عرفانی است، اثر کاشف اصفهانی که در قرن یازدهم می زیسته است.

تحفة الالباء : t. - ol - alebbā'

(هدیه خردمندان)

تحفة الالباء فی تذکرة الاولیاء و الشرفاء، از شیخ علی بن حسین در قرن سیزدهم است در ذکر سید و شایسته تن از علما و شاعران و وزرای معاصر.

تحفة الامیر : t. - ol - amīr

کتابچه کوچکی است در دستور قرائت قرآن، اثر محمد بن مهدی حسینی در قرن سیزدهم. (چ)

تحفة الاولیاء : t. - ol - ōliyā'

شرح بخشی است از کتاب «کافی»، اثر محمد علی بن محمد حسن اردکانی در قرن سیزدهم.

تحفة الائمة العلیه : t. - ol - a' emmat - el - 'aliyya <e>

(هدیه امامان ارجمند)

یا اخلاق ظهیری، در اخلاق و سیاست است از فتح الله بن احمد بن محمود شهرستانی در قرن دهم.

تحفة التواریخ : t. - ot - tavārīx

یا تاریخ ابراهیمی، یا تاریخ همایونی، تألیف ابراهیم بن جریر در عهد همایون شاه، که از تواریخ عمومی است.

التحفة الحاتمية : at - tohfat - ol - hātamiyya <e>

تألیف شیخ بهائی دانشمند بزرگ عهد صفوی است در علم اسطرلاب.

تحفة الحبيب : t. - ol - habīb

(هدیه دوست)

مجموعه غزلیاتی است از ۲۲۱ شاعر، که به استقبال یکدیگر سروده‌اند و فخری هروی در اوایل قرن دهم آنها را گرد آورده است.

تحفة الحکما : t. - ol - hokamā

از آثار نجم‌الدین محمود بن صابن‌الدین شیرازی در قرن هشتم است.

تحفة الخاقان : t. - ol - xāqān

تفسیری است از نواب میرزا محمد باقر بن محمد لاهیجانی اصفهانی در قرن چهاردهم.

تحفة الخاقانیه : t. - ol - xāqāniyya <e>

← سفرنامه هندوستان

تحفة الخوانین : t. - ol - xavānīn

مربوط به زهره‌هاست، از ملا محسن همدانی در قرن سیزدهم.

تحفة الدلائل : t. - od - dalā`el

مثنوی است در ستاره‌شناسی، اثر «منزوی» در قرن دوازدهم.

تحفة الزائر : t. - oz - zā`er

(هدیه زیارت‌کننده)

تألیف محمد باقر مجلسی در عهد صفوی که در دعاها و زیارت‌های ائمه شیعه است. (ج)

تحفة السالکین : t. - os - sālekīn

در اصول دین به روش شیعی است، از عبدالنبی بن شرف‌الدین محمد طسوجی در قرن دوازدهم.

تحفة السعادت : t. - os - sa`adat

یا فرهنگ سکندری، از کتابهای لغت قرن دهم است، تألیف مولانا

محمود بن شیخ ضیاء الدین که به نام سلطان سکندر لودی نوشته است.

تحفة السعيد : t. - os - sa`īd

تحفة السعيد فی علم التجويد، از محمد جعفر بن محمد بن اسماعیل یزدی در قرن سیزدهم است.

تحفة السفر : t. - os - safar

تحفة السفر لنور البصر، در معانی بیان و بدیع است، از علی اکبر نواب شیرازی در قرن سیزدهم.

تحفة السلاطين : t. - os - salātin

در باره امامان است، از آقا محمود بهبهانی در قرن سیزدهم.

التحفة السلامية : at-tohfāt - os - salāmiyya

التحفة السلامية فی جواهر الاسلامیه، از سلام الله بن علی بکری در قرن نهم است.

تحفة السلطان : t. - os - soltān

تحفة السلطان فی مناقب النعمان، منظومه ای است از اهلی ترشیزی، شاعر قرن نهم. که ترجمه منظومی از کتاب «المواهب الشریفه فی مناقب ابی - حنیفه» امام ابوالحسن بیهقی است.

تحفة السلطان : t. - os - soltān

در اصول دین است، تألیف محمد حسن بن محمد عسکری حسنی سمنانی که به نام فتحعلی شاه نوشته است.

تحفة السلطان : t. - os - soltān

در فضایل علی (ع) است، از محمد بن محمد صادق تمامی شیرازی که به نام محمد شاه قاجار نوشته.

تحفة السلطانية : t. - os - soltāniyya

تألیف حسن بن گل محمد در قرن یازدهم است، در باب انشاء و نریسندگی.

التحفة السنية : <e>at - tohfāt - os - saniyya

(هدیه عالی)

فرهنگ فارسی به ترکی است، از محمد بن مصطفی بن لطف الله دشیشی در قرن دهم.

تحفة الشعراء : t. - oš - šo'arā'

تذکره‌ای است از افضل بیگ خان قاقشال اورنگ آبادی، در قرن دوازدهم که مشتمل بر احوال شصت و دو تن از شاعران دکن است.

تحفة الشعراء : t.-oš-šo'arā'

تذکره کوچک و مختصری است از میرزا عبدالواسع صفای زواره‌ای در قرن سیزدهم.

تحفة الشعراء : t.-oš-šo'arā'

از سلطان محمد میرزا بهادر خان لکهنوی صفوی در قرن سیزدهم است در احوال شاعران قدیم و جدید.

تحفة الصالحین : t.-os-salehin

—قربادین صالحی

تحفة الصدور : t.-os-sodūr

در حساب است، از محمد بن عبدالکریم داجی غزنوی در قرن هشتم.

تحفة الصدیق : t.-os-seddīp

تحفة الصدیق الی الصدیق من کلام ابی بکر الصدیق، رساله‌ای است در شرح کلمات ابوبکر خلیفه به فارسی، از رشیدالدین وطواط، شاعر و ادیب بزرگ قرن ششم.

تحفة الطالبین t.-ot-tālebīn

(هدیه جویندگان)

در ترجمه «بسم الله الرحمن الرحيم» است به روش سؤال و جواب، از آقا سیدجلیل بن عباس بن سلیمان بن موسوی حسینی طارمی در قرن سیزدهم.

تحفة الطالبین: t.-ot-tālebīn

در تجوید قرآن است، از محمد قاسم بن میر محسن بن سید علی حسینی
تبریزی در قرن سیزدهم.

تحفة العابدین: t.-ol-'ābedīn

در دعاهاى گوناگون است، از مولی عبدالله بن حاج حسین بابا سمنانی در
قرن دوازدهم.

تحفة العالم: t.-ol-'ālam

در تاریخ سلطان حسین صفوی است از میرزا ابوطالب بن میرزا بیگ
موسوی فندرسکی.

تحفة العالم: t.-ol-'ālam

اثر سید عبداللطیف بن ابوطالب بن سید نعمت الله جزایری شوشتری در
قرن سیزدهم، مشتمل بروقايع تاريخی و مباحث جغرافیایی و احوال برخی
شاعران در شوشتر و خوزستان. (چ)

تحفة العراقین: t.-ol-'erāqa<e>yn

(ارمغان دو عراق «عراق عرب و عراق عجم»)
مثنوی است از خاقانی شروانی شاعر بزرگ قرن ششم در شرح نخستین
مسافرتش به مکه و عراقین. (چ)

تحفة العراقین: t.-ol-'erāqa<e>yn

مثنوی است از فتحعلی خان صبا، شاعر معروف دوره قاجاریه که به تقلید
«تحفة العراقین» خاقانی سروده است.

تحفة العرفان: t.-ol-'erfān

تحفة العرفان فی ذکر سید الاقطاب روزبهان، رساله‌ای است در شرح احوال
شیخ روزبهان بقلی شیرازی عارف و نویسنده برجسته قرن ششم، اثر
شرف الدین ابراهیم بن ابو محمد روزبهان ثانی در قرن هشتم. (چ)

تحفة العشاق: t.-ol-'oṣṣāq

یا ده نامه، مثنوی است در پانصد بیت به تقلید از «ده نامه» اوحدی مراغه‌ای در وصف عشق، از رکن صاین، شاعر معروف قرن هشتم. (چ)

تحفة العشاق: t.-ol-'oṣṣāp

در تصوف آمیخته با اخبار شیعی است، از محمد کریم شریف قمی در قرن یازدهم.

تحفة العشاق: t.-ol-'oṣṣāq

← ده نامه

تحفة الفقراء: t.-ol-foqarā'

سفرنامه‌ای است از میرزا علی خان صفاء السلطنه مشتاق نایینی در سال ۱۳۰۰.

التحفة القدسیة: at-tohfāt-ol-qodsīyya

التحفة القدسیة فی ضوابط القواعد الفرسیه، در دستور فارسی است از ابوالفیض محمد بن عبدالرزاق زبیدی یمنی در اوایل قرن سیزدهم.

تحفة القراء: t.-ol-qorrā'

(هدیه قاریان)

در فرائد قرآن است، از مصطفی بن ابراهیم قاری تبریزی در قرن یازدهم.

تحفة الکتاب: t.-ol-kottāb

(هدیه نویسندگان)

در آداب نامه نگاری است، تألیف محمد حسین بن محمد حسن تبریزی در عهد ناصرالدین شاه قاجار.

تحفة الکرام: t.-ol-kerām

(هدیه بزرگواران)

اثری است در تاریخ سند و تذکره شاعران و عارفان آنجا، تألیف میر-علیشیر قانع تنوی در قرن دوازدهم. (چ)

تحفة اللآلی: t.-ol-la'ālī

یا تحفة اللبید، در قواعد عربی است، از ملا محمد جعفر قاینی در قرن سیزدهم.

تحفة اللبید: t.-ol-labīd

← تحفة اللآلی

تحفة المتقین: t.-ol-mottaqīn

(هدیه پرهیز گاران)

در مناقب امامان است، تألیف تقی الدین محمد محتسب الممالک که به نام شاه سلطان حسین صفوی نوشته است.

تحفة المحبین: t.-ol-mohebbīn

درباره خط و آداب آن است، از یعقوب بن حسن بن شیخ در قرن نهم.

تحفة المحسنین: t.-ol-mohsenīn

در تجوید قرآن است از حاج محمد رضا بن محبعلی سبزواری در قرن یازدهم.

تحفة المراد: t.-ol-morād

اثر حکیم میرزا عباس شریف دارابی در قرن سیزدهم، که شرحی بر قصیده ابوالقاسم فندرسکی است.

التحفة المعتمدية: at-tohfāt-ol-mo'tamedīyya <e>

التحفة المعتمدية فی احقان المذهب الجعفری، تألیف علی اکبر بن محمد امین لاری در قرن سیزدهم است.

تحفة الملوك: t.-ol-molūk

تحفة الملوك ونصیحة العجایب، در حکمت عملی است از علی بن ابو-حفص بن فقیه، محمود سپاهانی در قرن هفتم و هشتم. (ج)

تحفة الملوك: t.-ol-molūk

تحفة الملوك فی بیان طریق السلوك، منظومه ای در اخلاق عرفانی، شامل

دو هزار بیت است، سروده ابن همام شیرازی در قرن دهم.

تحفة الملوك: t.-ol-molūk

در حکمت و سیاست است، از سید جعفر کشفی دارابی که به نام فتحعلی شاه نوشته است. (ج)

تحفة الملوك: t.-ol-molūk

تحفة الملوك فی سراسلوك، در اخلاق و سیاست و عرفان است، نوشته ابراهیم بن عبد الجلیل در عهد قاجار.

تحفة الملوك: t.-ol-molūk

اثری از قرن سیزدهم است در اخلاق، نوشته شمس الدین.

تحفة الملوك: t.-ol-molūk

← تذكرة الملوك

تحفة النجم: t.-on-najm

(هدیه ستاره)

مثنوی در احکام نجوم است، شامل دو هزار و دو بیت، اثر ابو سعید بن رضا در اوایل قرن دوازدهم.

تحفة المنجمين: t.-ol-monajjemīn

یا تحفة خانی، در باب نجوم است، اثر ملا جلال الدین محمد بن عبد الله یزدی در قرن دهم.

تحفة الوالدین: t.-ol-vāleda <e>yn

از نهانی جامی، در قرن دهم است، پیرامون تجوید قرآن.

تحفة المؤمنین: t.-ol-mo'menīn

از کتب معروف است در شناختن داروها، تألیف محمد مؤمن حسینی تنکابنی معروف به حکیم مؤمن، پزشک معروف قرن یازدهم. (ج)

التحفة الناصرية: at-tohfāt-on-nāseriyya <e>

التحفة الناصرية فی معرفة الالهیه، در حکمت و سیاست است، که نصر الله بن

حاج محمد حسین دماوندی به نام ناصرالدین شاه قاجار نوشته است.

تحفة النصایح : t.-on-nasāyeh

منظومه‌ای فقهی و دینی است، از سید یوسف گدا در قرن هشتم. (ج)

تحفة الواعظین : t.-ol-vā'ezīn

در اخلاق دینی است، اثر عبدالعظیم بن علی محمد اردبیلی به عهد قاجار.

تحفة الوجود : t.-ol-vojūb

در مسائل تصوف است، از مجدالاشراف ذهبی شیرازی در اوایل قرن چهاردهم.

تحفة الوزراء : t.-ol-vozarā

تحفة الوزراء و مرآت العرفاء، در عرفان شیعی است. از محمد علی شریف کرمانشاهی که به نام ناصرالدین شاه نوشته.

تحفة الولی : t.-ol-valīi

ترجمه و شرح عهدنامه مالک اشتر است، از محمد حسین بن احمد بن سمیع یزدی در قرن سیزدهم.

التحفة الهادیة : at-tohfāt-ol-hādiyya<e>

تألیف محمد بن حاجی الیاس، از ادبای قرن دهم عثمانی است که برای آموزش بنیادهای دستوری فارسی به کودکان نوآموز نوشته است.

تحفة الهند : t.-ol-hend

در تاریخ هندوستان است، اثر لال رام، در قرن دوازدهم.

تحفة اهل الوصول : t.-o-ahl-el-vosūl

تحفة اهل الوصول فی علم الفصول، اثری از قرن هفتم است، تألیف اسماعیل بن عبدالمؤمن.

تحفة : tohfa<e>

از خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن هفتم است در شناخت

روان و سرگذشت آن.

تحفه: <e>tohfa

اثری است از قرن هفتم در اخلاق و سیاست، که نویسنده آن نامعلوم است. (ج)

تحفه: <e>tohfa

اثری عرفانی است از طاهر بن محمد خانقاهی، عارف قرن هفتم.

تحفه: <e>tohfa

از شیخ بهائی. دانشمند بزرگ قرن یازدهم است، در باره مقدار کر از ازروی وزن و مساحت.

تحفه اعظمیه: <e>t.-ye-a`zamiyya

در زندگانی پیامبر و خلفا و ائمه است، تألیف قاضی بدرالدوله در اوایل قرن سیزدهم.

تحفه اکبر شاهی: t.-ye-akbar šahī

اثر تاریخی است از عباس خان بن شیخ علی شیروانی، که به نام اکبر پادشاه هند در قرن یازدهم نوشته است.

تحفه بهایی: t.-ye-bahāyī

در نامه نگاری و به نظم و نثر است، از غیاث الدین اسماعیل بن نظام الملك ابرقوهی در قرن هشتم.

تحفه تازه: <e>t.-ye-tāza

یا تاریخ بنارس، در تاریخ بنارس و راجگان آن عهد است از خیرالدین محمد خان الله آبادی در اواخر قرن دوازدهم.

تحفه تهماسبیه: <e>t.-ye-tahmāsbiyya

منظومه ای است در ۲۰۰ بیت در اصول دین، اثر «حافظی» که به دستور شاه تهماسب صفوی سروده است.

تحفة جلالی : t.-ye-jalālī

در باب قرائت قرآن است از ضیاء الدین محمد بن علی حسینی کاشانی.

تحفة جلالیه: <e>t.-ye-jalāliyya</e>

در نامه نگاری است، از محمد بن علی ناموس خواری در قرن هشتم.

تحفة جهان : t.-ye-jahān

تفسیر سورة فاتحه است، از ابوالحسن علی بن میرزا محمد حسن بن عبدالرسول حسینی زنوزنی فانی در قرن سیزدهم.

تحفة جهانبانی: t.-ye-jahān bānī

در اعتقادات دینی است، از میرزا محمد اخباری در قرن سیزدهم.

تحفة حاتمیه : <e>t.-ye-hātamiyya</e>

در فن اسطرلاب است از ملا نظام الدین عبدالعلی بن محمد بن حسین بیرجندی در قرن دهم.

تحفة حاتمیه : <e>t.-ye-hātamiyya</e>

اثر شیخ بهائی دانشمند معروف قرن یازدهم است، درباره اسطرلاب.

تحفة حاتمیه : <e>t.-ye-hātamiyya</e>

یا قبله آفاق، در استخراج نصف النهار و سمت قبله است، از ملا مظفر گنابادی منجم عهد صفوی.

تحفة حسام : t.-ye-hosām

کتاب لغت منظومی است پارسی به ترکی، اثر حسام الدین خویی، ادیب قرن هفتم.

تحفة حسینیہ : <e>t.-ye-hosa</e> <e>yeniyya</e>

اثر سلطان بختیاری در عهد ناصر الدین شاه است، شامل قصاید و مسمط‌هایی در مدح بزرگان عهد خویش.

تحفة حسینیہ : <e>t.-ye-hosa</e> <e>yeniyya</e>

در احوال امام حسین (ع) است، تألیف میرزا محمد علی بن محمد نصیر

در اوایل قرن چهاردهم.

تحفة حسینیہ: <e>yiniyya</e> t.-ye-hosa

در اوایل قرن چهاردهم نوشته گردیده، پیرامون زندگانی علی (ع) و ائمه شیعه، از نجم الدین محمد حسن بن محمد حسین.

تحفة حکیم مؤمن: t.-ye-hakim mo'men

← تحفة المؤمنین

تحفة خانی: t.-ye-xānī

یا طب خانی، از محمود بن محمد عبدالله بن عیبدالله در قرن دهم است.

تحفة خانی: t.-ye-xānī

← تحفة المنجمین

تحفة دردانه علم اصول دین:

← تحفة الاصول

تحفة دکن: t.-ye-dakan

تاریخ عمومی دکن است، اثر رتن لال متخلص به «مست» در قرن سیزدهم.

تحفة رضویه: <e>razaviyya</e> t.-ye-

در معجزات و زیارت امام رضا (ع) است، از ملانوروز علی بسطامی مشهدی در قرن سیزدهم.

تحفة سامی: t.-ye-sāmī

از سام میرزا بن شاه اسماعیل صفوی در قرن دهم، که تذکره‌ای است در ذکر امرا و بزرگان و شاعران معاصرش. (ج)

تحفة سامی: t.-ye-sāmī

در اخلاق مذهبی است، از محمد طاهّا حسنی حسینی طباطبائی در قرن

یازدهم .

تحفة سامی : t.-ye-sāmī

تاریخ مغول است، تا سال ۹۰۴ هجری، اثر سید مظفر کابلی که به نام اکبر پادشاه هند نوشته است.

تحفة سلطانی : t.-ye-soltānī

اثری است در فلسفه، از مولانا محمد جعفر شیخ الاسلام سپاهانی در عهد شاه سلطان حسین صفوی.

تحفة سلیمانی : t.-ye-sola<e>ymānī

ترجمه‌ای است از «عقاید الاولیاء الله» در عقاید و آرای شیخ صفی‌الدین اردبیلی، که پیرزاده محمد رفیع، به نام شاه سلیمان صفوی ترجمه کرده است.

تحفة سلیمانی : t.-ye-sola<e>ymānī

در گاه شماری است، اثر عنایت‌الله بن شرف‌الدین محمد زمان مشهدی که به نام شاه سلیمان صفوی نوشته است.

تحفة سلیمانی : t.-ye-sola<e>ymānī

در اثبات خدا و نبوت و امامت است، از روح‌الامین بن شمس‌الدین محمد حسینی، که به نام شاه سلیمان صفوی نوشته است.

تحفة سلیمانیہ : t.-ye-sola<e>ymāniyya<e>

ترجمه «من لایحضره الطبیب» محمد زکریای رازی است، که علاء‌الدین محمد طبیب به نام شاه سلیمان صفوی کرده است.

تحفة سلیمانیہ : t.-ye-sola<e>ymāniyya<e>

در خواص پادشاه است از حکیم محمد هاشم بن محمد طاهر تهرانی در عهد شاه سلیمان صفوی.

تحفة سلیمانیہ : t.-ye-sola<e>ymāniyya<e>

ترجمه و شرح عهدنامه مالک‌اشتر است، از سید ماجد بن محمد حسینی

بحرانی که به نام شاه سلیمان صفوی کرده است.

تحفة سلیمانیة عباسیه : $t. \dots - ye - 'abbāsiyya < e >$
 ← تحفة شاهیه عباسیه

تحفة شاهی : $t. - ye - šāhedī$

یا تحفة شاهدیه ، فرهنگ فارسی است به ترکی ، به نظم و در اوزان
 گوناگون ، از ابراهیم بن صالح مغلوی ، متخلص به «شاهدی» در
 قرن دهم.

تحفة شاهدیه : $t. - ye - šāhedīyya < e >$
 ← تحفة شاهی

تحفة شاهی : $t. - ye - šāhī$

یکی از آثار قطب الدین شیرازی ، دانشمند برجسته قرن هفتم و هشتم
 است در علم هیأت.

تحفة شاهی : $t. - ye - šāhī$

پیرامون تجوید و قرائت قرآن می باشد ، تألیف عمادالدین علی بن
 نجم الدین محمد استرآبادی در قرن دهم.

تحفة شاهی : $t. - ye - šāhī$

در جبر و مقابله است از زین الدین علی که برای شاه اسماعیل صفوی
 نوشته است.

تحفة شاهی : $t. - ye - šāhī$

مناظره قاضی زاده کرهرودی است در مجلس شاه عباس صفوی با
 قاضی زاده ورارودی درباره امام و رجعت و معاد.

تحفة شاهی : $t. - ye - šāhī$

درباره قرائت قرآن است ، از محمد طاهر بن محمد حسین شیرازی قمی در
 عهد صفوی .

تحفة شاهى : t.-ye-šāhī

تحفة شاهى وعطیة الهی، ترجمه و شرح «تجريد الکلام» خواجه نصیر طوسی است؛ از ملازین الدین علی بن عبدالله بدخشی در قرن یازدهم.

تحفة شاهى : t.-ye-šāhī

ترجمه «بره الساعه» محمد زکریای رازی است در درمان فوری بیمارها، از میرزا سیداحمد بن محمد حسین حسینی، پزشک فتحعلی شاه

تحفة شاهیه عباسیه : t.-ye-šāhiyya <e> -ye-'abbāsiyya <e>

یا تحفة سلیمانیة عباسیه، شرح «طب الرضا» منسوب به امام رضا (ع) است، از محمد نصیر بن قاضی بن کاشف الدین محمد یزدی، پزشک عهد شاه عباس دوم صفوی.

تحفة عباسی : t.-ye-'abbāsi

در تصوف است، از محمد علی مؤذن سبزواری که به نام شاه عباس دوم صفوی نوشته. (چ)

تحفة عباسی : t.-ye-'abbāsi

در کلام شیعی است، از محمد طاهر شیرازی قمی، عالم عهد صفوی که برای شاه عباس دوم نوشته است.

تحفة عباسی : t.-ye-'abbāsi

در مسایل ستاره شناسی است، از محمد بن کاشف الدین یزدی که به نام شاه عباس صفوی نوشته است.

تحفة عباسی : t.-ye-'abbāsi

از محمد صادق همای مروزی، در اخلاق است که به نام فتحعلی شاه قاجار نوشته.

تحفة عشاق : t.-ye-'oṣṣāq

مثنوی عرفانی است به بحر رمل، از درویش خلیلی در قرن نهم.

تحفة علانی : t.-ye-'alā'ī

منظومه‌ای کوتاه است در لغت عربی به فارسی، به روش «نصاب الصبیان» که محمد بن بواب در قرن نهم سروده است .

تحفة علانیة : t.-ye-'alā'iyya<e>

یکی از رسالات صابن الدین علی ترکه دانشمند قرن نهم است .

تحفة قطشاهی : t.-ye-qotb šāhī

اثر علی بن طیفور بسطامی در قرن یازدهم ، در باب اخلاق که به نام عبدالله قطشاه نوشته است .

تحفة قطشاهی : t.-ye-qotb šāhī

شرح «خلاصة الحساب» شیخ بهائی است، از حسین حاجی ابراهیم شریفی شاهرودی که در قرن یازدهم به نام عبدالله قطشاه نوشته است .

تحفة لاریه : t.-ye-lāriyya<e>

در اصول و فروع دین ، تألیف میرزا محمد اخباری در قرن سیزدهم است .

تحفة لامعی : t.-ye-lāme'ī

فرهنگ منظومی است در شرح واژه‌های فارسی به ترکی ، از لامعی بروسوی در قرن دهم .

تحفة مبشریه : t.-ye-mobaššeriyya<e>

در پزشکی است، از حکیم محمد بن سعید بن عبدالله در قرن دهم که برای مبشرخان بن همایون شاه نوشته است .

تحفة محمدیه : t.-ye-mohammadiyya<e>

یا صبح و شفق ، درباره صبح و شفق است، از میرزا قاضی بن کاشف الدین محمد اردکانی یزدی، شاگرد شیخ بهائی که به نام اعتمادالدوله محمدیك وزیر اعظم نوشته است .

تحفة مختاریه : t.-ye-moxtāriyya <e>

در ریاضی است، تألیف محمد حسن بن محمد حسین قاری در قرن سیزدهم.

تحفة مسعودیه : t.-ye-mas'ūdiyya <e>

پندنامه‌ای است به نظم ونثر، اثر عباسقلی خان سیف‌الملک نوری در قرن سیزدهم .

تحفة مظفریه : t.-ye-mozaffariyya <e>

یا شرف ایران و افتخار ایرانیان، در توصیف ایران بر طبق احادیث است از هاشم بن حسن که به نام مظفرالدین شاه نوشته است. (ج)

تحفة ملکی : t.-ye-maleki

یا ترجمه عیون اخبارالرضا، متن از ابن بابویه است که علی بن طیفور بسطامی در قرن یازدهم به نام عبدالله قطبشاه ترجمه کرده است.

تحفة میمونیه : t.-ye-ma <e> ymūniyya <e>

مثنوی محمد حسن دهلوی شاعر قرن یازدهم است، که نظیر «مخزن الاسرار» نظامی سروده است .

تحفة ناصری : t.-ye-nāseri

از محمد جعفر بن محمد صادق مروزی، در اخلاق، که به نام محمد شاه قاجار نوشته است.

تحفة ناصری : t.-ye-nāseri

در جبر و اختیار است، از میرزا محمد حسین شمس‌المعالی مشهدی که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

تحفة ناصری : t.-ye-nāseri

← تباشیر الحکمة

تحفة ناصری : t.-ye-nāseri

← تحفة نصرتی

تحفة نصرتی : t.-ye-nosratī

یا تحفة ناصری ، نامه‌هایی است از ابوبکر بن علی اسکندری به نام شاهزاده یحیی در عهد تیموریان.

تحفة نظامیه : t.-ye-nezāmiyya <e>

شرح «سی فصل» خواجه نصیر طوسی است، از عبدالقادر بن حسن رویانی لاهیجی در قرن نهم.

تحفة وهبی : t.-ye-vahabī

نصابی است در لغت عربی به فارسی منظوم ، از محمد وهبی سنبل‌زاده در قرن سیزدهم عثمانی.

تحقیقات : tahqīqāt

از رساله‌های شاه نعمت‌الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است. (ج)

تحقیقات : tahqīqāt

در عرفان و اخلاق است، از خواجه محمد پارسا نویسنده و صوفی قرن نهم .

تحقیقات حروف : t.-e-horūf

از رسالات شاه نعمت‌الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است. (ج)

تحقیقات در بیان احوال موجودات :

از ملا شمس‌الدین محمد گیلانی، فیلسوف قرن یازدهم است در شناخت و فلسفه به روش اشراقی .

تحقیقات سرحدیه : t.-e-sar haddiyya <e>

رساله‌ای است در گزارش مأموریت میرزا جعفر خان مشیرالدوله مهندس باشی در قرن سیزدهم به مرزهای ایران و عثمانی. (ج)

تحقیق الاصطلاحات : tahqīq-ol-estelāhāt

فرهنگ مختصری است در اصطلاحات فارسی، تألیف امیرحیدر حسینی واسطی بنگرامی در قرن دوازدهم.

تحقیق الاوزان : t.-ol-ōzān

رساله‌ای است شامل ۲۵۰ لغت دروزن، تألیف عبدالله بن اشرف صدیقی در قرن سیزدهم.

تحقیق الایمان : t.-ol-īmān

رساله‌ای است در شریعت، از شاه نعمت‌الله ولی صوفی بزرگ قرن نهم. (ج)

تحقیق التفرید : t.-ot-tafrīd

(تفرید : یگانه خواندن)

تحقیق التفرید لارباب التوحید، در اثبات وحدت وجود است از کمال‌الدین حسین بن محمد بن فخر بن علی لاری در قرن دهم.

تحقیق در صبح کاذب : t.-dar-sobh-e-kāzeb

رساله‌ای است در هیأت و صبح کاذب، اثر خواجه نصیرالدین طوسی دانشمند بزرگ قرن هفتم.

تحقیق در علم الهی : t.-dar-'elm-e-elāhī

رساله‌ای است از دانشمند اوایل قرن یازدهم، قاضی نورالله شوشتری.

تحقیق در معنی قابلیت : t.-dar-ma'ni-ye-qābeliyyat

از جمله کتابهای دانشمند و حکیم قرن نهم، صابن‌الدین علی ترکه اصفهانی است.

تحقیق ذکر الله : t.-e-zekr-ollāh

اثری عرفانی است از محمد دهمدار، از علمای قرن یازدهم.

تحقیق فصوص الحکم : t.-e-fosūs-ol-hekam

در شرح «فصوص الحکم» ابن عربی است، تألیف شاه نعمت‌الله ولی صوفی معروف قرن نهم. (ج)

تحقیق معنی قابلیت : t.-e-ma'ni-ye-qābeliyyat

گویا از ملا محسن فیض کاشانی، حکیم بزرگ قرن یازدهم است. به روش

عرفان شیعی .

تحقیق معنی ولایت : t.-e-mā'nī-ye-velāyat

رساله‌ای است در طریقت، از شاد نعمت‌الله ولی صوفی قرن نهم. (ج)

تدبیر مسافر : tadbīr-e-mosāfer

← زادالمسافرین

تدبیر مشایخ : t.-e-mašāyex

رساله‌ای در پزشکی است، از عمادالدین محمودبن سراج‌الدین مسعود شیرازی در عهد صفوی.

تدبیر نامه انفس و آفاق : t.-nāma<e>-ye-anfos-o-āfāq

در قرن نهم در باب اخلاق نوشته شده است، به وسیله غیاث‌الدین علی امیران حسینی.

التدوین : at-tadvīn

التدوین فی احوال جبال الشروین، تاریخ ناحیه سواد کوه است، منسوب به محمد حسن خان اعتماد السلطنه از رجال عهد قاجار. (ج)

تذکرة الآخرة : tazkerat-ol-āxerat

در موعظه و نصیحت است، از محمد علی کرمانی در عهد قاجار.

تذکرة الاحباء : t.-ol-ahebbā'

(تذکرة دوستان)

کتابچه‌ای است از ملا طغرا، شاعر و نویسنده قرن یازدهم که در آن دوازده تن از معاصرین خود را ستوده است.

تذکرة الاخوان : t.-ol-exvān

(یادگار برادران)

در کلام و عقاید شیعی است، تألیف محمد علی بن زین‌العابدین رفسنجانی در اواخر قرن سیزدهم.

تذکره الاولیاء : t.-ol-ōliyā

تألیف شیخ عطار نیشابوری، شاعر بزرگ قرن ششم و هفتم است. این کتاب تنها نوشته منشور اوست و از آثار پیرارج و سودمند و ذیقیمت زبان فارسی است، در شرح احوال و حالات صوفیان و زاهدان بزرگ که به نثری شیوا و ساده و بی پیرایه نوشته شده است. (ج)

تذکره الائمه : t.-ol-a'emma<e>

از محمد باقر لاهیجانی در قرن یازدهم است، در شرح حال امامان شیعه. (ج)

تذکره البلاد والحکام : t.-ol-belād-val-hokkām

(تذکره شهرها و حاکمان)

تاریخ دکن است، از میر حسین علی کرمانی در اوایل قرن سیزدهم.

تذکره التواریخ : t.-ot-tavārīx

تاریخ کوتاهی است لزندگان، پیامبران و اولیا و بزرگان، اثر عبد الله حسینی در قرن دهم.

تذکره الخطاطین : t.-ol-xattātīn

تألیف میرزا محمد علی سنگلاخ خوشانی، در قرن سیزدهم که در ذکر احوال خوشنویسان است. (ج)

تذکره الذاکرین : t.-oz-zākerīn

(یادگار ذکر کنندگان)

اثر محمد صادق بن علی یار خوبی، که به نام محمد شاه قاجار در اخلاق مذهبی نوشته است.

تذکره السلاطین : t.-os-salātīn

در رفتار پادشاهان بارعایاست، اثر عبد الجواد بن عبد الرحیم اصفهانی در عهد ناصرالدین شاه.

تذکره السلاطین : t.-os-salātīn

تاریخ ایران است از آغاز تا عهد قاجاریه، اثر محمود میرزا قاجار در

قرن سیزدهم .

تذکره السلاطین : t.-os-salātīn

تاریخ عمومی است از آغاز تا اوایل قرن چهاردهم ، اثر شیخ عبدالغفور بن آقا محمد بن حاج محمد طاهر یزدی .

تذکره السلاطین : t.-os-salātīn

← بزم خاقان

تذکره السلاطین جغتای : t.-os-salātīn-e-joqatā

تاریخ تیموریه هند است ، از محمد هادی موسوم به «کامورخان» در قرن دوازدهم .

تذکره الشعراء : t.-oš-šo'arā'

یاتذکره دولتشاه ، دومین کتاب معتبر فارسی است ، در شرح احوال به طریق نظم تاریخی ، بعد از لباب الالباب عوفی ، تألیف دولتشاه سمرقندی نویسنده معروف قرن نهم . (ج)

تذکره الشعراء : t.-oš-šo'arā'

تألیف میر صدرالدین محمد بن میرزا شرف بن قاضی جهان سیفی حسینی در قرن یازدهم است .

تذکره الشعراء : t.-oš-šo'arā'

از ابراهیم بن محمد شربت دار سپاهانی ، در قرن دوازدهم در ذکر شاعران قدیم .

تذکره الشعراء المعاصرين : t.-oš-šo'arā'-el-mo'āserīn

تألیف ضیاءالدین حسینی مرعشی ، متخلص به «سید» است . در احوال شاعران معاصر مؤلف . (ج)

تذکره الشوشتريه : t.-oš-šūštariyya <e>

یا تاریخ شوستر ، از رضی الدین سید عبدالله بن سید نورالدین بن سید نعمت الله در قرن دوازدهم ، در تاریخ و جغرافیای شهر شوستر از عهد اساطیری

تازمان حیات مؤلف. (ج)

تذکره العارفین: t.-ol-ārefīn

اثر محمد جعفر بن علی یزدی عقدایی در قرن سیزدهم است.

تذکره العاشقین: t.-ol-āseqīn

نام دیوان غزل تقی الدین اوحدی بلیانی، شاعر و ادیب قرن یازدهم است.

تذکره العلاج: t.-ol-elāj

در دستور درمان بیماریهاست، اثر محمد مؤمن بن محمد حسینی نخعی

آشتیانی در عهد قاجار.

تذکره العلماء: t.-ol-olamā

تاریخ جونپور و علمای آنجا است، اثر خیرالدین محمد جونپوری در قرن

سیزدهم. (ج)

تذکره الغافلین: t.-ol-qāfelīn

اثر آخوند ملا محمد جعفر نراقی، که از بابیان بود و در رد بهاء الله نوشت.

تذکره الفتن: t.-ol-fetan

(فتن: فتنه‌ها)

تألیف آخوند محمد کاظم هزار جریبی در قرن سیزدهم است، در باب

امامت.

تذکره الفضلاء: t.-ol-fozalā

تألیف حاجی عظیم شرعی بخاری در قرن سیزدهم است که در احوال

معاصران اوست.

تذکره المعاصرین: t.-ot-mo'āserīn

اثر شیخ محمد علی حزین لاهیجی از علما و ادبای قرن دوازدهم است

و از تذکره‌های مختصر و معتبر به شمار می‌رود. (ج)

تذکره الملوك: t.-ol-molūk

یا تاریخ بیجاپور، یا تحفة الملوك، اثر رفیع شیرازی در تاریخ پادشاهان

دکن است.

تذکره الملوك: t.-ol-molūk

در کلام شیعی است. تألیف عبدالرضا بن محمد تقی خان که به نام فتحعلی شاه نوشته است.

تذکره الملوك: t.-ol-molūk

← دستور الملوك

تذکره الوقعات همايوني: t.-ol-vāqe'āt-e-homāyūnī

در تاریخ همایون پادشاه هندی است، از جوهر آفتابچی در اوایل قرن یازدهم.

تذکره الوزرا: t.-ol-vozarā

اثر منثوری است از شهاب ترشیزی شاعر قرن سیزدهم.

تذکره الهند: t.-ol-hend

← یادگار رضائی

تذکره آصفی: tazkera<e>-ye-āsefī

← تزوك آصفیه

تذکره آل داود: t.-ye-āl-e-dāvūd

← زبور آل داود

تذکره ابوالبقا: t.-ye-ab ol baqā

از میرابوالبقای تفرشی در قرن یازدهم است، در احوال شاعران زمان شاه عباس ماضی.

تذکره ابوحيان: t.-ye-abū hayyān

از شیخ ابوحيان، طبیب شیرازی در قرن یازدهم که اکنون در دست نیست.

تذکره اخوان: t.-ye-exvān

اثر سلیمان میرزا قاجار است، در قرن سیزدهم در ردصوفیه. (ج)

تذکره استرآبادوگرگان: t.-ye-astarābād-o-gorgān

اثر محمد صالح برهان استرآبادی، که به فرمان ناصرالدین شاه این تذکره را که مختصری در احوال نودوهفت نفر از علما و عرفا و شاعران استرآبادوگرگان است نوشت.

تذکره اسحق: t.-ye-eshaq

از اسحق بیگ عدری بیگدلی در قرن دوازدهم که مجموعه‌ای از اشعار کتاب برادرش آذریبیگدلی گردآورده است.

تذکره اشرف: t.-ye-ašraf

از اشرف علیخان دهلوی در قرن دوازدهم است.

تذکره افسر: t.-ye-afsar

اثر میرزا خلیل افسر قزوینی در قرن سیزدهم که احوال شصت تن از شعرا است.

تذکره انسی: t.-ye-onsī

تألیف حسن بیگ ذوالقدر شیرازی متخلص به «انسی» در قرن دوازدهم است.

تذکره باقی: t.-ye-bāqī

از خواجه باقی بالله نقشبند دهلوی، در اوایل قرن یازدهم است. (ج)

تذکره باقی: t.-ye-bāqī

← مدایح حسینه

تذکره برنابادی: t.-ye-bornābādī

تألیف رضای برنابادی در قرن دوازدهم است در احوال يك سلسله خاص از شعرای برناباد هرات.

تذکره بی نظیر: t.-ye-bī nazīr

از سید عبدالوهاب افتخار بخاری دولت آبادی در قرن دوازدهم، که تذکره مختصری است مشتمل بر احوال یکصد و سی و پنج شاعر پارسی گوی

هندی و ایرانی. (ج)

تذکره تاریخی: t.-ye-tārixī

در تاریخ آغاز خاندان قاجاری است، تألیف میرزا فضل الله وزیر نظام نوری در قرن سیزدهم.

تذکره ثمر نایینی: t.-ye-samar-e-nāyīnī

تألیف سید حسین طباطبائی نایینی، متخلص به «ثمر» در قرن سیزدهم، در ذکر احوال شاعرانی است که حاج محمد حسین خان نظام الدوله اصفهانی را در زمان صدارتش مدح گفته اند.

تذکره حزین: t.-ye-hazīn

← تذکره المعاصرین

تذکره حسینی: t.-ye-hosa<e>ynī

از میر حسین دوست سنبهلی مراد آبادی در قرن دوازدهم، که تذکره مختصری در احوال پانصد و شصت و چهار نفر از شعرا و فضلاء قدیم و جدید است. (ج)

تذکره حیرت: t.-ye-ha<e>yraṭ

اثر قیام الدین حیرت اکبر آبادی هندی، در قرن دوازدهم است.

تذکره خازن الاشعار: t.-ye-xāzen-ol-aš'ār

تذکره ای است از میرزا فرج الله خان شیرازی، ملقب به «خازن الاشعار» که در ذکر شاعران عصر خود آورده است.

تذکره خاور: t.-ye-xāvar

از حیدر قلی میرزا بن فتحعلی شاه قاجار، متخلص به «خاور» است؛ شامل برگزیده ای از شعرای قدیم و جدید.

تذکره خاوری: t.-ye-xāvari

از میرزا فضل الله حسینی شیرازی متخلص به «خاوری» در قرن سیزدهم در احوال فتحعلی شاه و زنان و فرزندان او.

تذکره خسروی: t.-ye-xosravī

از محمدقلی میرزا بن فتحعلی شاه، متخلص به «خسروی» که تذکره عمومی است در ذکراحوال شاعران قدیم و جدید.

تذکره خوشنویسان: t.-ye-xoš nevisān

از غلام محمد هفت قلمی دهلوی در قرن سیزدهم است. (ج)

تذکره دلگشا: t.-ye-del gošā

تألیف حاج علی اکبر نواب شیرازی، متخلص به «بسمل» در قرن سیزدهم است، شامل احوال شاعران معاصرش.

تذکره دولتشاه: t.-ye-dolat šāh

← تذکره الشعراء

تذکره راهب: t.-ye-rāheb

تألیف شیخعلی راهب هروی در قرن سیزدهم است، در احوال شاعران معاصرش.

تذکره رفعت: t.-ye-raf'at

از سید مرتضی رفعت در قرن سیزدهم است.

تذکره سرور: t.-ye-sorūr

تألیف لاله هیت پرشاده، متخلص به «سرور» است.

تذکره شاعران: t.-ye-šā'erān

تذکره کوچکی است شامل احوال پنجاه شاعر، به ترتیب القبا و نویسنده نامعلوم در قرن دوازدهم.

تذکره شبستان: t.-ye-šabestān

تذکره عمومی است که به عنوان ذیل «آتشکده آذر» تألیف شده، اثر محمد علی بن عبدالوهاب حسینی مدرسی یزدی در قرن سیزدهم.

تذکره شعاعیه: t. ye-šo'ā'iyya <e>

از محمدحسین شعاغ شیرازی، شامل احوال صدوپنچ شاعر که باوی

مکاتبه داشته‌اند، در عهد مظفرالدین شاه قاجار.

تذکره شعرای کشمیر: t.-ye-šo'arā-ye-kešmīr

از اصلح کشمیری، متخلص به «میرزا» در قرن دوازدهم که تذکره شعرای عهد اورنگ زیب عالمگیر پادشاه است، تا سلطنت ناصرالدین محمد شاه غازی. (ج)

تذکره شعرای یزد: t.-ye-šo'arā-ye-yazd

تألیف میرزا مهدی یزدی در قرن سیزدهم است.

تذکره شوشتر: t.-ye-šūštar

یا تاریخ شوشتر، در تاریخ و جغرافیا و احوال بزرگان و ادبای شوشتر است، اثر سید عبدالله بن نورالله بن نعمه‌الله جزایری در قرن دوازدهم. (ج)

تذکره شهاب: t.-ye-šahāb

تذکره منظومی است از میرزا عبدالله شهاب ترشیزی شاعر قرن سیزدهم.

تذکره طبیعت: t.-ye-tabī'at

تألیف شیخ سیف‌الدین محمد طبیعت‌اکبر آبادی در قرن دوازدهم.

تذکره طوفی: t.-ye-tōfī

تألیف طوفی تبریزی در قرن دهم است شامل احوال شاعران عصر خود او.

تذکره فریدونی: t.-ye-fereydūnī

تألیف ملا فریدون قمی در قرن یازدهم است.

تذکره فی‌سیره آگره: t.-fī-sira<e>-ye-āgra<e>

تاریخ شهر آگره است از صاحبزاده محمد عبدالله خان بن نواب وزیرالدوله نصرت جنگ در قرن سیزدهم.

تذکره قایلی: t.-ye-qāyeli

اثر مولانا قایلی است در قرن دهم.

تذکره کاتب: t.-ye-kāteb

تألیف میرزا محمدعلی کاتب صفوی، در قرن سیزدهم. که تذکره‌ای است مختصر.

تذکره کاظم: t.-ye-kāzem

شامل احوال و آثار بیست و پنج تن از شاعران قدیم و جدید است، تألیف کاظم در قرن سیزدهم.

تذکره محترم: t.-ye-mohtaram

تألیف حاجی نعمه‌الله محترم بخاری در قرن سیزدهم که تذکره شاعران همعصر اوست.

تذکره مسکین: t.-ye-meskin

تذکره گونه‌ای است شامل غزلهای طرحی شعرای انجمن ادبی اصفهان، تألیف میرزا مسکین اصفهانی در قرن سیزدهم.

تذکره مصور: t. - ye - mosavvar

قدیم‌ترین تذکره‌ای است که تنها اسمش به ما رسیده و از نسخه آن کتاب اطلاعی نداریم. ذکر آن در کتاب «راحة الصدور» راوندی رفته که از زین الدین راوندی در سال ۵۸۰ هجری است. با نقاشیهای جمال نقاش اصفهانی.

تذکره مصور: t. - ye - mosavvar

از ظفرخان تربتی متخلص به «احسن» در قرن یازدهم می باشد.

تذکره منشی: t. - ye - monši

تألیف میرزا محمدمنشی ساوجی در اواخر قرن سیزدهم است.

تذکره منظوم رشحه: t. - ye - manzūm - e - rašha

اصل منظومه، مثنوی عاشقانه‌ای است برون «لیلی و مجنون» نظامی در سرگذشت ساختگی نوروز، دختر بختیاری و جمشید، پسر وزیرخان ختا که میرزا محمد باقر رشحه اصفهانی در قرن سیزدهم آنرا سروده و در میان

آن به ذکر احوال صدوسی و هفت شاعر معاصر خود پرداخته است. (ج)

تذکره منیر لاهوری : t. - ye - monīr - e - lahūrī

تألیف ابوالبرکات منیر لاهوری در قرن یازدهم، که اکنون در دست نیست.

تذکره میخانه : t. - ye - ma<e>y xāna<e>

اثر ملا عبدالنبی فخرالزمانی قزوینی در اوایل قرن سیزدهم که مشتمل بر احوال ساقی نامه سرایان و ذکر ساقی نامه های آنان است و از کتب معتبر تذکره شمرده می شود. (ج)

تذکره میخانه : t. - ye - ma<e>y xāna<e>

اثر حاج میرزا سیدحسین مدرسی یزدی، در اواخر قرن سیزدهم.

تذکره ناظم بدخشی : t. - ye nāzem - e - badaxšī

اثر میرمحمد اسمعیل ناظم بدخشی، در قرن سیزدهم، حاوی احوال فضلالی بلخ و بدخشان و ایران است.

تذکره ناظم تبریزی : t. - ye - nāzem - e - tabrizī

تذکره عمومی است از شاعران قدیم و جدید، اثر محمدصادق ناظم تبریزی در قرن یازدهم.

تذکره نایین : t. - ye - nāyīn

اثر میرزا حسنعلی طایر نایینی در قرن سیزدهم است.

تذکره ندرت : t. - ye - nodrat

اثر عطاءالله علی فطرت متخلص به «ندرت» در قرن دوازدهم که تذکره ای عمومی است.

تذکره نرمل : t. - ye -

یا تاریخ نرمل، اثر عبدالرزاق بن عبدالنبی، منشی سرجان ملک در قرن دوازدهم که در تاریخ شهر نرمل حیدرآباد نوشته است. (ج)

تذکره نصرآبادی : t. - ye - nasrābādī

تألیف میرزا محمد طاهر نصرآبادی اصفهانی در قرن یازدهم که تذکره بسیار ارزنده معروفی است در احوال شاعران عهد صفوی. (ج)

تذکره نظامشاهیہ : t. - ye - nezām šāhiyya <e>

اثری در طب است، از حسن بن عبدالرحمان که در قرن دهم به نام ابوالفتح نظامشاه نوشته است.

تذکره نوا : t. - ye - navā

اثر درویش حسین نوای همدانی در قرن سیزدهم که شرح احوال کوتاهی از شاعران قدیم و جدید است.

تذکره وارسته : t. - ye - vā rasta <e>

از مل سیالکوتی لاهوری، متخلص به «وارسته» در قرن دوازدهم است.

تذکره یوسفعلی خان : t. - ye - yūsof 'alī xān

اثر یوسفعلی خان در قرن دوازدهم است.

تراجم علمای خراسان : tarājem - e - 'olamā - ye - xorāsān

اثر ملا عبدالرحمن فارسی، در اوایل قرن چهاردهم. در ذکر احوال علمای خراسان، از دویست سال قبل تا عهد مؤلف.

تربیت اطفال : tarbiyat - e - atfāl

از رضا مترجم السلطان، در عهد ناصرالدین شاه که در تربیت کودکان از روی آثار فرنگی ترجمه کرده است.

تربیع الشیخین : tarbī - oš - ša <e> yxa <e> yn

← السیف المسلول

تربیب القاب : tartīb - e - alqāb

رسالة ناتمامی است از محمود خان ملک الشعراء صبا، در عهد ناصری. (ج)

ترجمان البلاغه : tarjomān - ol - balāqa

(مترجم شیوا سخنی)

از کتب معتبر پارسی است، درباره برخی مباحث معانی بیان و صنایع لفظی و معنوی سخن که تصنیف محمد بن عمر رادویانی، در قرن پنجم است . (ج)

ترجمان القرآن : t. - ol - qor`ān

(مترجم قرآن)

فرهنگ واژه‌های قرآن است به فارسی، از ابو عبدالله حسین بن احمد روزنی در قرن پنجم.

ترجمان القرآن : t. - ol - qor`ān

کتابی است معروف در لغت قرآن به فارسی، تألیف میر سید شریف جرجانی دانشمند بزرگ قرن هشتم . (ج)

ترجمان اللغة : t. - ol - loqat

یکی از ترجمه‌ها و شرح‌های فارسی کتاب «قاموس» فیروز آبادی است در لغت عربی به فارسی. نگارنده آن محمدیحیی بن محمد شفیع قزوینی در قرن یازدهم است.

ترجمان المعارف : t. - ol - ma`āref

(مترجم دانشها)

یا لغات ثلاثه، فرهنگ لغات فارسی و عربی و ترکی است، از حاج حسن در قرن یازدهم.

ترجمة الاحادیث : tarjamat - ol - ahādīs

ترجمه منظومی است از احادیث نبوی، شامل دوهزار بیت از عطار همدانی شاعر اوایل قرن هشتم.

ترجمة الاسرار : t. - ol - asrār

در احوال پیامبر و خلفا و امامان است از کمال الله بن محمد پیرصدیقی در

قرن دوازدهم.

ترجمة الخواص : t. - ol - xavāss

← تفسیر زواره‌ای

ترجمة الشريعة : t. - os - šarī'a <e>

یا فضیلة الشریعه ، از آثار ملامحسن فیض کاشانی، حکیم معروف قرن یازدهم است در شریعت و سلوک. (ج)

ترجمة العقاید : t. - ol - 'aqāyed

← اصول دین

ترجمة العقاید الدینیة : t. - ol - 'aqāyed - ed - dīniyya <e>

ترجمة العقاید الدینیة فی الاصول الاعتقادیة و اثباتها، از ملامحسن فیض کاشانی، حکیم بزرگ قرن یازدهم در باب مسائل اعتقادی دینی است.

ترجمة القرآن : t. - ol - qor'ān

ترجمه و تفسیری است شیعی، از قطب‌الدین محمد بن شیخ علی شریف دیلمی لاهیجی در قرن یازدهم.

ترجمة المناقب : t. - ol - manāqeb

ترجمة « کشف الغم » است در مناقب پیامبر و اهل بیت و امامان که اصل آن تازی بوده از علی بن عیسی اردبیلی در قرن هفتم که علی بن حسین زواره‌ای شیعی در قرن دهم آنرا ترجمه کرده است. (ج)

ترجمة النصایح : t. - on - nasāyeh

اثر و صاف الحصره مورخ معروف قرن هشتم است.

ترجمة آداب العرب والفرس : t. - ye - ādāb - ol - 'arab - val - fors

در آداب تازیان و ایرانیان است، تألیف ابن مسکویه که در عهد سلطنت جهانگیر شاه گورکانی در هند به دست محمد بن محمد ارجانی ترجمه شده است. (ج)

ترجمة احیاء العلوم : t. - ye - ehyā' - ol - 'olūm

«احیاء العلوم» کتاب بزرگ و بسیار ارزنده‌ای است از ابو حامد محمد غزالی دانشمند و عارف بزرگ قرن پنجم. این کتاب را در قرن هفتم مؤید - الدین خوارزمی، نویسنده توانای عصر، به فارسی شیوا و روانی ترجمه کرده است. (ج)

ترجمة ادب الوجیز : t. - ye - adab - ol - vajiz

(وجیز: مختصر)

«ادب الوجیز للولد العزیز» در اخلاق است، از عبدالله بن مقفع که خواجه نصیر الدین طوسی دانشمند قرن هفتم آنرا به فارسی برگردانده است. (ج)

ترجمة اربعین : t. - ye - arba' in

← چهل حدیث

ترجمة اربعین شیخ بهائی : t. - ye - arba' in - e - ša' <e> yx bahā' ī

← ترجمه قطبشاهی

ترجمة اشارات : t. - ye - ešārāt

ترجمة کتاب «اشارات و تنبیها» اثر بسیار برجسته ابن سینا در فلسفه و حکمت است. مترجم آن احتمالا عبدالسلام کازرونی فارسی، از دانشمندان قرن هفتم است.

ترجمة اعتقادات صدوق : t. - ye - e' teqādāt - e - sadūq

متن از ابن بابویه است که محمد علی بن محمد حسنی در عهد فتحعلی شاه ترجمه کرده است.

ترجمة الاسباب والعلامات : t. - ye - al - asbāb - val - ' alāmāt

اصل کتاب از نجیب الدین محمد سمرقندی در اوایل قرن هفتم است، که عباس بن محمد کاظم (آقا کوچک) در اوایل قرن چهاردهم به فارسی برگردانده است.

ترجمة التحصيل : t. - ye - at - tahsīl

متن و ترجمه آن ظاهراً از بهمنیار بن مرزبان آذربایجانی است، در قرن پنجم در باب فلسفه و منطق. (چ)

ترجمة التصريف : t. - ye - at - tasrīf

متن در صرف عربی است از زنجانی در قرن هفتم که نورالدین بن سید - نعمة الله شوشتری در قرن دوازدهم ترجمه کرده است.

ترجمة الحقایق : t. - ye - al - haqāyeq

«الحقایق» کتابی است در مسائل دینی و اخلاقی از ملا محسن فیض کاشانی که نورالدین اخباری در قرن دوازدهم آنرا ترجمه کرده است.

ترجمة الدر النظیم : t. - ye - ad - dorr - on - nazīm

از عربی به فارسی، توسط احمد بن حاجی محمد سکاکی طبسی در قرن دهم ترجمه شده است. حاوی مطالبی در فضائل تلاوت قرآن و آداب و طریقه ختم آن.

ترجمة الذهبیه : t. - ye - az - zahabiyya <e>

کتاب منسوب به امام رضا (ع) است که ابوعلی حسن بن ابراهیم بن ابوبکر سلماسی در اوایل قرن هفتم ترجمه کرده است.

ترجمة الشفاء : t. - ye - aš - šefā'

ترجمه ای است از «شفاء» ابوعلی سینا در فلسفه و حکمت، از علیرضابن مولانا شمس الدین خلخالی در قرن یازدهم.

ترجمة الفخریه : t. - ye - al - faxriyya <e>

ترجمه الفخریه فی امر النبیة، متن از فخر المحققین پسر علامه حلی است که صدرالدین محمد تبریزی به نام شاه عباس صفوی ترجمه کرده است.

ترجمة الباب الحادي عشر : t. - ye - al - lobāb - ol - hādī' ašar

متن از علامه حلی فقیه معروف قرن هشتم است که افضل الدین محمد بن تقی بن محمد بن غیاث الدین محمود حسینی موسوی شهرستانی در قرن یازدهم

به فارسی برگردانده است.

ترجمة المنصوري: t.-ye-al-man sūrī

اصل کتاب به عربی در پزشکی و از محمد زکریای رازی، دانشمند نامدار قرن چهارم است. که در قرن پنجم حکیم میسری آن را به نظم کشیده است.

ترجمة بلد الامین: t.-ye-balad-ol-amīn

«البلد الامین والدرع الحصین» کتابی بوده به تازی در دعا، نگارش تقی-الدین ابراهیم عاملی کفعمی که داود بن شیخ محمد کربلائی آنرا در سال ۱۱۳۵ به دستور شاه سلطان حسین صفوی به فارسی ترجمه کرده است.

ترجمة الهیات شفا: t.-ye-elāhiyyāt-e-šefā

از آقا حسین خوانساری حکیم بزرگ قرن یازدهم که ترجمه بخش الهیات کتاب «شفا»ی ابن سیناست.

ترجمة الهیات شفا: t.-ye-elāhiyyāt-e-šefā

متن از ابوعلی سیناست که سیدعلی بن محمد بن اسدالله امام عریضی سپاهانی در اواخر قرن یازدهم به فارسی ترجمه کرده است.

ترجمة تاریخ طبری: t.-ye-tārīx-e-tabarī

← تاریخ بلعمی

ترجمة تاریخ یمینی: t.-ye-tārīx-e-yamīnī

از بهترین نمونه های نشر مصنوع فارسی است، که به سال ۶۰۳ توسط ناصح بن ظفر بن سعد، منشی جرفادقانی از تازی به پارسی ترجمه شده است. اصل آن را ابونصر عتبی در تاریخ یمین الدوله محمود غزنوی نوشته است. (ج)

ترجمة تحرير اقليدس: t.-ye-tahrīr-e-oqlīdos

«تحرير اقليدس» از خواجه نصیرالدین طوسی دانشمند بزرگ قرن هفتم است و ترجمه آن از قطب الدین محمد شیرازی دانشمند قرن هشتم.

ترجمه تحریر اقلیدس: t.-ye-tahrir-e-oqlidos

«تحریر اقلیدس» از خواجه نصیرطوسی است و ترجمه از محمد مهدی بن محمد حسن منجم در قرن سیزدهم.

ترجمه تفسیر سورة توحید: t.-ye-tafsir-e-sūra<e>-ye-tohid

اصل متن از ابوعلی سیناست به تازی، که فخرالدین بن احمد رودباری آنرا ترجمه کرده است. (چ)

ترجمه تفسیر طبری: t.-ye-tafsir-e-tabari

این کتاب عزیزترجمه‌ای است از «جامع البیان فی تفسیر القرآن» محمد بن جریر طبری که به فرمان منصور بن نوح سامانی به پارسی دری ترجمه کرده‌اند و از آثار بسیار بزرگ و نفیس و گرانهای باقی مانده از قرن چهارم به‌شمار می‌رود. (چ)

ترجمه تقویم الابدان: t.-ye-taqvim-ol-abdan

(ابدان : بدن‌ها)

اصل از «ابن جزله» در قرن پنجم است، که سپهسالار علی بن عبدالله در قرن هفتم آنرا به فارسی برگردانده است.

ترجمه تقویم الابدان: t.-ye-toqvim-ol-abdan

متن از «ابن جزله» است که محمد اشرف بن شمس‌الدین محمد، طبیب در عهد شاه سلیمان صفوی به فارسی ترجمه کرده است.

ترجمه تقویم الصحه: t.-ye-taqvim-os-sehha<e>

متن از «ابن بطلان بغدادی» از قرن پنجم است، در پزشکی، که ابوعلی حسن بن ابراهیم بن ابوبکر سلجوقی در اوایل قرن هفتم آنرا ترجمه کرده است. (چ)

ترجمه تنبیه الراقدین: t.-ye-tanbih-or-raqedin

(راقدین: خفتگان)

متن و ترجمه از محمد طاهر شیرازی در قرن یازدهم است، در پند و اندرز.

ترجمة تنبيه الغافلين: t.-ye-tanbīh-ol-qāfelīn

اصل كتاب از ابوليث نصر بن محمد بن ابراهيم، فقيه سمرقندی در قرن چهارم است که در قرن بعد، ابواسحق ابراهيم بدیل بن محمد صالحی آنرا ترجمه کرده است.

ترجمة جبر وتفويض: t.-ye-jabr-o-tafvīz

متن و ترجمه از آقا محمد علی بن آقا اسماعیل بن محمد علی بهبهانی در قرن سیزدهم است.

ترجمة حاجی بابای اصفهانی: t.-ye-hājī-bābā-ye-esfahānī

كتاب را جیمز موریه فرانسوی نوشته، به قصد انتقاد از ایرانیان و نشان دادن جهات زشت آداب و رسوم ایرانی، که میرزا حبیب اصفهانی از ادبای معروف اواخر عهد قاجار آنرا ترجمه کرده است. (ج)

ترجمة حياة الحيوان: t.-ye-hayāt-ol-ha<e>yvān

← خواص الحيوان

ترجمة خطبة الرضا: t.-ye-xotbat-or-rezā

← شرح خطبة التوحيد

ترجمة خطبة الغراء: t.-ye-xotbat-ol-qarrā'

اصل این خطبه از ابن سیناست در توحید، که حکیم عمر خیام در سال ۴۷۲ به خواهش بعضی از دوستانش ترجمه کرده است.

ترجمة خلاصة الحساب: t.-ye-xolāsāt-ol-hesāb

اصل كتاب از شیخ بهائی است که روشنعلی جاوید پوری نظمی در قرن سیزدهم در هند ترجمه کرده است. (ج)

ترجمة رسالة اضحویه: t.-ye-resāla<e>-ye-azhaviyya<e>

«رسالة اضحویه» از آثار ابوعلی سیناست که در قرن هفتم مترجم ناشناسی به فارسی روان ترجمه کرده است. (ج)

ترجمة رسالة الذهبية: <e>t.-ye-resālet-oz-zahabiyya</e>

کتاب منسوب به امام رضا (ع) است در طب، که محمد شریف خاتون آبادی در اوایل قرن دوازدهم به فارسی برگردانده است.

ترجمة رسالة اقرب الطرق الى الله: t.-...-aqrah-ot-toroq-elallāh

اصل رساله به عربی است، در تصوف. از نجم الدین کبری، صوفی بزرگ قرن هفتم که خواجه دهدار، از عارفان قرن یازدهم آنرا به فارسی برگردانده است.

ترجمة رسالة الذهبية: <e>t.-ye-resālat-oz-zahabiyya</e>

اصل کتاب منسوب به امام رضا (ع) در طب است که در قرن دوازدهم سید شمس الدین محمد بن محمد بدیع رضوی به فارسی برگردانده است.

ترجمة رسالة قشيره: <e>t.-ye-resāla</e>-<e>ye-qoša</e>-<e>yriyya</e>

رساله قشیره، اثری است به زبان عربی از امام ابوالقاسم عبدالکریم بن هوازن قشیری که در سال ۴۳۷ در ذکر بیان تصوف نوشته است. ترجمه این کتاب ظاهراً در قرن ششم یا اوایل قرن هفتم انجام یافته که از آثار مهم فارسی، در تصوف به شمار می رود. (ج)

ترجمة وشف النصايح: t.-ye-rašf-on-nasāyeh

(رشف: مکیدن)

اصل کتاب از شهاب الدین ابو حفص عمر سهروردی است که در قرن هشتم معین الدین علی جلال الدین محمد معلم یزدی، آنرا ترجمه کرده است.

ترجمة روضة النبي: t.-ye-rozat-on-nabī

—مَدینة العلم—

ترجمة سلطانی: t.-ye-soltānī

ترجمة قرآنی است، از علی رضابن کمال الدین حسین شیرازی در قرن یازدهم.

ترجمة سورة كهف: t.-ye-sūra<e>-ye-kahf

از ابو عبدالعزيز احمد شاه ولی الله بن عبدالرحیم عمری دهلوی، در قرن دوازدهم است.

ترجمة سهیلیه: t.-ye-soha<e>yliyya<e>

← ترجمه موجز القانون

ترجمة صور الكواكب: t.-ye-sovar-ol-kavākeb

متن از عبدالرحمان صوفی، منجم بزرگ قرن چهارم است. و ترجمه آن از خواجه نصیر الدین طوسی دانشمند بزرگ قرن هفتم می باشد. موضوع کتاب در باب صورتهای فلکی و ستارگان است. (ج)

ترجمة صور الكواكب: t.-ye-sovar-ol-kavākeb

اصل کتاب از عبدالرحمان صوفی، منجم بزرگ قرن چهارم و ترجمه از لطف الله مهندس لاهوری در قرن یازدهم است.

ترجمة صور الكواكب: t.-ye-sovar-ol-kavākeb

اصل از عبدالرحمان صوفی، منجم. و ترجمه از حسن بن سعد قایینی در قرن یازدهم است.

ترجمة صیدنه: t.-ye-sa<e>ydana<e>

«صیدنه» اثر معروفی است در پزشکی که ابوریحان بیرونی دانشمند نامی قرن پنجم نوشته و ابوبکر علی بن عثمان قاسانی در قرن هفتم آنرا به فارسی ترجمه کرده است. (ج)

ترجمة طب الاثمه: t.-ye-tebb-ol-a'emma<e>

در پزشکی است، به نقل از امامان شیعی، اثر ملا فیض الله عصاره شوشتری در قرن یازدهم.

ترجمة عوارف المعارف: t.-ye-'avāref-ol-mo'āref

متن از سهروردی است، در تصوف که اسماعیل بن عبدالؤمن، در قرن هفتم آنرا به پارسی ترجمه کرده است.

ترجمه عیون اخبار الرضا: t.-ye-'oyūn-e-axbār-or-rezā
← تحفه ملکی.

ترجمه عیون الحساب: t.-ye-'oyūn-ol-hesāb
متن از محمد باقر بن زین العابدین یزدی است که محمد باقر بن میر اسماعیل
خاتون آبادی در عهد صفویه آنرا ترجمه کرده است.

ترجمه فتوح ابن اعثم: t.-ye-fotūh-e-ebn-e-a'sam
این کتاب در شرح تاریخ خلفای راشدین و فتوح مسلمین و خلافت معاویه
و یزید و واقعه کربلاست، از ابو محمد احمد بن اعثم گوفی، که در قرن ششم
احمد بن محمد منوفی هروی، به نثری روان و پخته ترجمه کرده است.
(ج)

ترجمه فرج بعد از شدت: t.-ye-faraj-ba'd-az-šeddat
این کتاب در اصل به تازی است، از قاضی ابوعلی تنوخی، شامل حکایات
و امثال تاریخی و ادبی که در قرن هفتم، حسین بن اسعد بن حسین دهستانی
مؤیدی به فارسی فصیح همراه با اضافاتی ترجمه کرده است. (ج)

ترجمه قرآن موزۀ پارس: t.-ye-qor'ān-e-mūza<e>-ye-pārs
ترجمه ای است بسیار ارزنده و کهن از قرآن مجید که نسخه منحصر به فرد
آن در موزۀ پارس محفوظ است. (ج)

ترجمه قضا و قدر: t.-ye-qazā-vo-qadar
متن و ترجمه از آقا محمد علی بن آقا اسماعیل بن محمد علی بهبهانی، در
قرن سیزدهم است.

ترجمه قطبشاهی: t.-ye-qotb šāhī
یا ترجمه اربعین شیخ بهائی، از محمد بن علی عاملی، مشهور به ابن خاتون
و شاگرد شیخ بهائی است.

ترجمه کتاب تجارت: t.-ye-ketāb-e-tejārat
اصل کتاب از ابو الوفاء بوزجانی، در قرن چهارم است که مترجمی ناشناس

به فارسی کهن برگردانده است.

ترجمه کَشکول: t.-ye-kaškūl

اصل از شیخ بهائی است، که شیخ احمد عاملی در قرن یازدهم آنرا ترجمه کرده است. (ج)

ترجمه کَشکول: t.-ye-kaškūl

اصل از شیخ بهائی است که در قرن دوازدهم فضل الله بن احمد بیگ کردستانی ترجمه کرده است.

ترجمه کلمات علیین: t.-ye-kalemāt-e-'elliyyīn

متن از میرزا حسینعلی بهاء الله است، که بهائیان در مجالس ترجمه می خوانند. (ج)

ترجمه محاسن اصفهان: t.-ye-mahāsen-e-esfahān

اصل کتاب از فضل بن سعد مافروخی در قرن پنجم است به تازی، که حسین بن محمد بن ابی رضای علوی آوی در قرن هشتم به نام وزیر غیاث الدین محمد ترجمه کرده است. (ج)

ترجمه مسائل قصرانی: t.-ye-masā'el-e-qasrānī

اصل کتاب از ابویوسف یعقوب بن علی قصرانی در قرن سوم است، در ستاره شناسی که سید داود بن میرزا مهدی بن هدایه الله حسینی در قرن سیزدهم آنرا به فارسی برگردانده است.

ترجمه مصائب النواصب: t.-ye-masā'eb-on-navāseb

(نواصب: گروهی بودند دشمن علی «ع»)

متن از قاضی نورالله شوشتری است، که محمد اشرف شاگرد مجلسی در قرن دوازدهم آنرا ترجمه کرده است.

ترجمه مفتاح الفلاح: t.-ye-meftāh-ol-falāh

اصل کتاب به عربی در اعمال شب و روز است، از شیخ بهائی که در قرن

دوازدهم جمال الدین محمد خوانساری معروف به آقا جمال آنرا ترجمه کرده است. (ج)

ترجمة مكارم الاخلاق: t.-ye-makārem-ol-axlāq
متن از رضی الدین ابونصر حسن بن فضل طبرسی است. در زندگانی پیامبر
و امامان که علی بن طیفور بسطامی در قرن یازدهم ترجمه کرده است.

ترجمة منهاج العابدین: t.-ye-menhāj-ol-'ābedīn
متن از امام محمد غزالی است که عمر بن عبدالجبار بن عمر سعدی زهری
ساوی، ظاهراً در قرن هشتم آنرا ترجمه کرده است.

ترجمة منهاج العابدین: t.-ye-menhāj-ol-'ābedīn
اصل از محمد غزالی بوده که عارف و شاعر مشهور قرن هشتم، شیخ
محمود شبستری آنرا ترجمه کرده است.

ترجمة منهاج العابدین: t.-ye-menhāj-ol-'ābedīn
متن از غزالی است که یوسف بدهای خوارزمی ایرچی چشتی، در قرن
نهم آنرا ترجمه کرده است. (ج)

ترجمة موجز القانون: t.-ye-mūjaz-ol-qānūn
یا ترجمه سهیلیه، کتاب «قانون» در طب است، از ابن سینا که علی بن نفیس
قرشی، در قرن هفتم آنرا به نام «الموجز» خلاصه کرده و در قرن دهم قطب
طیب به فارسی ترجمه و به نام امیر نظام الدین شیخ احمد سهیلی کرده است.

ترجمة مولود المصطفى: t.-ye-molūd-ol-mostafā
اصل از سعید الدین محمد بن مسعود بن محمد کازرونی است، در قرن هشتم
که پسرش عفیف کازرونی آنرا به پارسی کرده است.

ترجمة ميزان الحکمة: t.-ye-mizān-ol-hekmat
«میزان الحکمة» اثر ارزنده ای است درباره مکانیک و فیزیک به زبان عربی،
تألیف ابوالفتح عبدالرحمن خازنی، که در قرن هفتم و هشتم توسط مترجم
ناشناسی به فارسی ترجمه شده است. (ج)

ترجمه نصایح نظام الملک: t.-ye-nasāyeh-e-nezām olmolک
مجموعه‌ای از نصایح خواجه نظام الملک طوسی. وزیر است، به‌پسرش که
شخصی ناشناخته به رسم هدیه به یکی از احفاد خواجه از کتب جمع‌آوری
کرده و آنچه از افواه خواص شنیده بر آن افزوده است.

ترجمه نقشه بزرگ: t.-ye-naqša<e>-ye-bozorg
از علی‌بخش قاجار در قرن سیزدهم، پیرامون مسائل جغرافیائی وارضی
و سیرستارگان است.

ترجمه نکت: t.-ye-nokat
(نکت: نکته‌ها)
«نکت» در نجوم است، از ابومعشر بلخی که ابراهیم منجم در قرن پنجم به
فارسی ترجمه کرده است.

ترجمه و شرح رساله حی بن یقظان: t....-hayy-ebn-e-yaqzān
(زنده بیدار)
حی بن یقظان از آثار تمثیلی عرفانی ابوعلی سیناست، که ابو عبید جوزجانی
یکی از شاگردانش به فارسی ترجمه و شرح کرده است. (ج)

ترجمه هیاکل النور: t.-ye-hayākel-on-nūr
(هیاکل: هیكلها، صورتها)
متن از شهاب‌الدین یحیی سهروردی است که جلال‌الدین محمد دوانی
حکیم معروف اوایل قرن نهم آنرا به فارسی ترجمه کرده است.

توخان‌نامه: tarxān-nāma<e>
تاریخ سند و ارغون و ترخان است، از سید جمال بن میر جلال‌الدین حسینی
شیرازی تتوی در قرن یازدهم. (ج)

توسل: tarassol
در قوانین و قواعد انشاء و نامه‌نگاری است، از معین بن عباسه شهرستانی
در قرن هشتم.

ترسل: tarassol

مجموعه فرمانهای دیوانی و دوستانه است، که معین الدین اسفزاری نویسنده مشهور قرن نهم به نام سلطان حسین باقرا گرد آورده است.

ترسل: tarassol

در باره انشاء است، از منصور بن محمد بن علی شیرازی در قرن نهم.

ترسل: tarassol

در منشی گری است، از دارا بن درویش، در قرن سیزدهم.

ترسل: tarassol

← شرفنامه

الترسل النصرتیه: <e>at-tarassol-on-nosratiyya

در فن انشاء و ترسل، از شرف الدین فضل الله قزوینی، نویسنده و شاعر قرن هشتم که به نام اتابک نصرة الدین نگاشته است.

الترسل الى التوسل: at-tarassol-el at-tavassol

اثری است در انشاء، از بدر الدین نخشی رومی نویسنده قرن هفتم که به تقلید از «التوسل الى التوسل» بهاء الدین بغدادی نوشته است.

ترسل منصوری: t.-e-mansūri

تألیف منصور بن محمد بن علی، در عهد صفوی که برای استفاده طالبان فن انشاء، تعدادی از نامه های امناء عهد خویش را فراهم آورده است.

ترشیح البیان: tarsih-ol-bayān

(پرورش سخن)

ترشیح البیان فی توضیح القرآن، ترجمه ای است از کتاب «ترتیب زیبا»ی ترکی، که در قرن دوازدهم محمد سمیع بن شیخ اردلان در هرودی و برادرش ترتیب داده اند.

ترشیح الفضائل: t.-ol-fazā'el

(پرورش فضیلتها)

خلاصه کتاب «مقدمه الادب» زمخشری است در لغت عربی به فارسی که
شخص ناشناسی در قرن هشتم ترتیب داده است.

ترغیب المسلمین: tarqīb-ol-moslemīn

(راغب کردن مسلمانان)

ترغیب المسلمین علی دفاع المشرکین، اثر محمد رضا بن محمد محسن تهرانی
در عهد ناصرالدین شاه است، در زمان حمله انگلیسیها به عمان.

تزک الاطناب: tark-ol-etnāb

(دوری از پرگویی)

تزک الاطناب فی شرح الشهاب، از متون حدیث قرن پنجم است. متن
«شهاب الاخبار» از قاضی محمد قضاعی است که ابوالحسن علی بن احمد بن
علی بن قضاعی، به فارسی برگردانده است. (ج)

تریاق فاروق: teryāq-e-fārūq

(نوع اعلای تریاک است)

در مسائل مورد اختلاف شیخیه و مشرعه است، از عبدالصمد بن عبدالله
حسینی مازندرانی در قرن سیزدهم. (ج)

تریاق فاروقی: teryāq-e-fārūqī

تألیف محمد حسین شهرستانی، در پاسخگوئی به شیخیه است در سال
۱۳۰۱ ه. ق. (ج)

تزوک آصفیه: <e>tozūk-e-āsefiyya

(تزوک: انتظام، ترتیب)

یا آصف نامه، یا تذکره آصفی، تاریخ نظام آصف جاه حیدرآباد است
در اوایل قرن سیزدهم، اثر تجلی علی شاه صوفی چشتی.

تزوک بابری: t.-e.-bāborī

یا واقعات بابری، یا با برنامه، اثر مهمی است از ظهیرالدین محمد بابر
پادشاه، پایه گذار تیموریه هند که به ترکی جغتایی بوده و در اواخر قرن
دهم، میرزا خانخانان به دستور اکبر شاه به پارسی ترجمه کرده است. (ج)

نزوك تيمورى : t.-e-ta<e>ymūrī

یا تیمورنامه، یا نصایح الملوك، ترجمه‌ای است از ابوطالب حسینی تربتی، در خطاب به فرزندان و تدابیر، که مدعی است از اصل ترکی منسوب به امیر تیمور گورکان برگردانده است. (چ)

نزوك والاجاهى : t.-e-vālā jāhī

تاریخ هند است، بویژه آصف الدوله والاجاه محمدعلی انورالدین، اثر برهان بن حسن هندی در سال ۱۲۰۰.

تسبیح نامه : tasbīh-nāma<e>

مشوبی است در حوادث کربلا، از ندیم مشهدی شاعر قرن دوازدهم، که شامل ۴۵۷۰ بیت است.

تسلية الاخوان : tasliyat-ol-exvān

(موجب دلخوشی برادران)

رساله‌ای است از عطا ملک جوینی، مورخ و نویسنده چیره دست قرن هفتم که درباره مصائب و مشکلات خودش نوشته است. (ج)

تسهیل التقاویم : tashīl-ot-taqāvim

در بیان قواعد استخراج تقویم است، از عبدالکریم منجم بلخی در قرن دهم.

تسهیل الزیج : t.-oz-zīj

اثر دوست محمد منجم خراسانی در اوایل قرن سیزدهم، در باره زیج و نجوم.

تسهیل القراء : t.-ol-qorrā'

در قرائت قرآن است، از موسی بن ولی بن خضر فردوسی که به نام فیروز شاه نوشته است.

تسهیل اللغات : t.-ol-loqāt

فرهنگ لغات عربی به فارسی است، تألیف شیخ احمد حسرت در قرن سیزدهم.

تشریح الابدان : tašrīh-ol-abdān

در علم تشریح است، از منصور بن محمد بن احمد بن یوسف بن الیاس شیرازی از اوایل قرن نهم.

تشریح الانسان : t.-ol-ensān

تشریح الانسان و توضیح الابدان، تألیف محمد بن عبدالصبور تبریزی خویی حکیم باشی عهد ناصرالدین شاه .

تشریقات : tašrīqāt

از آثار عرفانی کمال الدین عبدالرزاق کاشانی، صوفی قرن هشتم است.

تشویق السالکین : tašvīq-os-sālekīn

اثر محمد تقی مجلسی، فقیه عهد صفوی است، در تشویق به ریاضت و تهذیب نفس. (ج)

التصفیه فی احوال المتصوفه : at-tasfiya<e>-fi-ahvāl-el-motasa-vvafa<e>

یا صوفی نامه، از آثار صوفیانه مهم قرن ششم است، تألیف ابوالمظفر منصور بن ابوالحسین بن اردشیر عبادی. (ج)

تصوف : tasavvof

یا رساله عرفانی، اثر قطب الدین ابوالمظفر منصور بن ابوالحسین بن اردشیر عبادی مروزی در قرن ششم.

تصویر محبت : tasvīr-e-mahabbat

مثنوی عاشقانه ای است از شمس الدین فقیر دهلوی، شاعر قرن دوازدهم.

تعبیر سلطانی : ta'bīr-e-soltānī

از قاضی اسمعیل بن نظام الملك ابرقوهی در قرن هشتم، در تعبیر خواب و رؤیاست.

تعبیر نامه : t.-nāma<e>

منظومه ای است در تعبیر خواب، از فتحی نیشابوری شاعر قرن نهم.

تعجیز المسیحیین : ta'jiz-ol-masīhiyyīn

(درمانده کردن مسیحیان)

تعجیز المسیحیین فی تأیید برهان المسلمین، در رد مسیحیان است، از محمد صادق فخر الاسلام ارومیه‌ای در اوایل قرن چهاردهم.

تعداد النواذر : ta'dād-on-navāder

(شماره کردن نادرها)

رساله‌ای است در شگفتیهای کشمیر، از ملا طغرا نویسنده و شاعر قرن یازدهم.

تعدیل معدل قمر : ta'dil-e-mo'addel-e-qamar

یا تسهیل تعدیل، در نجوم است، از عماد بن جمال بخاری در عهد ابوسعید گورکانی.

تعریفات : ta'rifāt

رساله‌ای است از رسالات مشهور عبید زاکانی، شاعر و نویسنده نقاد قرن هشتم، به شیوه‌ای طنز گونه و انتقادی. (ج)

تعریفات : ta'rifāt

از رسایل شاه نعمت‌الله ولی صوفی بزرگ قرن نهم است. (ج)

تعریفات ملاد و پیازه : t.-e-mollā-do-piyāza

رساله‌ای است از عبید زاکانی شاعر و نویسنده نقاد قرن هشتم، به طرز انتقادی و شوخی. (ج)

تعریف تنباکو : ta'rif-e-tanbākū

برتری تنباکو بر شراب، به روش ادبی است. از صائب تبریزی شاعر مشهور عهد صفوی.

تعریف معما : ta'rif-e-mo'ammā

← نادره

تعلیقات : ta'liqāt

در فلسفه است، از قوام الدین محمد تهرانی رازی در قرن یازدهم.

تعلیق در مبادی قیاسات : ta'liq-dar-mabādī-ye-qiyaṣāt

در منطق است، و ظاهراً نگارنده آن قوام الدین رازی در قرن یازدهم است.

تغلق نامه : toqloq-nāma

مثنوی است از امیر خسرو دهلوی، شاعر بزرگ قرن هفتم و هشتم، در ذکر احوال غیاث الدین تغلق شاه سردودمان پادشاه تغلقیه هند، در بحر هزج و مشتمل بر سه هزار بیت. (ج)

تفریح العمارات : tafrih-ol-'emārāt

تألیف لاله سیلچند در قرن یازدهم، که در باب ساختمانهای اکبر آباد (آکره) در روزگار اکبر شاه نوشته است.

تفسیر آیه الكرسی : tafsir-e-āyat-ol-korsī

از محمد بن ابوطالب استرآبادی است، در قرن دهم که به نام شاه تهماسب صفوی نوشته است.

تفسیر آیه الكرسی : t.-e-āyat-ol-korsī

اثر علایی بن محبی شیرازی در قرن دهم است.

تفسیر آیه الكرسی : t.-e-āyat-ol-korsī

تألیف محمد اسعد افندی در قرن دوازدهم است.

تفسیر آیه نور : t.-e-āya<e>-ye-nūr

تألیف محمد باقر مجلسی، از علمای معروف عهد صفوی است.

تفسیر ابوالفتوح رازی : t.-e-abolfotūh-e-rāzī

تفسیر روض الجنان و روح الجنان معروف به تفسیر ابوالفتوح رازی، از بزرگترین تفاسیر شیعی قرآن است، تألیف جمال الدین حسین بن علی بن محمد ابوالفتوح رازی، فقیه و مفسر بزرگ قرن ششم. این تفسیر حاوی اطلاعات پر قیمت قرآنی و داستانی و فوائد لغوی و دستوری است. (ج)

تفسیر اسفرائینی : t.-e-esfarāyeni

← تاج التراجم

تفسیر الائمه : t.-ol-a'emma<e>

تفسیر الائمه لهدایة الامة، تفسیر قرآن است، از ملا محمد رضا بن عبدالحسین نصیری طوسی در قرن یازدهم است.

تفسیر المنشی : t.-ol-monši

← نزیل التنزیل

تفسیر امینی : t.-e-amīni

تفسیری کوتاه و ترجمه گونه است، از محمد امین الدین صدیقی علوی در عهد اوردنگ زیب عالمگیر.

تفسیر بصائر یمینی : t.-e-basā'er-e-yamīni

تفسیر قرآن است به فارسی کهن، که محمد بن محمود نیشابوری در عهد بهرامشاه غزنوی نوشته است. (ج)

تفسیر چرخ : t.-a-carxī

تفسیر قرآن است از یعقوب بن عثمان چرخ در قرن نهم. (ج)

تفسیر حسینی : t.-e-hosa<e>yni

← مواهب علیه

تفسیر درواجکی : t.-e-darvājaki

← لطایف العرفان

تفسیر دلیل الرحمان : t.-e-dalīl-or-rahmān

تفسیری شیعی است، از دلیل الرحمان بن خیرالدین در قرن سیزدهم درهند.

تفسیر زواریه‌ای : t.-e-zavāre'i

ترجمة الخواص معروف به تفسیر زواریه‌ای، تألیف ملا ابوالحسن علی بن حسن زواریه اصفهانی، از تفاسیر معروف قرن دهم است.

تفسیر سورا بادی : t.-e-sūrābādī

از نمونه‌های عالی نثر پارسی و از بزرگترین تفاسیر قرآن است ، تألیف
ابوبکر عتیق سورا بادی، مفسر و نویسنده بزرگ قرن پنجم. (چ)

تفسیر سورة القدر : t.-e-sūrat-ol-qadr

اثر محی الدین گلشنی در قرن یازدهم است .

تفسیر سورة اخلاص : t.-e-sūra<a>-ye-exlās

تألیف خواجه نصیر الدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن هفتم است. (چ)

تفسیر سورة بقره : t.-e-sūra<e>-ye-baqara<e>

مثنوی است در وزن «للی و مجنون» نظامی، سروده نورعلیشاه طوسی در
اوایل قرن سیزدهم.

تفسیر سورة فاتحه : t.-e-sūra<e>-ye-fāteha<e>

یکی از آثار خواجه محمد پارسا، عارف و نویسنده مشهور قرن نهم است
به شیوه‌ای صوفیانه .

تفسیر سورة فاتحه : t.-e-sūra<e>-ye-fāteha<e>

از شیخ بهائی، دانشمند معروف قرن یازدهم است .

تفسیر سورة فتح : t. - e - sūra<e> - ye - fath

رساله‌ای است به نثر ساده و روان در تفسیر سورة فتح، از برهان الدین
محقق ترمذی عارف مشهور قرن هفتم.

تفسیر سورة نور : t. - e - sūra<e> - ye - nūr

اثر محمد بن محمود دهمدار، از علمای قرن یازدهم است.

تفسیر سورة الضحی : t. - e - sūra<e> - ye - vazzohā

از جمله آثار عالم معروف قرن یازدهم، محمد بن محمود دهمدار است.

تفسیر سوره‌هل اتی : t. - e - sūra<e> - ye - hal atā

اثر میر میران در قرن یازدهم است.

تفسیر سورۃ هل اتی : t. - e - sūra<e> - ye - hal atā

تألیف تقی الدین محمد عقلی است از قرن یازدهم که به نام شاه عباس صفوی نوشته است.

تفسیر سورۃ یوسف : t. - e - sūra<e> - ye - yūsof

← احسن القصص

تفسیر سورۃ یوسف : t. - e - sūra<e> - ye - yūsof

← جامع الستین

تفسیر سورۃ یوسف : t. - e - sūra<e> - ye - yūsof

← یوسفیه

تفسیر شاهی : t. - e - šāhī

یا آیات الاحکام، نوشته میرسید ابوالفتح حسینی شریفی، از نوادگان میر-سید شریف جرجانی معروف است، در احکام حقوقی و فقهی که به نام شاه تهماسب صفوی نوشته است.

تفسیر شنقشی : t. - e - šonqoši

یا گزاره‌ای از بخشی از قرآن کریم، تفسیری است بسیار ارزنده و کهن از قرآن که ظاهر آن در قرن چهارم یا پنجم نوشته شده و بخشی از آن به جای مانده است. (ج)

تفسیر قرآن : t. - e - qor`ān

از آثار مفقود خواجه عبدالله انصاری، عارف و نویسنده بزرگ قرن پنجم است که در قرن ششم، میدی صاحب کشف الاسرار، پاره‌ای از آن را به صورت پراکنده در اثر بزرگ خود گنجانده است. (ج)

تفسیر قرآن پاک : t. - e - qor`ān-e - pāk

شرح قسمتی از سورۃ بقره است، از قرن چهارم یا پنجم، از مؤلفی ناشناخته. این تفسیر دارای نثری بسیار کهن است. (ج)

تفسیر قرآن مجید : t. - e - qor'ān - e - majīd

یا تفسیر کمبریج، تفسیر کهن و بسیار نفیسی است، که نیمه از آن باقی مانده و ظاهراً در قرن پنجم نوشته شده و تنها نسخه آن متعلق است به - کتابخانه دانشگاه کمبریج انگلستان. (ج)

تفسیر کمبریج : t. - e - kembrij

← تفسیر قرآن مجید

تفسیر گازر : t. - e - gāzor

جلاء الازهان و جلاء الاحزان، یا تفسیر گازر، تفسیر بزرگی است به فارسی اثر ابوالمحاسن حسین بن حسن جرجانی، در قرن هشتم. (ج)

تفسیر لاله‌الاله : t. - e - lā elāha ell allāh

یکی از رسالات عرفانی نورالدین عبدالرحمن جامی، شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم است.

تفسیر محمدشاهی : t. - e - mohammad šāhī

از محمدعلی بن محمدحسین شریف خراسانی، در قرن سیزدهم است.

تفسیر محمد مؤمن : t. - e - mohammad mo'men

تفسیری است شیعی و صوفیانه بر جزء سی ام قرآن، اثر محمد مؤمن مشهدی در عهد شاه اسماعیل صفوی. (ج)

تفسیر منظوم : t. - e - manzūm

اثر سید محمد نوربخش در قرن نهم است. (ج)

تفسیر منیر : t. - e - monīr

تفسیری است شیعی بر قرآن، اثر امام حدادی در قرن نهم.

تفسیر نسفی : t. - e - nasafī

تفسیر ارزنده و کهنی است از قرآن، که ابو حفص نجم الدین نسفی در قرن ششم نوشته است. (ج)

تفسیر وجیز : t. - e - vajiz

تفسیر قرآن است، از سید محمد عبدالحکیم بن محمد عبدالرحیم دهلوی
در اواخر قرن سیزدهم. (ج)

تفسیری بر عشری از قرآن مجید : tafsiri - bar - 'osri - az - qor'an
- e - majid

تفسیری است کهن از قرن پنجم، که شامل یکدهم قرآن است از نویسنده
ناشناخته. (ج)

التفهیم : at - tafhim
(فهماندن)

التفهیم در معرفت استخراج تقویم، یکی از بخشهای دوازده گانه «انیس-
المنجمین» است، تألیف مظهرالدین محمد بن بهاء الدین علی قاری در
قرن دهم.

التفهیم : at - tafhim

التفهیم الاوائل صناعة التنجیم، از کتابهای مهم نجوم و هندسه و حساب
است که ابوریحان بیرونی، دانشمند بزرگ قرن پنجم برای ریحانه دختر
حسن خوارزمی به پارسی ساده نوشته است. (ج)

تقدیس الانبیاء : taqdis - ol - anbiya'
(پاک شمردن پیامبران)

تقدیس الانبیاء و تمجید الاوصیاء، در عصمت امامان است، از عبدالحسین
بن احمد بن زین العابدین علوی در قرن یازدهم.

تقریرات : taqrirat

در مسایل مذهبی است از حاج محمد کریمخان قاجار در قرن سیزدهم.

تقریر التحریر : taqrir - ot - tahrir

در ریاضی است از تقی الدین ابوالخیر محمد بن محمد فارسی در قرن دهم.

تقریر التحریر : taqrīr - ot - tahrīr

ترجمه‌ای از «تحریر اقلیدس» خواجه نصیرالدین طوسی است، اثر خیرالله خان بن لطف‌الله مهندس در قرن دوازدهم.

تقسیم کره به سطوح مستوی : taqsīm - e - kora <e> - be - sotūh
- e - mostavī

در نجوم وجداول آن است، از آخوند ملاعلی محمد اصفهانی که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

تقویم الابدان : taqvīm - ol - abdān

← شافی الاوجاع

تقویم الادویه : taqvīm - ol - adviya <e>

جدولهایی است در داروها به زبانهای فارسی، عربی، یونانی، سریانی و رومی، اثر دانشمند و لغوی بزرگ قرن ششم حبیش تفلیسی.

تقویم التواریخ : taqvīm - ot - tavārīx

رویدادهای تاریخ از آفرینش تا سال ۱۰۵۸ به صورت جداولی تهیه شده است، اثر حاجی خلیفه، در قرن یازدهم.

تقویم الملوك : taqvīm - ol - molūk

در باب علوم مختلف است، از محمد قاسم بن محمد حسن سبزواری، که برای حسام السلطنه مراد میرزا قاجار نگاشته است.

تقویم المؤمنین : taqvīm - ol - mo 'menīn

در اختیارات سعد و نحس روزهاست، از محمد صالح خاتون آبادی در قرن یازدهم.

تقویم سال : taqvīm - e - sāl

از عبدالمطلب بن امیر افضل بن امیرزین العابدین حسینی دامغانی است که به نام سلیمان صفوی نوشته است.

تقویم شرعی : taqvīm - e - šar'ī

دراختیارات نحس وسعد است، از محمد صالح بن عبدالواسع حسینی
خاتون آبادی در قرن یازدهم.

تقویم ناسخ التقویم : t. - e - nāsex - ot - taqvīm

اوضاع ایران به صورت تقویمی است، اثر حبیب الله خان نظام در عهد
ناصرالدین شاه.

تقویم ناصری : t. - e - nāserī

شامل جدولهایی در ستاره شناسی و مسائل خسوف و کسوف، از میرزا
محمد خان قمی، منجم در قرن سیزدهم.

تکملة الاخبار : takmelat - ol - axbār

(متمم خبرها)

تاریخ پیامبران و بویژه حضرت رسول است، اثر ملا عبدی بیگ نویدی
شیرازی در قرن دهم.

تکملة الرياض : t. - or - riyāz

(متمم باغها)

از میر محمد نبی خان بدخشی در قرن سیزدهم، در شرح حال و نمونه آثار
مشاهیر بدخشان است.

تکملة الشعراى جام جمشید : t. - oš - šo'arā - ye - jān - e - jamšīd

مشمول بر ذکر شاعران قدیم و جدید است به ترتیب حروف، تألیف
قدرت الله گویا موی در قرن سیزدهم.

تکملة اللطایف : takmelat - ol - latāyef

تکملة اللطایف و نزمه الظرایف ← قصص الانبیا

تکملة مقالات الشعرا : t. - ye - maqālāt - oš - šo'arā

اثر مخدوم محمد ابراهیم خلیل تنسوی در اوایل قرن چهاردهم، در ذکر
شاعران پارسی گوی هند و پاکستان. (ج)

تکمله هندی : t. - ye - hendi

درباره داروهای هندی است، اثر اهل الله بن عبدالرحیم دهلوی در قرن دوازدهم .

تکمیل الایمان : takmīl - ol - īmān

در کلام به روش ستیان است، از ابوالمجد عبدالحق بن سیف الدین سعدالله بخارایی ترک دهلوی در قرن یازدهم.

تکمیل الصناعه : takmīl - os - sanā' a

انثری بوده است در علم قافیه، تألیف امیر برهان الدین عطاءالله حسینی نیشابوری در قرن دهم.

تلخیص المصائب : talxīs - ol - masā'eb

درس گواری آل محمد (ص) است از شیخ علی بن محمد شریف اصفهانی در اوایل قرن سیزدهم.

تلفیق فی النفی والاثبات : talfiq - fe n - nafi - va l - esbāt

از خواجه نصیر طوسی، دانشمند برجسته قرن هفتم، در نفی و اثبات .

تلقییه : talqīniyya <e>

درسیر وسلوک است، از صوفی بزرگ قرن هشتم میرسیدعلی همدانی.

تلگراف : telegrāf

یا قواعد تلگراف، از میرزا عبدالغفار منجم باشی، که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

تمثال البدیع : temsāl - ol - badī'

مثنوی سلطان کرمانشاهی شاعر قرن سیزدهم است، به وزن «مخزن الاسرار» نظامی .

تمرنامه : tamor - nāma <e>

یا ظفرنامه، مثنوی مشهوری است از عبدالله هاتفی شاعر مشهور قرن

دهم. این منظومه در شرح فتوحات تیمور گورکانی است، به بحر متقارب و در حدود چهار هزار و پانصد بیت، که به تقلید از اسکندرنامه نظامی سروده است. (ج)

تمهیدات : tamhīdāt

یا زبده الحقایق، اثری است بسیار شیوا و دلنشین، در شوق و عشق و تصوف، از عین القضاة همدانی صوفی و نویسنده بزرگ قدر قرن ششم. (ج)

تمهیدات : tamhīdāt

اثر محمد بن احمد خواجگی شیرازی در قرن دهم درهند است.

تنبيهات الغافلین : tanbīhāt - ol - qāfelīn

منظومه‌ای عرفانی است، اثر سالک کاشانی شاعر قرن چهاردهم.

تنبيهات المنجمین : t. - ol - monajjemīn

درباب ستاره شناسی است، اثر ملا مظفر بن محمد قاسم بن مظفر منجم گنابادی معاصر شاه عباس اول صفوی.

تنبيه الانام : tanbīh - ol - anām

(آگاهان‌دن مخلوقان)

تألیف میرزا محمد حسین شهرستانی در قرن سیزدهم است، در رد «ارشاد العوام» کرمانی.

تنبيه السفیه : t. - os - safīh

(آگاهان‌دن نادان)

تألیف سیف الله بن اسدالله ملتانی در قرن سیزدهم است در مسائل مذهبی.

تنبيه العارفين : t. - ol - 'ārefīn

رساله‌ای عرفانی است، از صوفی و شاعر معروف قرن نهم بیرجمال اردستانی.

تنبیه الغافلین : t. - ol - qāfelīn

(آگاهان غافلان)

تنبیه الغافلین و تذکرة العارفين، یا شرح نهج البلاغه، اثر ملا فتح الله کاشانی از علمای قرن دهم است.

تنبیه الغافلین : t. - ol - qāfelīn

اثر سراج الدین علی خان آرزو شاعر قرن دوازدهم هندی، درنقد او بر سخن حزین لاهیجی شاعر معروف آن عهد است.

تنبیه الکاذبین : t. - ol - kāzebīn

(آگاهان دروغگویان)

درباب صدق و دروغ است، از اسماعیل بن ابراهیم خان قاجار کرمانی.

تنبیه المرید : t. - ol - morīd

درسیر و سلوک است، از میرزا بابا ذهبی درعهد قاجار.

تنسوق نامه : tansūq - nāma <e>

(کتاب هر چیز نایاب و نفیس)

یا تنسوخ نامه، کتابی است از زشمند از خواجه نصیر الدین طوسی دانشمند نامدار قرن هفتم، درباره معادن و سنگها و صفات و خواص هر يك از آنها. (ج)

تنقیح الاخبار : tanqīh - ol - axbār

(پاک کردن خبرها)

تاریخ عمومی است، تا عهد عالمگیر شاه هندی از ملا محمد ماه، در قرن دوازدهم.

تنقیح الادله والعلل : t. - ol - adella <e> - va l - 'elāl

(پاکیزه کردن دلایل و علتها)

تنقیح الادله والعلل فی ترجمه کتاب الملل والنحل، تألیف افضل الدین محمد ترکه اصفهانی، دانشمند قرن نهم است، در ترجمه «ملل و نحل» شهرستانی درباره ادیان و مذاهب. (ج)

تنقیح مقاله : <e> t. - e - maqāla

تنقیح مقاله در توضیح رساله، ترجمه و شرحی است از هیأت علی قوشچی که هبة الله شامیری شیرازی، در اواخر قرن نهم گزارش کرده است. (ج)

تنگسوق نامه : <e> tangsūq - nāma

در طب و دارو هاست، اثر خواجه رشیدالدین فضل الله همدانی وزیر بزرگ عهد ایلخانی. (ج)

تنویر القلوب : tanvīr - ol - qolūb

(روشن کردن دلها)

در عرفان شیعی است، از نورالدین محمد بن مرتضی بن محمد مؤمن کاشانی در قرن دوازدهم.

تواریخ آل بزمک : tavārīx - e - āl - e - barmak

کتاب روان و فصیحی است از عبدالجلیل یزدی از منشیان آل مظفر در قرن هشتم. این کتاب را پدرش آغاز کرد و او در محرم سال ۷۶۲ به پایان برد.

تواریخ عالم : t. - e - 'ālam

تألیف احمد بن محمود بن محمد بخاری در قرن هفتم است.

تواریخ قادریه : <e> t. - e - qāderiyya

← تواریخ قطبشاهی

تواریخ قطبشاهی : <e> t. - e - qotb šāhiyya

یا تواریخ قادریه، تاریخ پادشاهان دکن است، اثر محمد قادرخان منشی در قرن سیزدهم.

توبه نامه : <e> toba - nāma

تألیف حسین بن روح الله طوسی حسینی مشهور به «صدر جهان» در قرن دهم است درباره توبه.

توتی نامه : <e>tūti - nāma

مثنوی است در بیش از ۱۴۰۰ بیت بروزن مثنوی مولوی، از شیخ بهائی دانشمند بزرگ عهد صفوی. (ج)

توحید : tōhīd

از رساله‌های شاه نعمت‌الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است. (ج)

توحید : tōhīd

یا اثبات واجب، یا توحید استدلالی، از آثار خواجه محمد بن محمود دهمدار در قرن یازدهم است.

توحید : tōhīd

یا توحید برهانی، از آثار محمد بن محمود دهمدار، از علمای قرن یازدهم است.

توحید : tōhīd

اثر سید کاظم رشتی در عهد قاجار است.

توحید استدلالی : t.-e-estedlālī

← توحید

توحید برهانی : t.-e-borhānī

← توحید

توحیدیه : <e>tohīdiyya

رساله‌ای است از فضولی بغدادی، شاعر قرن دهم.

التوسل الى الترسل : at-tavassol-el at-tarassol

(توسل به دبیری)

مجموعه منشآت بهاء‌الدین محمد بن مؤید بغدادی منشی تکش خواهرزاده است، که در زمره بهترین و عالی‌ترین منشآت مترسلان قدیم است باروشی مصنوع و استعمال لغات فراوان تازی. (ج)

توضیح : tozīh

باحل اشکالات هدایه وارشاد، تألیف محمد باقر بن محمد جعفر شیخی همدانی در اوایل قرن چهاردهم است، در حل مشکلات کتاب «هدایه الصبیان» و «ارشاد العوام» کریمخان قاجار.

توضیحات : tozīhāt

در اصول وفروع دین به روش عرفانی است، از حسام الدین بن یحیی لاهیجی از قرن یازدهم.

توضیحات رشیدیه : t.-e-rašīdiyya <e>

از آثار رشید الدین فضل الله همدانی از بزرگترین وزیران و مورخان ایران در قرن هشتم است، شامل نوزده رساله در باره مسائل کلامی و دینی و عرفانی.

توضیح الاخلاق : tozīh-ol-axlāq

اثر سید امیر علاء الدین حسین بن رفیع الدین محمد حسینی آملی از وزرای عهد صفویه است، در باب اخلاق.

توضیح الاخلاق قطبشاهی : t.-ol-axlāq-e-qotb šāhī

از ابن خاتون عاملی است در قرن یازدهم، که برای سلطان عبدالله قطبشاه نوشته است در اخلاق.

توضیح الاشکال : t.-ol-aškāl

شرح «تحریر اقلیدس» خواجه نصیر طوسی است، از ملا مهدی بن ابی ذر نراقی در اوایل قرن سیزدهم.

توضیح البیان : t.-ol-bayān

توضیح البیان فی سهیل الاوزان، در اوزان و مقادیر است از ملا حبیب الله بن علی مدد ساوجی در قرن سیزدهم. (ج)

توضیح المطالب : t.-ol-matāleb

ترجمه ای است از «خلاصة الحساب» شیخ بهائی، از میرزا ابوطالب

فندرسکی در عهد صفوی.

توضیح الملل : t.-ol-melal

ترجمه «ملل و نحل» شهرستانی، در باره ادیان و مذاهب گوناگون است از مصطفی بن خالقداد هاشمی عباسی در قرن یازدهم درهند.

توضیح زیج ایلخانی : t.-e-zij-e-īlxānī

در نجوم است، از حسن بن حسین بن حسن شهنشاه سمنانی در اواخر قرن هشتم.

توفیق امانت : tofiq-e-amānat

یکی از رسالات میرزا ملکم خان، راجل نامی عهد قاجاری است.

توقیعات کسری انوشیروان : top'īāt-e-kesrā anūšīravān

توقیعات و دستورات منسوب به انوشیروان ساسانی است، که جلال الدین محمد طباطبایی زواره ای در قرن دهم آنرا از تازی به فارسی برگردانده است. (ج)

تهذیب الاسماء : tahzīb-ol-asmā'

یاتاج الاسامی، لغت عربی به فارسی است، که تنها اسماء را دارد و حروف و مصادر را شامل نیست. نویسنده کتاب نامعلوم است و در قرن هفتم نوشته شده.

تهذیب و تادیب کلام : t.-va-ta'dīb-e-kalām

در علم بلاغت و بیان است، از قمرالدین بن سناءالله بن مولوی در اوایل قرن سیزدهم.

التهلیلیه : at-tahlīliyya<e>

تفسیری است عرفانی و فلسفی به فارسی ساده، برای کلمه «لا اله الا الله» نوشته ملا جلال الدین محمد دوانی از علمای بزرگ قرن نهم.

تهلیلیه : <e>tahlīliyya

از سید عزیز الله حسینی مدرس، در قرن دهم است که تفسیر لاله‌الاله می‌باشد.

تهلیلیه : <e>tahlīliyya

← تفسیر لاله‌الاله

تهنیه الملوك مظفری : tahnīyat-ol-molūk-e - mozaffarī

مثنوی در تساریخ و مدح مظفر الدین شاه قاجار است، به بحر متقارب که حاج مرتضی قلی بینوا سروده است.

تیرشهاب : tīr-e-šahāb

در رد علی محمد باب رهبر فرقه بابیه است، تألیف حاج محمد کریم خان قاجار در قرن سیزدهم.

تیمورنامه : <e>ta<e>ymūr-nāma<e>

نزوک تیموری

* * *

«ث»

ثمره الحجاب: samarat-ol-hejāb

مثنوی کوتاهی است در صد و چهل و هشت بیت به بحر خفیف، اثر میرزا محسن تأثیر تبریزی در قرن دوازدهم.

ثمره الفؤاد: s.-ol-fo'ād

(میوه دل)

ثمره الفؤاد و نتیجه الوداد، منظومه‌ای از محمد قاسم ظرافت لاهوری شاعر قرن دوازدهم است، که به پیروی از «خسرو شیرین» نظامی سروده است.

ثمره طبّی: samara<e>-ye-tebbī

کتابچه‌ای است از ملا طغرا، شاعر و نویسنده قرن یازدهم که در آن نام داروها و گیاههای پزشکی را آورده است.

ثنای محمدی: sanā-ye-mohammadi

اثری مشهور بوده از ضیاء الدین برنی مورخ و نویسنده قرن هفتم هند که ظاهراً در دست نیست.

«ج»

جاماسب نامه: <e>jāmāsb-nāma

در تأثیر ستارگان و پیشگویی است، منسوب به جاماسب وزیر گشتاسب کیانی. مترجم آن گویا میرزا عبدالله افندی بن عیسی تبریزی در قرن دوازدهم است، که از عربی به فارسی برگردانده است.

جاماسب نامه منظوم: <e>-ye-manzūm-jāmāsb-nāma

در نجوم و منسوب به خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند قرن هفتم است.

جام جم: jām-e-jam

منظومه‌ای عرفانی است، در پنج هزار بیت، بر وزن و روش «حدیقه» سنایی و به تقلید از آن، اثر اوحدی مراغه‌ای، شاعر بزرگ قرن هشتم که یکی از مثنویهای ارزشمند فارسی به‌شمار می‌رود. (ج)

جام جم: jām-e-jam

تاریخ پادشاهان هند و دهلی است، اثر سید احمد خان در قرن سیزدهم.

جام جم: jām-e-jam

از کارهای نیمه علمی فرهاد میرزا معتمدالدوله، ادیب عهد قاجار است در جغرافیا که ترجمه‌ای از جغرافیای ویلیام پیناک می‌باشد.

جام جمشیدی: jā-m-e-jamšīdī

مثنوی است، اثر عبدی بیگ شیرازی، شاعر قرن دهم که در برابر «خسرو و شیرین» نظامی سروده است.

جام جهان نما: jā-m-e-jahān namā

رساله‌ای است از شمس مغربی، شاعر صوفی مسلک قرن هشتم، در علم توحید و مراتب وجود. (ج)

جام جهان نما: jā-m-e-jahān namā

در مسائل فلسفی و اخلاقی است، از غیاث الدین منصور دشتکی در قرن دهم.

جام جهان نما: jā-m-e-jahān namā

از محمد قدرت الله شوق در قرن دوازدهم، در تاریخ سلاطین ایران و هند است و سرگذشت شاعران و عارفان.

جام جهان نما: jā-m-e-jahān namā

یادداشت‌های گوناگون تاریخ و جغرافیا و بیوگرافی است، از مظفر حسین مهارتخان بن محمد هروی در قرن دوازدهم.

جام جهان نمای عباسی: j.-e-jahān namā-ye-'abbāsī

در باره شراب و متعلقات و احکام آن است، از قاضی محمد بن کاشف الدین محمد یزدی در عهد شاه عباس صفوی.

جامع الاحکام: jāme'-ol-ahkām

تألیف وفایی هندوی، در عهد فیروز شاه خلجی، پیرامون هیأت و نجوم و طبیعیات.

جامع الاسرار: j.-ol-asrār

یا کنز الاسرار، به نظم و نثر مسجع در تصوف است، تألیف نور علی شاه اصفهانی طبسی در اوایل قرن سیزدهم.

جامع الاسرار: j.-ol-asrār

در اخلاق و حکایات صوفیانه است، از مجذوب علی شاه همدانی در قرن

سیزدهم.

جامع الاطباء: j.-ol-atebbā'

در طب است، از حکیم نورالدین محمد عبدالله عین الملک شیرازی که در قرن یازدهم به دستور شاه جهان نوشته است.

جامع التجارب: j.-ot-tajāreb

در پزشکی است، اثر ابوطالب شریف حسینی در عهد افشاریه.

جامع التواریخ: j.-ot-tavāriḫ

کتاب مفصلی است در تاریخ عمومی و تاریخ مغول که رشیدالدین فضل الله همدانی، وزیر و مورخ نامدار ایران در قرن هشتم به امر غازان خان تألیف و ترتیب و تنظیم نمود. این اثر از بزرگترین و ارزنده ترین کتبی است که در تاریخ نوشته گردیده است. (ج)

جامع التواریخ: j.-ot-tavāriḫ

تألیف حسن بن شهاب یزدی، منجم ملقب به «ابن شهاب» در قرن نهم در تاریخ عمومی، از آدم تا عهد تیموریه.

جامع التواریخ: j.-ot-tavāriḫ

تاریخ عمومی است، تألیف قاضی فقیر محمد بن قاضی محمد رضا، در قرن سیزدهم هند. (ج)

جامع الجوامع: j.-ol-javāme'

در پزشکی است، از کمال الدین افضل محمد حسین بن ضیاء الدین یحیی گرگانی در عهد شاه عباس صفوی.

جامع الحساب: j.-ol-hesāb

در علم حساب و هندسه است، از خواجه نصیر الدین طوسی، دانشمند بنام قرن هفتم.

جامع الحکایات: j.-ol-hekāyāt

← ترجمه فرج بعد الشدت

جامع الحکایات: j.-ol-hekāyāt

← سلیم جواهر فروش

جامع الحکمتین: j.-ol-hekmata<e>yn

(دارنده دو حکمت)

از آثار مشهور و مهم ناصر خسرو قبادیانی شاعر و نویسنده بزرگ قرن پنجم است، در شرح قصیده فلسفی خواجه ابوالهشیم، به نثری فصیح. (ج)

جامع الستین: j.-os-settīn

(ستین: شصت)

با الستین الجامع للطائف البساتین، تفسیر سوره یوسف است، از قرن ششم اثر تاج الدین ابوبکر احمد بن محمد بن زید طوسی به شیوه ای عرفانی و شیرین و با نثری ساده و روان و در شصت فصل. (ج)

جامع الستین: j.-os-settīn

تفسیر سوره یوسف است، از کمال الدین حسین واعظ کاشفی دانشمند مشهور قرن نهم و دهم.

جامع الشتات: j.-oš-šatāt

(در بردارنده متفرق)

جامع الشتات فی النوادر و المتفرقات، در مسائل گوناگون است، از آخوند ملا محمد اسماعیل بن حسین بن محمد رضا مازندرانی در قرن دوازدهم.

جامع العلوم: j.-ol-'olūm

یا حدائق الانوار فی حقائق الاسرار، که دائرة المعارف گونه ای از علوم زمان است، تألیف امام فخر رازی دانشمند مشهور قرن ششم. (ج)

جامع الفوائد: j.-ol-favā'ed

مجموعه ۲۱۶ رباعی است، در ذکر امراض و بیان علاج آنها که شرحی است بر منظومه «علاج الامراض» که هر دو تألیف یوسفی هروی طبیب مشهور عهد صفوی است. (ج)

جامع الفوائد: j.-ol-favā'ed

دستور زبان فارسی است، از نوازش علیخان هندی در قرن دوازدهم. (ج)

جامع القرائات: j.-ol-qerānāt

در احکام نجومی است، از محی الدین بن بدرالدین اناری که برای شاه اسماعیل صفوی نگاشته است.

جامع القواعد: j.-ol-qavā'ed

در دستور زبان فارسی همراه با قواعد سخنوری است، نگارش محمدقلی خان متخلص به «محب» از پارسی دانان هند در قرن دوازدهم.

جامع القوانين: j.-ol-qavānīn

یا انشاء خلیفه، در آداب نویسندگی است از خلیفه شاه محمد در قرن یازدهم.

جامع الکلیات: j.-ol-kolliyyāt

در تصوف و عرفان است، از سیدعلی بن سید قطب الدین محمد حسینی شیرازی در قرن دوازدهم، که از روی کتاب «فصل الخطاب» پدرش به فارسی نوشت.

جامع اللطایف: j.-ol-latāyef

از رساله‌های شاه نعمت‌الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است. (ج)

جامع اللغات: j.-ol-loqāt

فرهنگ لغت ترکی، عربی و فارسی است، از محمد اسعد بن ابواسحاق اسماعیل در قرن دوازدهم.

جامع اللغات: j.-ol-loqāt

فرهنگ بزرگی است در لغات فارسی وارد، تألیف غلام سرور لاهوری در اوایل قرن چهاردهم. (ج)

جامع النورین: j.-on-nūra<e>yn

(در بر دارندهٔ دونور)

پند و اندرز دینی است، از ملا اسماعیل واعظ سبزواری در عهد قاجار.

جامع الهدایه: j.-ol-hedāyat

جامع الهدایه فی علم الرمایه، رساله ای است از نظام الدین احمد بن محمد بن احمد، معروف به شجاع الدین دروودباشی بیهقی در اوایل قرن هشتم، در باب تیرو کمان و چگونگی و شرایط تیراندازی. (ج)

جامع بهادری: j.-e-bahādori

یامفاتیح الرصد، در هندسه و حساب و نجوم است، از ابوالقاسم بن فتح محمد کر بلائی جاونپوری، که برای راجه احتشام الملک صادر جنگ بهادرخان در قرن سیزدهم نوشته است. (ج)

جامع جعفری: j.-e-ja'fari

تألیف طرب نایینی اصفهانی است، در قرن سیزدهم که تاریخ یزد و خانان آن سرزمین است. (ج)

جامع خاقانی: j.-e-xāqānī

تألیف عبدالرزاق دنبلی نویسنده معروف عهد قاجار، در تاریخ ایران که به دستور فتحعلی شاه نوشته است.

جامع سلیمانی: j.-e-sola<e>ymānī

در اصول دین و ائمه، تألیف سید نظام الدین علی موسوی که به نام شاه سلیمان صفوی نوشته است.

جامع شاهی: j.-e-šāhī

در ستاره شناسی، از ابوسعید احمد سجزی در قرن پنجم.

جامع صفوی: j.-e-safavi

در اصول دین، تألیف محمد طاهر شیرازی قمی که به نام شاه صفی نوشته است.

جامع صفوی: j.-e-safavi

تألیف علینقی طغانی است، که به نام شاه صفی نوشته در پاسخ به فتوای نوح افندی که شیعیان را تکفیر کرده بود.

جامع عباسی: j.-e-'abbāsī

کتاب معروفی است در احکام فقه، تألیف دانشمند بزرگ عهد صفوی شیخ بهائی که به نام شاه عباس صفوی نوشته است. (ج)

جامع عباسی: j.-e-'abbāsī

اثر عباس بن محمد حسین هروی خراسانی، در تاریخ ایران و چین و هند و ادیان و فلاسفه است که به نام عباس میرزای قاجار نوشته.

جامع مفیدی: j.-e-mofidī

اثر مهمی است در تاریخ یزد و احوال رجال و نواحی آن، تألیف محمد مفیدی مستوفی یزدی در قرن یازدهم. (ج)

جام گیتی نما: jam-e-gītī namā

خلاصه‌ای است در حکمت الهی، بالحن عرفانی از قاضی میر حسین بن معین الدین مبینی از علمای اوایل قرن دهم.

جانور نامه: <e>janevar - nāma

در جانورشناسی است از محمد تقی بن هاشم انصاری کاشانی در قرن سیزدهم.

جاودان نامه: <e>jāvdān-nāma

رساله‌ای است از بابا افضل کاشانی، فیلسوف و نویسنده بزرگ قرن هفتم که در آن، نویسنده از باز جستن انجام و آغاز خود و آرزوی دانستن حال و کار خویش از این زندگانی صحبت می‌کند. (ج)

جاودان نامه: <e>jāvdān-nāma

یا شش ابتدا، اثر رهبر فرقه حروفیه، فضل الله بن ابی محمد عبدالرحمان حروفی استرآبادی است در قرن هشتم که تفسیری عرفانی حروفی است بر قرآن.

جبر و اختیار: jabr-o-extiyār

از آثار حکیم بزرگ قرن نهم، جلال الدین محمد بن اسعد دوانی است.

جبر و اختیار: j.-o-extiyār

از جمله آثار محمد بن محمود دهمدار، از عالمان قرن یازدهم است.

جبر و اختیار: j.-o-extiyār

مثنوی فلسفی است به بحر رمل، از حکیم رکن الدین مسیح کاشانی در قرن یازدهم.

جبر و اختیار: j.-o-extiyār

از رسائل آقا جمال خوانساری از علمای معروف عهد صفویه است.

جبر و اختیار: j.-o-extiyār

اثری عرفانی است، از ملا فتح الله بن ملا حسن شوشتری در قرن سیزدهم.

جبر و اختیار: j.-o-extiyār

رساله‌ای است از محمد کاظم هزار جریبی، از قرن سیزدهم.

جبر و تفویض: j.-o-tafvīz

اثری فلسفی است، تألیف ملا محمد شفیع بن محمد رفیع اصفهانی در قرن یازدهم.

جبر و تفویض: j.-o-tafvīz

رساله‌ای فلسفی است اثر محمد باقر همدانی شیخی، در قرن سیزدهم.

جبر و قدر: j.-o-qadar

رساله‌ای است در حکمت نظری در ده فصل، اثر خواجه نصیر الدین طوسی، دانشمند عالیه در قرن هفتم.

جبر و مقابله: j.-o-moqābela<e>

اثر خواجه نصیر الدین طوسی، دانشمند بزرگ، قرن هفتم است. (ج)

جبر و مقابله: j.-o-moqābela<e>

از ملك محمد بن سلطان حسین اصفهانی در قرن دهم است.

جبر و مقابله: $\langle e \rangle$ -o-moqābela-j
اثر قاضی القضاة محمد نجم الدین خان ثاقب است، در قرن سیزدهم هجری.

جدول معرفة اختیارات البروج:
← اختیارات البروج

جذب القلوب: jazb-ol-qolūb
جذب القلوب الی دیارالمحبوب، در تاریخ و جغرافیای شهر مدینه است
تألیف شیخ عبدالحق محدث دهلوی در اوایل قرن یازدهم .

جذب رسا: jazb-e-rasā
منظومه‌ای به بحر هزج است در داستان سیف الملوك و بدیع الجمال، سروده
خلیق لاهوری در قرن دوازدهم.

جذبة حیدری: jazba<e>-ye-ha<e>ydarī
دنباله حماسه دینی «حملة حیدری» است، که عبدالمعلی خان احسن بنگالی
در قرن دوازدهم سروده است .

جدوات: jazavāt
(پاره‌های آتش)
از آثار میرداماد، حکیم بزرگ عهد صفوی است. (ج)

جراحی: jarrāhī
اثر حکیم علاجی در عهد شاه عباس صفوی است.

جرون نامه: jarūn-nāma<e>
منظومه‌ای به بحر متقارب، در فتح جزیره جرون (هرمز) و تصرف قلعه
آن توسط امام قلیخان در قرن یازدهم است. ناظم این مثنوی شاعری از
اهل فارس است، موسوم به «قدری» در همان عهد.

جزیره مثنوی: jazīra<e>-ye-masnavī
خلاصه‌ای از «مثنوی مولوی» است، که در قرن دهم یوسف بن محمد
پرداری رومی ترتیب داده است.

جغرافیا: joqrāfiya

اثر مهمی است در جغرافیای عمومی و جغرافیای تاریخی خراسان، تألیف مورخ نامی ایران در قرن نهم، حافظ ابرو.

جغرافیا و تاریخ سیلان: j.-va-tārīx-e-sa<e>ylān

ترجمه‌ای است از سید حسین شیرازی، از مترجمان عهد ناصری.

جغرافیا و نام منازل از تهران به شیراز:

تألیف محمد حسن میرزا و علیخان، مهندسانی که به دستور ناصرالدین شاه ابن گزارش را تهیه کرده‌اند.

جغرافیا و نام منازل از مشهد به سرخس:

تألیف عبدالله خان مهندس، که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

جغرافیا و نام منازل افغانستان:

از سید حسین شیرازی، یکی از مترجمان عهد ناصری است.

جغرافیای اصفهان: joqrāfiya-ye-esfahān

اثر مهمی است از حسین بن محمد ابراهیم تحویلدار، در اوضاع جغرافیای شهر اصفهان. (ج)

جغرافیای ایران و توران: j.-ye-īrān-o-tūrān

تألیف ناصرالدین بن امیر معصوم در قرن سیزدهم.

جغرافیای رودبار قصران: j.-ye-rūdbār-e-qasrān

تألیف حاجی محمد میرزای مهندس در عهد قاجار است.

جغرافیای عالم: j.-ye-'ālam

کلیاتی است در جغرافیای عمومی جهان، اثر چندتن از مترجمین مشهور عهد ناصرالدین شاه قاجار.

جغرافیای عالم اسلام: j.-ye-'ālam-e-eslām

تألیف محمد عارف، مترجم در عهد ناصرالدین شاه است. در جغرافیای کشورهای اسلامی.

جغرافیای عراق عجم و عرب: j.-ye-'erāq-e-'ajam-va-'arab
از تألیفات حاجی محمد میرزا مهندس، در عهد قاجاری است.

جغرافیای قدیم و جدید طالقان:
یکی از آثار سودمند محمد حسن خان صنیع الدوله از رجال مشهور عهد ناصری است.

جغرافیای کاشان: j.-ye-kāshān
تألیف عبدالحسین لسان السلطنه ملك المورخین در اواخر عهد قاجار است.

جغرافیای مازندران و گیلان و دامغان و سمنان:
تألیف میرزا ابراهیم، در قرن سیزدهم است.

جغرافیای محال مازندران: j.-ye-mehāl-e-māzandarān
از علیقلی میرزا اعتضاد السلطنه در عهد ناصرالدین شاه قاجار است.

جغرافیای مملکت کرمان: j.-ye-mamlekat-e-kermān
اثری است از احمد علی وزیری کرمانی در قرن سیزدهم. (ج)

جغرافیای هندوستان: j.-ye-hendūstān
از سید حسین حسینی، که به دستور محمد حسن خان صنیع الدوله ترجمه کرده است.

جلاء الاذهان و جلاء الاحزان: jalā'-ol-azhān-va-jalā'-ol-ahzān
← تفسیر گآذر

جلاء العیون: jalā'-ol-'oyūn
(روشنی دیده‌ها)

درسر گذشت امامان و سوگواری است، شامل چهارده باب از ملا محمد باقر مجلسی در عهد صفویه. (ج)

جلالیه : <e>jalāliyya

جلالیه در علم مکاتبه ، دربارهٔ انشاء و نویسندگی است ، اثر محمد بن علی خوارى (یا خوارزمی) در قرن هشتم ، به نام جلال الدین ابویزید زنگی نوشته است .

جلالیه : <e>jalāliyya

مجموعهٔ شصت و چهار غزل است ، که محتشم کاشانی شاعر قرن دهم به نام شاطر جلال سروده است .

جلایرنامه : <e>jalāyer-nāma

مثنوی مزاح گونه و طیبیت آمیزی است از قائم مقام فراهانی ، نویسنده و شاعر معروف عهد قاجار که به نام غلام خود «جلایر» سروده است . (ج)

جلبندی اسرار : jolbandī-ye-asrār

اثر اسرار علی تبریزی در قرن سیزدهم است ، مشتمل بر حکایات و مطایبات متفرقه در هر مقوله .

جلوات ناصری : jalavāt-e-nāserī

(جلوات : جلوه‌ها)

تألیف ملا محمد اسماعیل بن محمد جعفر سپاهانی ، در وحدت وجود ، که به نام ناصرالدین شاه نوشته است .

جمال الصالحین : jamāl-os-sālehīn

در اخلاق و آداب و اندرز است ، از حسن بن عبدالرزاق لاهیجی در قرن دوازدهم .

جمال مبارك : jamāl-e-mobārak

مثنوی عرفانی در سیصد بیت است ، در بحر رمل ، از میرزا حسینعلی بهاء الله رهبر فرقهٔ بهائیان . (ج)

جمشید و خورشید : jamšīd-o-xoršīd

مثنوی عاشقانه‌ای است به بحر هزج ، سرودهٔ سلمان ساوجی شاعر شهیر قرن هشتم . (ج)

جمشید و خورشید : jamšīd-o-xoršīd

مثنوی است در داستان جمشید، پسر عباس شه و خورشید دختر داوود و زوین، به بحر هزج که شاعری به نام «فرخ» در عهد قاجار سروده است.

جمع الجوامع : jam'-ol-javāme'

فرهنگ لغات فارسی، عربی و ترکی است که علی محمد بن شیخ عبدالحق دهلوی، بنا به تقاضای پسرش در قرن یازدهم تألیف کرده است.

جمع الخیار : j.-ol-xiyār

(جمع برگزیده)

تألیف قاضی احمد بن شرف الدین حسین ابراهیمی حسینی قمی، در اواخر قرن دهم، در احوال شاعران و نویسندگان آذربایجان و عراق و خوزستان.

جمع القواعد : j.-ol-qavā'ed

در قرائت قرآن است، از امام احمد بن امام کجائی، ظاهراً در قرن یازدهم.

جمع مختصر : j.-e-moxtasar

یا مختصر وحیدی، در عروض و قافیه است، از وحیدی تبریزی در قرن دهم. (ج)

جنات الخلود : jannāt-ol-xolūd

(باغهای همیشگی)

در احوال پیامبران و امامان است، تألیف محمد رضا بن محمد مؤمن امامی نحاتون آبادی، در قرن دوازدهم.

جنات الفردوس : j.-ol-ferdōs

تاریخی سنواتی است، اثر میرزا محمد در قرن دوازدهم.

جنات الوصال : j.-ol-vesāl

مثنوی است عرفانی در بحر رمل، که ابتدا نور علی شاه طبسی در اوایل قرن دوازدهم شروع به سرودن آن کرد؛ اما نیمه تمام ماند. پس از او جانشینش رونق علی شاه کرمانی آنرا ادامه داد؛ ولی ناتمام گذارد. بالاخره

نظام علیشاه کرمانی این مثنوی را به پایان برد. (چ)

جنات الوصال : j.-ol-vesāl

← گنج اسرار

جنان الجنان : jenān-ol-janān

(باغهای دل)

از لغتنامه‌های فارسی است که در اواخر قرن دهم در کشور عثمانی تألیف شده ، از محمد بن بدرالدین منشی.

جنة الاثمار : jannat-ol-asmār

(بهشت میوه‌ها)

مثنوی است در ششصد و چهل بیت، که عبدی بیگ شیرازی شاعر قرن دهم در برابر «للی و مجنون» نظامی سروده است.

الجنة العالیة : al-jannat-ol-'āliya <e>

یا منتخب الاحادیث ، اثری عرفانی است از ملا حسینعلی در عهد ناصرالدین شاه .

جنگ : jong

اثر عبدالرزاق دنبلی، ادیب مشهور عهد قاجار که در باب شاهزادگان و شاعران آن عهد است.

جنگ شاه اسماعیل و شیبک : jang-e-šah esmā'īl-va-ša <e>ybak

مثنوی است در هشتصد بیت، به بحر متقارب درباره جنگ شاه اسماعیل صفوی با شیبک خان ازبک که ملا محمد رفیع قزوینی در اوایل قرن دهم سروده است.

جنگنامه آتشی : j.-nama <e>-ye-ātaši

مثنویها و قصایدی است در زمینه حماسه‌های دینی ، که «آتشی» در قرن دوازدهم سروده است.

جنگنامه کشم : j.-nāma<e>-ye-kešm

منظومه کوچکی در دیوستان و شصت و سه بیت است، به بحر متقارب، که گوینده آن ظاهراً «قدری» شاعر قرن یازدهم است. که به نام شاه عباس و امام قلیخان فاتح جزیره کشم سروده است. (ج)

جنگنامه گجرات : j.-nāma<e>-ye-gojrāt

مثنوی است، سروده حیدری تبریزی در قرن یازدهم، در داستان جنگ و فتح گجرات.

جنگ هفتاد و دو ملت : j.-e-haftād-o-do mellat

رساله‌ای است از میرزا آقاخان کرمانی، آزادخواه معروف عهد قاجار. (ج)

جنون بهاریه : jonūn-e-bahāriyya<e>

رساله‌ای شامل نمونه نامه‌هاست، از بیدل دهلوی لاهوری، شاعر مشهور قرن دوازدهم.

جواب شبهات : javāb-e-šobohāt

رساله‌ای فلسفی است، از محمد باقر همدانی شیخی در قرن سیزدهم.

جواب شبهات ابلیس : j.-e-šobohāt-e-eblīs

رساله‌ای است از عالم معروف اوایل قرن یازدهم، قاضی نورالله شوشتری.

جوامع البیان : javāme'-ol-bayān

جوامع البیان در ترجمان القرآن، از آثار ارزشمنند ابوالفضل حبیبش تفریسی لغوی و عالم بزرگ قرن ششم است، در ترجمه لغات قرآن به فارسی شیوا.

جوامع الحکایات : j.-ol-hekāyāt

جوامع الحکایات و لوازم الروایات، از آثار بسیار سودمند ادبی و تاریخی است که در قرن هفتم، توسط سدیدالدین محمد عوفی، ادیب مشهور آن عهد نگاشته شده است. (ج)

جوامع العلم : j.-ol-'elm

در مسائل ریاضی و نجوم است، از محمد بن رضا کاظم طبری، در قرن سیزدهم.

جوامع الفراید : j.-ol-farāyed

(دربردارندگان یگانه‌ها)

از یوسفی هروی، طبیب عهد صفویه، که با یک رباعی مرض و علایم داروی آن را بیان می‌کند و سپس شرح و توضیح مختصری می‌دهد.

جوامع الکلم : j.-ol-kalem

(دربردارنده‌های کلمات)

در تصوف است، از سید محمد گیسو دراز در قرن نهم.

جوامع اللغات : j.-ol-loqāt

جوامع اللغات و لوازم المصطلحات، فرهنگ واژه‌های عربی به فارسی است، تألیف ابوبکر بن ابونصر، از دبیران قرن هفتم.

جواهر الاخبار : javāher-ol-axbār

تاریخ عمومی است تا قرن دهم، اثر بوداق منشی قزوینی.

جواهر الاسرار : j.-ol-asrār

جواهر الاسرار و زواهر الانوار، اثر بسیار ارجمندی است از کمال الدین حسین خوارزمی، شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم در تفسیر و شرح مثنوی مولوی، با انشایی بسیار ساده و موزون. (ج)

جواهر الاسرار : j.-ol-asrār

اثری است از آذری طوسی، شاعر معروف قرن نهم در اسرار عرفانی قرآن کریم و احادیث نبوی و کلام مشایخ. (ج)

جواهر الاسرار : j.-ol-asrār

مثنوی است درباره سنگهای گرانبها، از رشیدای عباسی.

جواهر الاسمار : j.-ol-asmār

(جواهر افسانه‌ها)

← طوطی نامه

جواهر الالسنه : j.-ol-alsena<e>

(گوهرهای زبانها)

واژه نامه ترکی به عربی و فارسی است، از ابراهیم ودید ترک در قرن دوازدهم.

جواهر الامینیه : j.-ol-amīniyya<e>

اثری مفصل بوده از محمود بن عثمان، نویسنده و صوفی قرن هشتم در مناقب مرشد خود، امین الدین بلیانی صوفی مشهور قرن هشتم؛ از آن کتاب خلاصه‌ای به نام «مفتاح الهدایه و مصباح العنایه» ترتیب داده، که موجود است.

جواهر البهیة : j.-ol-bahiyya<e>

(گوهرهای روشن)

در اصول وفروع دین است، از محمد جعفر بهبهانی در قرن سیزدهم.

جواهر التفسیر : j.-ot-tafsīr

جواهر التفسیر لتحفة الامیر، یا العروس، یا تفسیر الزهرارین، تألیف ملا حسین واعظ کاشفی دانشمند قرن نهم است، در تفسیر قرآن.

جواهر التواریخ : j.-ot-tavāriḫ

تاریخ مغول است از آدم تا عهد جهانگیر پادشاه، تألیف سلمان قزوینی در قرن یازدهم.

جواهر الحروف : j.-ol-horūf

در لغات فارسی قدیم است، از لالائیك چند بهادر در قرن دوازدهم.

الجواهر الخمس : al-javāher-ol-xams

تألیف شیخ ابوالمؤید محمد بن خطیر الدین، در قرن دهم که رساله‌ای

مختصر است درباره پنج موضوع عبادت ، زهد ، دعوت ، اذکار و عمل
محققان اهل طریقت .

جواهر الخيال : j.-ol-xiyāl

مجموعه رباعیاتی است از شاعران گوناگون، که محمد صالح رضوی در
اوایل قرن دوازدهم جمع آورده است .

جواهر العجایب : j.-ol-ajāyeb

تذکره ای تألیف سلطان محمد بن امیری هروی، متخلص به فخری در قرن
دهم است، در ذکر احوال بیست و پنج تن از زنان شاعر .

جواهر العقود : j.-ol-oqūd

(گوهرهای گردنبندها)

از ملا محمد باقر مجلسی در قرن یازدهم، که شامل حکایاتی از زبان گربه
طالب علم و موش صوفی است، با ذکر شواهد و امثله .

جواهر العقول : j.-ol-oqūl

(گوهرهای عقلها)

جواهر العقول فی مناظره بین الفار والسنور، داستان گربه دانشمند و موش
صوفی به نثر است، که ظاهراً جمال الدین محمد بن حاجی محمد فراهانی
در عهد صفویه نوشته است. (بج)

جواهر العقیده : j.-ol-'aqīda

در رد «مقالات فرائد» گلپایگانی از متون بهائی است ، تألیف شیخعلی
عموی انیس الدوله همسر ناصرالدینشاه .

جواهر القرآن : j.-ol-qor'ān

یا خواص الايات ، تألیف عبدالعلی بن محمد بن حسین در قرن دهم ،
پیرامون فضیلت قرآن .

جواهر الکلام : j.-ol-kalām

(گوهرهای سخن)

جواهر الکلام و مفتاح المرام، اثر پرویز خان سلماسی در اوایل قرن چهاردهم است در سیر و سلوک و طریقت فرقه ذهبیه. (ج)

جواهر اللغة : j.-ol-loqa

یا بحر الجواهر، در بیان واژه‌ها و اصطلاحات پزشکی، اثر یوسفی طبیب هروی در عهد صفوی است.

جواهر المعارف : j.-ol-ma'āref

(گوهرهای دانشها)

در اخلاق دینی است، از سید عبدالغفار بن محمد حسین حسینی نویسرکانی در اواخر قرن سیزدهم.

جواهر المقاتل : j.-ol-maqātel

(گوهرهای قتلگاهها)

در سوگواری است به عربی و فارسی، از شیخ محمد علی کرمانشاهی تهرانی در اوایل قرن چهاردهم.

جواهر المقال : j.-ol-maqāl

(گوهرهای سخن)

در پزشکی و داروهاست، از علی بن محمد بن عبدالرحمان در قرن دوازدهم.

جواهر الولاية : j.-ol-velāya

(گوهرهای پیشوایی)

منظومه‌ای است در معجزات پیامبر (ص) و علی (ع) به فارسی و ترکی که واصف سلماسی در قرن سیزدهم سروده است.

جواهر خسروی : j.-e-xosravi

عنوان مجموعه‌ای است از اشعار امیر خسرو دهلوی، شاعر بزرگ قرن هفتم و هشتم در موضوعات مختلف و مسائل تفننی و اطلاعات گوناگون عمومی.

جواهر خمس : j.-e-xams

الجواهر الخمس

جواهر زواهر : j.-e-zavāher

(گوهرهای درخشان)

تذکره‌ای است از لجه‌می نراین شفیق اورنگ آبادی، در قرن دوازدهم.

جواهر شاهی : j.-e-šāhī

تاریخ همایون پادشاه هندی است. از جوهر آفتابچی در اواخر قرن دهم.

جواهر نامه : j.-nāma<e>

از منظومه‌های عطار نیشابوری شاعر بزرگ قرن هفتم است که از وجود آن اطلاعی در دست نیست.

جواهر نامه : j.-nāma<e>

در باب سنگهای قیمتی است، از محمد بن منصور که به نام سلطان حسن بهادر خان آن قویلو نوشته است. (ج)

جوهر ذات : johar-e-zāt

یا جوهر ذات، یا جوهر نامه، مثنوی بزرگی است در حدود بیست و چهار هزار بیت، به بحر هزج در مسائل عرفانی، سروده عطار تونی شاعر قرن نهم که مدتها به عطار نیشابوری منسوب بود. (ج)

جوهر صمصام : j.-e-samsām

(گوهر شمشیر)

تاریخ متکلفانه‌ای است از لشکر کشی نادر به هند، اثر محمد محسن صدیقی کبوری در قرن دوازدهم.

جوهر فرد : j.-e-fard

مثنوی است از عبدی بیگ شیرازی، شاعر قرن دهم که در مقابل «مخزن الاسرار» نظامی سروده است.

جوهر فرد : j.-e-fard

اثر نیازی حجازی بخارایی، در قرن دهم است در باب معما و نغز.

جوهریه : <e>johariyya

در آداب نامه‌نگاری است از سیمی نیشابوری، در قرن نهم.

جهان‌آرا : jahān-ārā

تاریخ بیست سال نخست فتح‌علی شاه است، از محمد صادق مروزی.

جهان‌دانش : j-e-dāneš

از اشرف‌الدین ظهیرالدین محمد مسعودی غزنوی در قرن ششم است.
در موضوعات علمی آن‌روزگار. (ج)

جهانگشای نادری : jahān gošā-ye-nāderī

اثری است تاریخی و مهم، از میرزا مهدی‌خان استرآبادی. نویسنده عهد
افشاریه و منشی نادرشاه در تاریخ فتوحات نادر. (ج)

جهانگیرنامه : j. - gīr-nāma <e>

یا نوزک‌جهانگیری، یا واقعات جهانگیری، تاریخی مهم است با نثری
روان در وقایع جهانگیر پادشاه‌هند، که ظاهراً معتمدخان نخشب‌ی به فرمان
وی نوشته است. (ج)

جهانگیرنامه : j.-gīr-nāma <e>

← تاریخ جهانگیری

جهان‌نامه : j.-nāma <e>

منظومه‌ای طولانی است در باره تاریخ هند، به بحر متقارب، از «فناپی»
شاعر قرن یازدهم.

جهان‌نما : j.-namā

مثنوی است که میرزا محسن تأثیر تبریزی‌شاعر اوایل قرن دوازدهم به
تقلید از «مخزن الاسرار» نظامی سروده است، مشتمل بر شصت و نود بیت در
ستایش امامان و وصف ساختمانهای پادشاهی فرح‌آباد.

جهان‌نما : j.-namā
←مرآت‌الاحوال

جیب‌و‌ظل : ja<e>yb-ō-zell
(سینوس و تانژانت در مثلثات)

در علم مثلثات است، از میرزا سید محمد علی بن اسماعیل بیرجندی، از
ریاضی‌دانان مشهور در قرن سیزدهم.

* * *

« چ »

چار تخت : čār-taxt

مثنوی است از امیر سید حسین ابیوردی در قرن نهم، به بحر رمل و در شرح دیدنیهای شاعر، در راه سفر خود به ممالک روم و عرب و آذربایجان و خراسان. (چ)

چار چمن : čār-čaman

← مجموعه عشق

چناه زغنل : čāh-e-vesāl

مثنوی است در داستان لیلی و مجنون؛ مشتمل بر دو بیت و چهل و چهار بیت، اثر ملا مهدی شعله گلپایگانی در قرن دوازدهم.

چایکاری در سران دیب : čāy kārī-dar-sarandīb

اثر اسماعیل صحافباشی است، که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

چتر گلشن : čatr-e-golšan

← چهار گلشن

چچ نامه : čač-nāma <e>

← فتحنامه سند

چراغان : čerāqān

رساله‌ای است در جغرافیای بیدگل کاشان، تألیف محمد رضا بن جعفر
وصاف در اوایل قرن چهاردهم. (ج)

چراغ دین : čerāq-e-dīn

در عرفان است، از حکیم سراج الدین حسین بن سید بهاء الدین شاهجهان.
آبادی در قرن سیزدهم.

چراغ هدایت : č.-e-hedāyat

فرهنگی است در توضیح واژه‌های دشوار اشعار فارسی و ترکیبات، به
ترتیب الفبایی، تألیف سراج الدین علی، متخلص به «آرزو». از شاعران
بارسی گوی‌هند در قرن دوازدهم. (ج)

چشمه خضر : čašma <e>-ye-xezr

در عرفان است، از عماد عبدالله در قرن یازدهم.

چشمه زندگانی : č.-ye-zendegānī

پنجمین مثنوی عرفانی است، از «سنة داعی» سروده شاعر و عارف قرن
نهم شاه داعی شیرازی، که به بحر هزج سرده است. (ج)

چشمه زندگانی : č.-ye-zendegānī

اثر هادی بن محمد صالح شیرازی در عهد شاه سلطان حسین صفوی، در
طب، همراه با افسون و دعا.

چشمه فیض : č.-ye-fa<e>yz

شصت و شش نامه است که ملا طغرا، شاعر و نویسنده قرن یازدهم، از زبان
شصت و شش تن از درباریان در پاسخ دست خط شاه دکن نوشته است.

چمنستان : čamanestān

در نامه نگاری و انشاء است، از منشی بنده علی عطارد قلم‌خان بهادر در
قرن سیزدهم.

چمن سرو: čaman-e-sarv

جنگ اشعار است که دری شوشتری در قرن سیزدهم از چند تذکره‌ترتیب داده است .

چمن و انجمن: č.-ō-anjoman

مثنوی عرفانی است، در سیصد بیت به بحر هزج که محمدعلی حزین لامیجی در قرن دوازدهم سروده است .

چنبر نامه: čanbar-nāma <e>

مثنوی عشقی است به بحر هزج، از قاسم خان ارغنون ادرآگی بگلاری در قرن یازدهم .

چننه فقر: čanta <e>-ye-faqr

(چننه: کیسه درویشان)

در باره بزرگان صوفیه است، از مشتاقعلی قمی در اوایل قرن چهاردهم .

چنگیز نامه: čangiz-nāma <e>

یا شاهنامه، یا شهنشاه نامه، منظومه‌ای تاریخی حماسی است، به بحر مقارب، مشتمل بر هجده هزار بیت، در تاریخ چنگیز خان است از شاعری موسوم به «احمد» که در سال هفتصد و سی و هشت سروده.

چوب چینی: čūb-e-čini

در خواص چوب چینی است، از حکیم عمادالدین محمود بن سراج‌الدین مسعود شیرازی در قرن دهم.

چوب چینی: čūb-e-čini

در خواص چوب چینی و قهوه و چای است، از میرزا قاضی بن حکیم کاشف‌الدین، در عهد شاه عباس دوم صفوی.

چوب چینی: čūb-e-čini

رساله‌ای در باره چوب چینی و فواید آن است، تألیف مسیح‌الملک محمد یوسف طبیب، در قرن دوازدهم درهند.

چوب چینی و قهوه و چای و تنباکو:

اثر حکیم نظام الدین احمد گیلانی، که در عهد عبداللہ قطبشاه، در حیدرآباد دکن بوده است.

چهار آینه: <e>čahār-āyena

درامات و نبوت است، از بهاء الدین محمد فاضل ہندی کہ بہ نام سلطان حسین صفوی نوشته است.

چهار باغ: č.-bāq

← نغمۂ عندلیب

چهار چمن: č.-čaman

چهارمین مثنوی از «ستۂ» شاه داعی شیرازی، عارف و شاعر قرن نهم است در بحر خفیف و شامل نھصد و ہفتاد بیت. (ج)

چهار چمن: č.-čaman

تاریخ شاہجہان و وصف اوست از چندربہان متخلص بہ «برہمن» در قرن یازدہم. (ج)

چهار چمن: č.-čaman

تاریخ عمومی ہندوستان است، کہ دولتہای در قرن سیزدہم نوشته است.

چہار دہ گنج: čahār dah-ganj

← روضۃ المؤمنین .

چہار شان: č.-ša'n

یکی از آثار رہبر فرقۂ بابیہ، علیمحمد باب است .

چہار شربت: č.-šarbat

یا اشربۂ محمدیہ، اثر میرزا قتیل لاهوری دہلوی در قرن سیزدہم، در باب عروض و قافیہ.

چهار صفه : č.-soffa<e>

← طاقدیس

چهار عنصر دانش : č.-'onsor-e-dāneš

فرهنگ مشروحی است از واژه های فارسی و عربی ، تألیف امان الله حسینی متخلص «به امانی» در قرن یازدهم.

چهار فصل : č.-fasl

پندهایی است از حاج محمد کریمخان قاجار، در قرن سیزدهم. (چ)

چهار فصل : č.-fasl

← سفرنامه میرفتاح

چهار گلزار : č.-golzār

دردستور زبان فارسی و صنایع شعری است، از مولوی نثارعلی در قرن سیزدهم. (چ)

چهار گلزار شجاعی : č.-golzār-e-šojā'ī

تاریخ عمومی هند است، از هرچراندس در سال ۱۲۰۱.

چهار گلشن : č.-golšan

در مراسلات و حکایات است، از ابوالاحمد صدیق در قرن یازدهم درهند.

چهار گلشن : č.-golšan

یا چتر گلشن، یا اخبار النوادر، تاریخ عمومی هندوستان است، اثر رای چترمن نیک رای زاده در قرن دوازدهم.

چهار مقاله : č.-maqāla<e>

یا مجمع النوادر، از کتب بسیار مهم فارسی و حاوی تاریخ ادب فارسی و اطلاعات ذقیمت تاریخی است، با نثری بسیار پخته و روان ، تألیف ادیب و شاعر مشهور قرن ششم، نظامی عروضی. (چ)

چهار مقاله ناصری: *č.-maqāla<e>-ye-nāserī*
در پزشکی است، اثر نصرالله میرزا قاجار در عهد ناصری.

چهار وادی: *č.-vādī*
از کتب بهائیان است به روش عرفانی، اثر حسینعلی بهاءالله. (ج)

چهل اسرار: *čehel-asrār*
مجموعه چهل غزل از صوفی مشهور قرن هشتم میرسیدعلی همدانی است. (ج)

چهل حدیث: *č.-hadīs*
رساله‌ای در شرح عرفانی، برچهل حدیث پیامبر است. از میر سیدعلی همدانی، صوفی بزرگ قرن هشتم.

چهل حدیث: *č.-hadīs*
یا ترجمه اربعین، ترجمه منظومی است از «اربعین» میرسیدعلی همدانی که ابن همام شیرازی، شاعر قرن دهم به نظم آورده است.

چهل حدیث منظوم: *č.-hadīs-e-manzūm*
از نورالدین عبدالرحمن جامی، شاعر و نویسنده توانای قرن نهم است که چهل حدیث نبوی را هر کدام با یک دوبیتی ترجمه کرده است. (ج)

چهل حدیث منظوم: *č.-hadīs-e-manzūm*
اثر عادل بن علی، در اوایل قرن دهم که صد و بیست حدیث کوتاه را از سه «اربعین» محی‌الدین محمد بدرالدین در سه «چهل حدیث» ترجمه کرده است.

چهل صباح: *č.-sabāh*
(چهل بامداد)

سومین مثنوی از مثنوی‌های ششگانه شاه داعی شیرازی، شاعر و عارف قرن نهم است، مشتمل بر هفتصد و هفتاد بیت که در برابر «لیلی و مجنون» نظامی سروده است. (ج)

چهل طوطی: č.-tūtī

مأخوذ از «طوطی نامه» ضیاء نخشبی در قرن هشتم است که اصل آن هندی بوده و ضیاء آنرا در سال ۷۳۰ به عبارت فارسی روان درآورده است. (ج)

چهل فصل سلطانی: č.-fasl-e-soltānī

رساله‌ای است در فلسفه و عرفان از حاج میرزا آقاسی در قرن سیزدهم. (ج)

چهل کلمه: č.-kalema <e>

← صحیفه‌المحبة

چهل مجلس: č.-majles

از آثار عرفانی شیخ علاءالدوله سمنانی، صوفی بزرگ قرن هشتم است. (ج)

چهل مجلس: č.-majles

در تصوف است از سلطان حسین خوارزمی در قرن دهم.

چهل مقام صوفیان: č.-maqām-e-sūfiyān

با مقامات صوفیان، به نظم و نثر است از صوفی بزرگ قرن هشتم، میر سید علی همدانی.

«ح»

حاتم نامه : hātam-nāma<e>

یا داستان حاتم طائی، یا حاتمیه، مثنوی است در هشتاد و هشت بیت از شاعر قرن یازدهم محمدقلی سلیم.

حاتمیه: hātamiyya<e>

← حاتم نامه

حاصل الترجمان: hāsel-ot-tarjomān

یا ترجمه اعتقادات، متن اصلی از شیخ صدوق است که محمد مهدی رضوی به نام شاه عباس صفوی ترجمه کرده است.

حافظ الصحه: hāfez-os-sehha<e>

(نگهدارنده تندرستی)

در طب است، اثر محمد کاظم در قرن دوازدهم.

حافظ الصحه ناصری: h.-os-sehha<e>-ye-nāserī

در پزشکی نوشته شده است، توسط سید علی حسینی که به نام ناصرالدین شاه ترتیب داده.

حالات الحرمین: *hālāt-ol-harama<e>yn*

یا مسیر الحرمین، سفرنامه‌ای است از اکبر آبادهند به مکه و مدینه در اوایل قرن سیزدهم، تألیف رفیع‌الدین بن فریدالدین خان مرادآبادی.

حالات نظام‌الملک و ناصر جنگ:

تاریخ کوتاهی است از وقایع عهد نظام‌الملک آصف جنگ و پسرش ناصر جنگ، اثر قادرخان بیدری در قرن دوازدهم.

حالات وسخنان شیخ ابوسعید ابوالخیر:

این کتاب نوشته یکی از بازماندگان صوفی عالقدر قرن پنجم، شیخ ابوسعید ابوالخیر است که در قرن ششم و در احوالات وی به نثری شیرین و روان نوشته و یکی از مآخذ معتبر کتاب «اسرارالتوحید» به شمار می‌رود. (ج)

حالنامه: *hāl-nāma<e>*

← گوی و چوگان

الحبل المتین: *al-habl-ol-matīn*

(ریسمان محکم)

در معجزات آستانه حضرت علی (ع) است از سید شمس‌الدین محمدبن بدیع‌الدین احمد رضوی در قرن یازدهم.

حبیب‌السیر: *habīb-os-siyar*

(دوستدار سیرتها)

حبیب‌السیر فی اخبار افرادالبشر، تاریخ مشهور و عمومی است از ابتدا تا عهدشاه اسماعیل صفوی، تألیف خواندمیر مورخ بزرگ قرن دهم. (ج)

حجازیه: *hejāziyya<e>*

گزارش سفر حجاز است، از ابوالاشرف محمدبن حسین بن علی حسینی یزدی در قرن هشتم.

حجت: *hojjat*

یکی از رساله‌های میرزا ملکم‌خان، رجل معروف عهد قاجار است.

حجة الاسلام: h.-ol-eslām

یا برهان‌الملة، تألیف آخوند ملاعلی نوری اصفهانی که به نام فتح‌المیشاه نوشته است.

حجة البالغه: h.-ol-bāleqa <e>

(دلیل کامل)

در لزوم تحصیل علم و یقین و آداب تعلیم و تعلم، اثر محمد ابراهیم بن محمد خلیل استرآبادی در عهد ناصرالدین شاه.

حجة البالغه: h.-ol-bāleqa <e>

در رد یهود و نصاریست، از سید کاظم رشتی شیخی در عهد قاجاریه. (ج)

حجة السعادت: h.-os-sa'ādat

(دلیل خوشبختی)

حجة السعادة وحجة الشهادة، در تواریخ و وقایع مهمی که در سال ۱۰۶۱ هجری رخ داده و شرح شهادت امام حسین (ع) و یاران اوست. (ج)

حجج الاسلام: hojaj-ol-eslām

(حجتهای اسلام)

در رد یهود است، از محمد حسین بن مرتضی حسینی حسنی طباطبائی در قرن سیزدهم.

حجج الرضویه: h.-or-razaviyya <e>

در مناقب و احوال امام هشتم است، از اسماعیل شریف بن محمد محسن شاهرودی که به نام مظفرالدین شاه نوشته است.

حج شیراز و عکا: hajj - e - širāz - va - 'akkā

در دستور و آداب حج شیراز و بغداد است، از میرزا حسینعلی بهاءالله.

حجر اسماعیل: hejr - e - esmā' il

(حجر: پناه، دامن)

اشعاری است در ستایش و سوگواری آل پیامبر (ص)، اثر محمد هاشم

بن محمد مفید بن محمد نبی شیرازی در قرن سیزدهم.

حجۃ العرایس : hejlat - ol - 'arāyes

(حجۃ عروسیها)

اثری است در پزشکی. از سالک الدین محمد حموی بن مالک الدین مؤید
پزشک در قرن یازدهم.

حدائق الادباء : hadā'eq - ol - odabā'

(باغهای ادیبان)

از عبدالرزاق بیگ دنبلی در قرن سیزدهم، متضمن منشآت و شعرهای
شاعران عرب و عجم و سیاست ملوک و آداب وزرا و تواریخ.

حدائق الانس : h. - ol - ons

(باغهای الفت)

از آثار عرفانی سید محمد گیسو دراز صوفی و نویسنده اوایل قرن نهم است.

حدائق الانوار : h. - ol - anvār

حدائق الانوار فی حقایق الاسرار، یاستین رازی، اثری است در علوم
متداول قرن ششم که منسوب به امام فخر رازی دانشمند آن عهد است.

حدائق الجنان : h. - ol - jenān

(باغهای بهشت)

اثری است از عبدالرزاق بیگ دنبلی متخلص به «مفتون» از نویسندگان
مشهور عهد قاجار، در سرگذشت خود و علما و فضلاء معاصر که بعدها
با تغییرات و اصلاحاتی که در آن داد به «تجربة الاحرار و تسلیه الابرار»
موسوم گردید. این کتاب از بهترین نمونه های نثر آن دوران است. (ج)

حدائق الحقایق : h. - ol - haqāyeq

تألیف شرف الدین رامی، شاعر و نویسنده معروف قرن هشتم، درباره
مباحث بلاغی زبان فارسی است. (ج)

حدائق الحقایق : h. - ol - haqāyeq

یا بحر الدرر، تفسیری عرفانی است از معین الدین محمد مسکین فراهی
در قرن نهم. (ج)

حدائق السحر : h. - os - sehr

(باغهای راز)

حدائق السحر فی دقایق الشعر، اثر بسیار مشهور رشید الدین و طواط ادیب
و شاعر بزرگ قرن ششم است در بدیع و صنایع شعری. (ج)

حدائق السلاطین : h. - os - salātīn

حدائق السلاطین فی کلام الخواقین، اثر علی بن طیفور بسطامی است در
قرن یازدهم، در باب پادشاهان و سلاطین.

حدائق السیاحه : h. - os - siyāha

یا حدیقه السیاحه، از میرزا زین العابدین شیروانی، عالم عهد قاجار که
گزیده‌ای از کتاب «بستان السیاحه» اوست.

حدائق السیر : h. - os - siyar

(باغهای سیرتها)

حدائق السیر فی آداب الملوك، اثری اخلاقی است در سیاست و آداب ملوك
و پادشاهان، اثر نظام الدین یحیی بن صاعد بن احمد در اوایل قرن هفتم، که با
نثری فنی برای علاء الدین کیقباد سلجوقی نوشته است. (ج)

حدائق الشعرا : h. - os - šo'arā

تألیف میرزا امیر بیگک امیر بنارسی در قرن سیزدهم است، که در تذکره
احوال دوهزار و ششصد و نه شاعر قدیم و جدید می باشد.

حدائق المقربین : h. - ol - moqarrabīn

(باغهای نزدیکان)

اثر میر محمد صالح خاتون آبادی، در احوال مقدسات است که به نام شاه
سلطان حسین صفوی نوشته.

حدائق الوثائق : h. - ol - vesāq

(وثائق: بند)

دربارهٔ انشاء و قبالة هاست، از محمد بن علی ناموس خواری در قرن هشتم.

حدائق بلاغت : h. - e - ḥalāqat

یا حديقة البلاغة، اثر شمس الدین فقیر دهلوی شاه جهان آبادی در قرن دوازدهم در علم بلاغت.

حدود العالم : hodūd - ol - `ālam

حدود العالم من المشرق الى المغرب، از کتابهای معتبر و کهن در علم جغرافیاست که در قرن چهارم توسط نویسنده‌ای ناشناس نوشته شده است. (ج)

حديقة الاقالیم : hadīqat - ol - aqālīm

(باغ سرزمینها)

از مرتضی حسین بلگرامی در قرن دوازدهم، در شرح حال فضلا و شعرا از روی کتاب «هفت اقلیم» امین احمد رازی است.

حديقة الانصاف : h. - ol - ensāf

(باغ عدالت)

در عرفان است، از عبدالکریم خان بن میرزا محمود در عهد ناصرالدین شاه.

حديقة البدایع : h. - ol - badāye'

(باغ تازه‌ها)

در علم بدیع است، از محمد رفیع بن حاجی عبدالواحد طبعی خراسانی در قرن سیزدهم.

حديقة البكاء : h. - ol - bokā'

(باغ گریه)

اثر ترکی شیرازی در قرن سیزدهم، که یکی از بخشهای دیوان اشعارش است در سوگواری. (ج)

حديقة البلاغة : h. - ol - balāqa

← حدائق بلاغت

حديقة الحقيقة : h. - ol - haqīqa

(باغ حقیقت)

حديقة الحقيقة وشریعة الطریقه، یا الهی نامه، اثر طبع بلد سنایی غزنوی شاعر برجسته قرن ششم است. مثنوی است در بحر خفیف، مشتمل برده- هزار بیت در عرفان و اخلاق و اندرز و حکمت، که از بزرگترین و مهمترین منظومه های فارسی به شمار می رود. (ج)

حديقة الحقيقة : h. - ol - haqīqa

در تصوف است، از ابوالفتح محمد بن شیخ الاسلام ابوالمعالی المظهر بن ابونصر احمد جامی نامی در قرن هفتم. (ج)

حديقة الرياحین : h. - or - rayāhīn

(باغ گلها)

ترجمه و شرح صد کلمه از کلمات حضرت علی (ع) است به نظم، از محمد بن ابوطالب استرآبادی موسوی.

حديقة السلاطین : h. - os - salātīn

تاریخ قطبشاهیان هند است، از نظام الدین احمد بن عبدالله شیرازی صاعدی در قرن یازدهم. (ج)

حديقة الشعرا : h. - os - šo'arā

از حاجی میرزا احمد ایشیک آقاسی شیرازی، در قرن سیزدهم که تذکرة چهارصدویست و شش تن از شاعران آن عهد است.

حديقة الشعرا : h. - os - šo'arā

از محمد کاظم تبریزی ملقب به «اسرار علیشاه» در قرن سیزدهم که انتخابی است از تذکرة «بهجة الشعرا» تألیف خود او.

حديقة الصفا : h. - os - safā

تاریخ ایران و اسلام است، تألیف یوسفعلی خان بن غلامعلی خان، در قرن دوازدهم.

حديقة الطب : h. - ot - tebb

(باغ پزشکی)

در پزشکی است، اثر عبدالجواد بن ابوالقاسم سپاهانی در عهد فتحعلی شاه قاجار.

حديقة الطب : h. - ot - tebb

ترجمه‌ای است از «الموجز» که خلاصه «قانون» ابن سیناست، و عباس بن محمد کاظم، در عهد ناصرالدین شاه به فارسی ترجمه کرده است.

حديقة العارفين : h. - ol - 'ārefīn

حديقة العارفين للوصول الى درجة اليقين، در اصول دین و امامت است از مهدی بن علی رشتی در قرن سیزدهم.

حديقة العالم : h. - ol - 'ālam

یا تاریخ قطبشاهیان، اثر میر عالم، در تاریخ حیدرآباد دکن، در قرن سیزدهم است. (ج)

حديقة المدایح : h. - ol - madāyeh

اثر میرزا اختیارشهابی در قرن سیزدهم، که تذکره‌ای است از احوال بعضی از شاعران معاصرش.

حديقة المعارف : h. - ol - ma'āref

شرح «گلشن راز» محمود شبستری است، از شجاع الدین کربالی در قرن نهم.

حديقة امان اللهی : hadīqa<e> - ye - amān - ol lāhī

تألیف میرزا عبدالله رونق سنندجی در قرن سیزدهم که تذکره‌ای است محلی در ذکر شاعران کردستان. (ج)

حدیقه ناصری : h. - ye - nāserī

تاریخ و جغرافیای کردستان است، تألیف میرزا علی اکبر وقایع نگار کردستانی در عهد ناصرالدین شاه.

حدیقه هندی : h. - ye - hendī

تذکره‌ای است از بهگودان داس، متخلص به «هندی» در اوایل قرن سیزدهم.

حرارت غریزی : harārat - e - qarīzī

از محمدتقی طبیب کاشانی در قرن سیزدهم است.

حرز الامان : herz - ol - amān

(پناه یا تعویذ ایمنی)

حرز الامان من فتن الزمان، در علم اسرار حروف و خواص و منافع آن و منافع آیات قرآن است، اثر دانشمند قرن دهم فخرالدین علی بن کمال الدین حسین واعظ کاشفی.

حرز النجاة : herz - on - najāt

(پناهگاه رهایی)

حرز النجاة فی نظم الواجبات، منظومه‌ای است در اصول و فروع دین به روش شیعی، سروده سلیمی تونی در قرن نهم.

حرکت فلک الافلاک : harakat - e - falak - ol - aflāk

منظومه‌ای است در نجوم، از سدیدالدین منزوی در قرن دوازدهم.

حرمت شرب شراب : hormat - e - šorb - e - šarāb

← قدغن شراب

حروف در منطق : horūf - dar - manteq

در علم منطق است از جلال الدین محمد دوانی، حکیم بزرگ قرن نهم.

حساب : hesāb

اثر قاضی زاده رومی، ریاضیدان بزرگ قرن نهم است.

حساب : hesāb

رساله‌ای است از لطف‌الله حسینی، در عهد صفویه.

حساب : hesāb

تألیف سید حسین قدس شریفی، ملقب به فهیم السلطان در قرن سیزدهم.

حساب : hesāb

تألیف میرزا جعفر خان مشیرالدوله، در قرن سیزدهم.

حساب‌الضرب والقسمه : h. - oz - zarb - va l- qesmat

از جمله آثار خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن هفتم است.

حساب ضرب وقسمت : h. - e - zarb - o - qesmat

از نجم‌الدین محمود بن عمر طیان ابرقوهی، در قرن هشتم است.

حساب عقد انامل : h. - e - 'aqd - e - anāmel

(حسابی است با شمارش انگشتان)

رساله‌ای است در حساب با باز کردن و بستن انگشتان، تألیف شرف‌الدین

علی یزدی، مورخ و دانشمند معروف قرن نهم.

حسنات العارفين : hasanāt - ol - 'ārefīn

(اعمال نیک عارفان)

در تصوف است، از محمد دارا شکوه، در قرن یازدهم درهند.

حسن اتفاق : hosn - e - ettefāq

مثنوی است در دو بیست و هشتاد و پنج بیت به وزن «لیلی و مجنون» نظامی،

در توصیف دینیه نعت و توابع آن، از ملا محسن تأثیر تبریزی در قرن دوازدهم.

حسن گلوسوز : h. - e - galū sūz

یکی از مثنویهای هفتگانه زلالی خوانساری، شاعر قرن یازدهم است

مشمول بر نهصد و چهارده بیت، که در جواب «مخزن الاسرار» نظامی سروده است.

حسن کلوسوز : h. - e - galū sūz

منوی بزمی است، از رشیدای عباسی، در قرن یازدهم به بحر هزج.

حسن و دل : h. - o - del

کتابی است به نثر مسجع، از فتاحی نیشابوری شاعر قرن نهم، که خلاصه‌ای از اثر منظوم خود، به نام «دستور عشاق» است. (ج)

حسن و دل : h. - o - del

← دستور عشاق

حسن و دل : h. - o - del

← عشق و روح

حسن و عشق : h. - o - 'esq

← صحت و مرض

حسن و ناز : h. - o - nāz

منظومه‌ای است از میر معصوم نامی صفوی، از مقریین جلال الدین اکبر.

الحسنیه : al - hosniyya <e>

الحسنیه فی اصول الدین و القروع العبادیه، تألیف عزالدین بن جعفر بن شمس الدین آملی، در قرن دهم است در کلام و فقه.

حشمت کشمیر : hešmat - e - kešmīr

تاریخ کشمیر است، از عبدالقادر خان بن مولوی واصل علی خان، در قرن سیزدهم.

حفظ الصحه : hefz - os - sehha <e>

(نگهداری تندرستی)

در پزشکی است از کمال بن نور که برای شاه تهماسب صفوی نوشته است.

حفظ الصحه : h. - os - sehha <e>

اثر حاجی میرزا موسی بن علیرضا ساوجی، که در عهد ناصرالدین شاه بوده است.

حفظ الصحه ناصری : h. - os - sehha <e> - ye - nāserī

اثر محمد کاظم گیلانی است در طب که برای ناصرالدین شاه قاجار نوشته است.

حق الیقین : haqq - ol - yaqīn

حق الیقین فی معرفه الله و العالم، رساله ای است عرفانی، از شیخ محمود شبستری، عارف بزرگ قرن هشتم. (چ)

حق الیقین : haqq - ol - yaqīn

تألیف ملا محمد باقر مجلسی است در اصول دین، که به نام شاه سلطان حسین صفوی نوشته است. (چ)

حقایق : haqāyeq

یا تاریخ محمدی، منظومه ای حماسی و دینی است، اثر راجی که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

حقایق الاخبار ناصری : h. - ol - axbār - e - nāserī

تاریخ عهد ناصرالدین شاه است، از محمد جعفر خرموجی.

حقایق التهلیل : h. - ot - tahlīl

(حقایق لاله الا الله گفتن)

یکی از آثار شرف الدین علی یزدی، مورخ و دانشمند قرن نهم است.

حقایق الصنایع : h. - os - sanāye'

یا صنایع، در صنایع و فنون مختلف است، از ابوالقاسم میرفندرسکی

حکیم قرن یازدهم.

حقایق المعارف : h. - ol - ma'āref

منظومه‌ای است اثر شیخ سعدالدین احمد، معروف به «دیوانه» و متخلص به «قدوسی» که موضوع آن طی مدارج عرفانی است، با توجه به قرآن و حدیث در قرن دوازدهم.

حق‌نما : haq - namā

از آثار محمد دارا شکوه، در قرن یازدهم است در سیر و سلوک عارفانه.

حقیقه الامر : haqīqat - ol - amr

در باب اخلاق و سلوک است، از نظام العلماء تبریزی در قرن سیزدهم. (ج)

حقیقه البیان الشاهیة : h.-ol-bayān - eš - šāhiyya <e>

حقیقه البیان الشاهیة فی التلویح الی ترجیح المسالك النعمة الالهية، به نظم و نثر است از محمد علی فانی، در قرن سیزدهم.

حقیقه العرفان : h.-ol-'erfān

اثر میرزا محمد تنکابنی در عهد ناصرالدین شاه قاجار است.

حقیقت ایمان : h.-e-īmān

رساله‌ای به نظم و نثر صوفیانه است از میر سید علی همدانی، صوفی بزرگ قرن هشتم.

حقیقت محبت : h.-e-mahabbat

رساله کوتاهی از رسالات میر سید علی همدانی، صوفی قرن هشتم است.

حقیقت و مجاز : h.-o-majāz

← استعاره

حقیقت‌های هندوستان : haqīqathā-ye-hendūstān

تاریخ و جغرافیای هند است، از لجه‌می‌نر این شفیق، در اوایل قرن سیزدهم.

حکایت السلاطین: hekāyat-os-salātīn

تاریخ سلسله‌های زندیه وقا جاریه است، اثر محمد مهدی اصفهانی در قرن سیزدهم.

حکایت کربلا رفتن: h.-e-karbalā raftan

حکایت کربلا رفتن شاه‌قلی میرزا و سرگذشت آن ایام، یکی از سه نمایشنامه میرزا آقا تبریزی است.

حکایت یوسف شاه: h.-e-yūsof šāh

یاستارگان فریب خورده، یکی از آثار میرزا فتحعلی آخوندزاده نمایشنامه نویس معروف اواخر عهد قاجار است که داستان آن مربوط به دوره سلطنت شاه عباس است. (ج)

حکمة الموت: hekmat-ol-mot

(فلسفه مرگ)

از آثار منسوب به ابوعلی سینا، حکیم بزرگ قرن چهارم است.

حکمت خانیه: h.-e-xāniyya

در فلسفه و منطق است، از بهاءالدین محمد بن تاج‌الدین حسن بن محمد اصفهانی در قرن دوازدهم.

حکمت شهادت: h.-e-šahādat

یا اسرار الشهادة، درباره فلسفه واقعه کربلاست، از ملا محمد باقر مجلسی در عهد صفوی.

حکمت نامه: h.-nāma

در باب هواشناسی و اسرار کائنات است، از غیاث‌الدین علی امیران اصفهانی در قرن نهم.

حل احادیث: hall-e-ahādīs

به‌نظم و نثر در احادیث شیعی و به روش عرفانی است، اثر عماد عبدالله

در قرن یازدهم.

حلال العقود: hallāl-ol-'oqūd

از شیخ محمد بن حر عاملی است در شرح صیغ مشکله.

حل التقویم: h.-ot-taqvīm

در نجوم است از ابو الخیر تقی الدین محمد فارسی ریاضیدان قرن دهم. (ج)

حل العقود: h.-ol-'oqūd

حل العقود فی شرح حساب الجمل والعقود، در شمارش با انگشتان و حساب سرانگشتی است، از شیخ یوسف بن محمد گیلانی در اواخر قرن سیزدهم.

حل المسائل: h.-ol-masā'el

در ستاره شناسی است، از قطب الدین عبدالحی بن عزالدین لاری در قرن یازدهم.

حل المشاكل: h.-ol-mašākel

(حل مشکلات)

در صرف و نحو عربی است از میرزا محمد طیب تنکابنی، در قرن سیزدهم.

حلقة کریمی: halqa<e>-ye-karīmī

در اسطrolاب و حلقة‌ای که در این باره ساخته است، از کریم خان بن ابراهیم قاجار کرمانی در قرن سیزدهم.

حلل مطرز: holal-e-motarraz

(زیورهای مزین)

حلل مطرز در فن معما و لغز، اثری است از شرف الدین علی یزدی، مورخ بزرگ قرن نهم در هنر معما سازی.

حل مشکلات معینیه: hall-e-moškelāt-e-mo'iniyya<e>

کتاب «معینیه» و حل مشکلات آن، هردو از خواجه نصیر الدین طوسی

دانشمند بزرگ قرن هفتم است، درستاره شناسی.

حل و عقد: hall-o-'aqd

در استخراج تقویم است، از عبدالحی زاهدی کبری حسینی لاری در قرن یازدهم.

حلیة الحل: helyat-ol-holal

(زیور زیورها)

در هنر معما سازی است، نگارش عبدالرحمن جامی، شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم. وی این کتاب را در برابر «حلل مطر زدر معما و لغز» ملا شرف الدین علی یزدی نوشته است. (ج)

حلیة المتقین: h.-ol-mottaqin

(زیور پرهیز گاران)

کتابی است در مسایل دینی، تألیف ملا محمد باقر مجلسی، فقیه مشهور عهد صفوی. (ج)

حلیة الموحدين: h.-ol-movahhedin

(زیور یکتا پرستان)

ترجمه «روضة الواعظین» شیخ مفید است، از ابوالحسن علی زواره ای اصفهانی در باب پیامبر و امامان.

حملة حیدری: hamla<e>-ye-ha<e>ydari

منظومه ای حماسی و دینی است، در سرگذشت پیامبر (ص) و علی (ع) و جنگاوریهای وی، به بحر متقارب. بخش اعظم این منظومه در بیست و چهار هزار بیت را میرزا محمد باذل، ملقب به «خان» سروده و بخش دیگری را در سال ۱۱۳۵ شاعری به نام «نجف» به پایان برده است. (ج)

حواس: havāss

از رسالات شاه نعمه الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است. (ج)

حورائیه: hōrā'iyya<e>

رسالة کوتاهی در شرح رباعی شیخ ابوسعید ابوالخیر است، از خواجه

عبدالله احرار در قرن نهم. (ج)

حورائیه: *hōrā'iyā<e>*

رساله کوتاهی از شاه قاسم انوار در شرح رباعی معروف شیخ ابوسعید ابوالخیر.

حورائیه: *hōrā'iyā<e>*

شرح بر رباعی شیخ ابوسعید ابوالخیر است، از قاضی میرحسین میبدی در اوایل قرن دهم.

حورائیه: *hōrā'iyā<e>*

شرح رباعی شیخ ابوسعید ابوالخیر است، از قاضی نورالله شوشتری در اوایل قرن یازدهم.

حیات الایمان: *hayāt-ol-īmān*

رساله ای است در رد شیخیه، تألیف نظام الدین مرتضی بن محمد حسن شیخ الاسلام رشتی که برای مظفر الدین شاه نوشته.

حیات الشعرا: *h.-oš-šo'arā*

(زندگی شاعران)

تألیف محمد علیخان متین کشمیری، در قرن دوازدهم، مشتمل است بر احوال شاعران زمان بهادرشاه تاعصر محمد شاه.

حیات القلوب: *h.-ol-qolūb*

(زندگی دلها)

در تجوید قرآن است، از محمد علی بن حسنعلی کوساری.

حیات النفس: *h.-on-nafs*

اثری است در حکمت، از اسمعیل بن محمد تبریزی از علمای قرن هفتم.

حیات النفوس: *h.-on-nofūs*

در اصول دین و مذهب است، اثر لطف الله بن محمد رفیع فارسی، در عهد محمد شاه قاجار.

حیرت نامه: ha<e>yrat-nāma<e>

روزنامه سفر مأموریت ابوالحسن بن میرزا محمدعلی شیرازی است به انگلستان در قرن سیزدهم.

حیوانات ذوات السموم: ha<e>yvānāt-e-zavāt-os-somūm

(جانورانی که زهر دارند)

اثر نظام الدین احمد گیلانی، در عهد عبدالله قطبشاه است در قرن یازدهم.

* * *

«خ»

خاتمة روزنامه همايون : xātema<e>-ye-rūznāmčā<e>-ye-homāyūn

دنباله «تاریخ ذوالقرنین» است در تاریخ قاجاریه، اثر فضل الله شیرازی خاوری.

خارستان : xārestān

از میرزا قاسمی کرمانی، از ادبای اوایل قرن چهاردهم که به تقلید از «گلستان» سعدی تصنیف کرده و کتابی است فکاهی و انتقادی . (ج)

خازن الشعراء : xāzen-oš-šo'arā'

(نگهدار شاعران)

یا واقعیات النادرآت، تذکره ای است از سید علی کبیر اجملی الله آبادی در قرن سیزدهم در ذکر صدونود شاعر معاصرش.

خاص الانشاء : xāss-ol-enšā'

نمونه نامه هایی است از ملا جتاعی شاعر قرن یازدهم.

خالصه نامه : xālesa<e>-nāma<e>

تاریخ پنجاب است، از «بختمل» در قرن سیزدهم.

خاوران نامه: $xavarān-nāma <e>$

اثر منظومی است به بحر متقارب که قدیمترین منظومه‌های حماسی دینی در ادب فارسی است. ناظم آن، ابن حسام خوافی شاعر بزرگ قرن نهم می‌باشد. موضوع کتاب در باب غزوات حضرت علی (ع) در سرزمین خاوران است!

ختم المسك: $xetām-ol-mesk$

(مهر مشک)

رساله‌ای است از علاءالدوله سمرقانی صوفی معروف قرن هشتم.

ختم الغرائب: $xatm-ol-qarā'el$

مثنوی است منسوب به خاقانی شروانی، شاعر برجسته قرن ششم، بروزن مثنوی «نحفة العراقین» خود او. (ج)

ختم الغرائب: $xatm-ol-qarā'ei$

شرح دیوان خاقانی است، از محمد بن خواجگی گیلانی.

خجسته بیاض: $xojasta <e>-bayāz$

یاسفینه، درباره انشاء است از میرزا رفیع واعظ قزوینی، در قرن یازدهم.

خجسته نامه: $x.-nāma <e>$

اثری در علم عروض بوده که عوفی، صاحب کتاب «لباب الالباب» آنرا از آثار بهرامی سرخسی، شاعر مشهور قرن پنجم می‌داند. ازین کتاب اثری در دست نیست.

خداوند نامه: $xodāvand-nāma <e>$

مثنوی است از فتحعلی خان صبا شاعر معروف عهد قاجار، در بیان معجزات پیامبر اسلام و دلاوریهای علی (ع)، در بحر متقارب.

خرابات: $xarābāt$

تذکره‌ای شامل احوال شاعران قرن نهم تا یازدهم، به ترتیب حروف تهجی که مؤلف آن نامعلوم است.

خرابات: xarābāt

مثنوی است در چهار صد و هفتاد بیت به بحر متقارب که محمد علی حزین لاهیجی در قرن دوازدهم سروده است.

خرابات: xarābāt

تألیف هلاکو میرزای قاجار، متخلص به «خراب» در قرن سیزدهم است. این کتاب تذکره‌ای عمومی است، شامل احوال شاعران قدیم و جدید.

خرابات: xarābāt

← میخانه

خرابات فقیر: x.-e-faqīr

از میرزا علی بن میرزا باقر واعظ، فقیر اصفهانی مشهور به معین الشریعة شیرازی. (ج)

خردنامه اسکندری: xerad-nāma<e>-ye-eskandari

هفتمین مثنوی از «هفت اورنگ» جامی، شاعر و نویسنده توانای قرن نهم است، به بحر متقارب که به بیروی از «اسکندرنامه» نظامی سروده، موضوع آن در ذکر حکم و مواعظ از زبان فیلسوفان یونانی است. (ج)

خردنامه مظفری: x.-nāma<e>-ye-mozaffari

مثنوی است که رضاقلی خان هدایت، شاعر و ادیب مشهور عهد قاجار به تبعیت از «اسکندرنامه» نظامی سروده است، به نام ولیعهد ناصرالدین شاه، مظفرالدین.

خرم بهشت: xorram-behešt

یکی از مثنویهای رضاقلی خان هدایت، شاعر و ادیب مشهور عهد قاجار است، در جنگهای حضرت علی (ع).

خرم وزیا: x.-o-zibā

مثنوی است عشقی، در بیش از پنج هزار بیت، که شاعری در هندوستان به تقلید از «خسرو شیرین» نظامی سروده است. (ج)

خزائن الانوار: xazā'en-ol-anvār

(گنجینه‌های روشنائی‌ها)

خزائن الانوار و معادن الاخبار، تفسیر قرآن است، اثر محمد رضا بن مؤمن خاتون آبادی در قرن دوازدهم.

خزائن الفتوح: x.-ol-fotūh

(گنجینه‌های گشایشها)

معروف به «تاریخ علائی» در تاریخ سلطان علاءالدین محمد خلجی از امیر خسرو دهلوی، شاعر بزرگ قرن هفتم و هشتم.

خزائن الفوائد: x.-ol-fav. yed

(گنجینه‌های سودها)

منظومه‌ای است ادبی و دینی، از شرف‌الدین محمد بن محمد رضا مجذوب تبریزی.

خزائن القرآن: x.-ol-qor'ān

(گنجینه‌های قرآن)

در تجوید قرآن است، از سید محمد بن محمد علوی حسنی حسینی حافظ تبریزی در اواخر قرن سیزدهم.

خزائن الملوك: x.-ol-molūk

(گنجینه‌های پادشاهان)

منظومه‌ای است که عبدی بیگ شیرازی، شاعر قرن دهم در برابر «لیلی و مجنون» نظامی سروده است.

خزائن نبوت: x.-e-nohovvat

سرگذشت کوتاه زندگانی پیامبر است، از عبدالحق بن محمد سعید بن احمد سرهندی در قرن دوازدهم.

خزانه الاحكام: xezānat-ol-ahkām

منظومه کوتاهی در کفشناسی است از سدیدالدین منزوی در قرن دوازدهم.

شامل صدوسی و شش بیت.

خزانه الاسرار: x.-ol-asrār

(گنجینه رازها)

در خراص آیه‌های قرآن است از مظهرالدین محمد بن بهاءالدین علی قاری
در قرن دهم.

خزانه الاعداد: x.-ol-a'dād

در باب حساب و جبر و هندسه است، از عطاءالله در قرن دوازدهم.

خزان و بهار: xazān-o-bahār

تألیف محمد شریف الدین شیرازی، در قرن یازدهم است. در موضوعات
اخلاقی و شبیه به «فرج بعد الشدة» دهستانی.

خزانه رسول خانی: xazāna<e>-ye-rasūl xānī

در تاریخ پیامبر (ص) و خلفا و پادشاهان دهلی است، از فیض حق چشتی
در قرن سیزدهم.

خزانه عامره: x.-ye-'āmera<e>

اثر میر غلامعلی آزاد بلگرامی در قرن دوازدهم در ذکر شاعران قدیم و جدید
که مدح گفته و جایزه گرفته‌اند. (ج)

خزینة الامثال: xazīnat-ol-amsāl

فرهنگی است مشتمل بر ضرب‌المثل‌های فارسی و عربی و ا... ، تألیف
سید محسن علی در قرن سیزدهم. (ج)

خزینة گنج: xazīna<e>-ye-ganj

از میر عمادالدین محمود بن میر حجة الله اسدآبادی همدانی، در قرن یازدهم
که تذکره‌ای است شامل چهارصد تن از شاعران قرن نهم و دهم.

خسرو و شیرین: xosro-va-šīrīn

دومین مثنوی از پنج گنج نظامی گنجوی، شاعر برجسته قرن ششم می‌باشد

که در بحر هزج و مشتمل بر شش هزار و پانصد بیت سروده شده. این مثنوی از بهترین منظومه‌های فارسی به‌شمار می‌آید و داستان عشق‌بازیهای خسرو و پرویز ساسانی و شیرین است. (ج)

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

منظومه‌ای بوده از خواجه عبدالله صدق شاعر قرن نهم.

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

منظومه‌ای است که به تقلید از «خسرو و شیرین» نظامی، توسط قاسمی گنابادی، شاعر قرن دهم سروده شده است در سه هزار بیت.

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

یا فرهاد و شیرین، اثر عرفی شیرازی، شاعر مشهور قرن دهم که به تبعیت نظامی گنجوی سروده است.

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

منظومه‌ای از محمد شریف کاشی، شاعر اوایل قرن یازدهم است، که به پیروی از نظامی سروده است.

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

سروده قوام‌الدین جعفر بن بدیع الزمان قزوینی، متخلص به جعفری در قرن یازدهم در هند است که به تقلید از منظومه نظامی است.

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

منظومه‌ای تقلیدی از «خسرو و شیرین» نظامی است، که سالک یزدی در قرن یازدهم سروده است.

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

تقلیدی از منظومه نظامی گنجوی است، سروده شاپور تهرانی، شاعر قرن یازدهم.

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

منظومه‌ای از ابراهیم ادهم، شاعر قرن یازدهم است که در مقابل «خسرو و

شیرین» نظامی سروده است..

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

نام مثنوی است از محمد طاهرو صلی تهرانی، در قرن یازدهم که به پیروی از نظامی به نظم آورده است .

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

از مشرقی طوسی، شاعر قرن یازدهم که در برابر منظومه نظامی سروده و به نام شاه صفی آغاز کرده است .

خسرو و شیرین . x.-va-šīrīn

یا فرهاد و شیرین، اثر سنجر کاشانی در اوایل قرن یازدهم است، که به تقلید از «خسرو و شیرین» نظامی سروده است.

خسرو و شیرین : z.-va-šīrīn

از مثنویهای پنجگانه میرزا محمد صادق نامی اصفهانی، شاعر عهد قاجار است مشتمل بر سه هزار و هفتصد بیت که به پیروی از نظامی سروده است.

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

تقلیدی از منظومه نظامی است که شهاب ترشیزی در عهد قاجار سروده است.

خسرو و شیرین : x.-va-šīrīn

سروده محمد خان بن حاج خان دشتی، که به نام ناصرالدین شاه و به پیروی از نظامی گنجوی به نظم کشیده است.

خسرو و گل : x.-va-gol

← خسرو نامه

خسرو نامه : x.-nāma <é>

یا گل و هرمز، یا خسرو و گل، از مثنویهای منسوب به عطار نیشابوری شاعر مشهور قرن هفتم است، در بحر هزج و بیش از هشت هزار بیت که داستانی خیالی است و با دیگر آثار عطار که جملگی عرفانی هستند متفاوت

است . (ج)

خصائل الملوك : xasā'el-ol-molūk

دراخلاق و سیاست پادشاهان است، از اسدالله شهر خواستی مازندرانی در قرن سیزدهم .

خصائل سردار : x.-e-sardār

تاریخ فتح هرات و سرگذشت مأموریت محمد حسن خان سردار است از میرزا ابوطالب مستوفی فراهانی در عهد قاجار .

خضر و موسی : xezr-o-mūsā

مثنوی است از احمد وقار شیرازی، شاعر او آخر قرن سیزدهم در داستان خضر و موسی . (ج)

خط آدمیت : xatt-e-adamiyyat

رساله‌ای درباره اصلاح خط است، از میرزا ملکم خان در عهد ناصرالدین شاه . (ج)

خطاب فاضل : xetāh-e-fāzel

مثنوی مذهبی است از میر مفتی محمد عباس موسوی جزایری، در قرن سیزدهم و به بحر خفیف .

خط و خطاطان و نقاشان : xatt-o-xattātān-o-naqqāšān

یا تاریخ خط و نقاشی ، اثر قطب الدین محمد قصه خوان در قرن دهم . (ج)

خط و سواد : xatt-o-savād

یا سواد الخط ، درباره خط است از مجنون رفیقی در قرن دهم . (ج)

الخفية العلانية : al-xafiyyat-ol-'alā'iyya <e>

← خفی علانی

خفی علانی : xafiyy-e-'alā'ī

یا الخفية العلانية ، در طب است در دو مجلد، تألیف سید اسماعیل جرجانی

پزشك نامدار قرن ششم. این کتاب خلاصه گونه‌ای از «ذخیره‌خوارزمشاهی» خود اوست که به دستور علاءالدوله قزل ارسلان نوشته است.

خلاصة الاحكام : xolāsāt-ol-ahkām

منظومه‌ای فقهی است در سبند و بیست بیت به بحر خفیف ، سروده فتحعلی خان صبا، شاعر عهد فتحعلی شاه قاجار.

خلاصة الاخبار : x.-ol-axbār

خلاصة الاخبار فی بیان احوال الاخبار ، رساله مختصری است در تاریخ عمومی، از زمان خلقت تا سال ۹۰۵ ، تألیف خواندمیر مورخ مشهور قرن دهم. (ج)

خلاصة الاخبار : x.-ol-axbār

داستانهایی از پیامبران و سرگذشت امام دوازدهم است، از محمد مهدی بن محمد جعفر موسوی تنکابنی در قرن سیزدهم. (ج)

خلاصة الاشعار : x.-ol-aš'ār

خلاصة الاشعار و زبدة الافکار ، مفصل ترین تذکره عمومی است شامل احوال و ذکر اشعار بسیاری از آنها از شاعران قدیم و جدید که دارای دیوان شعر بوده‌اند. مؤلف آن تقی الدین کاشانی در قرن دهم و یازدهم است.

خلاصة الافتتاح : x.-ol-eftezāh

(مختصر رسوایی)

مثنوی است از یغمای جندقی، شاعر معروف عهد قاجار که درباره واقعه ننگینی است که در هنگام اقامت شاعر در کاشان اتفاق افتاده است.

خلاصة الافکار : x.-ol-afkār

تألیف ابوطالب خان تبریزی اصفهانی، در اوایل قرن سیزدهم است. این کتاب تذکره عمومی است در ذکر چهار صد و نود و دو شاعر قدیم و جدید.

خلاصة التجارب : x.-ot-tajāreb

در پزشکی است، از بهاءالدوله طرشتی رازی در قرن دهم. (ج)

خلاصة الترجمان : x.-ot-tarjomān

خلاصة الترجمان فی تأویل خطبة البیان ، از آثار محمد دهمدار در قرن یازدهم است در شرح عرفانی «خطبة البیان» منسوب به حضرت علی (ع).

خلاصة التشریح : x.-ot-tašrīh

در علم تشریح است، از عبدالرزاق که به نام همایونشاه ببری در قرن دهم نوشته است .

خلاصة التواریخ : x.-ot-tavāriḫ

اثر مهم و معتبری است از قاضی میر احمد بن میر منشی ابراهیمی قمی وزیر خراسان که در تاریخ سلسله صفویان در قرن یازدهم نوشته است. (ج)

خلاصة التواریخ : x.-ot-tavāriḫ

تاریخ هند، از قدیم الایام تا اوایل قرن دوازدهم است. از منشی سجان رای بهنداری پتالوی.

خلاصة التواریخ : x.-ot-tavāriḫ

تاریخ پیامبر (ص) است، از محمد کاظم بن رضا طبری در قرن سیزدهم.

خلاصة التواریخ : x.-ot-tavāriḫ

تاریخ عمومی و کوتاه است از هادی بن محمد رضا بن محمد هاشم یزدی در قرن سیزدهم.

خلاصة التواریخ : x.-ot-tavāriḫ

← تاریخ ابلجی

خلاصة الحساب : x.-ol-hesāb

در حساب و مساحتهاست، از ملا قطب الدین خسرو شاه در قرن نهم .

خلاصة الحساب : x.-ol-hesāb

در ریاضی است، تألیف ملانامی در قرن دهم.

خلاصة الحقایق : x.-ol-haqāyeq

مثنوی عرفانی است به بحر سریع ، سروده نجیب‌الدین رضا تبریزی
ذهبی، در قرن دوازدهم.

خلاصة الحكم : x.-ol-hekam

اثر محمد رضا دیلمانی که در قرن سیزدهم ، پیرامون مسائل پزشکی
نوشته است.

خلاصة الحكمه : x.-ol-hekma

در پزشکی است، از سید نواب میر محمد حسین بن حکیم محمد هادی خان
علوی عقیلی، در قرن دوازدهم. (ج)

خلاصة الذهب : x.-oz-zahab

درباره فرقه ذهبیه است، از مجدالاشراف ذهبی شیرازی در اوایل قرن
چهاردهم. (ج)

خلاصة السلوك : x.-os-solūk

اثری عرفانی و شیواست، از طاهر بن محمد خانقاهی عارف قرن هفتم.

خلاصة السیر : x.-os-siyar

در تاریخ صفویه است، از محمد معصوم بن خواجهکی اصفهانی، در عهد
شاه عباس صفوی

خلاصة الشعراء : x.-oṣ-šō'arā'

تذکره‌ای است مختصر و نامعتبر، از عبداللطیف عباسی گجراتی در قرن
یازدهم که بر کتاب «بتخانه» ملا محمد صوفی مازندرانی به عنوان مقدمه
نوشته است.

خلاصة الشفاء : x.-oṣ-šefā'

← خلاصة شفائی

خلاصه القرائت : x.-ol-qerā'at

از محمد مؤمن بن عبدالکریم قاری، در تجوید قرآن است، از قرن یازدهم.

خلاصه الکلام : x.-ol-kalām

از علی ابراهیم خلیل خان بنارسی در قرن دوازدهم، که تذکره‌ای است از احوال هفتاد و هفت تن از مثنوی سرایان.

خلاصه اللغات : x.-ol-loqāt

فرهنگ عربی به فارسی و فارسی به فارسی است از محمد مؤمن بن ابوالمحسن منشی گونا بادی در عهد صفویه.

خلاصه المقال : x.-ol-maqāl

در تاریخ خلاصه پیامبر و امامان و تاریخ صفویه است، از محمد طاهر بن محمد یوسف قزوینی در قرن یازدهم.

خلاصه المنهج : x.-ol-manhaj

اثر ملا فتح‌الله کاشانی، از علمای عهد صفویه که انتخابی از تفسیر «منهج-الصادقین» خود اوست.

خلاصه اذکار : xolāsa<e>-ye-azkār

تاریخ پادشاهان دهلی است، از سید غلامحسین خان طباطبائی در قرن سیزدهم.

خلاصه امانیه : x.-ye-amāniyya<e>

از محمود بن میرزا ابوالقاسم خویی است در تصوف.

خلاصه راز : x.-ye-rāz

در باب حساب و جبر است، از عطاءالله بن استاد احمد معمار لاهوری در قرن یازدهم.

خلاصه رهنمای فارسی :- x.-ye-rahnamā-ye-fārsī

یکی از آثار میرزا حبیب اصفهانی، ادیب مشهور عهد قاجاریه است. (ج)

خلاصه شرح تعرف : x.-ye-šarh-e-ta'arrof

«التعرف المذهب اهل التصوف» کتاب ارزنده ای در تصوف است به زبان عربی که در قرن چهارم ابوالبراهیم بخارائی آنرا به فارسی شیوایی شرح کرده و در قرون بعد با نگارشی روان و شیرین خلاصه شده است. (ج)

خلاصه شفائی : x.-ye-šefā'ī

یا خلاصه الشفاء ، اثر میر مظفر بن محمد کاشانی، معروف به شفایی در عهد شاه عباس صفوی که درباره پزشکی است.

خلاصه عباسی : x.-ye-'abbāsī

تاریخ شاه عباس اول صفوی است، از محمد بن عبدالله در قرن سیزدهم.

خلاصه عباسی : x.-ye-'abbāsī

فرهنگ ترکی به فارسی است، از محمد بن عبدالصبور خویی در قرن سیزدهم.

خلاصه هاشمی : x.-ye-hašemī

در نجوم است، از آقا هاشم شاه در قرن سیزدهم. (ج)

خلدبرین : xold-e-barīn

(بهشت برین)

نام مثنوی است از وحشی بافقی شاعر معروف قرن دهم، مشتمل بر پانصد و نود و دو بیت که به پیروی از «مخزن الاسرار» نظامی درپند و اندرز سروده است. (ج)

خلدبرین : x.-e-barīn

تألیف محمد یوسف والہ قزوینی، در قرن یازدهم. که تاریخی است در ذکر امرا و سادات و مشایخ و وزرا و خوشنویسان و نقاشان و شعرا.

خلوت راز : xalvat-e-rāz

مثنوی است شامل دوهزار و دو بیست بیت به بحر خفیف، اثر محمد طاهر وحید قزوینی در اوایل قرن دوازدهم.

خمسه اشرفیه : <e>ye-ašrafiyya</e> xamsa</e>

← پنج گنج

خمسه ضروریه : <e>x.-ye-zarūriyya</e>

کتابچه‌ای است از ملاطفا شاعرونویسنده قرن یازدهم در هجو پنج تن از همکاران خود.

خمسه نظامی : x.-ye-nezāmī

← پنج گنج

خنک بت و سرخ بت : xeng bot-o-sorx bot

(بت سفید و بت سرخ)

مثنوی از عنصری، شاعر بزرگ قرن پنجم بوده که اکنون دردست نیست. موضوع آن داستانی بوده محلی و مربوط به دوت در بامیان بلخ که هنوز باقی است.

خواب خلسه : <e>xāb-e-xalsa</e>

← خوابنامه

خوابگزاری : xāb gozārī

اثری است در باب خواب و تعبیرات آن ، از نویسنده‌ای ناشناس در اواخر قرن ششم یا اوایل قرن هفتم. (ج)

خوابنامه : <e>x.-nāma</e>

رساله خوابنامه یا «خواب خلسه» را محمد حسن خان اعتماد السلطنه از رجال عهد قاجار، در اواخر عمر نوشته است. این رساله کلیه صدور عهد قاجار را به پای میز محاکمه کشیده تا خرابی و انحطاط ایران را در آن عهد به اعمال و افعال آنان منتسب سازد. (ج)

خواص اعداد : xavāss-e-a'dād

رساله‌ای است در حساب ، از لطف الله بن احمد معمار لاهوری، متخلص به «مهندس» در قرن یازدهم.

خواص افیون : x.-e-afyūn

← افیونیه

خواص الحیوان : x.-ol-ha<e>yvān

یا ترجمه حیوة الحیوان، درباره جانوران است. اصل کتاب به تازی است از کمال الدین محمد دمیری، در قرن هشتم که میرزا محمد تقی بن خواجه محمد تبریزی در عهد شاه عباس دوم گزیده و ترجمه کرده است. (ج)

خواص الحیوان : x.-ol-ha<e>yvān

درباره جانوران است، از ملا علی منشی در قرن یازدهم.

خواص الحیوان : x.-ol-ha<e>yvān

اثر محمد علی حوزین لاهیجی است، در قرن دوازدهم.

خواص اهلیله : x.-e-ehlila<e>

اثر نظام الدین احمد گیلانی است، در قرن یازدهم درباره خاصیت‌های هلیله.

خواص برخی از گیاهان : x.-e-barxī-az-giyāhān

اثر نظام الدین احمد گیلانی است، که برای شاه عباس دوم صفوی نوشته است.

خواص زهر : x.-e-zahr

اثر حکیم نظام الدین احمد گیلانی، در قرن یازدهم است.

خواص کافور : x.-e-kāfūr

یا کافوریه، اثر محمد تقی شیرازی تهرانی، در قرن سیزدهم. (ج)

خواص و منافع اشیاء : x.-va-manāfe'-e-ašyā'

اثر شاه قلی سلطان بن حمزه سلطان استاجلو، از امرای شاه عباس صفوی است.

خورشید جهان‌نما : xorsīd-e-jahān namā

تاریخ و جغرافیای عمومی است، اثر سید الهی بخش حسینی انگریز.

آبادی در قرن سیزدهم .

خورشیدلامع : x.-e-lāme`

یا منظرالعالم ، در جغرافیاست ، تألیف محمد رضا متخلص به «نجم»
در قرن سیزدهم.

خورشیدوپروانه : x.-o-parvāna <e>

مثنوی است داستانی به بحر خفیف، از شاعری با تخلص «سالم» که به
نام محمدشاه قاجار سروده است.

خورشیدومهپاره : x.-o-mah pāra <e>

یا گل رعنا، منظومه‌ای است بزمی و عرفانی، از شاعری با تخلص شعری
«حکیم» در عهد شاه عباس دوم، شامل سه هزار و ششصد و هشتاد بیت
بر وزن «لیلی و معجون» نظامی.

خوف ورجا : xōf-o-rajā

← اصول دین

خیابان گلشن : xiyābān-e-golšan

فرهنگ منظوم لغات فارسی و عربی است، برای کودکان و نوآموزان،
تألیف شیخ محمدعلی محمد در قرن سیزدهم. (ج)

خیاط نامه : xayyāt-nāma <e>

یکی از مثنویهای منسوب به عطار نیشابوری است، که بتحقیق از ویست
و در بحر هزج سروده شده است.

خیالات العشق : xiyālāt-ol-'ešq

← عشقیه

خیالیه : xiyaliyya <e>

از رسالات شاه نعمت الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است، (ج)

خیرات حسان : xā<e>yṛāt-e-hesān

در شرح حالات زنان معروف اسلام و نمونه اشعار گویندگان زن در سه جلد، تألیف محمدحسن خان اعتمادالسلطنه از مردان معروف عهد قاجار است. مؤلف این کتاب را از «مشاهیر النساء» تألیف محمدذهبی از ادبای قرن هشتم عثمانی ترجمه کرده و شرح حال بسیاری از زنان فاضل و دانشمند را بر آن افزوده است. (ج)

خیراتیة : xā<e>yṛātiyya<e>

در ایراد از تصوف است، تألیف محمدعلی بهبهانی کرمانشاهی در اوایل قرن سیزدهم.

خیرالبیان : xā<e>yṛ-ol-bayān

تذکره‌ای است عمومی، از شاعران قدیم و جدید، تألیف شاه حسین بن ملک غیاث‌الدین محمود بهاری سیستانی در اوایل قرن یازدهم.

خیرالتجارب : x.-ot-tajāreb

در پزشکی است از محمد کاظم در قرن دوازدهم.

خیرالزاد : x.-oz-zād

(بهترین توشه راه)

از رسائل شاه داعی شیرازی، عارف و شاعر قرن نهم است. (ج)

خیرة الملوك : xā<e>yṛat-ol-molūk

(منتخب پادشاهان)

از سید محمد کاظم بن محمد جعفر بن محمد حسین حسینی مرعشی در فالگیری و استخاره است که به تاریخ ۱۳۳۸ ه. ق. نوشته.

«د»

داراب‌نامه : <e>dārāb-nāma

روایتی است از ابوطاهر محمد بن حسن بن علی بن موسی طرسوسی در قرن ششم . این کتاب داستان مفصلی است در سرگذشت داراب، پادشاه کیانی، که از جمله متون بسیار ارزندهٔ نثر فارسی از قرن ششم به حساب می‌آید. (ج)

داراب‌نامه : <e>dārāb-nāma

مولانا بیغمی از داستان‌گزاران مشهور قرن نهم است، که داستان کهنه‌ای را در بارهٔ فیروزشاه نامی از پهلوانان که پسر ملک‌داراب معرفی شد . در حفظ داشت و آنرا در حضور گروهی حکایت یا املاء می‌کرد. و کاتبی به نام «محمود دفتر خوان» آنرا می‌شنید و یادداشت می‌نمود. نثر کتاب بسیار دل‌انگیز و دقیق و زیباست. (ج)

داستان حاتم طائی : dāstān-e-ḥātam-e-tāī

← حاتم‌نامه

داستان داش‌تموز : d.-e-daš tamūz

مثنوی است در دو بیست و شصت و چهار بیت به گونهٔ داستانی و انتقادی به

بحر سریع، سروده شاعر هزال قرن یازدهم، فوقی یزدی.

داستان شیرنگ : d.-e-šab rang

منظومه‌ای حماسی ملی است در داستان نبرد رستم با شیرنگ پسر دیو سپید که ظاهر آذر قرن ششم سروده شده است.

داستان گلریز : d.-e-golrīz

کتابی است در سرگذشت معصوم شاه ودختری به نام نوشابه که از جمله آثار معروف ضیاء الدین نخشی، شاعر و نویسنده قرن هشتم شمرد می‌شود. (ج)

دافع الغرور : dāfe'-ol-qorūr

روزنامه سفر آذربایجان است از عبدالعلی ادیب الممالک بن حاجی علیخان حاجب الدولة مراغه‌ای در قرن سیزدهم. (ج)

دافع هذیان : d.-e-hazyān

رسالة کوچکی است از مولوی نجفعلی خان جهجری در قرن سیزدهم در سؤال از نویسنده کتاب «محرّق قاطع برهان» در باب لغت. (ج)

دانشنامه جهان : dāneš-nāma<e>-ye-jahān

اثر مهمی است در حکمت و طبیعی و پزشکی، از غیاث الدین علی بن علی امیران در قرن نهم. (ج)

دانشنامه شاهی : d.-nāma<e>-ye-šāhī

در فلسفه و منطق و دعا و اصول است، از محمد امین بن محمد شریف استرآبادی در قرن یازدهم.

دانشنامه‌علائی : d.-nāma<e>-ye-'alā'ī

از آثار مهم ابوعلی سینا به فارسی در منطق و طبیعیات و هیأت و موسیقی و مابعدالطبیعه که به خواش علاءالدوله کاکویه از دیالمة اصفهان نوشته است. وی از این اثر فقط قسمت منطق والهیات و طبیعیات را توانست

بنویسد و بقیه را شاگردش ابو عبید جوزجانی با ترجمه از کتب مختلف
شیخ بر عهده گرفت. (ج)

داودیه: <e>dāvūdiyya

در تصوف از میر سید علی همدانی، صوفی بزرگ قرن هشتم است.

دبستان پارسی: dabestān-e-pārsī

خلاصه‌ای از کتاب «دستور سخن» است در دستور زبان فارسی که هر دو
تألیف میرزا حبیب اصفهانی از ادبای مشهور اواخر عهد قاجار است. (ج)

دبستان سخن: d.-e-soxan

اثر محمد قاسم بن احمد جناب از قرن سیزدهم در علم بدیع و عروض و بیان.

دبستان شعرا: d.-e-šo'arā

در عروض و بدیع است، از حاج سید محمد بن حسن حسینی خراسانی
در اواخر قرن سیزدهم.

دبستان مذاهب: d.-e-mazāheb

در باب ادیان و مذاهب گوناگون است که در قرن یازدهم توسط یکی از
پیروان فرقه آذر کیوان نوشته گردیده و به چند تن منسوب است. (ج)

دخلیه: <e>daxliyya

مجموعه‌ای است از محمد بیرام بدخشان از رجال بزرگ گورکانیان هند
در قرن دهم که متضمن تصرفات او در شعر بعضی از گویندگان به قصد بهتر
ساختن لفظها یا مضمونهای آنهاست.

در الثمین: dorr-os-samīn

(مروارید گرانبها)

یا تحفة الامین، در سؤالات دینی است، تألیف میرزا محمد اخباری در
عهد قاجار.

درافرید: d.-ol-farīd

(مروارید نفیس)

تجوید قرآن است از محمد طاهر حافظ اصفهانی از قاریان شیعی قرن نهم.

الدرالمنظیم: ad-dorr-on-nazīm

(مروارید به رشته کشیده)

الدرالمنظیم فی تفسیر القرآن العظیم، اثر محمد رضا بن محمد امین همدانی

در قرن سیزدهم است. (ج)

درایت نثار: derāyat nesār

در رد صوفیه است، از محمد بن محسن فیض کاشانی در قرن دوازدهم.

در بحر المناقب: dorr-e-bahr-ol-manāqeb

تألیف درویش برهان بغدادی، در قرن دهم که از کتاب عربی خود

«بحر المناقب» گزین کرده است، در باب مناقب و سیر حضرت علی (ع)

و مسایل دینی. (ج)

در بیان حج: dar-bayān-e-hajj

یکی از رسائل شاه نعمت الله ولی، صوفی قرن نهم است. (ج)

در بی بها: dorr-e-bī bahā

سرگذشت پیامبر (ص) است از محمد واسع، در قرن سیزدهم.

درة الاخبار: dorrat-ol-axbār

(گوهر گرانهای خبرها)

درة الاخبار والمعة الانوار، ترجمه ای است از کتاب «تتمة صوان الحکمة»

ابو الحسن بیهقی در احوال حکما، از ناصر الدین کرمانی، مورخ بزرگ

قرن هشتم. (ج)

درة التاج: d.-ot-tāj

(گوهر گرانهای تاج)

درة التاج لغرة الدباج، تألیف قطب الدین شیرازی، دانشمند بزرگ قرن

هشتم است. این اثر بزرگ حاوی چندین دانش است و حکم دائرة-

المعارفی را در علوم عقلی دارد و از آثار بسیار معتبر این دوران به حساب

می آید. (ج)

درة التوحيد: d.-ot-tohīd

درة التوحيد و لؤلؤ التفرید، در کلام و عقاید است به فارسی و عربی، از محمد باقر خراسانی در قرن سیزدهم.

الدرة الثمينة: ad-dorrat-os-samīna <e>

(مروارید گرانها)

شرحی است بر «نصاب الصبیان» فراهی، در لغت عربی به فارسی منظوم از علی اکبر حسینی لغوی یزدی در قرن سیزدهم. (ج)

درة المساحة: dorrat-ol-masāhat

در اصول هندسه و مساحت است، تألیف غیاث الدین علی بن علی امیران سپاهانی در قرن نهم.

درة المصائب: d.-ol-masā'eb

در باره امام حسین (ع) و واقعه کربلاست از سید محمد مهدی بن مرتضی حسینی در قرن سیزدهم.

در ثمین: dorr-e-samīn

(مروارید گرانها)

در ثمین فی احوال سید المرسلین، شرح کوتاه سرگذشت پیامبر (ص) است از ابوالمفاخر عبدالله بن عبدالرحمن حسینی واعظی در قرن نهم.

درج الدرر: dorj-od-dorar

(صندوقچه مرواریدها)

درج الدررفی احوال میلاد سیدالبشر، از سید امیر اصیل الدین عبدالله بن عبدالرحمان حسینی دشتکی شیرازی در قرن نهم در سرگذشت پیامبر اسلام.

درج التالی: d.-ol-la'ālī

(صندوقچه مرواریدها)

نام مثنوی میر کرمانی شاعر قرن هشتم که در سال ۷۲۶ آنرا سروده است.

درج گهر: d.-e-gohar

از مثنویهای پنجگانهٔ محمد صادق نامی اصفهانی، شاعر قرن دوازدهم است در عرفان که به تقلید از «مخزن الاسرار» نظامی سروده است.

درج مضامین: d.-e-mazāmīn

منظومه‌ای در تجوید قرآن است از مختار اعمی اصفهانی، در قرن دهم.

درخوشاب: dorr-e-xošāb

(مروارید آبدار)

مثنوی است از عمیدالدین حسینی، در اوایل قرن چهاردهم شامل نهصد بیت در مبارزه و مناظره با امام جمعهٔ خویی، به بحر رمل.

در دری: d.-e-darī

فرهنگ لغات فارسی و عربی است تألیف علی یوسفی شیروانی در اوایل قرن یازدهم.

دررالتیجان: dorrar-ot-tijān

(گوهرهای تاجها)

دررالتیجان فی احوال بنی اشکان، در تاریخ سلسلهٔ اشکانیان است مشتمل بر سه مجلد، تألیف محمد حسن خان اعتمادالسلطنه، از رجال عهد قاجار.

دررالفرید: dorrar-ol-farīd

(مرواریدهای نفیس)

دررالفرید فی معرفة التوحید، رساله‌ای است از شمس مغربی شاعر مشهور قرن هشتم.

درر منثوره: d.-e-mansūra <e>

(مرواریدهای پراکنده)

فرهنگ لغات قرآن است، از نصیرالدین محمد شریف بن محمد مقیم قمی در قرن یازدهم.

درمان بواسیر: darmān-e-bavāsīr

تألیف نظام الدین احمد، پزشک قرن یازدهم که شامل اوهام و خرافات در

دانش پزشکی است .

در مخزون: dorr-e-maxzūn
(مروارید ذخیره شده)

اثری عرفانی، و کلامی است از میرزا هدایت‌الله بن میرزا محمد حسین آشتیانی (وزیر دفتر) در اوایل قرن چهاردهم.

در معرفت تقویم: dar-ma'refat-e-taqvīm
رساله‌ای است از احمد بن محمد مهدی شریف خاتون آبادی در قرن دوازدهم .

در معرفت تقویم: dar-ma'refat-e-taqvīm
از محمد اسماعیل تهرانی، در قرن سیزدهم است.

در مکنون: dorr-e-maknūn
(مروارید قیمتی)
شرحی بر مثنوی مولوی است، از عبدالفتاح عسکری احمد آبادی که برای اورنگ زیب عالمگیر هندی نوشته است .

در مکنون: d.-e-maknūn
مثنوی است مشتمل بر هزار و صد بیت به بحر هزج، سروده شمس‌الدین فقیرشاه جهان آبادی، در قرن دوازدهم، در داستان ملیکه دختر قیصر روم با امام حسن عسکری (ع).

در مکنون: d.-e-maknūn
در پاسخ به سنیان است از میرزا حسن بن عبدالرزاق لاهیجی در قرن دوازدهم.

در مکنون: d.-e-maknūn
یا دره ناصری، در پزشکی است از محمد بن عبدالصبور خویی قلی در عهد محمد شاه قاجار.

در مکنون: d.-e-maknūn
مثنوی عرفانی است به تقلید از «مثنوی مولوی» سروده اصغر بروجردی

در قرن سیزدهم.

درمکنون: d.-e-maknūn

در حکمت است، تألیف عبدالله بن محمد باقر موسوی دزفولی در قرن سیزدهم.

در منظوم: d.-e-manzūm

(مرورید به رشته کشیده)

تاریخ منظوم نواب فیض الله خان و پسرش است، که رفعت رامپوری در قرن یازدهم سروده است.

در نجف: d.-e-najaf

منظومه‌ای است که ندیم مشهدی در قرن دوازدهم، در برابر «مخزن الاسرار» نظامی سروده، در هزار و پانصد بیت.

درویش نامه: <e>darvīš-nāma

یا درویشیه، درباره درویشان است از میر سیدعلی همدانی، صوفی بزرگ قرن هشتم.

درویشیه: <e>darvīšiyya

← درویش نامه

دره فاخره: <e>dorra<e>-ye-fāxera

(مرورید گرانها)

اثر عبدالرشید بن نورالدین شوشتری، در قرن یازدهم، در تصوف است.

دره منظومه: <e>d.-ye-manzūma

(مرورید به رشته کشیده)

منظومه‌ای در تجوید قرآن است، شامل صد و شش بیت از شاعری با تخلص «رجائی» در عهد فتحعلی شاه قاجار.

دره نادره : d. - ye - nādera <e>

(مرواید بی نظیر)

از آثار بسیار متکلفانه و مصنوع و مشکل نشر فارسی است، اثر میرزا مهدی خان استرآبادی منشی نادرشاه و نویسنده مشهور آن عهد در تاریخ نادر- شاه افشار. (ج)

دره ناصری : d. - ye - nāserī

← در مکنون

دره نجفیه : d. - ye - najafiyy <e>

دره نجفیه در اصول دینیه، تألیف محمد باقر همدانی شیخی در اوایل قرن سیزدهم. (ج)

دریتیم : dorr - e - yatīm

(مروارید درشت و بی همتا)

از رسالات محمد بن محمود دهمدار، در قرن یازدهم است در خویشتن شناسی و مراتب نفس. (ج)

دری گشا : dari - gošā

فرهنگ کوچک لغات فارسی است، تألیف مولوی محمد نجفعلی جهجری در اواخر قرن سیزدهم.

دستورالاخوان : dastūr - ol - exvān

یکی از فرهنگهای عربی به فارسی است که در قرن نهم، قاضی خان بدر محمد دهمار به ترتیب تهجی نوشته است. (ج)

دستورالاطباء : d. - ol - atebbā'

یا اختیارات قاسمی، در طب است، از محمد قاسم بن غلامعلی هندوشاه استرآبادی مؤلف «تاریخ فرشته» در قرن یازدهم. (ج)

دستورالاطباء : d. - ol - atebbā'

دستورالاطباء فی دفع الطاعون والسوباء، اثر فخرالحکما حاجی میرزا

موسی بن علیرضا ساوجی درعهد ناصرالدین شاه قاجار.

دستورالافاضل : d . - ol - afāzel

فرهنگ لغات فارسی است ، تألیف مولانا رفیع دهلوی، معروف به - «حاجب خیرات» در قرن هشتم هندوستان، که فرهنگ کوچکی بدون شواهد شعری است. (ج)

دستورالانشاء : d . - ol - enšā'

دستور نامه نگاری است، از ظهیری فاریابی در قرن هشتم که به نام شمس - الدین حسین بن سعید وزیر نوشته.

دستورالحساب : d . - ol - hesāb

از اندرمن حصاری است که در قرن دوازدهم دردهلی نوشته است.

دستورالحساب : d . - ol - hesāb

از حکیم سراج الدین حسن است در قرن سیزدهم.

دستورالشعرا : d . - ol - šo'arā

در عروض و بدیع و قافیه و سرقات شعری است، تألیف محمد مازندرانی متخلص به «امانی» در قرن پازدهم.

دستورالعشاق : d . - ol - 'oššāq

← دستورعشاق

دستورالعفاف : d . - ol - 'efāf

(دستوربا کدآمنی)

مثنوی است در موضوعات دینی، به بحر رمل که شاعری موسوم به - «تراب» در قرن دوازدهم سروده است.

دستورالعلاج : d . - ol - 'elāz

اثری است در پزشکی، تألیف سلطانعلی گونا بادی در قرن دهم.

دستور العمل : d. - ol - 'amal

دستور العمل و تصحيح الجدول، تأليف ميرم چلبی دانشمند قرن دهم، در شرح مقاله نخستين از كتاب «زيج جديد سلطانی» یا «زيج الخ بيك» است.

دستور الكاتب : d. - ol - kāteb

(دستور نویسنده)

دستور الكاتب فی تعیین المراتب، اثر بسیار ارزشمندی است در انشاء و ترسل و متضمن مطالب سودمند تاریخی و اجتماعی، تأليف شمس الدين محمد بن هندوشاه نخجواني نویسنده بزرگ قرن هشتم. (ج)

دستور اللغات گلستان : d. - ol - loqāt - e - golestān

← کلید گنج

دستور اللغة : d. - ol - loqa <e>

یا کتاب الخلاص، یکی از آثار مهم لغوی است در لغت عربی به فارسی، تأليف بدیع الزمان ابو عبدالله حسین بن ابراهیم نطنزی اديب و لغوی و شاعر دولسانين قرن پنجم.

دستور الملوك : d. - ol - molūk

یا تذكرة الملوك، اثر ارزنده‌ای است در آيين كشورداری و دیوانی از عهد صفویه، تأليف محمد رفیع انصاری مستوفی الممالك در قرن دوازدهم. (ج)

دستور الوزارة : d. - ol - vezārat

یا وصای نظام الملك، مکتوبی است از خواجه نظام الملك، وزیر ملک‌شاه سلجوقی که در ذکر شرایط وزارت و بعضی وصایا و سفارشها به - فخر الملك نوشته است.

دستور الوزراء : d. - ol - vozarā'

در اخلاق و سیاست است از اختیار بن غیاث حسینی در قرن دهم.

دستور الوزراء : d. - ol - vozarā'

اثر ذیقمتی است در ذکر احوال وزیران اسلام تا عهد مؤلف، تأليف

خواندمیر، مورخ بزرگ قرن دهم. (ج)

دستورالوزراء : d. - ol - vozarā'

دروزارت وامارت است، از ملا سلطان حسین واعظ بن سلطان محمد
استرآبادی است در قرن یازدهم. (ج)

دستورانشاء : d. - e - enšā'

اثر محمد بن ناصر الحق نوربخشی است در قرن دهم که به نام شاه تهماسب
صفوی نوشته.

دستور دبیری : d. - e - dabīrī

رساله‌ای است در باب انشاء و دبیری، از معزالدین محمد بن عبدالخالق
میهنی در قرن ششم. (ج)

دستورسخن : d. - e - soxān

ظاهراً اولین کتاب دستور زبان فارسی است، که میرزا حبیب اصفهانی
از ادبای مشهور قرن سیزدهم نوشته است. (ج)

دستور شعرا : d. - e - šo'arā'

← دستورالشعراء

دستورشفایی : d. - e - šefāyī

در طب است، از سید میر محمد حسین عقیلی خراسانی در قرن دوازدهم.

دستور شهریاران : d. - e - šahriyārān

تاریخ پادشاهی سلطان حسین صفوی است، از محمد ابراهیم بن زین العابدین
نصیری در قرن دوازدهم.

دستورعشاق : d. - e - 'osšāq

یا حسن و دل، مثنوی است در پنج هزار بیت به بحر هزج، اثر یحیی
سینک نیشابوری، معروف به «فتاحی» شاعر قرن نهم. (ج)

دستور عشق : d. - e - 'ešq

مثنوی عشقی است به بحر هزج، که لاله جات پرکاش در قرن دوازدهم به نظم آورده است.

دستور مسیحی : d. - e - masīhī

در داروشناسی است، تألیف محمد مسیح، طبیب قرن یازدهم.

دستور معما : d. - e - mo'ammā

نام چهار کتاب همنام است در فن معما سازی، از جامی، شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم. این چهار رساله رابا نامهای: رساله کبیر یا حلیه حلل، رساله متوسط، رساله صغیر و رساله اصغر نیز ثبت کرده اند.

دستور معما : d. - e - mo'ammā

اثر سنی بخارایی است در قرن نهم، در فن معما سازی.

دستور معما : d. - e - mo'ammā

رساله ای است در فن معما، از صادق نیشابوری در قرن دهم.

دستور معما : d. - e - mo'ammā

سه رساله است در باب معما، از شهاب الدین احمد حقیری هروی در قرن دهم.

دستور نامه : d. - nāma <e>

مثنوی است در بحر متقارب، از سعد الدین نزاری قهستانی، شاعر مشهور قرن هشتم، مشتمل بر پانصد بیت در اندر زهای عرفانی. (ج)

دستور نامه نگاری : d. - e - nāma <e> negārī

رساله ای است از محمد مسیح بغدادی در قرن هفتم.

دستور نامه نگاری : d. - e - nāma <e> negārī

یا منشآت، نامه هایی به نظم و نثر است از میرزا رفیع واعظ قزوینی در قرن یازدهم.

دستور همت : d. - e - hemmat

منظومه‌ای است از محمد مراد، که به نام میر عیسی همت خان کرده، واصل داستان «کامروپ و کاملنا» ست.

دعوات الاسماء : da'avāt - ol - asmā'

یا شرح چهل نام خدا، از شیخ شهاب الدین یحیی سهروردی، حکیم بزرگ قرن هفتم است.

دعوت العاشقین : da'vat - ol - 'āšeqīn

مثنوی کوچکی است در دو بیت و شصت و هفت بیت، به تقلید از «خسرو و شیرین» نظامی، سروده میرزا محسن تأثیر تبریزی شاعر اوایل قرن دوازدهم.

دفتر تنظیمات : daftar - e - tanzīmāt

← کتابچه غیبی

دفتر درد : d. - e - dard

منظومه‌ای است از جمله مثنویهای متعدد عبدی بیگ شیرازی، شاعر قرن دهم که در برابر «خسرو و شیرین» نظامی سروده است.

دفتر دلگشا : d. - e - delgošā

مثنوی تاریخی است به بحر مقارب، در بیش از یازده هزار بیت، اثر صاحب شبانکاری دبیر و شاعر اوایل قرن هشتم، در تاریخ ملوک شبانکاره و اتابکان سلغری. (ج)

دفتر عصمت : d. - e - 'esmat

تألیف مولوی حافظ عبدالله بلگرامی، در قرن سیزدهم که تذکره زنان سخنور است.

دقایق الاشعار : daqāyeq - ol - aš'ār

مجموعه‌ای از اشعار شاعران پیشین است، به تقلید از «مونس الاحرار فی

دقایق الاشعار» جاجرمی که میر عبدالوهاب دولت آبادی در قرن دوازدهم جمع آورده است.

دقایق الانشاء : d. - ol - enšā'

در دستور انشاء و نامه‌هایی برای نمونه است، از رنجهوداس بن رنجیت رای کاینه جونپوری در قرن دوازدهم.

دقایق الحقایق : d. - ol - haqāyeq

(نکته‌های حقیقتها)

اثری است در علوم خفیه از نصیرالدین سیواسی، از پارسی نویسان آسیای صغیر در قرن هفتم.

دقایق الحقایق : d. - ol - haqāyeq

اثر احمد رومی، در قرن هشتم که کتابی است به‌نثر در تصوف و عرفان واحوال و آراء مولوی. (ج)

دقایق الحقایق : d. - ol - haqāyeq

از کتب مشهور لغت فارسی به‌ترکی است، تألیف احمد بن سلیمان معروف به ابن کمال پاشا در قرن دهم که لغتنامه نامنظمی است.

دقایق الشعر : d. - oš - še'r

(نکته‌های شعر)

اثر علی بن محمد تاج الحلاوی در قرن هشتم است، در علم بدیع و صنایع شعری. (ج)

دقایق العلاج : d. - ol - 'elāj

در پزشکی است، اثر حاج کریم خان قاجار در قرن سیزدهم.

دقایق در معرفت حقایق : d. - dar - ma'refat - e - haqāyeq

شرح مشکلات «فصوص الحکم» ابن عربی است، از خواجه عبدالرحیم بن شمس‌الدین محمد اقطابی تبریزی در قرن نهم.

دلایل البول : dalāyel - ol - bōl

از آثار طبی یوسفی هروی، طبیب مشهور عهد صفوی است در قرن دهم،
در شناخت بیماریها با نگرش بول .

دلایل الدین : d. - od - dīn

در اصول دین است، از ملا عبدالله بن محمد هادی هرندی اصفهانی در قرن
سیزدهم .

دلایل النبض : d. - on - nabz

در شناخت بیماریها به دلالت نبض است ، اثر یوسفی هروی طبیب
عهد صفوی.

دلایل سبعة : d. - e - sab'a <e>

یا ادله سبعة، اثر علی محمد باب است، در دلایل پیامبری خود. (ج)

دلربا : del robā

مثنوی است از سروده های شاعر قرن نهم، کاتبی نیشابوری.

دلگشا : del gošā

← سی نامه

دلگشانامه : delgošā - nāma <e>

حماسه دینی است در داستان مختار ثقفی، که میرزا ارجمند آزاد کشمیری
در قرن دوازدهم به بحر متقارب سروده است.

دلیل الانام : dalīl - ol - anām

(راهنمای مردم)

دلیل الانام فی سبیل زیارت بیت الله الحرام، سفرنامه مکه است از سلطان
مراد میرزا حسام السلطنه، در اواخر قرن سیزدهم.

دلیل العارفین : d. - ol - 'ārefīn

(راهنمای عارفان)

در ذکر مناقب و ملفوظات خواجه معین الدین حسن چشتی اجمیری
سنجری، شیخ فرقه چشته است، تألیف قطب الدین محمد بختیار کاکلی
اوشی از صوفیان این فرقه در قرن هفتم.

دلیل العشاق : d. - ol - 'oṣṣāq

دستور نامه نگاری است از فرج الله منشی که به نام ناصر الدین شاه نوشته.

دلیل المتحیرین : d. - ol - motahayyerin

(راهنمای شگفت زدگان)

اثری منشور از ناصر خسرو قبادیانی، شاعر و نویسنده بزرگ قرن پنجم
بوده که اکنون دردست نیست.

دوازده امام : davāzdah - emām

رساله‌ای است از عبدالرحمن جامی شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم. (ج)

دو حة الازهار : dohat - ol - azhār

(درخت گلها)

مثنوی است در هزار و صد و هفتاد بیت، که عبدی بیک شیرازی، شاعر قرن
دهم در برابر «خسرو و شیرین» نظامی سروده است.

دو حة الصنائع : d. - os - sanāye'

(درخت صنعتها)

در عروض و صنایع شعری است از امام الدین بن شیخ ابوالکلام نعمانی
که به نام اورنگ زیب عالمگیر، شاه هند در قرن یازدهم نوشته است.

دولت بیدار : dolat - e - bīdār

مثنوی ملا شیدای فتحپوری است که در برابر «مخزن الاسرار» نظامی
سروده است.

دول رانی خضر خان : doval rānī - xezr xān

منظومه‌ای است در بحر هزج و مشتمل بر چهار هزار و پانصد بیت، اثر امیر

خسرو دهلوی، شاعر بزرگ قرن هفتم و هشتم. موضوع آن داستان عشق ورزی خضر خان، پسر علاءالدین محمد شاه خلجی فرماندار دهلی است با «دیولدی» دختر راجه گجرات «رانی» که امیر خسرو از ترکیب اسم او و نسبش با تصرفی، اسم «دول رانی» را پدید آورد. این منظومه را «عشقیه» نیز نامیده اند. (ج)

ده باب: dah-bāb

یاده نامه، اثری است منظوم، از کاتبی نیشابوری، شاعر قرن نهم در اخلاق و اندرز.

ده باب: dah-bāb

یا آداب المعاصرین، یاده دفتر، در باب حکومت است از نقیب شیرازی میرزا احمد نقیب الممالک، در قرن سیزدهم که منظومه ای به روش مثنوی «کارنامه بلخ» سنایی است.

ده باب تجنیسات: dah-bāb-e-tajnīsāt

منظومه ای است در هنر نمایه های فنی، اثر طبع کاتبی نیشابوری، از شاعران قرن نهم.

ده دفتر: dah-daftar

← ده باب

ده فصل: dah-fasl

مثنوی است به بحر رمل، منسوب به شرف الدین رامی شاعر و نویسنده قرن هشتم.

ده قاعده: dah-qā'eda <e>

یاده اصل، یا سلوک، یا میزان العقاید، رساله ای است از میر سید علی همدانی صوفی معروف قرن هشتم که ترجمه ای است از «اصول العشره» شیخ - نجم الدین کبری.

ده نامه: dah-nāma <e>

مثنوی است به بحر هزج، از خواجه عماد فقیه شاعر بزرگ قرن هشتم،

شامل نامه‌هایی به شاه شجاع وعده‌ای از مشایخ. (ج)

ده نامه: dah-nāma <e>

منظومه‌ای بوده از ابن‌نصوح، شاعر شیعی قرن هشتم که اکنون اثری از آن در دست نیست.

ده نامه: dah-nāma <e>

یا تحفة العشاق، مثنوی است به بحر هزج، سروده رکن‌الدین صابن سمنانی شاعر قرن هشتم.

ده نامه: dah-nāma <e>

منظومه‌ای است به تقلید از «ده نامه»‌های قرن هفتم و هشتم، از محمود عارفی هروی شاعر قرن نهم.

ده نامه: dah-nāma <e>

از منظومه‌های فتاحی نیشابوری، شاعر قرن نهم است.

ده نامه: dah-nāma <e>

← ده باب

ده نامه: dah-nāma <e>

← روضة المحبین

ده نامه: dah-nāma <e>

← عشاقنامه

ده نامه: dah-nāma <e>

← منطق العشاق

دیاربکریه: diyār-e-bakriyya <e>

در تاریخ دودمان آق‌قویونلو است، از ابوبکر تهرانی سپاهانی، در قرن نهم که از تواریخ مهم در این باب به‌شمار می‌رود. (ج)

دیدار بیدار: dīdār-e-bīdār

← دیده بیدار

دیده بیدار: dīda<e>-ye-bīdār

یادیدار بیدار، مثنوی حکیم شفاایی، شاعر قرن یازدهم است که در برابر
«مخزن الاسرار» نظامی سروده است.

دیوانه: dīv-nāma<e>

منظومه‌ای در بحر متقارب است، از «معینی» شاعر عهد ناصرالدین شاه که
در آن به دیوهای روزگار خود سخت تاخته است.

* * *

«ذ»

ذاتی و تشکیک: zāti-va-taškik

ذاتی و تشکیک وعدم تشکیک او، پاسخنامه‌ای است در باب مسأله‌ای میان مشائیان و اشراقیان، تألیف میرابوالقاسم فندرسکی، حکیم عهد صفوی.

ذبیح‌نامه: <e>zabih-nāma

مثنوی حزین شیروانی شاعر قرن دوازدهم است به وزن «لیلی و مجنون» نظامی.

ذخر العالمین: <e>zoxr-ol-'ālama yn

(پس انداز دو عالم)

ذخر العالمین فی شرح دعاء الصنمین، تألیف محمد مهدی بن علی اصغر بن محمد یوسف بن پهلوان صفر قزوینی، در قرن یازدهم، که موضوع آن دعا و صلوات بر پیامبر (ص) و امامان شیعه است و تقریباً بر دشمنان آنها.

ذخیره الاخری: zaxīrat-ol-oxrā

(اندوخته آخرت)

خطبه‌های رسمی مذهبی و درباری است، از کریم بن درویش محمد زمان که به نام محمد شاه قاجار نوشته.

ذخيرة الالباب: z.-ol-albāb

(اندوخته خردمندان)

ذخيرة الالباب و بقية الاصحاب ، در علوم مختلف است از میرزا محمد اخباری در قرن سیزدهم.

ذخيرة العارفين: z.-ol-'ārefīn

(اندوخته عارفان)

تأليف محمد معصوم بن میرزا محمد دماوندی، در قرن یازدهم.

ذخيرة المعاد: z.-ol-mo'ād

(اندوخته آخرت)

دروغظ منبری است از ملا محمد باقر بن محمد جعفر فشارکی، در قرن سیزدهم.

ذخيرة الملوك: z.-ol-molūk

در سیاست و اخلاق، به شیوه عرفانی است، از میر سید علی همدانی صوفی بزرگ قرن هشتم . (ج)

ذخيرة خوارزمشاهی: zaxīra<e>-ye-xārazm šāhī

برجسته ترین و بزرگترین اثر فارسی است در پزشکی که خود دائرة المعارفی در طب قدیم است ، تألیف سید اسمعیل جرجانی، طبیب معظم قرن ششم. وی این کتاب را به نام خوارزمشاه نوشته و در آن به دریایی از لغات و ترکیبات و اصطلاحات ادبی و پزشکی و نام امراض و داروها و معالجات و نسخه ها و دردها برمی خوریم. (ج)

ذره و خورشید: zarra<e>-vo-xoršīd

از مثنویهای هفتگانه زلالی خوانستاری، شاعر قرن یازدهم است در دیوانست و چهل بیت که در برابر «سبحه الابرا» جامی سروده است.

ذکر: zekr

رساله ای است منسوب به ابوالحسن خرقانی، عارف بزرگ اوایل قرن پنجم .

ذکر: zekr

رساله‌ای است منسوب به ابوسعید ابوالخیر، صوفی نامدار قرن پنجم.

ذکر: zekr

اثر شیخ احمد جام زنده پیل، صوفی و نویسنده بزرگ قرن ششم است.

ذکر السیر: z.-os-siyar

تاریخ مغولان هند است، از غلامحسین خان بن محمد همت خان در قرن سیزدهم.

ذکر الهیه: z.-e-elāhiyya <e>

در انواع و آداب ذکر است از ادهم خلخالی در قرن یازدهم.

ذکر و دعا: z.-o-do'ā

تألیف محمد بن عبدالنبی بن نعمه الله بحرینی، در قرن سیزدهم است در ذکر و دعا و شرایط و آداب آنها.

ذکریه: zekriyya <e>

رساله‌ای در ذکر و سیر و سلوک است از صوفی معروف قرن هشتم، میرسید علی همدانی.

ذوق: zōq

از رساله‌های شاه نعمت‌الله ولی صوفی معروف قرن نهم است. (ج)

ذوقیات: zōqiyyāt

از رساله‌های شاه نعمت‌الله ولی، صوفی مشهور قرن نهم است. (ج)

ذوقیات عقلی: z.-e-'aqlī

ذوقیات عقلی و معقولات ذوقی، یا ذوقیه، رساله کوتاهی است در عرفان از محمد دهمدار، از عالمان قرن یازدهم.

ذوقیه: zōqiyya <e>

از رسایل شاه نعمت‌الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است. (ج)

ذوقیه: zōqiyya<e>

← ذوقیات عقلی

ذیل المعارف: za<e>yl-ol-ma'āref

ذیل المعارف فی ترجمۃ العوارف. «عوارف المعارف» اثری معروف در

عرفان است از سهروردی که صدرالدین جنید بن فضل الله بن شیخ عبدالرحمان

شیرازی در قرن هشتم توضیحاتی بر آن داده است.

ذیل جامع التواریخ رشیدی: z.-e-jāme'-ot-tavāriḫ-e-rašīdī

اثر معروف حافظ ابرو و مورخ بزرگ قرن نهم است که حوادث تاریخی

«جامع التواریخ» رشیدالدین فضل الله همدانی را از مرگ غازان خان تا

دوران تیمور دنبال می کند.

ذیل حبیب السیر: z.-e-habīb-os-siyar

← تاریخ شاه طهماسب

* * *

« ر »

راحة الارواح: rāhat-ol-arvāh

(آسایش جانها)

راحة الارواح و مونس الاشباح ، تألیف ابوسعید حسن بن حسین شیعوی
بیهقی از علمای حدیث قرن هشتم ، در احوال پیامبر (ص) و سرگذشت
امامان.

راحة الانسان: r.-ol-ensān

یابندنامه انوشیروان ، که منظومه‌ای است در بیش از چهارصد بیت منسوب
به بدایعی بشاعر قرن پنجم . (ج)

راحة الانسان: r.-ol-ensān

اثر طبیبی است از عبدالقوی بن شهاب الدین ضیاء، در قرن هشتم.

راحة الانسان: r.-ol-ensān

در طب است ، اثر شیخ ابوطاهر ابراهیم بن محمد غزنوی، که به نام سلطان
محمد خدا بنده نوشته است.

راحة الصدور: r.-os-sodūr

(موجب آسایش بزرگان)

راحماء الصدور وآية السرور، اثر معروف فارسي است از اواخر قرن ششم،
تأليف نجم الدين ابوبكر محمد راوندى . اين كتاب در زمرة آثار معتبر
وارزشمند ادب و تاريخ قرار دارد. (ج)

راحماء القلوب : r.-ol-qolūb

(آسايش دلها)

سخنسان فریدالدین مسعود شکر گنج است در قرن هفتم که شاگردش
نظام‌الدین اولیا گرد آورده است.

راحماء القلوب : r.-ol-qolūb

تأليف نعمتخان عالی شیرازی، در قرن دوازدهم که تذکره‌ای است در ذکر
شاعران و معاصران او.

راغب و مرغوب : rāqeb-o-marqūb

سومین مثنوی از مثنویهای پنجگانه ابجدی هندی شاعر قرن دوازدهم است.

رافع البغض والعداوة : rāfe'-ol-boqz-val-'edāvat

(بردارنده کینه و دشمنی)

در بارهٔ لمن و بدگویی از خلفاست، تألیف شیخ محمد مدرس طهرانی در
اوایل قرن چهاردهم.

رافع النصاب : r.-on-nesāb

رافع النصاب و دافع الحجاب، دومین شرح قدیم «نصاب الصبیان» فراهی
است در لغت عربی به فارسی منظوم، که احمد بن فقیه محمد بن ابی بکر بن
محمد در قرن نهم سروده است.

رامایانا : rāmāyānā

ترجمهٔ منظومی ازین داستان هندی است که به فرمان جلال‌الدین اکبر و
به همت ملا عبدالقادر بدایونی در سال ۹۹۷ صورت گرفته است.

راماين : rāmāyan

یسارام و سیتا داستان «رام و سیتا» از افسانه‌های هندی است که مسیحا

پانی پتی درعهد جهانگیرشاه بهقالب مثنوی بحر هزج بهنظم آورده
است. (ج)

رام وسیتا : rām-o-sitā
← راماین

راه صواب : rāh-e-savāb
رساله‌ای است درجدایی فرقه‌های اسلامی، که ملامحسن فیض‌کاشانی در
قرن یازدهم نوشته است.

رباب‌نامه : <e>rabāb-nāma
مثنوی است بهبحرمل، مانند «مثنوی» مولوی در حقایق عرفانی، اثر
طبع سلطان ولد، پسر مولوی در قرن هفتم و هشتم. (ج)

رباعیات اصنافیه : <e>robā'īyyāt-e-asnāfiyya
در هزار بیت است از تقی‌الدین اوحدی بلیانی، ادیب و شاعر قرن یازدهم
که بهروش نجوم از آن فال گرفته می‌شد.

ربیع الاسایع : rabī'ol-asābī'
(بهار هفته‌ها)
برخی دعا و نیایش و وردهای شبانه‌روز است، از محمد باقر مجلسی فقیه
عصر صفوی. (ج)

رتن و پدم :
مثنوی است از فیض دکنی، شاعر اوایل قرن یازدهم، در افسانه کهن
هندی.

رتن و پدم :
منظومه‌ای است از بزمی دهلوی، شاعر قرن یازدهم که افسانه کهن «رتن و
پدم» را بر وزن «لیلی و مجنون» نظامی به نظم آورده است.

رحیق التحقیق : rahīq-ot-tahqīq
(باده ناب تحقیق)

منظومه‌ای است مشتمل بر هزار و پنجاه بیت که به نام مبارکشاه غوری معروف به «فخر مدبر» شاعرو نویسنده قرن هفتم، ثبت شده و ظاهراً از مبارکشاه مرو رودی است.

ردالعیب : radd-ol-'a<e>yb

ردالعیب عن لسان الغیب، شرح اشعار دشوار حافظ است، از محمد سلیم شیرازی در اوایل قرن سیزدهم.

رد برکن رابع : r.-bar-rokn-e-rābe'

از حسینعلی توپسرکانی، در قرن سیزدهم است در رد محمد کریمخان قاجار شیخی .

رد شبهات : r.-e-šobohāt

یکی از آثار حاج محمد کریمخان قاجار در قرن سیزدهم است در مسایل دینی.

رد صوفیان : r.-e-sūfiyān

تألیف ملا محمد طاهر شیرازی در قرن یازدهم است.

رد صوفیان : r.-e-sūfiyān

یا رساله در ابطال تصوف، اثر محمد رضی بن محمدنبی قزوینی در قرن دوازدهم.

رد صوفیان : r.-e-sūfiyān

یا اعتقادیه، رساله‌ای است از میرزا ابوالقاسم گیلانی قمی در قرن سیزدهم.

الرد علی الصوفیه : ar-radd-'al-as-sūfiyya<e>

(رد بر صوفیان)

کتابی است در رد صوفیه از محمد اسمعیل بن محمد حسین مازندرانی معروف به «خواجویی» در قرن دوازدهم.

رزم‌نامه شاه اسماعیل : razm-nāma<e>-ye-šāh esmā'il

منظومه‌ای است کوتاه در شصت و هفتاد بیت به بحر متقارب، از ملا محمد

رفیع واعظ قزوینی شاعر قرن یازدهم که درباره جنگ شاه اسماعیل صفوی با شیبک خان است.

رسالة الايراد : resālat-ol-irād

در رد سخنان کلیر فرانسوی است در باب چند بیماری، از محمد علی طبیب در عهد ناصر الدین شاه.

رسالة البادية : r.-ol-bādiya <e>

رساله ای است به نشر در سوانح سفر کعبه از خواجوی کرمانی شاعر بزرگ قرن هشتم که به سال ۷۴۸ به پایان رسیده است.

الرسالة السنجرية : ar-resālat-os-sanjariyya <e>

در طبیعی و آثار علوی است از زین الدین برهان الحق عمر بن سهلان ساوی از قرن ششم که به دستور سلطان سنجر سلجوقی نوشته است. (چ)

رسالة الطيور : resālat-ot-toyūr

(رساله پرندگان)

رساله ای تمثیلی و بسیار لطیف و شیرین از شیخ نجم الدین رازی عارف و نویسنده مشهور قرن هفتم است. (چ)

رسالة العاشق الى المعشوق : r.-ol-'āseq-el al-ma'sūq

رساله ای است از شیخ نجم الدین رازی، صوفی و نویسنده مشهور قرن هفتم، در شرح این گفته شیخ ابوالحسن خرقانی که گفت: «الصوفی غیر مخلوق».

رسالة العشاق : r.-ol-'osšāq

در تصوف از علیرضا میرزا شهره فرزند فتح علی شاه قاجار است.

الرسالة الکمالیة : ar-resālat-ol-kamāliyyat

الرسالة الکمالیة فی الحقایق الالهیة، در علوم مختلف است از امام فخر رازی دانشمند بزرگ قرن ششم. (چ)

الرسالة المعادية : a.-ol-mo'ādiyya <e>

← معاد

رسالة الندامة : resālat-on-nadāmat

رسالة الندامة الى زاد القيامة ← سرگذشت

الرسالة الوافية : ar-resālat-ol-vāfiya <e>

الرسالة الوافية في علم القافية، يا مختصر وافي در علم قوافي، رساله ای است در علم قافیه، از جامی شاعرو نویسنده نامی قرن نهم.

رسالة الوجود : resālat-ol-vojūd

یا رساله وجودیه، از میر سید شریف جرجانی دانشمند بنام قرن هشتم ونهم است، در موضوع فلسفه. (ج)

رسالة اخلاقيه : resāla <e>-ye-axlāqiyya <e>

در اخلاق است، از میرزا آقا منشی باشی تبریزی در اواخر قرن سیزدهم.

رسالة ازليه : r.-ye-azaliyya <e>

اثر میرزا حسینعلی بهاء الله است، درباره فرقه ازلیان.

رسالة استخراج : r.-ye-estextrāj

اثر ابو جعفر محمد بن ایوب حاسب طبری، از منجمین قرن پنجم است، در یکی از مباحث نجوم.

رسالة اصغر : r.-ye-asqar

← دستور معما

رسالة اعتراف : r.-ye-e'terāf

یا رساله اعتقاد، یا معتقده، یا اظهار اعتقاد، یکی از رسائل متعدد صابین الدین علی ترکه، دانشمند قرن نهم است.

رسالة اعتقاد : r.-ye-e'teqād

← رساله اعتراف

رسالة اکسیر: r.-ye-eksīr

از آثار منسوب به شیخ ابوعلی سینا، دانشمند بزرگ قرن چهارم است.

رسالة البسه: r.-ye-albesa <e>

(رسالة لباسها)

رساله‌ای است از فتاحی نیشابوری، شاعر مشهور قرن نهم.

رسالة انجام: r.-ye-anjām

رساله‌ای است در تصوف، اثر صابن الدین علی ترکه دانشمند معروف قرن نهم.

رسالة انسابیه: r.-ye-ansābiyya <e>

رساله کوتاهی در آفرینش انسان است، از صوفی بزرگ قرن هشتم میرسیدعلی همدانی.

رساله‌ای در امامت: resāla <e> 'ī-dar-emāmat

اثر آخوند ملاعلی نوری اصفهانی، در قرن سیزدهم است.

رساله‌ای در پزشکی: r.-dar-pezeškī

از محمد باقر بن محمد حسین طبیب که به نام شاه سلطان حسین صفوی کرده است.

رسالة برهمن: resāla <e> -ye-barahman

تألیف چندربهان برهمن اکبرآبادی، در قرن یازدهم که تذکره مختصری از شاعران دوره اکبرشاه تا معاصران مؤلف است.

رسالة بهبهانیه: r.-ye-behbehāniyya <e>

در توحید و امامت است، از سید کاظم رشتی در قرن سیزدهم. (ج)

رسالة تشریح الاعضاء: r.-ye-tašriḥ-ol-a'zā'

از آثاری است که به ابوعلی سینا منسوب کرده‌اند.

رسالة تضعیفیه: r.-ye-taz'īfiyya <e>

در تضعیف واحد به عدد خانه‌های شطرنج، از شیخ زاده ابواسحاق بن

عبدالله خادم برهانی در قرن نهم.

رسالة تطبیقیه : <e>r.-ye-tatbiqiyya</e>

در تطبیق سالهای هجری به میلادی است، تألیف میرزا عبدالغفار منجم باشی در قرن سیزدهم. (ج)

رسالة تفاحه : <e>r.-ye-toffāha</e>

ترجمه‌ای است از رساله‌ای به همین نام، منسوب به ارسطو، از بابا افضل کاشانی، فیلسوف بزرگ قرن هفتم.

رسالة توبه : <e>r.-ye-tōba</e>

منسوب است به عارف نامدار قرن پنجم، شیخ ابوالحسن خرقانی.

رسالة توحید : <e>r.-ye-tōhīd</e>

رساله‌ای عرفانی است در توحید، تألیف خواجه دهدار در قرن یازدهم.

رسالة جرثقیل : <e>r.-ye-jarr e saqīl</e>

-- معیار العقول

رسالة جمالی : <e>r.-ye-jamālī</e>

از آثار صوفی و نویسنده و الامقام قرن ششم، عین القضاة همدانی است که به نام شاهزاده جمال‌الدین شرف‌الدوله نوشته است.

رسالة جودیه : <e>r.-ye-jūdiyya</e>

از آثار منسوب به ابوعلی سینا، دانشمند بزرگ قرن پنجم است در علم طب. (ج)

رسالة حاتمیه : <e>r.-ye-hātamiyya</e>

کتابی است در ذکر حکایات حاتم طائی، تألیف کمال‌الدین حسین واعظ کاشفی دانشمند بزرگ قرن نهم و دهم.

رسالة حرف : <e>r.-ye-harf</e>

از رسالات شاه نعمت‌الله ولی، صوفی قرن نهم است در اسرار حروف. (ج)

رساله حقیقت : r.-ye-haqīqāt

در تصوف است، از عبدالله کاشغری ندائی، در قرن دوازدهم.

رساله خالد : r.-ye-xāled

رساله‌ای عرفانی است از ضیاء الدین خالد بن حسین شهرزوری (خالد کرد) در قرن سیزدهم.

رساله در ابطال تصوف : r.-dar-ebtāl-e-tasavvof

← رد صوفیان

رساله در استعاره : r.-dar-este'āra <e>

یا حقیقت و مجاز، از عصام الدین اسفراینی، در قرن دهم است.

رساله در اصول دین : r.-dar-osūl-e-dīn

اثر زین الدین علی بن حسین گیلانی، در قرن یازدهم.

رساله در اصول دین : r.-dar-osūl-e-dīn

تألیف محمد (شاه قاضی) که به نام سلطان محمد قطبشاه در قرن یازدهم نوشته است.

رساله در اصول دین : r.-dar-osūl-e-dīn

تألیف محمد شفیع بن محمد علی استرآبادی است که به نام شاه سلیمان صفوی نوشته است.

رساله در اصول دین : r.-dar-osūl-e-dīn

تألیف محمد بن ملامحسن فیض کاشانی در قرن دوازدهم است، در خرده گیری بر صوفیان.

رساله در اصول دین : r.-dar-osūl-e-dīn

از آقا محمد باقر بن محمد اکمل بهبهانی در قرن دوازدهم است.

رساله در اصول دین : r.-dar-osūl-e-dīn

تألیف میرزا ابوالقاسم بن ملا محمد حسن شفتی گیلانی، در قرن سیزدهم. (ج)

رساله در اصول دین: r.-dar-osūl-e-dīn

اثر ملا ابراهیم گلپایگانی جدی در قرن سیزدهم است.

رساله در اصول دین: r.-dār-osūl-e-dīn

تألیف ملا محمد جعفر کاشانی، در اوایل قرن سیزدهم است.

رساله در اصول دین: r.-dar-osūl-e-dīn

تألیف سید محمد باقر حجة الاسلام شفتی در قرن سیزدهم.

رساله در اصول دین: r.-dar-osūl-e-dīn

در مسائل کلامی و اصول عقاید است، از حاجی محمد حسین بن محمد اسماعیل بسطامی در اوایل قرن سیزدهم.

رساله در اصول دین: r.-dar-osūl-e-dīn

اثر هدایة الله بن میرزا محمد حسین آشتیانی (وزیر دفتر) است در اوایل قرن چهاردهم.

رساله در اصول عناصر: r.-dar-osūl-e-'anāser

در باب اصول عناصر و کیفیت ترکیب آنهاست، از حکیم نظام الدین احمد گیلانی در قرن یازدهم.

رساله در اعتقاد: r.-dar-e'teqād

از جمله رسالات صابن الدین علی تر که، دانشمند قرن نهم است.

رساله در اقاویل قدمای فلاسفه: r.-dar -aqāvil-e-qodamā-ye-

falasefa<e>

← رساله فی التوحید

رساله در اقسام نفوس: r.-dar-aqsām-e-nofūs

از آثار منتسب به ابو علی سینا دانشمند بزرگ قرن چهارم است.

رساله در باه: r.-dar-bāh

از ابوالمظفر هبة الله بن محمد بن اردشیر، در باب جماع است که به نام سلطان

سنجر سلجوقی نوشته است.

رساله در بدا: r.-dar-badā

(بدا: ظاهر شدن)

اثر ملا محمد شفیع بن فرج گیلانی در قرن یازدهم است.

رساله در بلاغت: r.-dar-balāqat

درمغانی و بیان و بدیع است، از ابراهیم شربتدار اصفهانی در قرن دوازدهم.

رساله در بیان انواع حیوانات: r.-dar-bayān -e-anvā'-e-ha<e>
yvānāt

اثر فیض الله که به دستور شاه تهماسب صفوی در قرن دهم نوشته است.

رساله در بیان علم: r.-dar-bayān-e-'elm

رساله‌ای است به نثر ساده، از عارف و شاعر بزرگ قرن نهم، شاه قاسم

انوار. (ج)

رساله در تصوف: r.-dar-tasavvof

اثر عبدالعلیم نصرالله خان احمدی خورجوی حیدرآبادی، در قرن

سیزدهم است.

رساله در توحید: r.-dar-tōhīd

از رسائل عزیز نسفی، عارف و نویسنده معروف قرن هفتم است.

رساله در حروف: r.-dar-horūf

از آثار دانشمند قرن نهم، صابن الدین علی ترکیه اصفهانی است در

عرفان و حروف.

رساله در حساب: r.-dar-hesāb

رساله‌ای است از خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند عظیم الشأن قرن هفتم.

رساله در خط: r.-dar-xatt

رساله‌ای درباره خط است، از ظهیرالدین میرعلی سلطانی در قرن نهم.

رساله در خط: r.-dar-xatt

اثر دوست محمد بن سلیمان کاتب کوشانی هروی در قرن دهم است. (ج)

رساله در خط: r.-dar-xatt

← اصلاح خط اسلام

رساله در خواص الحیوان: r.-dar-xavāss-ol-ha<e>yvān

رساله‌ای است در دامپزشکی، تألیف شیخ محمد بن ابوطالب زاهدی گیلانی در قرن دوازدهم.

رساله در زمان و مکان: r.-dar-zamān-o-makān

یکی از رسایل خواجه محمد پارساسوفی و نویسنده معروف قرن نهم است.

رساله در سماع: r.-dar-serr-e-samā'

از رسایل شیخ علاءالدوله سمنانی، صوفی بزرگ قرن هشتم است در باب سماع صوفیه.

رساله در شراب: r.-dar-šarāb

تألیف محمد باقر بن محمد رضا طبیب موسوی که برای شاه سلیمان صفوی نوشته است.

رساله در طبیعات: r.-dar-tabī'yyāt

اثر جعفر قلی خان در زمان ناصرالدین شاه قاجار است.

رساله در عشق: r.-dar-'ešq

رساله صوفیانه‌ای است در معنی عشق، اثر سیف الدین باخرزی، صوفی و شاعر مشهور قرن هفتم. (ج)

رساله در عشق: r.-dar-'ešq

به نثر و نظم عرفانی است، تألیف ملا سایل همدانی دماوندی در قرن دهم.

رساله در عکاسی: r.-dar-'akkāsi

اثر محمد کاظم بن احمد محلاتی در عهد ناصرالدین شاه است.

رساله درعلم فراست: r.-bar-'elm-e-ferāsat

اثر میر سید علی همدانی، صوفی مشهور قرن هشتم است، پیرو مومن علم قیافه شناسی.

رساله در علم فراست: r.-dar-'elm-e-ferāsat

ترجمه‌ای است از کتاب امام فخر رازی که لطف الله عزیز هر وی در قرن نهم انجام داده است.

رساله درعلم فراست: r.-dar-'elm-e-ferāsat

در قیافه شناسی است، از حسین بن عبدالحق الهی اردبیلی در قرن دهم.

رساله در علم قیافه: r.-dar-'elm qiyāfa<e>

اثر حکیم نظام الدین احمد گیلانی است، در قرن یازدهم.

رساله در قافیه: r.-dar-qāfiya<e>

گزیده‌ای از بخش دوم کتاب «المعجم» شمس قیس رازی است که نورالدین بن احمد بن عبد الجلیل زیارتگاهی در قرن نهم نوشته.

رساله در قافیه: r.-dar-qāfiya<e>

اثر عطاء الله نیشابوری، در قرن نهم است که به دستور میر علی شیر نوایی نوشته است.

رساله در قبله: r.-dar-qebla<e>

در شناختن قبله است از حسین حسینی خلخالی در اوایل قرن یازدهم.

رساله در کلیات وجود: r.-dar-kolliyyāt-e-vojūd

رساله‌ای است در حکمت، از حکیم عمر خیام نیشابوری دانشمند شهر قرن پنجم (ج)

رساله در معراج: r.-dar-me'rāj

رساله‌ای عرفانی است از میرزا باباذهبی شیرازی در قرن سیزدهم.

رساله در معراجیه: r.-dar-me'rājīyya<e>

از رسالات صوفی مشهور قرن نهم، سید محمد نوربخش است.

رساله در معرفت	- ۳۲۰ -	رساله در هیأت
----------------	---------	---------------

رساله در معرفت: r.-dar-ma'refat
یا والدیه، رساله‌ای عرفانی است از خواجه عبدالله احرار، از صوفیان مشهور قرن نهم.

رساله در معما: r.-dar-mo'ammā
اثر علی اکبر تفرشی، در زمان شاه سلطان حسین صفوی است در قرن معما.

رساله در نجوم: r.-dar-nojūm
اثر صدیق نهروانی در قرن هشتم است.

رساله در نجوم: r.-dar-nojūm
تألیف شاه فتح‌الله، در قرن دهم است.

رساله در نجوم: r.-dar-nojūm
اثر محمد افضل بن مسعود حسینی جنابدی در قرن یازدهم است.

رساله در نسبت افراد: r.-dar-nesbat-e-afṛād
از رساله‌های متعدد خواجه محمد دهمدار، از علمای مشهور قرن یازدهم است.

رساله در نوروز: r.-dar-norūz
اثر محمد ابراهیم حسینی مدرس خادم در عهد شاه سلیمان صفوی است.

رساله در وجود: r.-dar-vojūd
← وجودیه

رساله در هیأت: r.-dar-ha<e>y'at
رساله کوتاهی در علم نجوم است، از غیاث‌الدین جمشید کاشانی ریاضیدان بزرگ قرن هشتم.

رساله در هیأت: r.-dar-ha<e>y'at
در حساب و هندسه و نجوم است از شیخ زاده ابواسحاق بن عبدالله خادم کوبنانی، در قرن نهم.

رساله در هیأت: r. dar-ha<e>y'at
اثر سلطان محمد میرزا پسر فتحعلی شاه قاجار است.

رساله در هیأت: r.-dar-ha<e>y'at
← فتحیه

رساله دلگشا: r.-ye-delgošā
مفصل‌ترین و بهترین اثر منشور عبید زاکانی، شاعر و نویسنده نقاد قرن هشتم است در موضوعات انتقادی، درد و بخش عربی و فارسی. (ج)

رساله دل و جان: r.-ye-del-o-jān
یکی از رسالات خواجه عبدالله انصاری، عارف و نویسنده نامدار قرن پنجم می‌باشد. (ج)

رساله ذوقیه: r.-ye-zōqiyya<e>
در مسائل عرفانی از خواجه‌دهدار، عارف قرن یازدهم است.

رساله روحی انارجانی: r.-ye-rūhī-ye-anārjānī
رساله‌ای است در عقاید و رسوم مردم تبریز به زبان آذری، از روحی انارجانی شاعر قرن دهم آذربایجان.

رساله روحیه: r.-ye-rūhiyya<e>
یکی از رسالات امام فخر رازی، عالم بزرگ قرن ششم است در حکمت.

رساله سلطانیه: r.-ye-soltāniyya<e>
یکی از آثار رشیدالدین فضل‌الله همدانی وزیر و مورخ بنام ایران در قرن هشتم است.

رساله سمرقندیه: r.-ye-samarqandiyya<e>
از جمله آثار منشور صوفی و نویسنده بزرگ قرن ششم، شیخ احمد جام زنده‌پیل است، مشتمل بر نامه‌های وی.

رساله شاهی: r.-ye-šāhī
← عروض

رساله صاحب نما: r.-ye-sāheb namā

تاریخ پنجاب است، از گنیش داس، قانونگوی گجرات در قرن سیزدهم.

رساله صاحبیه: r.-ye-sāhebiyya <e>

اثری است از خواهر داراشکوه، دانشمند قرن یازدهم به نام جهان آرا

بیگم دختر شاه جهان، در طریقه چشتیه.

رساله صغیر: r.-ye-saqir

← دستور معما

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر صوفی و نویسنده برجسته قرن ششم، عین القضاة همدانی است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

رساله کوتاهی از شیخ نجم الدین کبری، صوفی نامدار اوایل قرن هفتم است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

رساله کوتاهی است از سیف الدین باخرزی، صوفی شاعر اوایل قرن هفتم.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر معین الدین چشتی اجمیری، در قرن هفتم است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

از رسالات صوفی بزرگ قرن هشتم، میر سید علی همدانی است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

از آثار کمال الدین عبدالرزاق کاشانی در قرن هشتم است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر صوفی قرن نهم، سعد الدین کاشغری نقشبندی است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

از آثار کمال الدین حسین خوارزمی نویسنده، شاعر و عارف قرن نهم است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر سید محمد گیسودراز، مؤلف و صوفی مشهور قرن نهم است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر خواجه عیدالله احرار است از عرفای معروف قرن نهم.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر شاه قاسم انوار، شاعر و صوفی مشهور قرن نهم است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر ابوالفتح حسینی شریفی است در قرن دهم.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر ادهم خلخالی از علمای قرن یازدهم است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

از آثار داراشکوه، عالم مشهور قرن یازدهم است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

از جمله رسالات متعدد عارف قرن یازدهم محمد دهدار است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر محمد بن محمد جعفر (فقیر) است، که به نام ناصرالدین شاه نوشته.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

اثر نورعلیشاه طبسی، از صوفیه اوایل قرن سیزدهم است.

رساله عرفانی: r.-ye-'erfānī

← تصوف

رساله عروضیه: r.-ye-'arūziyya <e>

رساله‌ای از میرزا تقی خان صاحب‌دیوان، نویسنده عهد قاجار است که در

علم عروض به عنوان ولیعهد عباس میرزا نوشته است.

رسالة عشق: r.-ye-'ešq
از جمله آثار منسوب به ابوعلی سیناست. (ج)

رسالة علیه: r. - ye - 'aliyya <e>
رسالة علیه در کشف عقوبات اخرویه، تألیف ملا عبدالله زنوزی از قرن سیزدهم است.

رسالة فردوس: r. - ye - ferdos
در احوال سادات شوستر است، تألیف میر علاءالملک بن میر نورالله شوشتی در قرن یازدهم. (ج)

رسالة فریدون سپهسالار: r. - ye - fereydūn - e - sepahsālār
کتابی است بسیار ارجمند در شرح احوال مولوی واصحاب او، که یکی از مریدان وی فریدون بن احمد معروف به سپهسالار، نویسنده و صوفی اواخر قرن هفتم نوشته است. (ج)

رسالة فقهی: r. - ye - feqhī
در شیوة قبالة نویسی وقواعد محضر داری است، از عبدالحی حسینی در عهد صفویه.

رسالة فلسفی: r. - ye - falsafī
رساله ای است از قرن ششم، تألیف فضل بن احمد بن خلف.

رسالة فلسفی: r. - ye - falsafī
از سید شریف گرگانی، دانشمند مشهور قرن نهم است در پاسخ به پرسشهای اسکندر بن عمر شیخ بن تیمور گورگانی.

رسالة فلسفی: r. - ye - falsafī
تألیف شیخ محمد حسین نجفی در عهد محمد شاه قاجار است.

رسالة فلکیه: r. - ye - falakiyya <e>
← سعادتنامه

رسالة فلكيه : r. - ye - falakiyya <e>

در علم سباق، ودفترداری است، اثر عبدالله بن محمد بن کپای مازندرانی در قرن نهم. (ج)

رساله فی التوحید : r. - fe t - tōhīd

یا رساله در اقاویل قدمای فلاسفه، اثر یعقوب بن موسی متطبب در قرن ششم است. (ج)

رساله فی التوحید : r. - fe t - tōhīd

تألیف شیخ نظام الدین عبدالشکور تھانگیری در قرن دهم، در تحقیق سخن بعضی صوفیه، که در توحید هفت مرتبه نهاده اند.

رساله فی امکان الحکم علی المعنی الحرفی :

از جمله رسالات حکیمانه جلال الدین محمد دوانی، حکیم مشهور اوایل قرن دهم است.

رساله فی حالة الطفولية : r. - fī - hālat - et - tofūliyyat

رساله ای است از شیخ شهاب الدین سهروردی، فیلسوف بزرگ قرن هفتم. (ج)

رساله فی حقیقة العشق : r. - fī - haqīqat - el - 'ešq

← مونس العشاق

رسالة فیضیه : r. - ye - fa <e> yziyya <e>

در طب است، از زین العابدین بن غیاث الدین در قرن دهم.

رسالة قدس : r. - ye - qods

یا قدسیه، در تصوف است از نویسنده و عارف مشهور قرن ششم، روزبهان بقلی شیرازی. (ج)

رسالة قدسیه : r. - ye - qodsiyya <e>

← قدسیه

رسالة کبیر : r. - ye - kabīr

← حلیهٔ حلل، و دستور معما

رسالة کلامی : r. - ye - kalāmī

در عقاید دینی است، از محمد جعفر بن صفر خان مجذوب علی شاه همدانی
در اوایل قرن چهاردهم.

رسالة متوسط : r. - ye - motavasset

← دستور معما

رسالة مجدیہ : r. - ye - majdiyya <e>

یا کشف الغرایب، کتاب مشهوری است از حاج میرزا محمدخان مجد-
الملك از نویسندگان عهد قاجار، به نثری روان. (ج)

رسالة محمدیه : r. - ye - mohammadiyya <e>

← غایة الهمه

رسالة معراجیه : r. - ye - me'rājiyya <e>

یا معراجنامه، از آثار منسوب به ابوعلی سیناست، در معراج نبوی. (ج)

رسالة معینیه : r. - ye - mo'iniyya <e>

رساله‌ای است از خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن هفتم
در هیأت و نجوم.

رسالة مقداریه : r. - ye - meqdāriyya <e>

رساله‌ای است در اوزان و مقادیر، نوشتهٔ میرمؤمن بن علی حسینی استرآبادی
در قرن یازدهم. (ج)

رسالة موسومه به جواهر : r. - ye - mosūma <e> - be - javāher

از رسالات شاه نعمت‌الله ولی، صوفی معروف قرن نهم است، در ترجمهٔ
نقوش فصوص الحکم. (ج)

رسالة میمونه : r. - ye - ma<e>ymūna<e>

از رسالات خواجه عبدالله انصاری عارف و نویسنده بزرگ قرن پنجم است.

رسالة نبض : r. - ye - nabz

یکی از آثار ابوعلی سینا حکیم و دانشمند بزرگ قرن چهارم است، مشتمل بر بحث در نبض و انواع و کیفیت شناختن آن که حاوی اصطلاحات علمی متعدد به فارسی می باشد. (چ)

رسالة نصیریہ : r. - ye - nasīriyya<e>

رساله ای است در حکمت، از عالم قرن هفتم، اسماعیل بن محمد تبریزی.

رسالة نظامشاه : r. - ye - nezām šāh

در تصوف است از خواجه محمد بن محمود دهمدار، در قرن یازدهم که به نام مرتضی نظامشاه نوشته است.

رسالة نفس : r. - ye - nafs

از آثار منسوب به ابوعلی سیناست، که ظاهراً ترجمه ای از «رسالة نفس» خود شیخ به عربی است در شانزده فصل. (چ)

رسالة نقطه : r. - ye - noqta<e>

رسالة کوتاهی است از جمله آثار میرسیدعلی همدانی، صوفی و نویسنده قرن هشتم.

رسالة نورانیة یوسفیه : r. - ye - nūrāniyya<e> - ye - yūsofiyya<e>

اثر محمد حسین بن حاج ملاهادی سبزواری، که به نام میرزا یوسف مستوفی - الممالک در قرن سیزدهم نوشته است.

رسالة واردات : r. - ye - vāredāt

از رسائل معروف خواجه عبدالله انصاری، عارف و نویسنده مشهور قرن پنجم می باشد. (چ)

رسالة وجودیه : $r. - ye - vojūdiyya <e>$

یا رساله در علم کلیات، و یا رساله در کلیات وجود، از رسالات فارسی حکیم عمر خیام نیشابوری، دانشمند شهر قرن پنجم است. (ج)

رسالة وجودیه : $r. - ye - vojūdiyya <e>$

← رسالة الوجود

رسالة وقایع : $r. - ye - vaqāye'$

در باره مسایل سیاسی و جنگهای روس و عثمانی است از عباسقلی منشی بن لسان الملک مستوفی سپهر، در قرن سیزدهم.

رسالة «ها» : $r. - ye - hā$

یکی از رسالات شاه نعمت الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است. (ج)

رسالة همدانیه : $r. - ye - hamedāniyya <e>$

رساله ای در عرفان است از میر سید علی همدانی، صوفی و نویسنده معروف قرن هشتم.

رسالة یائیه : $r. - ye - yā' iyya <e>$

تألیف ابن کمال پاشا از ادبای قرن دهم عثمانی است. در این کتاب شرح گونه های «یاء زائده» مورد بحث قرار گرفته که در آخر واژه ها و فعلهای فارسی می آید.

رسائل الاعجاز : $rasā'el - ol - e' jāz$

یا اعجاز خسروی، کتابی است در ذکر قواعد انشاء زبان فارسی از امیر خسرو دهلوی، شاعر بزرگ قرن هفتم و هشتم.

رستم التواریخ : $rostand - ot - tavāriḥ$

تألیف محمد هاشم موسوی صفوی، در قرن سیزدهم که تاریخ سلسله زندیه است. (ج)

رسخ البیان : $rasx - ol - bayān$

(انتقال سخن)

رسم البیان وفتح البیان، اثر محمود پسیخانی گیلانی، در قرن نهم است در عقاید نقطویان.

رسم الخط : rasm - ol - xatt

منظومه کوتاهی درباره خط است، از مجنون رفیقی در قرن دهم.

رسم وآیین پادشاهان قدیم : r. - o - āyin - e - pādšāhān - e - qadīm

از رسایل خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن هفتم است که به نام هلاکوخان نوشته است. (ج)

رشته گوهر : rešta<e> - ye - gohar

منظومه‌ای است ازینش کشمیری، شاعر قرن یازدهم که به نام اورنگ زیب عالمگیر، در بحر خفیف سروده است.

رشحات : rašahāt

(قطره‌ها)

تذکره‌ای است از میرزا سید محمد سحاب شاعر عهد قاجار که به نام فتحعلی شاه تألیف کرده است.

رشحات القدس : r. - ol - qods

(قطره‌های بهشت)

رشحات القدس فی شرح نفحات الانس، شرح «نفحات الانس» جامی است از درویش علی بوزجانی در قرن دهم.

رشحات الفنون : r. - ol - fonūn

(قطره‌های فنون)

در علوم مختلف ادبی و فقهی و تاریخی است، از امین‌الدین خان بن سید ابوالکارم امیرخان حسینی هروی در قرن دوازدهم هند.

رشحات سحاب : r. - e - sahāb

(قطره‌های ابر)

تذکره شاعران است از سید محمد سحاب اصفهانی، در قرن سیزدهم.

رشحات عین الحیوة : r. - e - 'a <e> yn - el - hayāt

(تراوشهای چشمه زندگی)

اثر بسیار ارزشمندی است در شرح احوال مشایخ و بزرگان طریقه نقشبندیه

از فخرالدین علی بن کمال الدین حسین، دانشمند قرن دهم. (ج)

رشف الالفاظ : raśf - ol - alhāz

(نوشیدن گوشه‌های چشم، نگریستن دقیق چشم)

رشف الالفاظ فی کشف الالفاظ، فرهنگ کوچکی است در اصطلاحات

صوفیه، از شرف الدین حسین بن الفتی تبریزی در قرن هشتم. (ج)

رشف النصایح الایمانیه : r. - on - nasāyeh - el-īmāniyya <e>

(نوشیدن بندهای ایمانی)

رشف النصایح الایمانیه و کشف الفصایح الیونانیه، رساله‌ای است به تازی

اثر شیخ شهاب الدین سهروردی، عارف قرن ششم که در قرن هشتم معین-

الدین یزدی، نویسنده آن عهد به پارسی برگردانده است.

رعد و برق : ra'd - o - barq

عرفانی و فلسفی است، از عبدالغفار بن عبدالشکور تبریزی در قرن دوازدهم.

رعنا وزینا : ra'nā - vo - zībā

مثنوی است از سید محمد اصفهانی یا گلپایگانی، متخلص به «شعله» در

قرن دوازدهم، در دوهزار بیت به بحر هزج.

رفع الغاویه : raf' - ol - qāviya <e>

← رفع الفتنه

رفع الفتنه : r. - ol - fetna <e>

یا رفع الغاویه، از رسالات عرفانی ملا محسن فیض کاشانی حکیم قرن یازدهم

است.

الرفع والدفع : ar - raf' - vad - daf'

رساله‌ای در دفع آفات و رفع بلیات از خود است باورد و دعاء منسوب
به ملا محسن فیض کاشانی، حکیم عهد صفویه.

رفیق توفیق : rafīq - e - tōfiq

با آداب علیه، در اخلاق است، از محمد علی قزوینی که به نام شاه سلیمان
صفوی نوشته.

رفیق وزیر : r. - o - vazīr

یکی از رسالات مهم میرزا ملکم خان، از مشاهیر رجال عهد ناصری است.

رقائق الحقایق : raqā'eq - ol - haqāyeq

(نازکیهای حقیقتها)

در مبحث وحدت وجود است، از محمد دهمدار در قرن یازدهم.

رق منشور : reqq - e - mansūr

(برگ پراکنده)

در اثبات معراج جسمانی به روش عرفانی است، از سید جعفر دارابی در
قرن سیزدهم.

وقیمة النور : raqimat - on - nūr

(نوشتۀ روشنایی)

در فلسفۀ اشراق است به عربی و فارسی، تألیف ملا علی نوری اصفهانی
در قرن سیزدهم.

رکن اسفار : rokn - e - asfār

در اوضاع تاریخی و جغرافیایی مازندران در اواخر عهد قاجاریه است، از
غلامحسین خان افضل‌الملک.

رمز الاقطاب : ramz - ol - aqtāb

اثر خواجه محمد پارساست، در تصوف از قرن نهم.

رمز الریاحین : r. - or - rayāhīn

مثنوی است همراه با غزل و قطعه، در وصف باغ هزار جریب که رمزی کاشانی، به نام شاه عباس دوم صفوی سروده است.

رمل خوارزمی : raml-e - xārazmī

رساله‌ای است در رمل، از احمد بن محمد خوارزمی در قرن هفتم.

رموز : romūz

از رساله‌های صوفیانه شاه نعمت‌الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است. (چ)

رموز الاماره : r. - ol - emāra <e>

(رمزهای فرمانروایی)

ترجمه عهدنامه مالک اشتر است در قالب مثنوی و به بحر متقارب از وقار شیرازی، شاعر قرن سیزدهم.

رموز السیاحه : r. - os - siyāha <e>

سفر از عراق به شام و اروپاست، تألیف نجفقلی ولی میرزا بن حسینقلی میرزا فرمانفرما پسر فتحعلی شاه قاجار.

رموز العاشقین : r. - ol - 'āseqīn

مثنوی است به بحر هزج، سروده صادقی ابرکوهی در قرن یازدهم.

رموز اهل راز : r. - e - ahl - e - rāz

از مثنویهای منسوب به عطار نیشابوری، شاعر بزرگ قرن هفتم است که بتحقیق از وی نیست.

روادع النفوس : ravāde' - on - nofūs

(بازدارنده‌های نفسها)

در اخلاق دینی است، از میر محمد صالح خاتون آبادی در قرن دوازدهم.

روایح الانشاء : ravāyeh - ol - enšā'

(رایحه‌های نویسنده‌گی)

در دستور نامه‌نگاری است، از علینقی ترشیزی در قرن یازدهم.

روح‌الارواح : rōh - ol - arvāh

(نسیم خوش جانها)

در شرح اسماء حسنی به روش عرفانی است از شهاب‌الدین ابوالقاسم
عبدالله بن مظفر سمعانی در اوایل قرن هفتم.

روح‌الارواح : r. - ol - arvāh

اثر منظوری است عرفانی، از امیر حسینی شاعر، عارف و نویسنده معروف
قرن هشتم.

روح‌الارواح : r. - ol - arvāh

تفسیر سوره «والضحی» است از قاضی محمدعلی قادری در قرن دوازدهم.

روح‌القدس : rōh - ol - qodos

از مثنویهای عرفانی پیرجمال اردستانی، شاعر صوفی قرن نهم است به بحر
مقارب.

روح و بدن : r. - o - badan

یا سفرنامه روح، رساله‌ای است از فضولی بغدادی، شاعر و نویسنده قرن
دهم. (ج)

روحیه : rūhiyya <e>

یا رساله در حقیقت مرگ و احوال روح، تألیف امام فخر رازی دانشمند
مشهور قرن ششم. (ج)

روز روشن : rūz - e - rošan

تذکره‌ای است مشتمل بر احوال دوهزار و چهارصد و یازده شاعر قدیم
و جدید به ترتیب الفبا، اثر محمد مظفر حسین لکهنوی متخلص به «صبا»
در قرن سیزدهم. (ج)

روزنامه‌سفر فارس : rūznāmčā <e> - ye - safar - e - fārs

سفرنامه‌ای است به فارسی از فرهاد میرزا معتمدالدوله در قرن سیزدهم.

روزنامه : <e>rūz-nāma

سفرنامه خوزستان و هندوستان و اروپاست، از میرزا محمد علی منشی‌باشی
همدانی در اوایل قرن چهاردهم.

روزنامه حکیم الممالک : r.-ye-hakīm-ol-mamālek

اولین سفرنامه ناصرالدین شاه به خراسان است که علینقی خان حکیم-
الممالک پزشک مخصوص شاه به طور روزانه نوشته است. (ج)

روزنامه خاطرات : r.-ye-xāterāt

روزنامه خاطرات اعتمادالسلطنه، یادداشت‌های روزانه پانزده ساله اواخر
زندگانی محمدحسن خان اعتمادالسلطنه از رجال‌نامی عهد ناصر است. (ج)

روزنامه سفر بروجرد : r.-ye-safar-e-borūjerd

یا سفرنامه بروجرد، گزارش سفر جعفرقلی خان است به بروجرد در عهد
ناصرالدین شاه.

روزنامه سفر بلوچستان : r.-ye-safar-e-balūčestān

از نصرت‌الدوله فیروز میرزا فرمانروای کرمان است که برای سرکشی در
اواخر قرن سیزدهم به بلوچستان رفته بود.

روزنامه سفر خراسان : r.-ye-safar-e-xorāsān

گزارش سفر سیدبورانی ملقب به «جلال» است که در عهد ناصرالدین شاه
به مشهد رفته بود.

روزنامه سفر خراسان و سیستان : r.-ye-safar-e-xorāsān-o-sistān

یا سفرنامه سیستان، تألیف محمد ابراهیم خدابنده‌لو در اواخر دوره
قاجاریه است. (ج)

روزنامه سفر عتبات : r.-ye-safar-e-'atabāt

سفرنامه ناصرالدینشاه است به عتبات عالیات در عراق که عبدالعلی ملقب
به «ادیب‌الممالک» یادداشت می‌کرده است. (ج)

روزنامه سفر فرنگستان : r.-ye-safar-e-farangestān
سفرنامه ناصرالدین شاه است در سال ۱۲۹۰ به کشورهای اروپایی. (ج)

روزنامه سفوهرات : r.-ye-safar-e-harāt
گزارش سفر یکی از درباریان ناصرالدین شاه است به شهر هرات.

روزنامه سیاحت : r.-ye-siyāhat
سفرنامه تبریز به تهران است از میرزا علی سر رشته‌دار در قرن سیزدهم. (ج)

روزنامه شکارکن و سولقان : r.-ye-sekār-e-kan-o-sūleqān
اثر ملک قاسم قاجار که ظاهرأ یکی از مسخره‌های درباری بوده و گزارشی از شکار شاه را در کن و سولقان نوشته است.

روزنامه ملاجلال : r.-ye-mollā jalāl
رویدادهای روزگار شاه عباس اول صفوی است، از ملا جلال در قرن یازدهم.

روزنامه میرزا محمد کلانترو : r.-ye-mīrzā mohammad-e-kalāntar
← عبرت‌نامه

روزنامه وقایع سفر مغان : r.-ye-vaqāye'-e-safar-e-moqān
گزارش سفر به مغان است از تبریز، به قلم مظفرالدین شاه قاجار.

روز و شب : rūz-o-šāb
منظومه‌ای است در پانصد و پنجاه بیت به بحر خفیف، سروده نزاری قهستانی، شاعر معروف اوایل قرن هشتم.

روزی باجماعت صوفیان : rūzī-bā-jamā'at-e-sūfiyān
عنوان چاپی رساله کوچکی است از شیخ شهاب‌الدین سهروردی فیلسوف بزرگ قرن هفتم. (ج)

روشنایی‌نامه : rošanāyi-nāma<e>
منظومه‌ای است در پانصد و نود و دو بیت به بحر هزج و در موضوع

وعظ و بند و حکمت که به ناصر خسرو قبادیانی، شاعر و نویسنده توانای
قرن پنجم منسوب است. (ج)

روضات الجنات : rōzāt-ol-jannāt

(باغهای بهشت)

روضات الجنات فی اوصاف مدینة هرات، کتاب مشهور و مفیدی است
حاوی اطلاعات مبسوط جغرافیایی و تاریخی و ادبی هرات، تألیف معین-
الدین اسفزاری، از مؤلفان و منشیان معروف قرن نهم. (ج)

روض الجنان و روح الجنان : rōz-ol-janān-va-rōh-ol-jenān

← تفسیر ابو الفتح رازی

روضة الاحباب : rōzat-ol-ahbāb

(باغ دوستان)

روضة الاحباب فی سيرة النبی و الآل و الاصحاب، تاریخی از زندگانی
پیامبر (ص) و خاندان او و یاران و تابعان وی است، تألیف میر جمال الدین
عطاء الله بن فضل الله حسینی دشتکی شیرازی، از دانشمندان قرن نهم که به
نام میرعلیشیر نوایی نوشته است. (ج)

روضة الاخيار : r.-ol-axyār

(باغ نیکان)

منظومه ای عرفانی است، از لامعی بروسوی در قرن دهم.

روضة الاسرار : r.-ol-asrār

(باغ رازها)

مثنوی است در سوگواری امام حسین (ع) به بحر رمل که سروش اصفهانی
شاعر مشهور عهد قاجار سروده است. (ج)

روضة الانوار : r.-ol-anvār

(باغ روشناینها، باغ شکوفهها)

منظومه ای است به بحر سریع، مشتمل بر دو هزار بیت در اخلاق و عرفان
از خواجوی کرمانی، شاعر بزرگ قرن هشتم که به پیروی از «مخزن»

الاسرار» نظامی سروده است. (ج)

روضه الانوار : r.-ol-anvār

مثنوی است از سروش اصفهانی، شاعر مشهور عهد قاجار در ذکر واقعه کربلا.

روضه الانوار عباسی : r.-ol-anvār-e-'abbāsī

در کشورداری است، اثر ملا محمد باقر خراسانی سبزواری در قرن یازدهم.

روضه التواریخ : r.-ot-tavārix

افسانه‌هایی از زندگانی رسول اکرم (ص) است، تألیف ملا محمد شریف بخاری در قرن سیزدهم.

روضه الخلد : r.-ol-xold

(باغ بهشت)

از مجد خوافی، شاعر و نویسنده قرن هشتم است که به تقلید از «گلستان» سعدی نوشته است.

روضه الخلفا : r.-ol-xolafā

اثر مخدوم حسین بن مخدوم اسماعیل در قرن دهم در باب تاریخ خلفاست.

روضه الریاحین : r.-or-rayāhīn

(باغ گیاههای خوشبو)

در احوال شیخ احمد جام ژنده پیل است از درویش علی بوزجانی، در قرن دهم.

روضه السلاطین : r.-os-salātīn

تألیف سلطان محمد بن امیری هروی، متخلص به «فخری» در قرن دهم، در ذکر هشتاد نفر از سلاطین و امرای شاعر است. (ج)

روضه الشهدا : r.-oš-šohadā

(باغ شهیدان)

کتاب بسیار مشهوری است در ذکر مصیبت اهل بیت و واقعه کربلا، تألیف کمال الدین حسین واعظ کاشفی، دانشمند قرن نهم و دهم. شهرت کتاب به حدی بود که در مجالس تعزیه شهیدان کربلا آن را می خواندند و به همین سبب آن مجالس را «روضه خوانی» نامیدند. (ج)

روضه الصفا : r.-os-safā

(باغ پاکی)

تاریخ بسیار بزرگ و مفصلی است در تاریخ ایران و اسلام تا عهد تیموری، تألیف میرخواند، مورخ بزرگ قرن نهم. براین کتاب نواده اش خواندمیر، تا حوادث سال ۹۲۹ افزوده است. (ج)

روضه الصفات : r.-os-sefāt

مثنوی است کوچک در ششصد و شصت و دو بیت که عبدی بیک شیرازی شاعر قرن دهم در برابر «مخزن الاسرار» نظامی سروده است. (ج)

روضه الصفای ناصری : r.-os-safā-ye-nāserī

تألیف رضاقلی خان هدایت، ادیب و مورخ و شاعر مشهور عهد قاجار است که دنباله تاریخ «روضه الصفا» ی میرخواند است تا عهد قاجار. (ج)

روضه الصفویه : r.-os-safaviyya<e>

در تاریخ سلاطین صفوی تا عهد شاه صفی است از میرزا بیگ بن حسن حسینی جنابدی در قرن یازدهم.

روضه الطاهرین : r.-ot-tāherīn

(باغ پاکیزگان)

تاریخ پیامبران و ایران است تا عهد صفویه، اثر طاهر محمد بن عمادالدین حسن سبزواری که به نام اکبر شاه نوشته است.

روضه العارفین : r.-ol-'ārefīn

در تصوف است، از محمد بن عنایت الله بسطامی بایزیدی در قرن یازدهم.

روضه العاشقین : r.-ol-'āseqīn

منظومه ای در بحر خفیف که هر بیت آن نیز دارای صنعت تجنیس و

ذوقافیتین است در هزار بیت، اثر عزیزالله زاهدی شاعر قرن نهم.

روضة العقول : r.-ol-'oqūl

(باغ خردها)

از جمله آثار نثر مصنوع فارسی و ترجمه‌ای است از «مرزبان نامه» در داستان وحوش و حیوانات، تألیف محمد بن غازی ملطوی، از فضلای دستگاه سلاجقه روم.

روضة الفریقین : r.-ol-fariqa<e>yn

اثر فقهی است از ابورجام مؤمل بن مسرور بن ابی سهل بن مأمون شاشی عمر کی در اوایل قرن ششم. (ج)

روضة الفلاح سلیمانی : r.-ol-falāh-e-sola<e>ymānī

(فلاح: رستگاری)

درباره نماز است، ولیکن جنبه دعائی آن از جنبه فقهی آن بیشتر است. نگارنده آن نامعلوم است؛ اما کتاب را به نام شاه سلیمان صفوی نوشته است.

روضة القلوب : r.-ol-qolūb

(باغ دلها)

منظومه‌ای در دو بیت و شش بیت است در تفسیر سوره یاسین، از ابن همام شیرازی شاعر قرن دهم.

روضة الكتاب : r.-ol-kottāb

(باغ نویسندگان)

روضة الكتاب و حدیقه الالباب، اثر مشهوری است از یکی از منشیان آسیای صغیر، در قرن هفتم که مجموعه نامه‌های دبیرانه اوست.

روضة المتقین : r.-ol-mottaqīn

منظومه‌ای در احوال پیامبران است، اثر باقر هندی در قرن دوازدهم.

روضه‌المحبین : r.-ol-mohebbīn

(باغ دوستان)

یا ده نامه، از جمله منظومه‌های معتبر و مشهوری مشتمل بر هفتصد و شصت بیت از ابن عماد، شاعر بزرگ قرن هشتم، در بیان عشق (ج)

روضه‌المنجمین : r.-ol-monajjemīn

(باغ ستاره شناسان)

اثری است با ارزش از شهردان بن ابی‌الخیر، دانشمند بزرگ قرن پنجم و اوایل قرن ششم، در علم نجوم.

روضه‌المؤمنین : r.-ol-mo'menīn

یا چهارده گنج، سه هزار بیت مثنوی است به بحر متقارب، از زین‌العابدین بن حجاجی محمد جعفر اصفهانی شاعر قرن سیزدهم، در مناقب و مصائب چهارده معصوم.

روضه‌النبی : r.-on-nabī

در سرگذشت پیامبر (ص) و خاندان اوست، از احمد بن تاج‌الدین حسن استرآبادی در قرن دهم.

روضه‌الواعظین : r.-ol-vā'ezīn

شرح چهل حدیث نبوی است، از معین‌الدین مسکین فراهی در قرن دهم.

روضه‌اولی‌الالباب : r.-e-ol el-albāb

(باغ خردمندان)

روضه‌اولی‌الالباب فی تواریخ الاکابر والانساب
← تاریخ بناکتی

روضه‌اطهار : rōza<e>-ye-athār

(باغ پاکان)

اثر شاه‌نعمه‌الله ولی، صوفی و شاعر معروف قرن نهم که شرح گلشن راز شیخ محمود شبستری است.

روضه‌بستان : r.-ye-bostān

منظومه‌ای از یحیی سبک فتاحی نیشابوری، شاعر قرن نهم است.

روضه‌حسینیه : r.-ye-hosa<e>yniyya<e>

در سوگواری امام حسین (ع) است، از محمد حسین شریف بن محمد علی کرمانی در قرن سیزدهم.

رؤیای صادق : rō'yā-ye-sādeqa<e>

(خواب درست)

تاریخ گونه‌ای است در خصوص خواب درست فتح‌علی شاه قاجار، نوشته محمود میرزا قاجار در قرن سیزدهم.

ره انجام نامه : rah anjām-nāma<e>

(کتاب توشه سفر)

رساله‌ای است از بابا افضل کاشانی، فیلسوف بزرگ قرن هفتم، درباره وجود و صفات آن و علم.

رهبر فارسی : rahbar-e-fārsī

یکی از آثار متعدد میرزا حبیب اصفهانی، ادیب معروف عهد قاجار است. (چ)

ریاحین البساتین : rayāhīn-ol-basātīn

(گل‌های بستانها)

تألیف وحیدالدین ابوالحسن محمد، در قرن دهم که در سیزده فصل در بیان بنیادهای تصوف و سلوک نوشته است.

ریاض‌الابرار : riyāz-ol-abrār

(باغهای نیکوان)

در دانشهای گوناگون است، از ملا حسین رستم‌داری در قرن دهم.

ریاض‌الاحزان : r.-ol-ahzān

(باغهای اندوهها)

در سوگواری است اثر ملا محمد علی بن محمد برغانی قزوینی در اوایل

قرن سیزدهم.

ریاض الاخبار : r.-ol-axbār

← ریاض التواریخ

ریاض الادویه : r.-ol-advīya<e>

(باغهای دواها)

تألیف یوسفی هروی، طبیب عهد صفوی است، در ذکر داروها که به نام همایون در سال ۹۴۶ کرده است.

ریاض الارواح : r.-ol-arvāh

به نثر و نظم است در اخلاق، اثر میرزا اسدالله نادر طبری گیلانی، در قرن سیزدهم.

ریاض الافکار : r.-ol-afkār

(باغهای اندیشه‌ها)

از وزیر علی عبرتی عظیم آبادی در قرن سیزدهم، مشتمل بر احوال نثر-نویسان.

ریاض الانشاء : r.-ol-ensā'

(باغهای انشاء)

مجموعه منشآت عمادالدین محمود، از رجال ادب و سیاست قرن نهم در هند است. (ج)

ریاض الانشاء : r.-ol-ensā'

در هنر انشاء و نامه نگاری فنی و مجموعه‌ای از نامه‌های گوناگون، اثر خواجه نجم الدین محمد بن شیخ محمد گیلانی در قرن نهم است.

ریاض التواریخ : r.-ot-tavāriḫ

یا ریاض الاخبار، یا تاریخ وحید، تألیف محمد طاهر وحید قزوینی است در تاریخ صفویان در قرن یازدهم.

ریاض الجنة : r.-ol-jannat

(باغهای بهشت)

دائرة المعارفی در علوم مختلف است، از محمد حسن بن عبدالرسول زنوزی
در قرن سیزدهم.

ریاض الحکمه : <e>r.-ol-hekma</e>

(باغهای حکمت)

منظومه‌ای عرفانی است به بحر رمل که حکیم ریاضی یزدی هروی در
اواخر قرن سیزدهم سروده است.

ریاض الخلود : <e>r.-ol-xolūd</e>

(باغهای همیشگی)

در تاریخ شاهان و دانشمندان و داستانهای بسیار است، از ابوبکر بن هدایت الله
حسینی در اواخر قرن دهم.

ریاض الرحمان : <e>r.-or-rahmān</e>

← تاریخ امجدیه

ریاض السلاطین : <e>r.-os-salātīn</e>

تاریخ پادشاهان بنگال است، اثر غلامحسین لکهنوی زیدی پوری در
اوایل قرن سیزدهم. (ج)

ریاض السیاحه : <e>r.-os-siyāha</e>

کتابی است در جغرافیا و تاریخ و در ذکر شهرها و سلاطین و شعرا و عرفا
و حکما، تألیف حاج زین العابدین شروانی در قرن سیزدهم. (ج)

ریاض الشعراء : <e>r.-os-šo'arā</e>

تذکره عمومی است مشتمل بر ذکر دوهزار و پانصد و نو و چهار شاعر قدیم
و جدید، از علیقلی خان واله داغستانی در قرن دوازدهم.

ریاض الشهاده : <e>r.-oš-šahāda</e>

ریاض الشهاده فی ذکر مصائب الساده، در مناقب و سوگواری امامان از
محمد حسن بن حاج محمد معصوم قزوینی در قرن سیزدهم.

ریاض الصفا : r.-os-safā

ریاض الصفا فی مشاهیر الرجال والنساء، یا صحائف العالم، یا مرآت الحق، تاریخی است در شرح حال مردان و زنان معروف تاریخ در زمینه‌های مختلف که ناتمام مانده است. مؤلف آن فروغ اصفهانی، از شاعران و ادبای قرن سیزدهم می‌باشد.

ریاض الصنائع قطبشاهی : r.-os-sanāye'-e-qotb šāhī

تألیف الفتی ساوجی در قرن یازدهم است، در علم عروض و بدیع و قافیه.

ریاض العابدین : r.-ol-'ābedīn

(باغهای عبادت کنندگان)

از شرحهای «صحیفه سجاده» است، تألیف مولانا بدیع الزمان قهبائی.

ریاض العارفین : r.-ol-'ārefīn

تذکره شاعران صوفیه است، تألیف رضا قلی خان هدایت شاعر، مورخ و نویسنده مشهور عهد ناصری، مشتمل بر احوال سیصد و پنجاه و چهار شاعر عارف. این اثر در حقیقت مکمل اثر بزرگ او «مجمع الفصحا» است. (ج)

ریاض العارفین : r.-ol-'ārefīn

تألیف منشی آفتاب رای لکهنوی در اوایل قرن چهاردهم است؛ شامل احوال دوهزار و صد و چهل و دو شاعر. (ج)

ریاض الفتوح : r.-ol-fotūh

(باغهای گشایشها)

مثنوی عرفانی است به بحر متقارب، از میر عبد الفتاح اشراق مراغه‌ای در قرن دوازدهم.

ریاض الفتیان : r.-ol-fetyān

(باغهای جوانمردان)

یکی از کهن‌ترین شرحهای «نصاب الصبیان» فراهی است که ابن حسام هروی در قرن هشتم تألیف کرده است، در فرهنگ لغات عربی به فارسی منظوم.

ریاض الفردوس : r.-ol-ferdōs

(باغهای بهشت)

تاریخ عمومی است بویژه فارس، لرستان و خوزستان از محمد میرک بن مسعود حسینی در قرن یازدهم.

ریاض الفردوس : r.-ol-ferdōs

از مولوی محمد حسین خان بن غلام قادر خان صاحب شاهجهان پوری در قرن سیزدهم در ذکر شاعران عرب و ایران و اردو زبان. (ج)

ریاض الفصحا : r.-ol-fosahā

(باغهای فصیحان)

در شرح احوال و ذکر آثار سیصد و بیست و یک شاعر است از غلام همدانی متخلص به «مصطفی» در قرن سیزدهم.

ریاض الملوك : r.-ol-molūk

ریاض الملوك فی ریاضات السلوك، یکی از نوشته‌های نویسنده و منشی توانای قرن نهم، نظام شامی است.

ریاض الملوك : r.-ol-molūk

در تاریخ برخی شاهان و امراست، از محمد غوث بن محمد فایق در قرن دوازدهم.

ریاض الناصحین : r.-on-nāsehīn

(باغهای اندرزگویان)

در اعتقادات و اخلاق و اعمال است، از محمد بن محمد جسامی حنفی در قرن نهم.

ریاض الوداد : r.-ol-vedād

(باغهای دوستی)

نامه‌ها و منشآت است، از میرزا ایزدبخش رسا اکبر آبادی در قرن دوازدهم.

ریاض الوفاق : r.-ol-vefāq

(باغهای یکدلی)

تذکره‌ای است مختصر، مشتمل بر ذکر صد و چهل و شش شاعر در قرن سیزدهم. تألیف منشی ذوالفقار علیخان بهادر بنگالی متخلص به «مست». (ج)

ریاض مناظر : r.-e-manāzer

عنوان جلد دوم کتاب «ریاض عالمگیری» است، اثر محمد رضا طیب شیرازی در عهد اورنگ زیب.

ریحانة الصدور : ra<e>yhānat-os-sodūr

(دسته گل سینه‌ها)

درباره ماه است از ملا محمد علی حجت بابی در قرن سیزدهم.

ریحانة الكتاب : r.-ol-kottāb

(دسته گل نویسندگان)

ریحانة الكتاب فی رسائل الاصحاب، اثری است منسوب به «صدر» از منشیان بلیغ آسیای صغیر در قرن هفتم.

ریحان نستعلیق : ra<e>yhān-e-nasta'liq

رساله‌ای کوچک است در ذکر خط و خطاطان، از مؤلفی ناشناس در قرن دهم. (ج)

ریش نامه : riš-nāma<e>

رساله‌ای است از عبید زاکانی نویسنده و شاعر بزرگ قرن هشتم، دارای مضامین طنز گونه و اجتماعی و بسیار لطیف. (ج)

«ز»

زاد آخرت : zād-e-āxerat

اثر عرفانی است از ابو حامد محمد غزالی، دانشمند بزرگ ایران در قرن پنجم. (ج)

زاد الآخرة : z.-ol-āxera

(توشه آخرت)

تاریخ پیامبران است، از فتحی حسینی در اوایل قرن یازدهم.

زاد الذاکرین : z.-oz-zākerīn

(توشه ذکر کنندگان)

تفسیر قرآن است از محمد بن حسین بن فضیل، واعظ معروف به جمال ساجی در قرن هفتم.

زاد الروح : z.-or-rūh

(ره توشه جان)

درباره عشق و عقل به روش عرفانی است از مریخ قاجار در قرن سیزدهم.

زاد السالك : z.-os-sālek

(توشه رونده راه)

یا سلوکیه، یا زادالسالکین، رساله‌ای عرفانی است، از جمله آثار ملا محسن فیض کاشانی، حکیم قرن یازدهم. (ج)

زادالسالکین : z.-os-sālekīn

به‌نظم و نشر عرفانی است، از علی اکبر شیرازی در قرن سیزدهم.

زادالسالکین : z.-os-sālekīn

← زادالسالك

زادالعارفین : z.-ol-ārefīn

(ره توشه عارفان)

از رساله‌های معروف خواجه عبدالله انصاری، عارف و نویسنده مشهور قرن پنجم می‌باشد. (ج)

زادالعقبی : z.-ol-ʿoqbā

(توشه آخرت)

دردعا و نیایش و کارها و وردهائی که از اهل بیت پیامبر برای سه ماه رجب و شعبان و رمضان نقل شده، تألیف ملا محسن فیض کاشانی، عالم بزرگ عهد صفوی.

زادالمتقین : z.-ol-mottaqīn

(ره توشه پرهیزگاران)

زادالمتقین فی سلوک طریق الیقین، در مناقب شیخ علی متقی جاراالله است، اثر عبدالحق دهلوی در قرن دوازدهم.

زادالمسافرین : z.-ol-mosāferīn

(ره توشه مسافران)

کتاب مهمی است از ناصر خسرو قبادیانی، شاعر و نویسنده بزرگ قرن پنجم که از آثار ارزنده کلامی اسمعیلیه محسوب می‌گردد. (ج)

زادالمسافرین : z.-ol-mosāferīn

مثنوی عرفانی است مشتمل بر هزار و دو بیست و پنجاه بیت، به وزن «لیلی و

مجنون» نظامی و درهشت مقاله، از امیر حسینی، عارف و شاعر و نویسنده
اوایل قرن هشتم.

زادالمسافرین : z.-ol-mosāferīn

زادالمسافرین و تحفة السالکین، در اصول و فروع دین است از سید اسماعیل
خاتون آبادی در قرن یازدهم.

زادالمسافرین : z.-ol-mosāferīn

یا تدبیر مسافر، در طب است، اثر ملا محمد مهدی بن علینقی شریف طبیب
در قرن دوازدهم. (ج)

زادالمعاد : z.-ol-mo'ād

(توشة آخرت)

نوشته محمد باقر مجلسی از علمای عهد صفوی است در دعا، که به دستور
شاه سلطان حسین صفوی نوشته است. (ج)

زادالمقویین : z.-ol-moqviyyin

(توشة بی توشگان)

در اخلاق و سلوک است، از محمد بن محمد بن نصر قاضی که ظاهراً در قرن
هفتم و هشتم می زیسته.

زبدة الاخبار : zobdat-ol-axbār

زبدة الاخبار فی سوانح الاسفار، تألیف علی میرزا بن میرزا ابوطالب دهلوی
در قرن سیزدهم که سفرنامه غرب و عجم است.

زبدة الاسرار : z.-ol-asrār

منظومه ای است در اخلاق و مرثیه امام حسین (ع) به بحر رمل، سروده
صفی علی شاه، از صوفیان اوایل قرن چهاردهم. (ج)

زبدة الاشعار : z.-ol-aš'ār

منظومه ای است از قاسمی گنابادی شاعر قرن دهم که در برابر «مخزن الاسرار»
نظامی سروده، اما در اوزان متفاوت.

زبدة الافكار : z.-ol-afkār

اولین مثنوی از مثنویهای پنجگانه ابجدی هندی در قرن دوازدهم است که در برابر «مخزن الاسرار» نظامی سروده است. (ج)

زبدة التصانیف : z.-ot-tasānīf

(برگزیده نوشته‌ها)

در عقاید و فقه شیعی است، از ملا حیدر بن محمد خوانساری که به نام شاه عباس صفوی نوشته.

زبدة التواريخ : z.-ot-tavārīx

اثری است مشهور در تاریخ مغول، از ابوالقاسم کاشانی مورخ قرن هفتم و هشتم که تغییر یافته «جامع التواريخ» رشیدالدین فضل‌الله همدانی است.

زبدة التواريخ : z.-ot-tavārīx

اثر حافظ ابرو مورخ بزرگ قرن نهم است که در حقیقت جلد چهارم اثر دیگر او «مجمّل التواريخ سلطانی» است. این بخش تاریخ سالهایی است میان مرگ ابوسعید ایلخان تا سال ۸۳۰ هجری.

زبدة التواريخ : z.-ot-tavārīx

یا لب التاریخ، یا مجمل التواريخ، تاریخ کوتاه عمومی است از کمال بن جلال منجم در قرن یازدهم.

زبدة التواريخ : z.-ot-tavārīx

تاریخ پادشاهان دهلی است، اثر قاضی نورالحق مشرقی دهلوی در قرن یازدهم.

زبدة التواريخ : z.-ot-tavārīx

تاریخ عمومی است به روش سیاق تا عهد صفوی، اثر میرزا محمد محسن بن محمد کریم مستوفی در قرن دوازدهم.

زبدة التواريخ : z.-ot-tavārīx

یا ملخص التواريخ، تاریخ هند و بنگال و تیموریه هند است از مولوی

عبدالکریم منشی در قرن دوازدهم.

زبدة التواريخ : z.-ot-tavāriḫ

← مجمع التواريخ

زبدة التواريخ سنندجی : z.-ot-tavāriḫ-e-sanandajī

تاریخ عمومی است تا عهد قاجار، اثر محمد شریف بن ملامصطفی شیخ الاسلام قاضی اردلان، در اوایل قرن سیزدهم.

زبدة الحساب : z.-ol-hesāb

تألیف محمد صالح بن حبیب الله طباطبائی یزدی در قرن یازدهم در اکبر آباد هند است.

زبدة الحساب : z.-ol-hesāb

از حافظ احمد بن محمد مغربی تلمستانی در قرن سیزدهم است. (ج)

زبدة الحقایق : z.-ol-haqāyeq

← تمهیدات

زبدة الحکمة : z.-ol-hekmat

در خواص ادویه است از دکتر پولاک نمساوی در دوره ناصری که یکی از شاگردان وی میرزا علینقی بن محمد اسماعیل، جمع آوری و مرتب کرده است.

زبدة الدعوات : z.-od-da'avāt

(برگزیده دعاها)

در دعا و زیارتنامه هاست، از شیخ ابوالحسن محمد بن یوسف عسکری بحرینی، عالم عهد صفوی.

زبدة الرمل : z.-or-raml

منظومه ای در هشتصد بیت است به بحر خفیف که شاعری موسوم به محمد معین در سال ۷۰۶ سروده است.

زبدة الطرائق: z.-ot-tarāyeq

(برگزیده راهها)

زبدة الطرائق الى الله، در شرح حديث «من عرف نفسه فقد عرف ربه»
است ازدرويش على بن يوسف در اوایل قرن نهم.

زبدة العقاید: z.-ol-'aqāyed

مجموعه رباعیاتی است فلسفی و دینی، سروده اهلی شیرازی، شاعر معروف
قرن دهم. (ج)

زبدة الغرائب: z.-ol-qarā'eb

(برگزیده شگفتیها)

در تاریخ ایران و اسلام و هند است، از سید محمد رضا طباطبائی در قرن
سیزدهم.

زبدة الفوائد: z.-ol-favāyed

فرهنگ لغتی است از شیرخان هندی در قرن دهم.

زبدة الفوائد: z.-ol-favāyed

درنامه نگاری و نمونه ترسلات است، تألیف محمد جعفر بن ابوالقاسم معلم
تبریزی در عهد قاجار.

زبدة اللغات: z.-ol-loqāt

در لغت است، از کمال الدین حسین، ملقب به محمد بزرگ بن خواجه
محمدالدین علی بن ظهیرالدین محمد بن شیخ خلیل الله بدخشانی.

زبدة اللغات: z.-ol-loqāt

فرهنگ لغات عربی به فارسی است که محمد طاهر سبزواری در قرن
سیزدهم نوشته است.

زبدة المسالك: z.-ol-masālek

(برگزیده طرقها)

در طب است، از سالک الدین محمد بن مالک الدین مؤید شیرازی حموی
در قرن یازدهم.

زبدة المعارف : z.-ol-ma'āref

در باب خداوند و نبوت و امامت و معاد است که ملاعابد لاجین بن عبدالله
کرجی اصفهانی به نام شاه عباس دوم صفوی نوشته است.

زبدة المعارف : z.-ol-ma'āref

در اصول دین و اخلاق است، تألیف ملاعلی اکبر ایجی که به نام فتحعلی
شاه نوشته.

زبدة المعاصرین : z.-ol-mo'āserīn

تذکره ای است در ذکر صدوشش شاعر در قرن سیزدهم، تألیف میرسید
حسین حسینی شیرازی.

زبدة الهیة : z.-ol-ha<e>y'at

در علم نجوم است، از خواجه نصیر الدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن
هفتم. (ج)

زبور آل داود : zabūr-e-āl-e-dāvūd

یا تذکره آل داود، در سرگذشت نیاکان صفویه است و وقف نامه ها، از
سید میرزا محمد هاشم بن سید محمد میرزای مرعشی در قرن سیزدهم.

زبور العاشقین : z.-ol-'āseqīn

مثنوی در تعریف از سرتاپای دوست است، سروده داود اصفهانی شاعر
قرن دوازدهم.

زراشت نامه : zarātošt-nāma<e>

منظومه ای است حماسی دینی به بحر متقارب و در حدود هزار و پانصد بیت
که به نام زرتشت بهرام پژدو شاعر اواخر قرن هفتم ثبت شده، اما ظاهراً
از شاعری است به نام کاوس کی، پسر کیخسرو رازی در قرن هفتم. (ج)

زر جعفری : zar-e-ja'farī

← عقاید مظفری

زردشت نامه : zardošt-nāma<e>

درباره پیامبری زردشت است، از ملا محمد باقر پسندی در قرن سیزدهم.

زن بیل : zanbīl

سفینه‌ای است مانند «کشکول» شیخ بهائی در مطالب گوناگون، اثر حاجی فرهاد میرزا معتمدالدوله، ادیب مشهور عهد قاجار.

زواهر اللغة : zavāher-ol-loqat

(زواهر: روشنها)

شرح واژه‌های دشوار «گلستان» و «بوستان» و «یوسف وزلیخاست» از ابوالنجیب محمد جوانرودی.

زهرة الادب : zohrat-ol-adab

منظومه‌ای است در لغت عربی به فارسی که به تقلید از «نصاب الصبیان» فراهی، توسط شکرالله بن شمس‌الدین احمد در قرن هفتم به نظم آمده است.

زیبا نامه : zībā-nāma<e>

منظومه‌ای در زناشوئی و وصف زیبا رویان است، اثر گنجوی تبریزی در اواخر عهد قاجار.

زیباونگار : zībā-vo-negār

یا گل باغ، منظومه‌ای عاشقانه است در پنج هزار و پانصد بیت به بحر هزج، که رضایی تنوی، شاعر قرن یازدهم بر اساس داستان عاشقانه پنون و سی‌سی با تبدیل اسم عاشق و معشوق به زیباونگار، سروده است.

زیج الغ بیگ : zīj-e-oloq ba<e>yg

در هیأت ونجوم است، تألیف الغ بیگ بن شاهرخ بن امیر تیمور از

دانشمندان بزرگ قرن نهم. (ج)

زیج ایلخانی : z.-e-īlxānī

از کتابهای خواجه نصیرالدین طوسی دانشمند نامدار قرن هفتم است در علم هیأت و نجوم.

زیج جدید محمدشاهی : z.-e-jadīd-e-mohammad šāhī

تألیف راجه جی سنگ سوائی، از دانشمندان معاصر ناصرالدین محمد شاه از سلسله گورکانیان هند است.

زیج مفرد : z.-e-mofrad

از قدیم‌ترین آثار نجوم به فارسی است، اثر محمد بن ایوب طبری ریاضیدان برجسته قرن پنجم.

زیج منظوم : z.-e-manzūm

منظومه‌ای در نجوم است، از منتخب یزدی در قرن هفتم.

زین الاخبار : za<e>yn-ol-axbār

(نیکوترین خبرها)

یا تاریخ گردیزی، تألیف ابوسعید عبدالحی بن ضحاک گردیزی در قرن پنجم، که از آثار معتبر تاریخی این عهده شمار می‌رود. (ج)

زینة الابدان : zinat-ol-abdān

(زیور بدن‌ها)

از اشلیمر فلمیکسی است در عصر ناصرالدین شاه که محمد تقی بن محمد هاشم انصاری کاشانی به فارسی برگردانده است و مشتمل است بر انواع امراض و علامات و تشخیصات.

زینة الاوراق : z.-ol-orāq

منثوبی است که عبدی بیگ شیرازی، شاعر قرن دهم در هزار و هشتاد و نه بیت، مقابل «هفت پیکر» نظامی سروده است.

زینة التواریخ : z.-ot-tavārīx

تاریخ عمومی کم ارزشی است از عزیزالله در قرن یازدهم.

زینة التواریخ : z.-ot-tavārīx

تاریخی است عمومی که به فرمان فتحعلی شاه قاجار، عده‌ای از نویسندگان آن عهد، از جمله: میرزا رضی منشی الممالک، معتمدالدوله نشاط و عبدالرزاق دنبلی نوشته‌اند.

زینة الحکایات : z.-ol-hekāyāt

مثنوی است در پنجاه هزار بیت، اثر میرزا محمد منشی کوزه‌کنانی که به دستور فتحعلی شاه سروده است.

زینة القراء : z.-ol-qorrā'

(زیور قاریان)

رساله‌ای در تجوید قرآن است، از حاج محمد طاهر محمد زمان تبریزی در عهد قاجار.

زینة الكتاب : z.-ol-kottāb

(زیور نویسندگان)

کتابی بوده در آداب نویسندگی، از ابوالفضل بیهقی نویسنده و مورخ نامدار قرن پنجم که اکنون در دست نیست.

زینة المجالس : z.-ol-majāles

اثری در تاریخ و جغرافیا و مسائل گوناگون، از سید مجدالدین محمدبن ابوطالب حسینی، متخلص به «مجدی» که برای شاه تهماسب صفوی نوشته است. (ج)

زینة المدایح : z.-ol-madāyeh

(زیور ستایشها)

نام دیوان اشعار سروش اصفهانی شاعر مشهور عهد قاجار است. (ج)

زينة المدايح : z.-ol-madāyeh

مجموعه قصاید و مدایحی است که شعرای دربار فتحعلی شاه از بدو جلوس تا سال هفتم سلطنت او سروده بودند و میرزا محمد صادق مروزی وقایع نگار، آنها را جمع آورده است.

* * *

«س»

ساخت اسطرلاب : sāxt-e-ostorlāb
از آثار ریاضیدان بزرگ قرن نهم، غیاث الدین جمشید کاشانی است.

ساختن اکحال و مراهم : sāxtan-e-akhāl-o-marāhem
← کحالی

ساده دل : sāda <e>-del
یا حمارنامه ، مثنوی است به بحر سریع، اثر محمد قلی سلیم شاعر
قرن یازدهم .

ساز و پیروی شاهان پرمایه :
رساله‌ای است در سیاست. از بابا افضل کاشانی، فیلسوف، نویسنده و شاعر
بزرگ قرن هفتم.

ساطع برهان : sāte'-e-borhān
(ساطع: آشکار، روشن)
رساله‌ای است از میرزا رحیم بیگ میرتهی در قرن سیزدهم، در رد کتاب
«قاطع برهان» که در آن نظریات صاحب آن کتاب را که بر «برهان قاطع»

ایراد گرفته بود، رد کرده است. (ج)

ساقی نامه : $sāqī-nāma <e>$

مجموعهٔ صدویک رباعی است از اهلی شیرازی، شاعر معروف قرن دهم،
خطاب به ساقی. (ج)

ساقی نامه : $s.-nāma <e>$

مثنوی است عرفانی در بحر متقارب، شامل سیصد و هفت بیت، سرودهٔ
صدقی استرآبادی در قرن دهم.

ساقی نامه : $s.-nāma <e>$

مثنوی است از محمد هاشم سنجر کاشانی در پانصد بیت به بحر متقارب.

ساقی نامه : $s.-nāma <e>$

مثنوی است به بحر متقارب، از سالک قزوینی شاعر قرن یازدهم.

ساقی نامه : $s.-nāma <e>$

مثنوی است در هزار و پنجاه بیت، اثر میرزا ابوطالب فندرسکی در قرن
یازدهم.

ساقی نامه : $s.-nāma <e>$

اثر طبع ظهوری ترشیزی، شاعر قرن یازدهم است به بحر متقارب و در حدود
چهار هزار بیت. (ج)

ساقی نامه : $s.-nāma <e>$

مثنوی است از آثار سروش اصفهانی، شاعر مشهور عهد قاجار.

ساقی نامه : $s.-nāma <e>$

← محیط اعظم

سالاریه : $sālāriyya <e>$

← تاریخ و جغرافیای کرمان

سام‌نامه: sām-nāma<e>

یاسام‌نامهٔ سیفی، منظومه‌ای از سیف‌الدین بن محمد بن یعقوب، که مؤلف «تاریخ‌نامهٔ هرات» است در وصف دلاوریهای جمال‌الدین محمد سام‌سردار در اوایل قرن هشتم. ازین مثنوی بزرگ جزایاتی پراکنده در کتاب تاریخ مذکور، چیزی باقی نمانده است.

سام‌نامه: sām-nāma<e>

منظومهٔ ملی و حماسی معروفی است از خواجوی کرمانی، شاعر بزرگ قرن هشتم به بحر متقارب و در حدود شانزده هزار بیت. این منظومه در شرح زندگانی و جنگها و عشقهای سام پهلوان است. (چ)

سام و بهرام: s.-o-bahrām

مثنوی است در بحر زج که ملا عبدالرزاق لاهیجی به نام شاه صفی صفوی سروده است.

السامی فی الاسامی: as-sāmi-fe l-asāmi

(سامی: عالی)

اثر ابوالفضل احمد بن محمد بن احمد میدانی نیشابوری، ادیب و لغوی بزرگ ایران در قرن پنجم و اوایل قرن ششم، که از مهمترین کتابهای لغت عربی به فارسی به‌شمار می‌آید. (چ)

سانحات اظفری: sānehāt-e-azfarī

اثر محمد ظهیرالدین میرزا اظفری است، در اوایل قرن دوازدهم درپند و اندرز.

السایر الحایر: as-sāyer-ol-hāyer

(سیرکنندهٔ سرگردان)

السایر الحایر الواجدالی السائر الواحد الماجد، رساله‌ای است صوفیانه از شیخ نجم‌الدین کبری، از بزرگترین صوفیان قرن هفتم. (چ)

سبحات: sobohāt

(ذکرها - انوار الهی)

در تصوف است، از شاه عبدالقادر فخری در اوایل قرن سیزدهم.

سبحة الابرار: sobhat-ol-abrār

(دعای نیکان)

چهارمین مثنوی از «هفت اورنگ» جامی، شاعر و نویسنده توانای قرن نهم است در یکی از اوزان بحر رمل، و در ذکر مقامات سلوک و تربیت و تهذیب، همراه با حکایات و تمثیلات. (ج)

سبع المثانی: sab'-ol-masānī

(سورة فاتحه)

رساله‌ای است در مناظره شمشیر و قلم، از خواجوی کرمانی شاعر بزرگ قرن هشتم که به نام امیر مبارزالدین محمد کرده است.

سبع المثانی: sab'-ol-mosānī

از نجیب‌الدین رضا تبریزی اصفهانی در قرن یازدهم است و آن مثنوی عرفانی است که در حقیقت به جای هفتمین دفتر «مثنوی» مولوی سروده است. (ج)

سبعة سیاره: sab'a<e>-ye-sayyāra<e>

(سبعة: هفت)

این نام به مجموعه قصاید شاعر قرن نهم شاه داعی شیرازی اطلاق می‌شود. (ج).

سبعة سیاره: s.-ye-sayyāra<e>

مثنوی عرفانی است به بحر خفیف، از رشیدای عباسی در قرن یازدهم.

سبعة سیاره: s.-ye-sayyāra<e>

مجموعه هفت مثنوی است، اثر زلالی خوانساری، شاعر قرن یازدهم که شامل: آذر و سمندر، حسن گلو سوز، محمود و ایاز، شعله دیدار، میخانه، ذره و خورشید و سلیمان نامه می‌باشد.

السبعين: as-sab'in

(هفتاد)

السبعین فی فضایل امیر المؤمنین، احادیثی است در فضایل علی (ع)، از میرسیدعلی همدانی، صوفی برجسته قرن هشتم.

سبیل الرشاد: sabīl-or-rašād

(راه هدایت)

در نبوت است، از آقا محمود بهبهانی کرمانشاهی در قرن سیزدهم.

سبیل النجاة: s.-on-najāt

(راه رهایی)

در باره پنج معجزه و کرامت است، اثر حبیب الله، در عهد ناصرالدین شاه.

سبیل النجاة: s.-on-najāt

در امامت است، از آقا محمود بهبهانی کرمانشاهی در قرن سیزدهم.

سبیل النجاة: s.-on-najāt

اثر سید محمد حسین شهرستانی، در اوایل قرن چهاردهم در رد «پادری» نصرانی.

ستارگان فربخورده: setāregān-e-farīb xorda<e>

← حکایت یوسف شاه

سته امیر حسینی: setta<e>-ye-amīr hosa<e>ynī

(سته: شش)

مجموعه شش مثنوی است از عارف و شاعر قرن هشتم، امیر حسینی هروی که عبارتند از: طرب المجالس، نزهة الارواح، زاد المسافرین، کنز الرموز، پنج گنج و سی نامه.

سته داعی: s.-ye-dā'ī

نام شش مثنوی است از شاه داعی شیرازی، شاعر و صوفی قرن نهم که عبارتند از: مشاهده، گنج روان، چهل صباح، چهارچمن، چشمه زندگانی و عشقنامه. (ج)

سته ضروریہ: s.-ye-zarūriyya <e>

در طب است، از حکیم عمادالدین محمد در قرن دهم. (چ)

سته ضروریہ: s.-ye-zarūriyya <e>

در اثبات امامت است از میرزا محمد مشہدی قمی در اوایل قرن دوازدهم.

سته ضروریہ: s.-ye-zarūriyya <e>

بہ مجموع شش مثنوی رضاقلی خان ہدایت، مورخ، شاعر و ادیب مشہور قرن سیزدہم اطلاق می شود کہ عبارتند از: انوار الولایہ، گلستان ارم، بکناشیہ، بحر الحقایق، انیس العاشقین، خرم بہشت و ہدایت نامہ.

الستین الجامع: as-settīn-ol-jāme'

(ستین: شصت)

تفسیری عرفانی است، از عبدالوہید بن نعمت اللہ بن یحیی واعظ گیلانی شاگرد شیخ بہائی در قرن یازدہم.

ستین رازی: settīn-e-rāzī

← حدائق الانوار

سجادات ارشاد الصبیان: sajadāt-o-ersād-es-sebyān

← آیتہای سجدہ در قرآن

سحاب البکا: sahāb-ol-bokā

(ابرگریہ)

بہ نظم و نثر است در واقعہ کربلا، از سحاب اصفہانی، شاعر قرن سیزدہم.

سحر حلال: sehr-e-halāl

(جادوی روا)

مثنوی مشہوری است در پانصد و بیست بیت از اہلی شیرازی، شاعر مشہور قرن دہم کہ ہمہ ایات آن بہ دو بحر سریع و رمل خواندہ می شود. (چ)

سحر حلال: s.-e-halāl

در اخلاق است از لطف اللہ مہندس لاہوری، از قرن یازدہم.

سحر سامری: s.-e-sāmerī

سحر سامری و سفرنامه ناصری ، یادداشت‌های روزانه غلامحسین افضل-
الملك زندی است ، از سفر کلاردشت و طالقان در عهد قاجاریه .

سخن عالی: soxan-e-ālī

یامن و سلوی، مثنوی عرفانی است در بحر رمل ، همراه با حکایات بسیار،
مشمول بر چهار هزار و دو بیت که میوزامحمد شیرازی متخلص به «عالی»
در قرن دوازدهم سروده است .

سدرۃ المنتهی: sedrat-ol-montahā

(درختی است در آسمان هفتم)

سدرۃ المنتهی و العطیة العظمی، در اصول دین به روش عرفانی است، از
سید محمد عبدالحسب عاملی علوی در قرن یازدهم .

سدرۃ المنتهی: s.-ol-mantahā

در اصول و فروع دین است، از حسن بن حاج شیخ مرتضی حلی کاظمی
رشتی که به نام ناصرالدین شاه نوشته است .

سراج السالکین: serāj-os-sālekīn

(چراغ راه روندگان)

اثر شیخ علی کربلانی در قرن یازدهم، در اعتقادات صوفیه است .

سراج السائرین: s.-os-sā'erīn

(چراغ روندگان)

از آثار منشور شیخ احمد جام ژنده پیل نویسنده و صوفی بزرگ قرن
ششم است .

سراج القلوب: s.-ol-qolūb

(چراغ دلها)

در ذکر سیرت حضرت رسول به فارسی روان است از ابونصر محمد
قطان غزنوی، نویسنده قرن هفتم .

سراج الکاتبین: s.-ol-kātebīn

(چراغ نویسندگان)

منظومه‌ای است در خطه از حسن عشقی مؤید نظام که به نام مظفر الدین شاه سروده است.

سراج المعرفة: s.-ol-ma`refa<e>

(چراغ شناخت)

سراج المعرفة و منهاج الطریقه، اثر محمد صالح بن محمد باقر روغنی در قرن یازدهم که شرح و ترجمه «مصباح الشریعه» منسوب به امام صادق (ع) است.

سراج المناهج: s.-ol-manāhej

(چراغ راهها)

از محمد باقر نجم ثانی است که در سال ۱۰۳۷ به نام شاه جهان در هند تألیف نموده است، در اصول دین.

سراج المنیر: s.-ol-monīr

(چراغ نورانی)

اثر میرزا محمد شریف بن شمس الدین محمد اصفهانی در قرن یازدهم است در عرفان و اخلاق. (ج)

سراج المؤمنین: s.-ol-mo'menīn

در موعظه است، از علی بن حسین بن علی از قرن سیزدهم که تقریری از افادات سید محمد مجاهد در همان قرن است.

سراج الوجود: s.-ol-vojūd

(چراغ هستی)

در تصوف است از آثار صوفی قرن ششم، فرید الدین شکر گنج.

سراج الیقین: s.-ol-yaqīn

در اصول دین، تألیف عبدالرحیم حزین شیروانی در اواخر قرن دوازدهم است.

سراکبر: serr-e-akbar

یا سرالاسرار، ترجمه‌ای است از بخشی از کتاب «اوپانیشادها» از زبان
سانسکریت به پارسی که به همت داراشکوه، از حکمای قرن یازدهم هند
انجام یافته است. (ج)

سراکبر: s.-e-akbar

تفسیری است شیعی از سید رجبعلی خان بهادر حسینی حسنی نقوی بهگری
دهلوی در قرن سیزدهم. (ج)

سرالاسرار: s.-ol-asrār

← سراکبر

سرالحکمة: s.-ol-hekmat

در طب است، از شلیمر فلمنکی طبیب ناصرالدین شاه و ترجمه محمد تقی
بن محمد هاشم کافی.

سرالخلافة: s.-ol-xelāfa<e>

در سیر و سلوک و اصطلاحات عرفانی است، اثر محمد بن شیخ علی در اوایل
قرن دهم.

سرالعالمین: s.-ol-'ālama<e>yn

(راز دو عالم)

سرالعالمین و کشف مافی الدارین، یا سرالمکنون، از ابو حامد محمد
غزالی حکیم نامدار قرن پنجم است. (ج)

سرالعزيز: s.-ol-'azīz

رساله‌ای در پند و اندرز است، از ملا محمد صادق جرفادقانی در قرن
سیزدهم.

سرالمصون: s.-ol-masūn

(راز نگهداشته)

سرالمصون من علم المکنون، در علم کیمیاست از دانشمند قرن دهم،

صفی الدین علی کاشفی بیهقی:

سرالمکنون: s.-ol-maknūn

← سرالعالمین

سربال لذوی الحال: serbāl-le-zav el-hāl

(جامه برای صاحب حال)

رساله‌ای است در تصوف، از جمله رسالات شیخ علاءالدوله سمنانی، صوفی .
نامدار قرن هشتم.

سرداریه: sardāriyya <e>

هزلیاتی است از یغمای جندقی شاعر معروف عهد قاجار که برای سرگرمی
سردار ذوالفقار خان سروده است.

سوغیب: serr-e-qa <e>yb

اثر محمد صالح کرکو کی شافعی اشعری در قرن سیزدهم، در عقاید
فرقه ناجیه.

سرگذشت: sargozašt

یا رساله‌الندامة الی زادالقیامة، کتابی است در شرح زندگانی ناصر خسرو
که با خیالات و افسانه همراه است و احتمالاً در قرن هفتم نوشته
شده است.

سرگذشت اشرف خان: s.-e-ašraf xān

سرگذشت اشرف خان حاکم عربستان، یکی از سه نمایشنامه میرزا آقا
تبریزی است در اواخر عهد قاجار.

سرگذشت عبدالله ابیض: s.-e-'abdollāh-e-abyaz

اثر علیقلی میرزا اعتضادالسلطنه در عهد قاجار است در احوال عبدالله ابیض
مدفون در شهرری.

سرمايه ايمان: sarmāya <e>-ye-īmān

منتخبی از کتاب «گوهر مراد» نوشته عبدالرزاق لاهیجی حکیم قرن یازدهم

است در اصول کلامی عقاید شیعی. (ج)

سر مخزون: serr-e-maxzūn

(راز ذخیره شده)

اثر میرزا حسن بن عبدالرزاق لاهیجی در قرن یازدهم است در باب رجعت و بازگشت مردگان در این جهان.

سرمشق جنون: sarmašq-e-jonūn

رساله‌ای است از شاعر قرن سیزدهم ملا محمد صادق جرفادقانی.

سر مکنون: serr-e-maknūn

(راز پنهان)

سر مکنون و در مشحون، در تصوف است، از سالک العارفین در قرن سیزدهم.

سرمه سلیمانی: sorma<e>-ye-sola<e>ymānī

یکی از آثار تقی الدین اوحدی بلیانی، ادیب و شاعر معروف قرن یازدهم است، در لغت فارسی به فارسی بدون شاهد شعری که در آن نزدیک به شش هزار واژه فارسی را معنی و شرح کرده است. (ج)

سر و آزاد: sarv-e-āzād

در احوال شاعران متأخر است از میر غلامعلی آزاد بلگرامی در قرن دوازدهم.

سرورالشیعه: sorūr-oš-šī'a<e>

(موجب شادی شیعه)

ترجمه چهل حدیث در امامت است از ملا محمد باقر مجلسی فقیه عهد صفوی.

سرور العارفین: s.-ol-'ārefīn

سرگذشت مختار ثقفی است از نوروز علی بسطامی در قرن سیزدهم.

سرورالمحزون: s.-ol-mahzūn

(موجب شادی غمزده)

ترجمه «نور العیون» است از ولی الله بن عبدالرحمن دهلوی در قرن دوازدهم.

سرور المؤمنین: s.-ol-mo'menin

تألیف حسین بن علی اکبر کربلائی در لعن دشمنان خاندان علی (ع) است.
که به نام شاه سلطان حسین صفوی نوشته.

سرور المؤمنین: s.-ol-mo'menin

سرگذشت مختار ثقفی است از محمد هادی نایینی شریف در قرن سیزدهم

سرور المؤمنین: s.-ol-mo'menin

سرور المؤمنین فی مناقب امیر المؤمنین، یا کفایة الطالب فی مناقب علی بن ابی طالب، اثر سید احمد اردکانی یزدی در قرن سیزدهم است.

سر و وگل: sarv-o-gol

یا فلکناز نامه، منظومه ای به بحر هزج است، از شاعری با تخلص «تسکین»
در قرن دوازدهم.

سعادات ناصری: sa'adat-e-nāseri

در باب واقعه کربلاست از ملا آقا دربندی که به نام ناصرالدین شاه
نوشته است. (ج)

سعادتنامه: sa'adat - nāma <e>

منظومه ای است مشتمل بر سیصد بیت در پند و حکمت، منسوب به ناصر-
خسرو قبادیانی، شاعر و نویسنده نامدار قرن پنجم. (ج)

سعادتنامه: s. - nāma <e>

اثر منظومی است از شیخ محمود شبستری، عارف و شاعر بزرگ قرن
هشتم در سه هزار بیت، مشتمل بر حکایات و تمثیلات عرفانی.

سعادتنامه: s. - nāma <e>

یا رساله فلکیه، از عبدالله بن علی فلک علاء تبریزی در قرن هشتم، در
علم سیاق و ترسل و استیفا.

سعدتنامه : <e>nāma - s.

حماسه مذهبی است برون هزج، سروده نظام استرآبادی در قرن دهم.

سعدتنامه : <e>nāma - s.

در اخلاق عرفانی است از سلطان محمد سلطانعلی گونابادی در قرن سیزدهم. (ج)

سعد و همایون : sa'd - o - homāyūn

مثنوی عشقی است به بحر هزج از عبدالرحیم سپاهانی شیرازی در قرن هشتم.

سعدی نامه : <e>nāma - sa'dī

← بوستان

سعی الصفا : sa'y - os - safā

در ذکر مناسک حج است از آذری طوسی، شاعر قرن نهم.

سعیدنامه : <e>nāma - sa'id

تاریخ سعادت الله خان، حاکم کارناتک است از جسونت رای در قرن دوازدهم.

سفرنامه خوارزم : sefārat - nāma<e> - ye - xārazm

نوشته رضاقلی خان هدایت، ادیب و مورخ بزرگ عهد قاجار است که در بیان مسافرت او با هیأتی به خوارزم است. (ج)

سفر السعاده : sefr - os - sa'āda

یا صراط المستقیم، مجموعه احادیثی است در رفتار پیامبر (ص) از مجدالدین محمد بن یعقوب فیروز آبادی در قرن نهم. (ج)

سفرنامه : <e>nāma - safar

نخستین اثر موجود از آثار منشور ناصر خسرو، شاعر و نویسنده مشهور قرن پنجم است که در آن شرح سفر خود را به حجاز و مصر، با انشایی بسیار روان و دل انگیز نوشته و به خاطر اطلاعات دقیق جغرافیایی و تاریخی

و اجتماعی سرزمینهای گوناگون دارای اهمیت بسیار است. (ج)

سفرنامه : s. - nāma <e>

شرح سفر جلال الدین محمد بن احمد عارف ملتانی است در قرن هشتم به ایران.

سفرنامه : s. - nāma <e>

نام يك مثنوی است از نزاری قهستانی، شاعر قرن هشتم به بحر رمل.

سفرنامه : s. - nāma <e>

سفر مأموریتی است از عبدالله بن مصطفی قلیخان قراگزلو به مرز سرخس در اواخر قرن سیزدهم که حاوی اطلاعات بسیاری درباره ترکمانان است.

سفرنامه : s. - nāma <e>

گزارش سفر حمزه میرزا قاجار است به مشهد در سال ۱۲۷۷.

سفرنامه آجودان باشی : s. - ye - ajūdān bāši

شرح سفر آجودان باشی، مأمور فتحعلی شاه است به چند کشور اروپایی که عبدالفتاح گرمرودی، یکی از همراهان او نوشته است. (ج)

سفرنامه آذربایجان : s. - ye - āzarbāyejān

گزارش سفر تبریز است از سلیمان خان مهندس، معلم دارالفنون در عهد ناصرالدین شاه قاجار.

سفرنامه ابن الشیخ : s. - ye - ebn - oš - ša <e> yx

گزارش روزانه شیخ محمد حائری، از علمای عهد مشروطه است، از روز حرکت از نجف برای بازگشت به ایران.

سفرنامه اروپا : s. - ye - orūpā

گزارش منظومی است از سفر ناصرالدین شاه به اروپا، که یکی از همراهان او بانخلص «عیوق» سروده است.

سفرنامه اروپا : s. - ye - orūpā

گزارش سفر مظفرالدین شاه است به اروپا در سال ۱۳۱۷.

سفرنامه اعتمادنظام : s. - ye - e'temād nezām

سفرنامه زیارت عتبات است از علی اعتماد نظام در اوایل قرن چهاردهم.

سفرنامه امین الدوله : s. - ye - amīn - od - dola<e>

شرح سفارت فرخ خان امین الدوله به لندن و پاریس است، به قلم یکی از منشیان و همراهان وی، میرزا حسین بن عبدالله. (ج)

سفرنامه امین الدوله : s. - ye - āmīn - od - dola<e>

شرح مسافرت امین الدوله علی خان بن مجدالملک است بمکه. (ج)

سفرنامه بخارا : s. - ye - boxārā

از سید عزیز که گزارش سفر او به افغانستان و شهرهای بخارا و سمرقند است.

سفرنامه بغداد : s. - ye - baqdād

منظومه‌ای درموضوع جنگهای سلطان سلیم اول عثمانی برای فتح بغداد است.

سفرنامه بنانیه : s. - ye - banāniyya<e>

وقایع روزانه سفر «بنان دفتر» متخلص به «رضایی» است در اوایل قرن چهاردهم.

سفرنامه تبریز : s. - ye - tabriz

. از والیخان در عهد ناصرالدین شاه است، در سفر تهران به تبریز.

سفرنامه تفلیس - تهران : s. - ye - teflīs - tehrān

گزارش سفر محمدحسنخان اعتمادالسلطنه است از شهر تفلیس به تهران. (ج)

سفرنامه تهران به شیراز : s. - ye - tehrān - be - širāz

تألیف منشی مخصوص میرزا عبدالوهاب خان نظامالملک از رجال عهد

مظفرالدین شاه قاجار که نامش را نمی دانیم. (ج)

سفرنامه جنوب ایران : s. - ye - jonūb - e - īrān
ترجمه سفرنامه مسیوبابن و هوسه فرانسوی است به جنوب ایران، از
محمدحسن خان اعتمادالسلطنه از رجال مشهور عهد ناصری که بر آن
کتاب افزودگیهایی نیز دارد. (ج)

سفرنامه چمن سلطانیه : s. - ye - čaman - e - soltāniyya <e>
گزارش سفر ناصرالدین شاه به چمن سلطانیه است از سام میرزابن محمد
قلی میرزا.

سفرنامه حاجی پیرزاده : s. - ye - hājī - pīrzāda <e>
گزارش سفر دور و دراز حاج محمدعلی پیرزاده، عارف نایینی است در
عهد قاجاریه از تهران به لندن و بازگشت آن، مشتمل بر اطلاعات سودمند
اجتماعی و تاریخی. (ج)

سفرنامه خراسان : s. - ye - xorāsān
از محمدعلی منشی که درباره سفر رکن الدوله، فرمانروای خراسان به -
سرخس است در سال ۱۲۹۹ هجری.

سفرنامه خراسان : s. - ye - xorāsān
← سفرنامه ناصرالدین شاه

سفرنامه خوزستان : s. - ye - xūzestān
← کتابچه مسافرت عربستان

سفرنامه خوی : s. - ye - xōy
از مظفرالدین شاه است در زمان ولیعهدی که برای سرکشی به حوزه
حکومت خوی رفته بود.

سفرنامه دهلی : s. - ye - dehli
← وقایع البدایع

سفرنامه راه تبریز به تهران : s. - ye - rāh-e - tabriz - be - tehrān

تألیف میرزا علی سررشته‌دار است در اواخر قرن سیزدهم. (ج)

سفرنامه روح : s. - ye - rūh

← روح و بدن

سفرنامه روسیه : s. - ye - rūsiyya <e>

گزارش سفر میرزا ابوالحسن خان شیرازی است به روسیه در عهد ناصرالدین شاه. (ج)

سفرنامه روسیه : s. - ye - rūsiyya <e>

از مصطفی خان بن نصرالله افشار که در سال ۱۲۴۴ از طرف عباس میرزا قاجار به پترزبورگ رفته بود.

سفرنامه روسیه : s. - ye - rūsiyya <e>

شرح مسافرت مصطفی قلی خان میربنجه است به سال ۱۳۰۰ که در آیین تاجگذاری امپراتور شرکت کرده بود.

سفرنامه سن پترزبورگ : s. - ye - san peterz būrq

سفرنامه حبیب‌الله خان افشار قزوینی است که به سال ۱۲۷۶ برای اظهار همدردی در مرگ نیکلای، تزار روسیه به سن پترزبورگ رفته بود.

سفرنامه سیاه‌کوه : s. - ye - siyāh kūh

یادداشت‌های محمدحسنخان اعتمادالسلطنه است از سفر به سیاه‌کوه.

سفرنامه سیستان : s. - ye - sīstān

← روزنامه سفر خراسان و سیستان

سفرنامه عتبات : s. - ye - 'atabāt

تألیف محمدولی میرزا که در اواسط قرن سیزدهم به عتبات رفته بود.

سفرنامه عتبات : s. - ye - 'atabāt

(عتبات: آستانه‌ها)

گزارش سفر میرزا محمدحسین رئیس‌الکتاب است که در سفر عتبات
همراه ناصرالدین شاه بود. (ج)

سفرنامه عراق عجم : s. - ye - 'erāq - e - 'ajam
← سفرنامه ناصرالدین شاه

سفرنامه فرنگ : s. - ye - farang
گزارش سفر مسعود میرزا ظل‌السلطان است به فرنگ. (ج)

سفرنامه فرنگستان : s. - ye - farangestān
← سفرنامه ناصرالدین شاه

سفرنامه فرنگستان : s. - ye - farangestān
← مخزن الوقایع

سفرنامه لرستان و عربستان : s. - ye - lorestān - o - 'arabestān
گزارش مسافرت حسنعلی خان افشار است به نواحی لرستان و خوزستان
که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

سفرنامه مادام ژان دی لافوا : s. - ye - mādam - žān dī lāfūā
یادداشت‌های خانم ژان دی لافواست از شوش و نقاط باستانی آنجا، ترجمه
محمدحسن خان اعتمادالسلطنه. (ج)

سفرنامه مازندران : s. - ye - māzandarān
← سفرنامه ناصرالدین شاه

سفرنامه مختارالملک : s. - ye - moxtār - ol - molk
گزارش سفر مختارالملک شجاع‌الدوله میرتراب علی‌خان سالار جنگ
است از حیدرآباد به بمبئی.

سفرنامه مراغه : s. - ye - marāqa<e>
گزارش سفر مظفرالدین شاه است در زمان ولیعهدی به مراغه.

سفرنامه مرو : s. - ye - marv

از سید محمد لشکر نویس که با حشمت الدوله برای سرکوبی ترکمانان به سوی مرو رفته بود، حاوی دیدنیها و آداب و رسوم مردم آن ناحیه.

سفرنامه مشهد : s. - ye - mašhad

سفرنامه منظومی است از محمد داود اصفهانی متخلص به «عشق» در قرن دوازدهم.

سفرنامه مشهد : s. - ye - mašhad

منظومه‌ای است در قالب مثنوی از مجرم تفرشی در عهد قاجار.

سفرنامه مظفرالدین شاه : s - ye - mozaffar - od - dīn šāh

شرح مسافرت‌های مظفرالدین شاه قاجار به اروپاست به قلم خود او. (ج)

سفرنامه مکه : s. - ye - makka<e>

سفرنامه منظومی است از زوج میرزا خلیل رقم نویس در روزگار صفویان در قالب مثنوی و شامل هزار و سیصد بیت.

سفرنامه مکه : s. - ye - makka<e>

گزارش سفر ضیاءالدین آل کیوان قاری است در قرن دوازدهم به مکه.

سفرنامه مکه : s. - ye - makka<e>

یادداشت‌های مسافرت حاج میرزا علی خان پدر اعتماد السلطنه است به مکه در عهد قاجار.

سفرنامه مکه : s. - ye - makka<e>

درباره سفر مکه است از سیف الدوله سلطان محمد بن فتحعلی شاه قاجار.

سفرنامه مکه : s. - ye - makka<e>

منظومه‌ای است از مشتری خراسانی در سفر او به مکه. (ج)

سفرنامه مکه : s. - ye - makka<e>

از میرزا محمد علی فراهانی حسینی در سال ۱۲۶۳ که از بغداد به مکه رفته

است .

سفرنامه منظوم : s. - ye - manzūm

مثنوی است از حکیم نزاری قهستانی، شاعر مشهور قرن هشتم در بحر رمل.

سفرنامه میرزا صالح : s. - ye - mīr zā sāleh

گزارش سفر میرزا صالح شیرازی از رجال عهد ناصری است به لندن. (ج)

سفرنامه میرفتاح : s. - ye - mīr fattāh

یاشب نامه، یا چهار فصل، گزارش سفر میرفتاح گرمرویی در قرن سیزدهم است که به فرانسه و انگلستان رفته است.

سفرنامه ناصرالدین شاه : s. - ye - nāser - od - dīn šāh

شرح مسافرت های ناصرالدین شاه است به داخل و خارج ایران، به قلم خود او که عبارت است از: سفرنامه خراسان، سفرنامه مازندران، سفرنامه عراق عجم، سفرنامه فرنگستان (دوبار). (ج)

سفرنامه هندوستان : s. - ye - hendūstān

سفرنامه منظومی است در قالب مثنوی از میرسیدعلی نیاز شیرازی.

سفرنامه هندوستان : s. - ye - hendūstān

یا تحفة الخاقانیه، از سلطان السواعظین، ابوالفتح حسنی حسینی است در عهد فتحعلی شاه.

سفرنامه هندوستان : s. - ye - hendūstān

گزارش مسافرت محمود حسینی شیرازی است در سال ۱۳۰۹، از شیراز به بمبئی.

سفره اطعمه : sofra <e> - ye - at'ema <e>

(سفره غذاها)

رساله ای است در آشپزی که میرزا علی اکبرخان آشپزباشی در عهد

ناصر الدين شاه نوشته است. (ج)

السفير العرشى : as - safir - ol - 'arši

السفير العرشى فى تفسير آية الكرسي، اثر صدر الدين محمد بن غياث الدين منصور دشتكى در قرن دهم است، به عربى و فارسى.

سفينة الاولياء : safinat - ol - oliyā'

(كشتى اوليا)

كتابى است در ترجمه احوال رسول (ص) و امامان و عاربان، به قلم دارا - شكوه قادري در قرن يازدهم. (ج)

سفينة الراغب : s. - or - rāqeb

سفينة الراغب و دفينه الطالب، شامل مطالب گوناگون، به عربى و فارسى است از محمد پاشا وزير، معروف به راغب افندى در قرن دوازدهم.

سفينة الشوق : s. - oš - šoq

تذكرة اى است از راي منكه راي، شاه جهان آبادى. متخلص به «شوق» در قرن دوازدهم.

سفينة اللآلى : s. - ol - la'ālī

(كشتى مرواريدها)

از محمد هادى بن محمدولى خان در قرن سيزدهم كه تذكرة اى درس گذشت بيست و دو شاعر قديم است.

سفينة المحمود : s. - ol - mahmūd

مشمول بر ذكر سيمصدوسى و هشت تن از شاعران عهد زنديه تا زمان مؤلف است، از محمود ميرزاى قاجار در قرن سيزدهم. (ج)

سفينة النجاة : s. - on - najāt

(كشتى رهاى)

در فضائل امامان شيعة است از محمد خليل بن حاجى محمد در قرن يازدهم.

سفینه النجاة : s. - on - najāt

در کلام و عقاید دینی است، از میرزا علیرضا بن کمال الدین حسین اردکانی شیرازی در قرن یازدهم. (ج)

سفینه النجاة : s.-on-najāt

تفسیر بخشی از قرآن است، اثر محمد مقیم بن محمد علی بن قاسم علی بن تاج الدین یزدی در قرن یازدهم.

سفینه النجاة : s.-on-najāt

مشهور به «مقالات خمس» در دعا و نیایش به طور تفصیل، نوشته علی اصغر بن محمد یوسف قزوینی در عهد صفوی.

سفینه النجاة : s.-on-najāt

مثنوی مذهبی و عرفانی است به بحر متقارب، سروده میرزا قاسم زاهد تبریزی در اوایل قرن دوازدهم.

سفینه النجاة : s.-on-najāt

در اخلاق و اندرز است به عربی، با ترجمه فارسی و ترکی از محمد رضا بن محمد که به نام محمد شاه قاجار کرده است.

سفینه النجاة : s.-on-najāt

شرح زندگانی فاطمه زهرا (ع) است، از آقا محمد علی کرمانشاهی که به نام ناصر الدین شاه نوشته است.

سفینه : safīna <e>

← خجسته بیاض

سفینه بی خبر : s.-ye-bī xabar

در ذکر احوال و اشعار شاعران متأخر است از میر عظمت الله بیخبر بلگرامی در قرن دوازدهم.

سفینه خوشگو : s.-ye-xoşgū

تذکره مشهوری است در ذکر هزار و چهارصد و هجده شاعر با ترتیب

زمانی از شاعران قدیم و جدید، تألیف بندر ابن داس متخلص به «خوشگو» در قرن دوازدهم.

سفینه سکینه : s.-ye - sakīna <e>
مثنوی است در شش هزار بیت از تقی الدین اوحدی بلیانی، ادیب و شاعر معروف قرن یازدهم.

سفینه طالبی : s.-ye - tālebī
یا کتاب احمد، از آثار مهم عبدالرحیم طالبوف نویسنده بزرگ عهد قاجار است. در این کتاب مسائل مختلف علمی به زبان ساده میان پدر و فرزند در گرفته است. (ج)

سفینه عشرت : s.-ye-'ešrat
مشمول بر احوال شاعران قدیم و جدید است به ترتیب الفبا، اثر دورگاداس متخلص به «عشرت» در قرن دوازدهم.

سفینه علی حزین : s.-ye-'alī - ye-hazīn
تذکره گونه‌ای است از شیخ محمد علی حزین لاهیجی، در قرن دوازدهم در ذکر صد و هفت شاعر قرن دهم و یازدهم. (ج)

سفینه هندی : s.-ye- hendī
تذکره‌ای است حاوی احوال سیصد و سی و پنج شاعر فارسی گوی هند، تألیف بهگوان داس، متخلص به «هندی» در قرن سیزدهم. (ج)

سکوت العاشقین : sokūt- ol'-āšeqīn
از تألیفات شیخ علاءالدوله سمنانی، صوفی معروف قرن هشتم است.

سکینه الاولیا : sakīnat-ol - ōliyā
(آرامش اولیا)
در تصوف است، از محمد داراشکوه در قرن یازدهم.

سلالة السیر : solālat-os-siyar
(خلاصه سیره‌ها)

در تاریخ ایران و اسلام و هند است، تألیف ابو القاسم بن محمد علی سمنانی در قرن سیزدهم.

سلامان و ابسال : salāmān - o - absāl

دومین مثنوی از «هفت اورنگ» جامی، شاعر و نویسنده توانای قرن نهم است به بحر رمل، حاوی اشارات عرفانی و اخلاقی به شیوه رمزی. (چ)

سلجوقنامه : saljūq - nāma <e>

تألیف ظهیری نیشابوری در قرن ششم که از کتابهای مهم این عهد است، با نثری روان و ساده و بی تکلف در تاریخ سلاطین سلجوقی. (چ)

سلجوقنامه : s.-nāma <e>

منظومه‌ای تاریخی است از احمد بن محمود قانع طوسی شاعر قرن ششم به بحر مقارب.

سلسله‌الاولیاء : selselat-ol-ōlijā'

— سلسله الذهب

سلسله‌الذهب : s.- oz-zahab

(زنجیر طلا)

اولین مثنوی از «هفت اورنگ» جامی، شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم است در سه دفتر و به بحر خفیف به روش «حدیقه الحقیقه» سنایی. موضوع آن مطالب دینی و عرفانی و همراه با حکایات و تمثیلات است. (چ)

سلسله‌الذهب : s.- oz-zahab

یا سلسله‌الاولیاء، در عرفان است، از سید محمد نوربخش، صوفی قرن نهم.

سلسله‌النسب صفویه : s.- on-nasab - e - safaviyya <e>

در اصل و نسب سلاطین صفوی است، از شیخ حسین بن شیخ ابدال زاهدی در عهد صفویان. (چ)

سلسله‌نامه خواجهگان نقشبند: s.-nāma<e>-ye-xājegān-e-naqšband

اثر محمد بن حسین بن عبدالله بن پیر حسین قزوینی در قرن دهم است.

سلطان‌الانساب: soltān- ol-ansāb

منظومه‌ای در سلسله‌نسب صفویان است در قرن یازدهم، از میرزا داود اصفهانی.

سلطان‌التواریخ: s.- ot-tavāriḫ

تاریخ عمومی است، از میر چند بن چندر بهان در قرن دوازدهم درهند.

سلطان‌التواریخ: s.- ot-tavāriḫ

تاریخ سلسله‌پادشاهی «اوده» است، از فخرالدوله رتن سنکه زخمی در قرن سیزدهم.

سلطان‌نامه: s.-nāma<e>

داستان کنیزک و تاجری است در عهد انوشیروان، تألیف مصطفی قلی بن محمد حسن موسوی سروی در قرن سیزدهم.

سلک‌البیان: selk-ol-bayān

(رشته‌سخن)

سلک‌البیان فی کشف مشکلات القرآن، واژه‌های دشوار قرآن است از محمد جعفر بن سیف‌الدین شریعتمدار استرآبادی در قرن سیزدهم. (ج)

سلک‌الجوهر: s.-ol-jōhar

(رشته‌گوهر)

از حمید بن عبدالرحمان الانگوری در قرن هشتم است به تقلید از «نصاب الصبیان» فراهی در لغت عربی به فارسی منظوم.

سلک السلوک: s.- os-solūk

در بیان سلوک و درویشی است، حاوی حکایات مشایخ صوفیه، نوشته ضیاء‌الدین نخشی نویسنده و شاعر قرن هشتم.

سليم الدرجات : sollam- od-darajāt

(نردبان درجه‌ها)

در فضایل پیشوایان دین است، اثر میرزا محمد رضا قمی در قرن دوازدهم.

سليم الدرجات : s.- od-darajāt

در خواص داروهاست از حکیم احمد الله هندی در قرن سیزدهم.

سليم السموات : s.- os-samāvāt

(نردبان آسمانها)

از شیخ ابو القاسم انصاری کازرونی در قرن یازدهم که اثر بسیار ارزنده‌ای

است در ذکر علمای دین و شاعران و حکیمان و مسائل حکمی و دینی. (ج)

سليم المعارف : s.- ol-ma'āref

(نردبان دانشها)

در طبیعی است، از مهدی بن محمد شیرازی در عهد ناصر الدین شاه قاجار.

سليم النحو: s.- on - nahv

(نردبان نحو)

در نحو عربی است، از غلام حیدر در قرن سیزدهم.

سليم دارالسلام : s.-e-dār- os-salām

(نردبان بهشت)

سلم دارالسلام در بیان احکام و ارکان ایمان، از رسایل دانشمند قرن نهم

صاین الدین علی ترکه است در باب تصوف.

سلوك: solūk

از رسائل شاه نعمت الله ولی، صوفی قرن نهم، در طریقت است. (ج)

سلوك ابناء الملوك : s.-e-abnā'-ol-molūk

(روش شاهزادگان)

اثر عبدالوهاب بن علیقلی که به نام فتحعلی شاه قاجار نوشته است.

سلوك السلطنة : <e>s.-os-saltana

(روش پادشاهی)

ترجمه‌ای است از رساله اسکندر به ارسطو، از امیر اسلام بن احمد بن محمد غزالی در قرن هشتم.

سلوك الملوك : s.-ol-molūk

(روش شاهان)

اثر سودمندی است در تشکیلات اجتماعی اوایل قرن دهم، تألیف فضل الله بن روزبهان خنجی در اوایل قرن دهم.

سلوك الملوك : s.-ol-molūk

در کشور داری و نصیحت است، از عباسقلی سپهرکاشانی در اواخر عهد قاجار.

سلوك مقامات : s.-e-maqāmāt

رساله‌ای عرفانی است از عزیز نسفی، عارف و نویسنده قرن هفتم.

سلوكیه : <e>solūkiyya

← زادالسالک

سلوكیه : <e>solūkiyya

← سیر و سلوک

سلیمان نامه : <e>sola<e>ymān-nāma

یکی از مثنویهای «سبعة سیاره» زلالی خوانساری، شاعر قرن یازدهم است به بحر متقارب، در باب سلیمان و بلقیس، ملکه سبا که به اقتفاء «اسکندر نامه» نظامی به نظم آورده است.

سلیمان و بلقیس : s.-o-belqa<e>ys

منظومه‌ای به بحر متقارب در سه هزار بیت است، اثر حیاتی گیلانی شاعر اوایل قرن یازدهم.

سليمان و بلقيس: s.- o -belqa<e>ys

← سليمان نامه

سليمانيه: sola<e>ymāniyya<e>

در قرائت قرآن است، از محمد بن شمس الدين كاظمي قادري كه به نام شاه سليمان صفوي نوشته است.

سليم جواهر فروش: salīm-e-javāher forūš

يا جامع الحكايات سليم جواهر فروش، يكي از داستانهاي ايراني است كه منسوب است به سليم جواهر فروش در عهد قاجار. (چ)

سليم وسلوي: s.- o -salvā

مثنوي عاشقانه‌اي است از عبدالرزاق بيگك دنبلي اديب مشهور عهد قاجار به وزن «ليلي و مجنون» نظامي.

سماءالاسماء: samā'-ol-asmā'

فرهنگ عربي به فارسي است، تأليف مهديقلي خان بن عليقلي خان بن قرجاي خان در عهد صفويه در قرن دوازدهم. (چ)

سمط العلي: semt- ol-'olā

(گردن بند بزرگي)

سمط العلي للحضرة العلي، اثر مشهوري است در تاريخ سلاطين قراختايي کرمان، تأليف ناصرالدين منشي مورخ قرن هشتم. (چ)

سمك عيار: samak-e-'ayyār

يكي از بهترين و بزرگترين رمانهاي زبان فارسي است در قرن ششم. جمع كننده اين حكايه، فرامرز بن خداداد بن عبدالله كاتب ارجاني است. اين كتاب از بدايع آثار پارسي است به زبان بسيار ساده و داراي تركيبات واسامي خاص بسيار و حكايات شيرين كه حول محور سمك قهرمان داستان مي چرخد. (چ)

سنة الهداية: sonnat-ol-hedāyat

درامات است، اثر آقامحمد علي بهبهاني کرمانشاهي از قرن دوازدهم.

سندبادنامه : <e>sendbād-nāma

داستانی قدیمی است که آن را از موضوعات سندباد، حکیم هندی دانسته‌اند. این کتاب نخست به دستور امیرنوح بن منصور سامانی، توسط خواجه عمید ابوالقوارس قناوزی به فارسی دری ترجمه شد که از آن اثری در دست نیست.

سندبادنامه : <e>s.-nāma

ازرقی هروی، شاعر مشهور قرن ششم این داستان را به نظم کشیده که اکنون در دست نیست.

سندباد نامه : <e>s.-nāma

اصل اثر به هندی بوده که به زبان پهلوی در ایران رواج داشته و در زمان سامانیان به فارسی ترجمه شده است. ظهیری سمرقندی نویسنده معروف قرن ششم آن را از صورت ساده خود به نثری مزین و آراسته به امثال و اشعار تازی و پارسی آراست. (ج)

سنگلاخ : sang lāx

کتابی است بسیار مهم در لغت ترکی به فارسی، اثر میرزا مهدی خان استرابادی نویسنده بزرگ عهد افشاریه. (ج)

سواد الخط : savād-ol-xatt

← خط و سواد

سواطع الالهام : savāte'-ol-elhām

(درخشنده‌های وحی)

تفسیری است از فیضی دکنی، شاعر معروف قرن دهم که در سراسر آن یک حرف نقطه‌دار به کار نرفته است.

سواطع المریخ : s.-ol-merrīx

(درخشنده‌های مریخ)

تألیف کمال‌الدین حسین واعظ کاشفی، دانشمند قرن نهم و دهم است در نجوم.

سؤال الملوك : so'āl- ol-molūk

از جمله رسائل صابن الدین علی ترکه، عالم قرن نهم است.

سؤال و جواب : s.-o-javāb

رساله‌ای است از شاه قاسم انواره شاعر صوفی قرن نهم. (ج)

سؤال و جواب : s.- o-javāb

رساله‌ای است از شاه نعمت‌الله ولی صوفی قرن نهم. (ج)

سؤال و جواب : s.- o-javāb

پرسش و پاسخهایی است در تفسیر برخی آیات و امام زمان که جوابها از ملا محمد باقر مجلسی، عالم عهد صفوی است.

سوانح : savāneh

در عرفان است به فارسی و عربی، از میرزا عبدالحسین ناظرکازرونی شیرازی در قرن دوازدهم.

سوانح اکبری : s.-e-akbarī

تاریخ اکبر شاه هندی است، از امیر حیدر واسطی بلگرامی در اواخر قرن دهم.

سوانح العشاق : s.- ol-'oṣṣāq

(حوادث عاشقان)

مهمترین اثر احمد غزالی، صوفی و نویسنده بزرگ قرن ششم است در احوال و اسرار و معانی عشق به شیوه‌ای دلنشین و صوفیانه و بانثری پر معنی. (ج)

سوانح دکن : s.-e-dakan

فرهنگ جغرافیائی همراه با گزارشهای تاریخی دکن است، از منعم خان همدانی اورنگ آبادی در اواخر قرن دوازدهم.

سوز و گداز : sūz- o-godāz

مثنوی است سروده طالب آملی شاعر مشهور قرن یازدهم به بحر هزج. (ج)

سوز و گداز : s.-o-godāz

مثنوی معروفی است در سرگذشت زنی هندو که نوعی خبوشانی، شاعر
اوایل قرن یازدهم در برابر «خسرو شیرین» نظامی سروده است. (ج)

سوز و گداز : s.-o-godāz

مثنوی است به بحر رمل در دو بیست و هشت بیت ، سروده میرزا صادق
تفرشی در قرن دوازدهم.

سوز و گداز : s.-o-godāz

مثنوی است به بحر هزج از اشرف مازندرانی، شاعر قرن دوازدهم که در
بارهٔ دوری همسرش سروده است.

سوسن نامه : sūsan-nāma <e>

منظومهٔ حماسی ملی است در داستان زنی تورانی و افسونکار. این داستان
در حقیقت بخشی از منظومهٔ عظیم «برزنامه» خواجه عمید عطاء بن یعقوب
ناکوک رازی در قرن پنجم به حساب می‌آید. (ج)

سوقان نامه : sōqān-nāma <e>

طنزی است از عبدالله فریدنی تهرانی که به نام ناصرالدین شاه نوشته، در
انتقاد از جلوداران و چابک سواران آن عهد.

سه اصل : sa <e>-asl

رساله‌ای فلسفی است از فیلسوف نامی عهد صفویه، ملا صدرا. (ج)

سهام نافذه : sehām-e-nāfeza <e>

(تیرهای گذرنده)

رساله‌ای است در رد بایبان، از میرزا ابوالقاسم بن محمد تقی غروی
اردوبادی در اوایل قرن چهاردهم.

sa <e>-resāla <e>-dar
exterā'āt-e-san'atī

سه رساله در اختراعات صنعتی :

← نتیجهٔ الدوله

سه مکتوب : sa<e>-maktūb

سه مکتوب شاهزاده هندی، کمال الدوله به شاهزاده ایرانی جلال الدوله و جواب این به آن، یکی از آثار میرزا فتحعلی آخوندزاده، نمایشنامه نویس اواخر عهد قاجار است که اصل آن ترکی بوده که خود به فارسی ترجمه کرده است. (ج)

سیاحتنامه ابراهیم بیگ : siyāhat-nāma<e>-ye-ebrāhīm
ba<e>yg

کتابی است در سه مجلد، تألیف حاجی زین العابدین مراغهای که از آثار بسیار ارزشمند اواخر عهد قاجار است که در آن مسائل اجتماعی به گونه ای انتقادی بررسی شده است. (ج)

سیاحتنامه فرنگ : s.-ye-farang

گزارش سفر حاج محمدعلی سیاح است که به سال ۱۲۷۶ به کشورهای اروپایی رفته است.

سیاحتنامه هندوستان : s.-ye-hendūstān

از کار گزار ایران در قرن سیزدهم در بمبئی است، به نام میرزا فضل الله بن عضد الملك حسینی.

السیاسة الخاصة والعامة : as-siyāsāt-ol-xāssat-va l-'āmmat

رساله ای است از ابوعلی حسن بن ابراهیم بن ابوبکر سلماسی در وصایای بقرات و حکمای اوایل که ظاهراً در قرن ششم یا اوایل قرن هفتم نوشته است.

سیاست طالبی : siyāsāt-e-tālebī

آخرین اثر عبدالرحیم طالبوف، دانشمند و نویسنده بزرگ اواخر عهد قاجار است. (ج)

سیاست مدن : s.-e-modon

(سیاست شهرها)

اثر محمدعلی طباطبایی که به نام ناصرالدین شاه نوشته است.

سیاست مدن : s.-e-modon

اثر حاجی میرزا موسی بن علیرضا ساوجی که برای ناصرالدین شاه قاجار نوشته است.

سیاست نامه : s.-nāma<e>

یا سیرالملوک، تألیف خواجه نظام‌الملک طوسی، وزیر بزرگ قرن پنجم است. این اثر از بهترین نمونه‌های نثر فارسی در پیش از مغول است و حاوی اطلاعات فراوان تاریخی، اجتماعی و ادبی است. (ج)

سی باب : sī-bāb

در معرفت کره است از خواجه نصیرالدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن هفتم.

سیرالاولیاء : siyar-ol-ōliyā'

سیرالاولیاء فی محبة الحق جل و علا، اثر قابل توجه و با اهمیتی است از میرخرد کرمانی، نویسنده قرن هشتم، در شرح احوال مشایخ طریقه چشتیه به نثری روان و منسجم. (ج)

سیرالبلاد : sa<e>yr-ol-belād

(سیرشهرها)

ترجمه «آثار البلاد و اخبار العباد» زکریا قزوینی است، از محمد مرادبن عبدالرحمان در قرن یازدهم.

سیرالطالبین : s.-ot-tālebīn

از رساله‌های متعدد میرسید علی همدانی، صوفی بزرگ قرن هشتم است.

سیرالعباد : s.-ol-'ebād

(حرکت بندگان)

سیرالعباد الی المعاد، مثنوی است در متجاوز از هفتصد بیت، از سنایی غزنوی، شاعر برجسته قرن ششم که خلقت انسان و اقسام نفوس و عقل را به گونه‌ای تمثیلی و در بحر خفیف بیان می‌کند. (ج)

سیر المتأخرین : siyar-ol-mota'axxerīn

تاریخ پادشاهان هند از مرگ اورنگ زیب به بعد است، اثر غلامحسین بن
هدایتعلی خان منشی در قرن دوازدهم. (چ)

سیر الملوك : s.-ol-molūk

← سیاستنامه

سیر النبی : s.-on-nabī

دراحوال زندگی پیامبر (ص) است، از عبدالعزیز ملقب به «یحیی حصاری»
از قرن نهم.

سیر الهند و گلگشت دکن : sa<e>yr-ol-hend-va-golgašt-e-dakan

در تاریخ فرمانروایان دکن است، از محمد قادر خان منشی در قرن سیزدهم.

سیرة النبی : sirat-on-nabī

گزیده‌ای است از «سیرة النبی» ابن هشام، از قاضی فخرالدین محمد بن
عبدالله بن عمر در قرن هفتم.

سیرة النبی : s.-on-nabī

اثر میر عبدالعاقل بن علی بن حسن حسینی است در قرن هشتم پیرامون
زندگانی رسول الله (ص).

سیرة جلال الدین منکبرنی : s.-e-jalāloddīn-mankeberni

کتابی است در اصل به عربی، شامل اطلاعاتی درباره تاتار و مغول و
سلطنت محمد خوارزمشاه و فتنه چنگیز، از شهاب الدین زیدری نسوی
نویسنده بزرگ قرن هفتم که اندکی بعد از تألیف به دست یکی از منشیان
پارسی نویسنده زمان، با استادی و مهارت به پارسی ترجمه شده است. (چ)

سیرة جمال الدین ساوجی : s.-e-jamāloddīn-e-sāvajī

← قلندرنامه

سیره فرزندان ژنده پیل :

اثر درویش علی بسوزجانی در قرن دهم است، درباره احوال فرزندان شیخ احمد جام ژنده پیل، صوفی و شاعر و نویسنده نامی قرن ششم.

سیر محمدی : siyar-e-mohammadi

در احوال محمد گیسودراز، صوفی قرن هشتم است. از محمد علی سامانی در همان عهد.

سیر محمدیه : sa<e>yr-e-mohammadiyya<e>

درباره سفر محمد احمد سیاح است در قرن سیزدهم به هند، و خاور میانه.

سیر نبوی : siyar-e-nabavi

در احوالات پیامبر (ص) است، از سید عبدالاول بن علی الدین بن حسن حسینی زیدپوری در قرن دهم.

سیر و سلوک : sa<e>yr-o-solūk

تألیف خواجه نصیر الدین طوسی، دانشمند بزرگ قرن هفتم است که به درخواست وزیر قطب الدین مظفر بن محمد، در اعتقاد خود نوشته است.

سیر و سلوک : s.-o-solūk

یا سلوکیه، رساله‌ای است از شیخ علاءالدوله سمنانی، صوفی مشهور قرن هشتم.

سیر و سلوک : s.-o-solūk

مثنوی عرفانی است از حیدری تبریزی در قرن دهم که در حدود هفتصد بیت، به بحر رمل مجنون سروده شده است.

سیر و سلوک : s.-o-solūk

رساله‌ای است از ملا محمد باقر مجلسی فیه عهد صفوی.

سیر و سلوک : s.-o-solūk

اثر آقا محمد گیلانی در قرن دوازدهم است.

سیر و سلوک : s.-o-solūk

اثر میرزا بابا ذهبی راز است در قرن سیزدهم.

سیر و سلوک : s.-o-solūk

رساله‌ای است از نورعلیشاه طبسی تونی، صوفی اوایل قرن سیزدهم.

سیر و سلوک : s.-o-solūk

تألیف سید محمد کاظم رشتی است در قرن سیزدهم.

سیر و سلوک : s.-o-solūk

← آداب سلوک

سیر و سلوک : s.-o-solūk

← کبریت احمر

سیف الامة : sa<e>yf-ol-ommat

(شمشیر امت)

سیف الامة و برهان‌الملءة، تألیف حاج ملا احمد بن مسلام محمد مهدی یسن
ابی ذر نراقی کاشانی در قرن سیزدهم است که این کتاب دینی را به‌نام
فتح‌علی شاه نوشته. (ج)

السيف المسلول : as-sa<e>yf-ol-maslūl

(شمشیر برکشیده)

السيف المسلول علی مدعی دین الرسول، یا تربیع الشیخین، در رد شیخیه
است، از میرزا محمد رضا بن میرزا علینقی بن محمد رضا همدانی (کوثر
علیشاه) در اوایل قرن چهاردهم.

سیف المؤمنین : sa<e>yf-ol-mo'menīn

(شمشیر مؤمنان)

سیف المؤمنین فی قتال المشرکین، رد یهود و نصارا است، از علیقلی کشیش
جدید الاسلام در قرن دوازدهم.

سیف النبوة : s.-on-nobovvat

(شمشیر پیامبری)

یا مشهد الشهداء، منظومه‌ای دینی است در ده هزار بیت به بحر خفیف، از حسین ندایی نیشابوری یزدی در قرن دهم که «روضه الشهدا»ی واعظ کاشفی را به نام شاه اسماعیل صفوی به نظم درآورده است.

سیف الواعظین : s.-ol-vā'ezin

در جنگهای حضرت علی (ع) است، نوشته محمدحسن بن محمد ابراهیم بن محتشم اردکانی یزدی واعظ دراوایل قرن چهاردهم. (ج)

سی فصل : sī-fasl

کتاب معروفی است در نجوم و تقویم، اثر خواجه نصیرالدین طوسی دانشمند شهر قرن هفتم. (ج)

سی فصل : sī-fasl

از آثار حاج کریم خان قاجار در قرن سیزدهم است در مسایل دینی. (ج)

سی نامه : sī-nāma<e>

یا عشقنامه، از مثنویهای عرفانی امیرحسینی هروی شاعر و صوفی مشهور قرن هشتم است به بحر هزج.

سی نامه : sī-nāma<e>

یا محب و محبوب، یا دلگشا، مثنوی است، سروده کاتبی نیشابوری شاعر قرن نهم.

سی نامه : sī-nāma<e>

مثنوی است عرفانی به بحر هزج، از عطار تونی شاعر شیعی قرن نهم. (ج)

«ش»

شاخ نبات : šāx-e-nabāt

در اصول دین، تألیف محمد جعفر شریعتمداری استرآبادی از قرن سیزدهم است. (ج)

شادبهر وعین الحیوة : šād bahr-o-ʿa<e>yn-ol-hayāt

(بهروراز تنعم و چشمه زندگانی)

مثنوی بوده از عنصری، شاعر بزرگ قرن پنجم، مأخوذ از داستانی که ابوریحان بیرونی آنرا به نام «حدیث قسیم السرور وعین الحیوة» ازپارسی به عربی ترجمه کرد. این مثنوی در دست نیست.

شادیه : šādiyya<e>

فرهنگ منظوم فارسی به ترکی است، از محمد بن یحیی قونوی در قرن نهم.

شارستان چهارچمن : šārestān-e-čahār-čaman

در تاریخ ایران باستان است، از فرزانه بهرام بن فرهاد بن اسفندیار یزدانی اصفهانی، از شاگردان آذرکیوان و از پارسیان هند در قرن یازدهم. (ج)

شافع حشر: šāfe'-e-hašr

(شفاعت کننده روز قیامت)

یا شافع محشر، تفسیر سوره حشر است از صدرالدین محمد بن غیاث الدین
منصور دشتکی شیرازی در قرن دهم.

شافی الاوجاع: šāfiy-ol-ōjā'

(شفا دهنده دردها)

یا تقویم الابدان، اثر حبیب الله بن نورالدین محمد بن حبیب الله مطبب
تونی در قرن دهم.

شافیه در علاج: šāfiyya<e>-dar-'elāj

در پزشکی است که در قرن دهم هجری در هند تألیف شده است.

شام غریبان: šām-e-qarībān

تذکره مختصری است از شاعران پارسی گوی هند، اثر رای لهجمی نراین
شفیق اورنگ آبادی در قرن دوازدهم.

شامل: šāmel

در عام اعداد است، تألیف شرف الدین علی یزدی، دانشمند و مورخ
مشهور قرن نهم.

شامل التواریخ مظفری: š.-ot-tavāriḫ-e-mozaffarī

تاریخ عمومی است، اثر عباسقلی خان سپهر کاشانی مورخ عهد قاجار.

شامل اللغة: š.-ol-loqat

فرهنگی از لغات پارسی به ترکی است، تألیف حسن بن حسین قراحصاری
در قرن دهم عثمانی.

شان نزول قرآن: ša'n-e-nozūl-e-qor'ān

اثر میرزا ابوالحسن علی بن محمد حسن بن عبدالرسول زنوزی فانی در
قرن سیزدهم.

شاه اسماعیل نامه: šāh esmā'īl-nāma<e>

← شاهنامه

شاهبازنامه : <e>šāh bāz-nāma

در باب بازشکاری است از جمال‌الدین میرزا محمدبن میرزا در اوایل قرن چهاردهم.

شاهجهان‌نامه : <e>šāh jahān-nāma

یا منظومه شاهجهانی، اثر بهگوانت داس در قرن یازدهم در احوال آن پادشاه.

شاهجهان‌نامه : <e>šāh-jahān-nāma

یا پادشاه‌نامه، یا ظفرنامه، منظومه تاریخی است در پانزده هزار بیت به بحر متقارب که کلیم کاشانی، شاعر معروف قرن یازدهم در تاریخ شاهجهان سروده است.

شاهجهان‌نامه : <e>šāh-jahān-nāma

تاریخ شاهجهان پادشاه هند است از میرزا جلال‌الدین محمد طباطبایی زواره‌ای در قرن یازدهم.

شاهجهان‌نامه : <e>šāh-jahān-nāma

← عمل صالح

شاهد : šāhed

از آثار مشهور و عرفانی شیخ محمود شبستری عارف قرن هشتم است.

شاهدصادق : <e>šāh-e-sādeq

دائرة المعارف گونه‌ای است از میرزا صادق صادقی اصفهانی، دانشمند قرن یازدهم.

شاهد و مشهود : <e>šāh-o-mašhūd

منظومه عاشقانه‌ای است به بحر خفیف از اکسیر اصفهانی، شاعر قرن دوازدهم.

شاهراهنجات : šāhrāh-e-najāt

مثنوی عرفانی است، سرودهٔ مجذوب تبریزی در قرن یازدهم، به بحر خفیف و در -ندرد سه هزار بیت که پیرامون موضوعات دینی است.

شاهرخ نامه : šāhrox-nāma<e>

از مثنویهای قاسمی گنابادی، شاعر قرن دهم است که در بحر متقارب سروده است.

شاهنامه : šāh-nāma<e>

اثر مسعودی مروزی شاعر اواخر قرن سوم و اوایل قرن چهارم که از آن، جز چند بیت باقی نمانده است.

شاهنامه : š.-nāma<e>

اثر منشور ابوعلی محمد بن احمد بلخی، نویسندهٔ قرن چهارم، که نشانه‌ای از آن باقی نمانده است.

شاهنامه : š.-nāma<e>

اثری منشور معروف از ابوالمؤید بلخی، شاعر و نویسندهٔ معروف قرن چهارم که امروزه در دست نیست.

شاهنامه : š.-nāma<e>

بزرگترین حماسهٔ ملی ایران است، اثر طبع ابوالقاسم فردوسی شاعر و حماسه‌سرای بی‌همتای ایران در قرن چهارم و اوایل قرن پنجم. این کتاب عظیم که بارها به چاپ نیز رسیده است، شامل سه بخش اساطیری، پهلوانی و تاریخی است. مهمترین بخش آن را بخش پهلوانی تشکیل می‌دهد که در آن به نام بسیاری از پهلوانان و شاهان بویژه رستم بر می‌خوریم. شاهنامه در بحر متقارب سروده شده و دریای لغات و ترکیبات و اصطلاحات و تصاویر و اوصاف و پندواندرز و حماسه است. و در ردیف بزرگترین آثار ادبی و حماسی جهان قرار دارد. (ج)

شاهنامه : š.-nāma<e>

یکی از مثنویهای محمد بیگک بن ابوالفتح بیگک ترکمان، منخلص به

«سالم» است.

شاهنامه : ś.-nāma<e>

یاشاه اسماعیل نامه، مثنوی است در بحر متقارب شامل نه هزار بیت در سرگذشت شاه اسماعیل و شاه تهماسب صفوی، سروده قاسمی گنابادی شاعر قرن دهم.

شاهنامه : ś.-nāma<e>

منظومه ناتمامی است به بحر متقارب و در هزار بیت، اثر طبع عبدالله هاتفی شاعر مشهور قرن دهم در ذکر فتوحات شاه اسماعیل صفوی. عمر شاعریه اتمام این مثنوی وفانکرد.

شاهنامه : ś.-nāma<e>

یاشاهنامه سلیمانی، مثنوی است به بحر متقارب، سروده فتح الله عارف در قرن دهم، درباره جنگهای سلطان سلیمان.

شاهنامه : ś.-nāma<e>

مثنوی است در تاریخ ایران به بحر سریع، سروده میرزا صادق تفرشی در عهد صفویه در بیش از هفتصد بیت.

شاهنامه : ś.-nāma<e>

یافتحنامه قندهار، منظومه ای است، سروده عبدالقادر تونی اصفهانی به بحر متقارب در جنگهای شاه صفی و شاه عباس دوم صفوی.

شاهنامه : ś.-nāma<e>

مثنوی است به بحر متقارب که طوفان هزار جریبی مازندرانی در سرگذشت محمد حسن خان قاجار سروده است.

شاهنامه : ś.-nāma<e>

←چنگیز نامه

شاهنامه : š.-nāma <e>

← شهنامه

شاهنامه : š.-nāma <e>

← شهنشاهنامه

شاهنامه : š.-nāma <e>

← گشتاسب نامه

شاهنامه ابومنصوری : š.-ye-abū mansūrī

کتاب بزرگی بود به نثر که به فرمان ابومنصور محمد بن عبدالرزاق سپهسالار خراسان گرد آورده شد. این کتاب اساس و مأخذ مهم «شاهنامه» فردوسی و «گشتاسب نامه» دقیقی بوده است. از این اثر تنها مقدمه آن باقی مانده است. (ج)

شاهنامه بهشتی : š.-ye-beheštī

منظومه ای در توصیف جنگهای سلطان مراد سوم عثمانی در قرن دهم است.

شاهنامه حیرتی : š.-ye-pha <e>yratī

از حماسه های مذهبی است که به بحر هزج سروده شده و موضوع آن جنگهای پیامبر (ص) و بزرگان شیعه است، در متجاوز از بیست هزار بیت. ناظم این منظومه ملاحیرتی تونی شاعر قرن دهم است.

شاهنامه دکن : š.-ye-dakan

مثنوی است از میر محمد احسن ایجاد در قرن دوازدهم در سرگذشت فرخ سیرنهمین پادشاه گورکانی هند.

شاهنامه سلیمانی : š.-ye-sola <e>ymānī

← شاهنامه

شاهنامه شمشیر خانی : š.-ye-šamšīr xānī

← تاریخ شمشیر خانی

شاهنامه صادقی : š.-ye-sādeqī

← فتحنامه عباس نامدار

شاهنامه عباسی : š.-ye-'abbāsī

منظومه‌ای است در باب شاه عباس اول، اثر کمالی سبزواری از شاعران اوایل قرن یازدهم.

شاهنامه قاسمی : š.-ye-qāsemī

منظومه‌ای از میرزا قاسم بن میرسید گنابادی است در شرح فتوحات شاه اسماعیل صفوی به بحر مقارب. (ج)

شاهنامه منور کلام : š.-ye-monavvar kalām

تاریخ فرخ سیر و محمد شاه هندی است، از شیوداس لکهنوی در قرن دوازدهم.

شاهنامه نادری : š.-ye-nāderī

یا نادرنامه، مثنوی است از محمد علی خراسانی (فردوسی ثانی) در تاریخ نادر شاه افشار. (ج)

شاهنشاه نامه : <e>šāhanšāh-nāma

منظومه‌ای حماسی بوده از مجدالدین محمد پاییزی نسفی که اکنون باقی نیست.

شاهنشاه نامه : <e>š.-nāma

منظومه‌ای است در بحر مقارب، مشتمل بر پانزده هزار بیت. درباره گورکانیان هند و پادشاهی شاهجهان، اثر ابوطالب کلیم کاشانی شاعر معروف قرن یازدهم.

شاهنشاه نامه : <e>š.-nāma

بزرگترین مثنوی فتحعلی خان صبا، شاعر عهد قاجار است که تقلیدی از

«شاهنامه» فردوسی در ذکر وقایع پادشاهی فتحعلی شاه قاجار و آغامحمدخان و فتوحات عباس میرزا در هفتاد هزار بیت.

شاه و درویش: šāh-o-darvīš

مثنوی است از هلالی جغتائی شاعر معروف قرن دهم در بحر خفیف، متضمن هزار و سیصد و چهل و پنج بیت در عشق بی‌ربای درویشی به شاهزاده‌ای. (ج)

شبستان انسی: šabestān-e-ans

مثنوی است در اصول و فروغ دین به بحر مقارب، از مشرقی شیرازی که به نام شاه عباس صفوی سروده است.

شبستان خیال: š.-e-xiyāl

منظومه‌ای است از سبک نیشابوری متخلص به «فتاحی» شاعر قرن نهم، در بحر مقارب.

شبستان نکات: š.-e-nekāṭ

شبستان نکات و گلستان لغات، در اخلاق و سلوک است، از آثار فتاحی سبک نیشابوری شاعر قرن نهم. (ج)

شب‌نامه: šab-nāma <e>

← سفرنامه میرفتاح

شجاع حیدری: šojā'-e-ha <e> ydarī

با عجایب البلدان، تألیف محمد حیدر در قرن یازدهم که به دستور سلطان محمد شاه شجاع نوشته است.

شجرة الامانی: šajarat-ol-amānī

(درخت آرزوها)

در باب استعمال کلمات در نظم و نثر است که میرزا محمد حسن قتیل‌بن در گاهی کایته‌ای در قرن سیزدهم نوشته.

شجره الهیه: *šajara<e>-ye-elāhiyya<e>*
(درخت خدایی)

در اصول عقاید است از رفیع الدین محمد بن حیدر حسینی طباطبائی نایینی
که به نام شاه صفی نوشته است.

شجره دانش: *š.-ye-dāneš*
شامل صدو دو رساله در مسائل گوناگون است که حکیم نظام الدین احمد
گیلانی در قرن یازدهم از خود و دیگران ترتیب داده است.

شجره مبارکه: *š.-ye-mobāraka<e>*
در معماست از محمد نصیر امامی که به دستور شاه عباس اول نوشته است.

شرایط الایمان: *šarāyet-ol-īmān*
رساله ای است از ملا محسن فیض کاشانی، حکیم عهد صفویه، در مسائل دینی.

شرایط الطریقه: *š.-ot-tarīqa<e>*
شرایط الطریقه و معارف الحقیقه، یا قوائم الانوار و طوابع الاسرار، اثر سید
باباذهبی شیرازی در سیر و سلوک است که به نام ناصر الدین شاه نوشته.

شرایط خلوت: *š.-e-xalvat*
از رساله های کوتاه شیخ علاءالدوله سمنانی، صوفی قرن هشتم است.

شرح ابیات فصوص الحکم: *šarh-e-abyāt-e-fosūs-ol-hekam*
از رساله های سودمند شاه نعمت الله ولی، صوفی بزرگ قرن نهم است
در شرح و تفسیر ابیات «فصوص الحکم» ابن عربی. (ج)

شرح ابیات مشکله گلشن راز:
اثر خلوتی تبریزی، خوشنویس قرن نهم است.

شرح ابیاتی از مثنوی: *š.-e-abyāti-az-masnavi*
شرح دوبیت از «مثنوی» مولوی است به نظم، از اسیری لاهیجی شاعر
قرن دهم.

شرح احديه: <e>š.-e-ahadiyya

شرح احديه بروقايع محمدیه ، باشرح وقایع ، اثر عبدالاحد بن محمد
فایق در قرن سیزدهم که بر کتاب «وقایع حیدرآباد» نعمت خان عالی شرح
نوشته است.

شرح احوال قوچان: š.-e-ahvāl-e-qūcān

سفرنامه‌ای است به قوچان از ابن مرحوم میرزا محمد ابراهیم مجتهدی
عسکری در اوایل قرن چهاردهم.

شرح اعتقادات: š.-e-e'teqādāt

متن به عربی از شیخ صدوق است که در قرن یازدهم صفی بن ولی قزوینی
آنرا ترجمه کرده است.

شرح الصدر: š.-os-sadr

(گشایش سینه)

باشرح الصور، درباره علم و علماست، از ملا محسن فیض کاشانی، حکیم
معروف قرن یازدهم. (ج)

شرح الفصل: š.-ol-fasl

شرح الفصل فی حقیقه عالم الوصل، شرح یک باب از کتاب «در المکنونزه»
حاجی میرزا آقاسی است، از محمد بن محمد باقر نواب در عهد قاجار.

شرح القلب: š.-ol-qalb

(گشایش دل)

از آثار مفقود عطار نیشابوری، شاعر و صوفی توانای قرن هفتم است.

شرح الكنوز: š.-ol-konūz

(گشایش گنجها)

بخشی از مثنوی عرفانی «بیان حقایق احوال المصطفی» سروده پیر جمال
اردستانی، شاعر صوفی مسلک قرن نهم است.

شرح الواصلین: š.-ol-vāselīn

بخشی از منثوی عرفانی «بیان حقایق احوال المصطفی» سرودهٔ پیرجمال اردستانی، شاعر و عارف قرن نهم است.

شرح امامزادگان شهرری: š.-e-emāmzādegān-e-šahr-e-ra<e>y
به دستور ناصرالدین شاه نگاشته گردیده است، توسط علیقلی میرزا
اعضادالسلطنه.

شرح بیتنی از حافظ: š.-e-ba<e>yti-az-hāfez

اثر ملا جلال الدین دوانی، حکیم قرن نهم در شرح یک بیت از حافظ
شیرازی. (ج)

شرح بیتنی از دهلوی: š.-e-ba<e>yti-az-dehlavī

اثر اسیری لاهیجی، شاعر قرن دهم در شرح یک بیت از امیر خسرو
دهلوی است.

شرح بیتنی از گلشن راز: š.-ba<e>yti-az-golšan-e-rāz

رسالهٔ کوتاهی است از ملا جلال الدین دوانی، حکیم قرن نهم. (ج)

شرح بیست باب: š.-e-bīst bāb

شرح بیست باب در اسطرلاب، متن از خواجه نصیر طوسی دانشمند بزرگ
قرن هفتم است که در قرن دهم عبدالعلی بن محمد بن حسین بیرجندی
شرح کرده است.

شرح تعرف: š.-e-ta'arrof

شرح تعرف لمذهب التصوف، یا نور المریدین و فضیحة المدعین، از
امهات کتب صوفیه به پارسی در قرن چهارم که امام ابو ابراهیم اسماعیل بن
محمد بن عبدالله مستملی بخاری ترجمه و شرح کرده است.
اصل کتاب موسوم به «التعرف لمذهب التصوف» از ابو بکر بن ابواسحاق
محمد بن ابراهیم بن یعقوب بخاری کلاباذی است. (ج)

شرح تهذیب المنطق: š.-e-tahzīb-ol-manteq

اصل کتاب به تازی، از تفتازانی است که ملا عبدالرزاق بن علی بن حسین

لاهیجی متکلم وفلسوف قرن یازدهم به فارسی شرح کرده است.

شرح تهذیب المنطق: š.-e-tahzīb-ol-manteq

شرحی است که مولوی عنایت الله هندی بر « تهذیب المنطق » تفتازانی نوشته است.

شرح ثمره بطلمیوس: š.-e-samara<e>-ye-batlamīyūs

اصل آن منسوب به بطلمیوس یونانی است و ترجمه آن از عربی به فارسی منسوب به خواجه نصیر الدین طوسی، دانشمند معروف قرن هفتم است.

شرح جام جهان نما: š.-e-jām-e-jahān namā

متن از مغربی، شاعر صوفی مسلک قرن هفتم است که شاگردش احمد بن موسی رشتی آنرا شرح کرده است.

شرح جامع عباسی: š.-e-jāme'-e-'abbāsī

اصل کتاب به تازی، از شیخ بهائی است که شاگردش محمد بن علی عاملی معروف به ابن خاتون به فارسی برگردانده است. (ج)

شرح چهل نام خدا: š.-e-čehel nām-e-xodā

— دعوات الاسماء

شرح حال شیطان: š.-e-hāl-e-šā<e>-ytān

در اثبات وجود شیطان و احوالات اوست، از ابوتراب طباطبایی کاشانی که در سال ۱۳۰۵ به نام اعتضاد السلطنه کرده است.

شرح حدیث ارواح المؤمنین: š.-e-hadīs-e-arvāh-ol-mo'menīn

رساله ای است از شیخ علاءالدوله سمنانی، صوفی معروف قرن هشتم.

شرح حدیث بساط: š.-e-hadīs-e-besāt

اثر محمد هاشم درویش شیرازی در قرن دوازدهم است.

شرح حدیث عما: š.-e-hadīs e-'amā

رساله ای است از صابن الدین علی تر که اصفهانی، دانشمند قرن نهم.

شرح حدیث کنت کنزاً: š.-e-hadīs-e-konto-kanzan
رسالة کوتاهی است در شرح حدیث «کنت کنزاً مخفياً» از نجم الدین کبری
صوفی بزرگ قرن هفتم.

شرح حوزالامانی: š.-e-herz-ol-amānī
متن از ابوالقاسم شساطبی است و ترجمه آن از ملا محمد سعید بن میرزا
محمد لاهیجی در عهد زندیه است.

شرح حوزالامانی: š.-e-herz-ol-amānī
متن از ابوالقاسم شاطبی است، ترجمه آن از محمد قاسم بن محسن تبریزی
در قرن سیزدهم می باشد.

شرح خطبة البیان: š.-e-xotbat-ol-bayān
اثر شاپور کاشانی در قرن نهم است که هر بندی را با يك رباعی گزارش
کرده است. (ج)

شرح خطبة البیان: š.-e-xotbat-ol-bayān
«خطبة البیان» منسوب به علی (ع) است که میرزا ابوالقاسم گیلانی آنرا
شرح نموده است.

شرح خطبة البیان: š.-e-xotbat-ol-bayān
منظومه کوچکی اثر نورعلیشاه طبسی در اوایل قرن سیزدهم است، به
بحر مقارب در شرح «خطبة البیان» منسوب به امام علی (ع).

شرح خطبة التوحید: š.-e-xotbat-ot-tōhīd
یا ترجمه خطبة الرضا، متن خطبه منسوب به امام رضا (ع) و شرح آن از
ملا محمد باقر مجلسی، فقیه عهد صفوی است. (ج)

شرح خطبة ابن سینا: š.-e-xotba<e>-ye-ebn-e-sīnā
اصل خطبه کمتر از يك صفحه است در توحید و نبوت که شرح آن منسوب
به خیام نیشابوری می باشد.

شرح خطبة شقشقیه: $\check{s}.$ -e-xotba<e>-ye-šaqšaqiyya<e>

شرح منظومی است از محمدتقی بن امیر مؤمن حسینی عارف قزوینی در قرن سیزدهم.

شرح خلاصة الحساب: $\check{s}.$ -e-xolāsat-ol-hesāb

متن از شیخ بهائی است که محمد طالب بن حیدر جیلی اصفهانی در قرن یازدهم آنرا ترجمه کرده است.

شرح خلاصة الحساب: $\check{s}.$ -e-xolāsat-ol-hesāb

در اصل از شیخ بهائی است که شیخ مسیب سبزواری در حیدرآباد دکن در قرن دوازدهم ترجمه نموده است.

شرح خمريه ابن فارض: $\check{s}.$ -e-xamriyya<e>-ye-ebn-e-fārez

اثر قاضی مهدی بن ملا اسدالله در قرن یازدهم است در شرح قصیده خمريه ابن فارض.

شرح دیوان انوری: $\check{s}.$ -e-dīvān-e-anvārī

تألیف میرزا ابوالحسن حسینی فراهانی در قرن یازدهم که در شرح و تفسیر مشکلات اشعار انوری، شاعر بزرگ قرن ششم است. (ج)

شرح دیوان انوری: $\check{s}.$ -e-dīvān-e-anvārī

از محمد بن عبدالرزاق بن نجفقلی دنبلی تبریزی در قرن سیزدهم است.

شرح دیوان حافظ: $\check{s}.$ -e-dīvān-e-hāfez

اثر سروری ترك، از شاعران عثمانی در قرن دهم است.

شرح دیوان حافظ: $\check{s}.$ -e-dīvān-e-hāfez

اثر محمد بن دارابی در قرن یازدهم است.

شرح دیوان حافظ: $\check{s}.$ -e-dīvān-e-hāfez

اثر شوقی تبریزی در عهد فتحعلیشاه قاجار است.

شرح دیوان حافظ: š.-e-dīvān-e-hāfez

اثر سید محمد صادق علی رضوی لکهنوی در قرن سیزدهم است. (ج)

شرح دیوان حمیری: š.-e-dīvān-e-hamīrī

سید اسماعیل حمیری از شعرای قرن دوم و از مداحان علویان بوده است و در عهد قاجار زیر العلاء متخلص به «حسامی» آن را شرح کرده است.

شرح دیوان خاقانی: š.-e-dīvān-e-xaqānī

نوشته عبدالوهاب بن محمد حسینی حسینی معموری که در سال ۱۰۱۸ این کتاب را در شرح و تفسیر مشکلات اشعار خاقانی شاعر بزرگ قرن ششم به قلم آورده است.

شرح دیوان خاقانی: š.-e-dīvān-e-xāqānī

← ختم الغرائب

شرح رباعی: š.-e-robā'ī

تألیف جلال الدین محمد دوانی، حکیم معروف قرن نهم که بر رباعی خود شرح فلسفی نوشته است.

شرح رباعیات: š.-e-robā'īyyāt

شرح رباعیات در وحدت وجود، رساله ای است صوفیانه، اثر جامی شاعر و نویسنده بزرگ قرن نهم، در شرح چهل و چهار رباعی از خود وی در وحدت وجود. (ج)

شرح رساله الطیر: š.-e-resālat-ot-ta<e>yr

متن «رساله الطیر» از ابوعلی سیناست که در قرن ششم عمر بن سهلان ساوی آنرا به فارسی ترجمه و شرح کرده است.

شرح رساله قدسیه: š.-e-resāla<e>-ye-qodsiyya<e>

← منازل القلوب

شرح سورة الكوثر: š.-e-sūrat-ol-kōsar

اثر سید علی محمد باب پیشوای بابیان است.

شرح سی فصل: š.-e-sī fasl

اصل آن از خواجه نصیر طوسی است و شرح و ترجمه آن از بدرالدین طبری در قرن نهم می باشد .

شرح سی فصل: š.-e-sī fasl

متن از خواجه نصیر طوسی است در نجوم، و ترجمه آن از علی اکبر نواب شیرازی در قرن سیزدهم.

شرح شافیه: š.-e-šāfiyya <e>

یکی از آثار هادی مترجم، دانشمند قرن دوازدهم است.

شرح شطحیات: š.-e-šathiyyāt

اثر بسیار ارزشمندی است به فارسی شیواء از روزبهان بقلی شیرازی نویسنده و عارف بزرگ قرن ششم که شرحی بر کتاب «الطواسین» حسین بن منصور حلاج است. (ج)

شرح شمایل النبی: š.-e-šamāyel-on-nabī

متن از ابو اسحاق ترمذی از قرن سوم است که حاجی محمد کشمیری در اواخر قرن دهم به پارسی برگردانده است.

شرح شمایل النبی: š.-e-šamāyel-on-nabī

اصل از ابو اسحاق ترمذی از قرن سوم است که سید بابا قادری حیدر آبادی در قرن سیزدهم به پارسی برگردانده است.

شرح شمسیه: š.-e-šamsiyya <e>

اصل کتاب از نجم الدین عمر کاتبی قزوینی در منطق است و گزارش آن از علاء الدین علی بن محمد معروف به «مصنفک شاهرودی» در قرن هشتم است.

شرح صحیفه سجادیه: $\check{s}.$ -e-sahifa<e>-ye-sajjādiyya<e>
 نوشته ملا محمد صالح بن محمد باقر قزوینی، معروف به «روغنی» در عهد
 صفوی است.

شرح عالم علوی: $\check{s}.$ -e-'ālam-e-'elvi
 شرحی بر حدیث منسوب به علی (ع) است، از محمد صالح بن محمد سعید
 خلخالی در قرن دوازدهم .

شرح غزلی از حافظ: $\check{s}.$ -e-qazālī-az-hāfez
 از ملا جلال الدین دوانی، حکیم قرن نهم است.

شرح فتح بغداد: $\check{s}.$ -e-fath-e-baqdād
 از خواجه نصیر الدین طوسی، دانشمند ارجمند قرن هفتم است که به
 صورت ذیلی بر «تاریخ جهانگشا»ی جوینی است. (ج)

شرح فتوح الغیب: $\check{s}.$ -e-fotūh-ol-qa<e>yb
 ← مفتاح الفتوح

شرح فص الاول: $\check{s}.$ -e-fass-ol-avval
 شرح فص الاول من فصوص الحکم، از رسالات مشهور شاه نعمت الله
 ولی صوفی معروف قرن نهم است. (ج)

شرح فصوص: $\check{s}.$ -e-fosūs
 ← اصطلاحات صوفیان

شرح فصوص الحکم: $\check{s}.$ -e-fosūs-ol-hekam
 «فصوص الحکم» از معروفترین کتابهای صوفیانه است در وحدت وجود
 از محی الدین بن عربی، عارف نامدار قرن هفتم که شروح بسیاری بر آن
 نوشته اند، از جمله خواجه محمد پارساء از صوفیه و نویسندگان قرن نهم

شرح فصوص الحکم: $\check{s}.$ -e-fosūs-ol-hekam
 متن از محی الدین بن عربی است که صابن الدین علی ترکیه اصفهانی

در قرن نهم آنرا شرح کرده است.

شرح فصوص الحکم: š.-e-fosūs-ol-hekam

از جمله شروع بر این کتاب است، از قاضی شیخ محب الله بهاری در اوایل قرن دوازدهم.

شرح فصول نصیریہ: š.-e-fosūl-e-nasīriyya <e>

«فصول نصیریہ» از آثار خواجه نصیرطوسی است در علم کلام که در قرن دهم ملا محمد بن احمد خواجهکی شیرازی آنرا شرح کرده است.

شرح قانونچه: š.-e-qānūnča <e>

متن از محمود بن محمد چغمینی در قرن هشتم است در پزشکی که یک قرن بعد حسین بن محمد بن علی استرآبادی شرح کرده است.

شرح قصیده ابن فارض: š.-e-qasīda <e>-ye-ebn-e-fārez

یا شرح نظم الدرر، یا شرح قصیده تائیه، که متن از ابن فارض است و صاین الدین علی ترکه اصفهانی در قرن نهم با نثری آراسته و مصنوع آنرا شرح کرده است.

شرح قصیده ابوالهیثم: š.-e-qasīda <e>-ye-abolha <e>ysam

قصیده ای که ابوالهیثم، حکیم معروف قرن چهارم سروده، ابوسعده محمد سرخ نیشابوری در اوایل قرن پنجم به فارسی شیوایی تفسیر کرده است. (ج)

شرح قصیده برده: š.-e-qasīda <e>-ye-borda <e>

قصیده برده از شرف الدین بوصیری است که شروع متعدد دارد، از جمله این شرح که از شرف الدین علی یزدی مورخ ودانشمند قرن نهم است.

شرح قصیده برده: š.-e-qasīda <e>-ye-borda <e>

اصل از شرف الدین بوصیری است که فضل بن روزبهان خنجی نویسنده اوایل قرن دهم آنرا گزارش نموده است.

شرح قصیده تائیه : $\check{s} - e - qasida <e> - ye - t\ddot{a}'iyya <e>$

← شرح قصیده ابن فارض

شرح کبری : $\check{s} - e - kobra$

«کبری» کتاب ارزشمندی است در منطق، اثر میرسید شریف جرجانی و گزارش آن از عصام الدین اسفراینی در قرن دهم است.

شرح کبری : $\check{s} - e - kobra$

اصل متن از سید شریف جرجانی در منطق است و شرح آن از میر- ابوالقاء بن عبدالباقی حسینی در قرن یازدهم است.

شرح کبری : $\check{s} - e - kobra$

اصل کتاب از میرسید شریف جرجانی است در علم منطق و شرح آن از ابوالفتح بن مخدوم حسنی است در قرن یازدهم.

شرح گلشن راز : $\check{s} - e - gol\check{s}an - e - r\ddot{a}z$

«گلشن راز» مثنوی معروفی است در تصوف، از شیخ محمود شبستری صوفی و شاعر قرن هشتم که سیدیحیی خلوتی شیروانی در قرن نهم آنرا شرح کرده است.

شرح گلشن راز : $\check{s} - e - gol\check{s}an - e - r\ddot{a}z$

این شرح از نعمت الله بن محمود نخجوانی در قرن نهم است.

شرح گلشن راز : $\check{s} - e - gol\check{s}an - e - r\ddot{a}z$

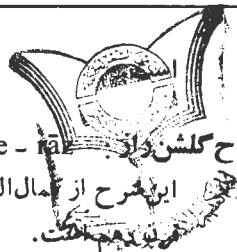
با شرح و سیط، از سید محمد مدنی نیشابوری در قرن نهم می باشد.

شرح گلشن راز : $\check{s} - e - gol\check{s}an - e - r\ddot{a}z$

متن از محمود شبستری است که شاه مظفرالدین علی بن محمد شیرازی در قرن نهم شرح کرده است.

شرح گلشن راز : $\check{s} - e - gol\check{s}an - e - r\ddot{a}z$

این شرح از دانشمند مشهور قرن نهم، صابن الدین علی ترکه اصفهانی

شرح گلشن راز : š. - e - golšan - e - rāz

این شرح از جمال الدین حسین بن شرف الدین عبدالحق اردبیلی در اوایل قرن دهم است.

شرح گلشن راز : š. - e - golšan - e - rāz

اثر ادريس بن حسام الدين بدليسي در قرن دهم است در شرح «گلشن راز»
شيخ محمود شبستري. (ج)

شرح گلشن راز : š. - e - golšan - e - rāz

← مفاتيح الاعجاز

شرح گلستان : š. - e - golestan

تأليف سيد يعقوب بن علي، معروف به عليزاده در قرن دهم كه شرح و
تفسير «گلستان» سعدی است.

شرح لغات ديوان انوری : š. - e - loqāt - e - dīvān - e - anvarī

اثر محمد بن محمد صالح نصرالله دماوندی در اواخر قرن دوازدهم است.

شرح لمعات : š. - e - lama'āt

«لمعات» از كتب معتبر و مشهور صوفیانه است، اثر شيخ فخر الدين عراقی
كه شروحي متعدد دارد. از جمله شرح صاين الدين علی ترکه، دانشمند
قرن نهم.

شرح مثنوی : š. - e - masnavī

متن از ابراهيم گلشنی بردعی است كه عمر ضياء الدين روشنی رومی
در اوایل قرن دهم شرح کرده است.

شرح مثنوی معنوی : š. - e - nasnavī - ye - ma'navī

متن از مولانا جلال الدين مولوی است كه مولانا ادريس بدليسي در قرن
دهم شرح کرده است.